

Izhaja vsak dan zjutraj razven
v ponedeljkih in dnevih po
praznikih. Posamezna številka
Din 1.—, lanskoletna 2.—; me-
sečna naročnina Din 20.—, za tu-
jino 80.—, Uredništvo v Ljubljani,
Gregorčičeva 23. Telefon
uredništva 30-70, 30-69 in 30-71

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo.
Oglas po tarifi in dogovoru.

Uprava

v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68.
Podružnica v Mariboru, Alek-
sandrova cesta št. 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. ček. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 78

Ljubljana, sobota, dne 4. aprila 1931

Leto II.

Rudolf Bechyně

Cehoslovaški minister za prehrano in namestnik
ministrskega predsednika praznuje 6. aprila
50 letnico. Bil je na Dunaju parlamentarni
poročevalec čsl. socialno demokratičnih listov.
Po osvoboditvi je bil najprej prosvetni minister,
nato železniški minister in je sedaj minister
za prehrano ter je eden vodilnih članov čeho-
slovaške vlade.

**Prihodnja številka »Jugoslo-
vana« izide v torek zjutraj.**

Povratek ministra Demetrovića

Beograd, 3. aprila. AA. Minister za trgovino
in industrijo Juraj Demetrović se v ponedeljek
6. t. m. vrne iz Prage v Beograd.

Odlikovanje

Beograd, 3. aprila. AA. Z ukazom Nj. Vel.
kralja je na predlog finančnega ministra od-
likovan z redom sv. Save III. stopnje Maks
Frelj, državni pravobranilec v pokloju.

Novi upravnik policije

Ljubljana, 3. aprila. AA. Za upravnika po-
licije v Ljubljani je imenovan dosedanji pred-
stojnik policije v Mariboru g. Vekoslav Kerše-
van. Dosedanji upravnik policije v Ljubljani
dr. Alojz Guštin je postavljen za banskega in-
spektorja.

Pet tisoč žrtev potresa v Nikaragui

Newyork, 3. aprila. AA. Neka ugledna ameriš-
ka oseba, ki sodeluje pri reševanju ponesre-
čencev pri potresu v Managui, je izjavila so-
trudniku »Associated Press«, da dosega po nje-
govi sodbi število mrtvih najmanj 2000. V raz-
valinah so spet odkrili 600 trupel. Včerajšnji
potres ob 4. zjutraj je med prebivalstvom zbu-
dil veliko paniko. Ljudje taborijo pred glavnim
mestom Nikaragua.

Po zadnjih vesteh iz Manague obstoji boja-
zen, da se je skupno ponesrečilo 5000 ljudi.

Nova napetost v Egiptu

London, 3. aprila. AA. Predsednik egiptske
vlade je poslal čete in redarstvo v Beni Suef,
da preprečijo nered, ki bi utegnili izbruhniti
o priliki nastopa stranke Vafda. Liberalna
stranka je sklenila z Vafdom pogodbo o tem,
da ne bosta priznali pogodbe, ki bi jo sklenil
predsednik vlade Sidki paša z Anglijo. Obe
stranki bosta tudi bojkotirali volitve.

Huda gospodarska kriza na Japonskem

Tokio, 3. aprila. AA. Po podatkih za prvo
četrtletje tekočega leta je znašal japonski izvoz
29.300.000 funtov sterlingov napram 40 milijon-
om leta 1930. Uvoz je dosegel v tem času 33
milijonov funtov sterlingov napram 52.500.000
v minulnem letu. Ti podatki dokazujejo veliko
gospodarsko krizo, ki vlada na Japonskem.

Prvi letalski manevri v Italiji

Rim, 3. aprila. AA. Italijanski minister za
letalstvo Balbo je poročal predsedniku vlade
Mussoliniju o načrtu za prve letalske manevre
italijanskega vojnega letalstva. Manevri bi se
vršili po tem načrtu meseca avgusta t. l. sever-
no in južno od Apeninov. Na manevrih bo so-
delovalo 600 letal, fašistična milica in organi-
zacija proti letalski vojni. Na manevre bodo
poklicani skoro vsi rezervni piloti. Manevre bo
vodil osebno minister za letalstvo Balbo.

Velike povodnji v južni Franciji

Pariz, 3. aprila. AA. V vsej Južni Franciji
je prišlo zaradi neurja do velikih poplav. Reka
Orgue je prestopila bregove. Železniški promet
je na več krajih pretrgan. V Rambouilletu se
je podrla hiša, vendar nesreča ni zahtevala
smrti žrtev.

Ublažitev napetosti med Francijo in Nemčijo

**Vprašanje nemško-avstrijske pogodbe bo rešeno v Ženevi - Važen korak za odstranitev
sedanje mednarodne krize - Glasovi o novih Briandovih načrtih**

Pariz, 3. aprila. d. V »Matin« prinaša
Sauerwein nove vesti o francoskih nazorih
glede nemško-avstrijskega carinskega na-
črta. Govori o novih korakih in notah
Francije in Anglije pri nemški vladi. Iz-
javlja, da debata pred evropskim komite-
jem dne 15. maja ne bo imela značaja ka-
ke razsodbe. Verjetno je, da se bodo sta-
vili drugi predlogi, s katerimi naj bi se
Nemčiji in Avstriji pojasnilo, kakšno po-
moto sta zagrešili in dokazalo, da oni dve
nisti edini, ki bi morali izdelati načrte za
poživiljenje blagovne izmenjave in za po-
bijanje krize v srednji in vzhodni Evropi.
Nato bo popolnoma neodvisno od razprave
v evropskem komiteju zapisnik predložen
Društvu narodov, ki bo moralo izreči, ali
je načrt združljiv z ženevsko konvencijo iz
leta 1922, ali ne. Morebiti bi se moglo
proučiti tudi vprašanje, če niso bili kršeni
členi mirovne pogodbe, ki jamčijo neod-
visnost Avstrije in ki določajo pogoje za
eventualno priključitev k Nemčiji. Če bo
potrebno, bo razsodilo tudi haško medna-
rodno razsodišče. V Parizu in Londonu so
naziranja, da ima nemška in avstrijska
pripravljenost, da se podvržeta temu po-
stopku, značaj odložitve afera in da se
nemško-avstrijska pogajanja ne morejo
nadaljevati. Ob teh pogojih se lahko reče,
da ima poskus gospodarske spojitve dveh
sosednjih držav odslej samo še vrednost
predloga, ki se mora iz dveh vidikov pre-
skusiti to je glede učinkovitosti in glede
zakonitosti.

Pariz, 3. aprila. r. V uvodniku, ki je
posvečen zadnjemu govoru nemškega zu-
nanjega ministra dr. Curtiusa, pravi »Le
Temps«, da ni povedal voditelj nemške
zunanje politike v njem sicer nič novega,
da pa je velike važnosti izjava dr. Curti-
usa, da se Nemčija ne bo protivila pretresu
vprašanja avstrijskonemške pogodbe pred
Društvom narodov.

To, kar je nemška vlada označala v svo-
jem odgovoru na Hendersonovo predstavo-
ko kot nepotrebno — piše list dalje —
priznava sedaj v celoti. Prvotno je stala
berlinska vlada na stališču, da se morajo
druge vlade zadovoljiti z njeno obljubo,
da se bosta Nemčija in Avstrija strogo dr-
žali mirovnih in drugih mednarodnih po-
godb. Dr. Curtius sicer nadalje trdi, da je
njegov načrt popolnoma v skladu z mirov-
nimi pogodbami, toda ne protivi se več

razpravi pred Društvom narodov.

Berlin torej ne nasprotuje več predlogu
angleškega zunanjega ministra Henderso-
na in se kaže pripravljenega upoštevati
korake, ki so jih napravili prizadete dr-
žave pri obeh vladah. Sedaj je že gotovo,
da bo vse vprašanje rešeno v Ženevi. Dr.
Curtius je celo omenil, da se bo vršila raz-
prava o nemško-avstrijskem sporazumu
najprej o odboru za Evropsko unijo, ki se
sestane v mesecu maju. Ako bi se bil nem-
ški zunanji minister udeležil seje istega
odбора, ki se je vršila v preteklem mese-
cu, bi gotovo ne bilo prišlo do sedanje na-
petosti. Dr. Curtius bi si bil takoj na jas-
nem, kakšno stališče bodo zavzele druge
države glede njegovega načrta. Toda nem-
ški minister je brez dvoma hotel manevri-
rati do konca z »gotovim dejstvom« in za-
to se je tudi hotel izogniti direktnim raz-
pravam z Briandom in Hendersonom.

List končno naglašja, da je s predložitvi-
jo tega vprašanja Društvu narodov na-

pravljen važen korak za njegovo rešitev.
Naravno pa je, da bosta morali berlinska
in dunajska vlada odložiti vsa nadaljna
pogajanja vse dotlej, dokler se ne izjavi o
vprašanju Ženeva.

London, 3. aprila. AA. Diplomatski po-
ročevalec »Daily Telegraph« trdi, da Bri-
and na zasedanju Sveta Društva narodov
v Ženevi ne bo zavzel odklonilnega stali-
šča, marveč da bo stavil po vsem konkret-
ne predloge o nemško avstrijski carinski
zvezi. Briand bo skušal s tem ustvariti ne-
ke svoje, doslej še nejasne izražene na-
črte.

Dunaj, 3. aprila. AA. Korbiro poroča:
Neki tuji listi so objavili vest, da je bil o
priliki dogovora med Curtijem in Scho-
brom na Dunaju izgotovljen nekaj tajni
načrt kot dopolnilo načrta o carinski uni-
ji. Čeprav je tendence teh vesti prozorna,
vendar s pristojnega mesta kategorično de-
mantirajo, da bi se bilo razpravljalo o ka-
kih takih načrtih.

Podpis trgovinske pogodbe med Cehoslovaško in Jugoslavijo.

Pri mizi sedita trgovinski minister dr. Demetrović in zunanji minister dr. Beneš,
ki podpisuje pogodbo. Med njima vzadi poslanik dr. Kramer, čsl. poljedelski
minister Bradač in čsl. trgovinski minister Matoušek (z očali).

Razkol v Hitlerjevi stranki

Obupen proglas nemškega »duceja«

München, 3. aprila. d. Kritičen položaj v
narodno - socialističnem taboru dokazuje v
listu »Völkischer Beobachter« objavljeni
proglas Adolfa Hitlerja na narodno - soci-
jalistične strankarje in na moštvo napada-
nega oddelka. V tem proglasu je rečeno: V
območju napadalne skupine »Vzhod« je
bil skovan komplot, ki bi utegnil povzročiti
hudo in celo v mnogih krajih končnoveljav-
no katastrofo za narodno gibanje v Nem-
čiji. Sprito zasilen naredbe sem bil pri-
moran, da začnem takoj delati. Sedaj sem
se odločil, da porabim ta povod in da v
zvezi z njim izvedem nujno očistitveno str-
anke od vseh nezanesljivih elementov. Del
uporniških voditeljev skuša še vedno oku-
ževati dele napadalnih skupin, ki ne po-
znajo njih resničnih namenov. Dolžnost

vseh politikov in vseh voditeljev napada-
ne skupine kakor tudi vsakega posamez-
nega člana stranke in vsakega moža je, da
se temu poskusu brez obotavljanja upre.
Ne trpite, da bi uporniki uresničili svoje
načrte. Odvezujem vas slovesno, pravi Hit-
ler, pokorščine proti voditeljem, ki se sami
nočejo pokoravati. Napadalni oddelki vse
države gleda z veliko ogorčenostjo na ne-
odgovorno delovanje nekdanjega policijs-
kega stotnika (mišljen je Stennes). Tudi v
območju samih upornikov njihova akcija z
rapidno hitrostjo propada. Kdor sprejme
ukaze ali odredbe policijskega stotnika
Stennesa, kdor jih odobrava ali daje na-
prej, se s tem sam izključi iz narodno -
socialistične stranke.

Podrobnosti o katastrofi pri Gibraltarju

Med žrtvami so baje tudi trije Jugoslovani

Gibraltar, 3. aprila. AA. Angleška vojna
ladja za letala »Glorious« je trčila v deset-
tisočletni francoski parnik »Florida«. Vojna
ladja ni bila poškodovana, pač pa je
potniški parnik »Florida« bil hudo poško-
dovan. 23 potnikov in več članov posadke
je bilo ubitih. Mnogi so bili ranjeni. Pot-
nike so vkricali na angleško vojno ladjo, ki
je nato odpeljala pokvarjeni francoski par-
nik v pristanišče. Nesreča se je pripetila
60 milj vzhodno od Gibraltarja. Za časa
nesreče je bilo 17 letal angleške vojne lad-
je v zraku. Ker se niso več mogla vrniti na
krov svoje matične ladje, so jim španska

oblastva dovolila, da so pristala na letali-
šču v Malagi.

Pariz, 3. aprila. AA. Po neki vesti iz
Malage so se pri karambolu ladje »Glorio-
us« s »Florida« ponesrečili tudi trije Ju-
goslovani.

Naval tujcev v Splitu

Split, 3. aprila. k. Naval tujcev je ogromen.
Vlaki in ladje so prenapolnjeni. Sobe v split-
skih hotelih so za Veliko noč že rezervirane.
Izredno mnogo je Nemcev, pa tudi Angležev
je dan za dnem več.

Program obiska nemških industrijcev

Beograd, 3. aprila. AA. Obisk nemških indu-
strijev v začetku maja, ki je dogovorjen s
trgovsko in industrijsko zbornico v Düsseldorfu
in našim zavodom za pospeševanje zunanje tr-
govine, bo imel tale program:

Gostje pridejo v Zagreb 1. maja. Tu ostanejo
do 3. maja in si ogledajo mesto. 4. maja zju-
traj odpotujejo čez Bosno, ker si ogledajo rud-
nike. Naprej obiščejo Ljubijo, nato krenejo čez
Jajce v Zenico, kamor pridejo 6. maja zvečer.
Potujoč v Zenico se pomude v Jajcu, kjer na-
pravijo 6. maja izlet na Jezero, nato pa si ogle-
dajo Zenico in odpotujejo 7. maja v Sarajevo.
8. in 9. maja si ogledajo mesto in se pogovore
na konferenci z rudarskimi in topilniškimi stro-
kovnjaki. Odtam napravijo izlet v Vareš. 10.
maja zapuste Sarajevo in krenejo v Čačak, kjer
si ogledajo tovarne, v Vrnjačko Banjo, kjer pre-
noče. 11. maja odpotujejo v Skoplje, kjer bodo
drugi dan nato imeli sestanek s tamkajšnjo
zbornico in si ogledali kromove rudnike. Iz
Skoplja odpotujejo čez Bor in Paraćin v Beo-
grad. V prestolnici se pomude tri dni od 15. do
18. maja. Tam jim je pripravljen svečan pro-
gram. Sestali se bodo med drugimi z zastopniki
vseh gospodarskih organizacij.

Železnica Prilep-Bitolj

Beograd, 3. aprila. AA. S sklepom promet-
nega ministra se v torek 7. aprila otvori in
preda prometu normalnotrčna železnica Prilep-
Bitolj.

Orient-ekspres povozil dve osebi

Mitrovica, 3. aprila. k. Danes okrog devete
ure zjutraj se je pri stražnici št. 58 pripetila
velika nesreča. Brata Andrej in Franc Mikuš
iz Lačarke sta šla ob progi v Mitrovico v cer-
kev. Nenadoma je prihrumel orient-ekspres.
Andreja je povozil, Franja pa zadela od strani,
mu poškodoval roko in glavo.

Na praznik vstajenja

Mnogo pozneje ko drugi narodi je na zadnje doživel tudi jugoslovanski narod svoj praznik vstajenja. A ne samo pozneje, temveč tudi po mnogo večjem trpljenju in po mnogo silnejših žrtvah je doživel naš narod dan svobode. Od Obrov in Frankov pa do Kosova in Albanije ni bila prav za prav vsa zgodovina Jugoslovancov nič drugega ko eno samo umiranje in ena sama borba za praznik vstajenja. Na tako silnih preizkušnjah izkovan svoboda pa je tudi mnogo bolj močna od vsake druge in zato ni slučaj, da je Jugoslavija po svoji notranji strukturi, po vsem svojem gospodarskem in nacionalnem življenju mnogo trdnjše ko marsikatera druga država z večjim ozemljem in številnejšim prebivalstvom.

Ko to prednost Jugoslavije ugotavljamo, pa vseeno ne smemo biti zadovoljni, ker bilo bi to le zadovoljstvo komoditete, ki je pričetek nazadovanja. Nasprotno mora iti naše stremiljenje za tem, da nam tudi največji doseženi uspehi ne zadostujejo, da hočemo še vedno večjega napredka, da hočemo še vse lepše vstajenje. Naša vera mora biti, da se je pot navzgor za jugoslovanski narod šele pričela in da stojimo danes šele na oni prvi stopnjici, s katere se pravo življenje komaj začne. Vedno navzgor, vedno naprej, to mora biti geslo pravih Jugoslovancov, kajti samo v tem geslu ni ne zastanka in ne dekadence.

Doživeli pa bomo tudi uresničenje tega vedno ustvarjajočega gesla, če se bomo zavedali, da vstajenje ne nastaja le iz trpljenja, temveč tudi iz očiščenja. In danes smo na tem, da pripravimo to drugo in še večje vstajenje, ki izvira iz očiščenja.

Očistiti se vseh navlak nesvobodnih dni in očistiti se vseh zablod svobodnih dni. To je pot k pravemu jugoslovanskemu vstajenju. Očistiti se starih napak, se pravi otresti se one kverulantske in zabavljaške miselnosti, ki vedno le razdira in nerga, ki pa je nesposobna vsakega konstruktivnega dela. Je to miselnost, ki je bila v nesvobodnih dneh proti tuji državi pravilna, ki pa je izgubila vsako obstojno pravico v trenutku, ko je vstala Jugoslavija.

Očistiti pa se treba tudi one miselnosti, ki pravi, da treba varovati vse razlike, vsa raznoglasja zaradi njih samih. Vse te razlike vendar niso postale po naši volji, temveč so bile vedno posledica samo tujega diktata. Kaj res bi kdo hotel, da izpolnjujemo tuj diktat še sedaj, ko je diktator padel! Ali se morda poteza kdo za prvenstvo v hlapčevstvu. Ni treba si prikrivati razlik, ki obstoje med nami, še manj je treba s silo odpravljati te razlike, ko morajo same pasti, kadar prodre pravo spoznanje. Pač pa je treba, da so te razlike vedno manjša ovira za skupno delo in zato je treba vedno znova in znova poudarjati to, kar nas loči in k čemur nas navaja nam vsem skupna kri.

Ne bo pa pravega jugoslovanskega vstajenja, če ne izvedemo še nekega drugega očiščenja, ki je sicer že od vseh priznано kot nujno potrebno, ki se pa žal le silno malo izvaja. In to je očiščenje od strankarskih predsodkov. Ne pomaga vse nič, ostanke strankarstva so še vse premočnejši. Strankarstvo je likvidirano le na zunaj, v vsakem, in še tako malenkostnem vprašanju, pa vedno znova oživi. Na kulturnem in gospodarskem, na socialnem in političnem, da celo na karitativnem polju se strankarstvo še vedno udeležuje ter preprečuje vsako uspešno skupno delo. Včasih vsled svojih posebnih materialnih ozirov, včasih pa tudi iz čisto prestižnih ozirov in tedaj še najbolj fanatično.

Ti ostanke strankarstva preprečajo, da ne pridejo novi ljudje do veljave, ti ostanke ovirajo s tem tudi zmago nove miselnosti, ti ostanke so ono zlo, vsled katerih ne pride do jugoslovanske renesanse.

Ta pa je ideal sedanjih dni in mora biti ideal nove generacije. Ves narod treba preoroditi, da bo ponosen na svojo svobodo in da bo obenem zanesljiv delavec za narodov napredek. Vse tiste ogabne stvari, ki so se godile v povojni dobi, mora jugoslovanska renesansa izbrisati iz našega javnega življenja in pričeti se mora novo življenje, ki bo vsem Jugoslovancem v ponos in v blagor. Skratka zavladati mora popolnoma jugoslovanska misel, ki je izhodišče onega največjega jugoslovanskega vstajenja — naše splošne jugoslovanske renesanse.

In v ta namen treba odvreči vse, kar nasprotuje temu razvoju in v ta namen treba se oprostiti vseh navlak preteklosti. Iz očiščenja pride šele pravo jugoslovansko vstajenje!

Politične prilike na Romunskem

Maniu pozivlje stranko, naj začne priprave za nove volitve

Bukarešta, 3. aprila. d. Največjo pažnjo političnih krogov je po zaključitvi zasedanja romunskega parlamenta pritegnil nasestane dr. Maniuja s Titulescujem v Parizu. Temu sestanku pripisujejo veliko politično važnost. Listi poročajo, da se dr. Maniu ni v vsem skladal s Titulescujem. V prvi vrsti je zahteval zase predsedstvo ev. koncentracijske vlade. V tem slučaju bi njegova stranka stopila v tako vlado. Pravijo, da je poslal dr. Maniu nekemu članu strankinega vodstva v Bukarešti posebno pismo, v katerem mu je dal navodila za nadaljnje delo. Najvažnejše pa je v tem pismu to, da je dr. Maniu pozval vodstvo stranke, naj pripravi na splošne parlamentarne volitve.

Politični krogi spričo vsega tega menijo, da se načrti g. Titulescuja niso posrečili, kolikor se vsaj nanašajo na sodelovanje vseh velikih romunskih strank. »Dimineaca«, organ narodno-seljaške stranke, pa pravi v nasprotju z vsemi omenjenimi vestmi, da se dr. Maniu nikakor ni sporekel s Titulescujem, marveč da se je v vsem strinjal z njim.

Bukarešta, 3. aprila. n. Predsednik parlamenta dr. Pop je bil včeraj v avdijenci pri kralju. Poročal mu je o dosedanem delovanju parlamenta in mu izročil umetniško izdelan dokument o prisegi, ki jo je izvršil kralj lani 8. julija v parlamentu.

Poslanica goriškega fašistovskega tajnika

Njegovi pogoji za premirje z duhovščino

Trst, 3. aprila. n. »Popolo di Trieste« prinaša poslanico tajnika fašistovske stranke v Gorici, konzula Avenantija. Avenanti pozivlja vse prebivalce Julijske Krajine, naj o veliki noči izpričajo, da vlada med njimi mir božji. Nastop katoliškega klera v Jugoslaviji je likvidiran z velikimi fašistovskimi manifestacijami v Trstu. Fašistovski oblastnik poziva vse duhovnike v Julijski Krajini, naj prično miriti duhove. Posebej poziva slovensko in hrvatsko duhovščino, naj opusti vsako protifašistansko in protifašistovsko delovanje, da bo mir popoln.

Kot pogoj za sodelovanje med fašizmom in sveceništvom je postavil te-le principe: cerkev se mora baviti samo z verskim

vprašanjem, vzgojo v šolah kakor tudi vse politično delovanje mora prepustiti državnim, namreč fašistovskim organizacijam. V svojem pozivu je Avenanti naglasil, da bodo sedaj prevzeli odgovornost za vse, kar bo nastalo, oni, ki ne bodo sledili pozivu in ki bodo kršili mir. Z demagoško gesto zaključuje goriški fašistovski oblastnik, naj Bog ohrani in brani kralja, Mussolinija, veliko fašistovsko domovino, naj blagoslovi vse dobre in zle, še posebno pa zle, ki jim je božji blagoslov najbolj potreben.

Tržaški list naglašja s svoje strani, da je poslanica velike važnosti, ker je izhodna točka za nove dogodke, ki se bodo pojavili v okviru miru in sloge.

Obletnica svobodne cone na Reki

Mesto od uvedbe svobodne cone ni imelo velike koristi

Trst, 3. aprila. n. Včeraj je bila obletnica svobodne cone na Reki. »Piccolo« je v svojem dopisu z Reke opisal njen dosednji položaj. Dognal je, da je vojna prizadela Reki veliko škodo. Ko pa so ji z rapalsko pogodbo odvzeli še Baroš in tako razcepili enotni pristanski sistem, je vse kazalo, da si mesto ne bo moglo opomoči. List napada grofa Sforzo, ki je podpisal rapalsko pogodbo in tako obsodil Reko na smrt.

Fašistovska vlada je, kakor zatrjuje list, skušala na vse načine popraviti zagrešeno napako in je dala Reki razne olajšave, dokler ni končno morala seči po radikalnem

sredstvu. To je bilo priznanje svobodne cone v mestu in okolici. Toda Reka tudi od tega ni imela velike koristi. Sicer so v resnici cene raznemu blagu padle, toda napaka je bila v tem, da ni bilo vse blago carine prosto in da je bil rok svobodne cone določen le do konca t. l. To je preprečilo vsak aktiven razvoj Reke, ki jo ogrožala sušaska konkurenca.

Tržaški list predlaga, naj vlada še nadalje prizna Reki svobodno cono in naj ukrene vse potrebno, da se bo stekal na Reki izvoz Madjarske, Čehoslovaške in nekaterih drugih sosednjih držav.

Regulacija Ljubljane in zgradba carinarnice

Podžupan prof. Jarc o važnih komunalnih zadevah — Zgradba carinarnice ni propadla — Z gradbenimi deli se v kratkem prične!

Ljubljana, 3. aprila.

Ljubljanski podžupan prof. Jarc je povabil zastopnike ljubljanskih listov na usten razgovor na mestni gradbeni urad in jim je postregel o regulaciji Ljubljane in o novi carinarnici z naslednjimi zanimivimi podatki:

Pravočasno angažiranih pol milijona Din

V proračunu 1930-31. sta bila predvidena za regulacijo Ljubljane 2 milijona Din državne prispevka. Ako pristajemo v isti namen 2 milijona Din mestne občine, en milijon banovine in en milijon Din Vodne zadruge za Barje, dobimo skupaj 6 milijonov Din. Na podlagi druge licitacije so se dela, predvidena v tem znesku, oddala Dukiću za 4,135.000 Din, tako da je ostalo še 1,865.000 Din.

Projekt za to svoto ni bil pravočasno odobren, zato so se predložili banki upravi trije projekti v proračunskem znesku 1,500.000 Din, ki ga je ta odobrila. Od te svote na državo odpadajoči znesek 500.000 Din, ki bi bil sicer zapadel, je bil 30. marca še pravočasno angažiran, tako da bo mogoče s tem zneskom poleg prvotnega programa izvršiti še ostale obrežne zidove do glavne zatvornice pod šentpeterskim mostom.

Katera gradbena dela se letos izvrše

Predvidoma se bodo izvršila letošnja gradbena dela po tem programu:

1. Provizorična zatvornica na Prulah se začne graditi po praznikih in bo gotova do 15. junija.
2. Pri franciškanskem trimostovju bodo do konca maja gotovi vsi 4 oporniki. Do tedaj bo tudi zbetoniran prvi most, ki bo popolnoma gotov do srede junija. Do konca julija bo gotov drugi most, celo trimostovje s kamnoseškimi deli pa do konca avgusta.
3. Stranišče za sedaj ostane in se podpre, medtem pa bo mesto zgradilo stranišči na obeh straneh trimostovja za moške in za ženske.
4. Oporni zidovi pod Sv. Petrom se do glavne zatvornice lahko takoj začne graditi. Pri Sv. Jakobu pa to, kar ni v vodi, že prej, drugo pa sredi maja, ko bo gotova opažna stena zatvornice.
5. Regulacija Malega grabna se prične po praznikih, regulacija Gradašnice pa, ko bo mogoče vodo izpustiti, kar se bo zgodilo predvidoma junija. Ako ne bo izrednih zaprek, bodo ta dela gotova do oktobra.

Do spomladi 1932. bo izvršena tretjina del

V letošnjem državnem proračunu 1931-32 je predvidenih za regulacijo Ljubljane 1 in pol

milijona Din. Po dosedanjih izkustvih bo za to svoto mogoče izvršiti dela, ki so bila predvidena v prvotnem proračunu tudi z nad 6 milijoni dinarjev. Ni še gotovo ali se začne najprej s poglobljevanjem struge ali z glavno zatvornico pod šentpeterskim mostom. Vsekakor je dana možnost, da se z dosedanjimi prispevki države in drugih činiteljev izvrši do prihodnje spomladi tretjino vseh regulacijskih del.

Carinarnico prično v kratkem graditi

Po Ljubljani so bile razširjene vesti, da je zgradba carinarnice propadla. Ta stvar ne drži. Doslej je odobrena pridobitev privatnega in železniškega zemljišča v skupnem znesku 1,350.000 dinarjev.

Za gradnjo carinskih objektov, ki je bila preračunana na 9,140.000 Din, je Stavbna družba pri drugi licitaciji stavila za 1,900.000 Din nižjo ponudbo. Ta licitacija še ni bila odobrena, ker še ni bil dokončno angažiran pri Hipotekarni banki dotični znesek iz posojila, dovoljenega mestni občini Ljubljanski v znesku 16,400.000 Din. To se je se med tem izvršilo in ni sedaj nobene ovire, da se ta licitacija odobri in z zgradbo prične v najkrajšem času.

Medtem je bil gradbenemu ministru tudi predložen tehnični elaborat za instalacijo vodovoda, plina, elektrike, notranjo opremo in preureditev železniških objektov v skupnem znesku 2,100.000 Din. Ta elaborat je gradbeno ministrustvo odobrilo in se bo licitacija po posameznih skupinah izvršila v kratkem.

Do 1,900.000 Din nižje ponudbe od proračunov

Za zemeljska dela in polaganje tlaka na Vilharjevi, Smartinski in Masarykovi cesti je stavila Ljubljanska Gradbena družba napram proračunu 1,700.000 Din za 560.000 Din nižjo ponudbo. Za dobavo drobnih in regularnih granitnih kock pa trdka Lenarčič napram proračunu 6,250.000 Din za 190.000 Din nižjo ponudbo. Obe ti dve licitaciji sta bili sicer razveljavljeni, vendar so se storili koraki, da finančno ministrustvo zavzeto negativno stališče spremeni. Zato je še odprta možnost, da se tudi ti licitaciji odobri.

Za tlakovanje Resljeve, Celovške, Gosposvetke in Bleiweisove ceste izvršena licitacija ni imela uspeha, dasi je neka trdka napram proračunu 7,975.000 Din, popustila 1,900.000 Din. Ta licitacija se bo pod novimi tehničnimi in drugimi pogoji ponovila. Mestna občina postopa v tem slučaju skrajno previdno, ker gre za nov način tlakovanja, ki pri nas še ni dovolj preizkušen. Vsekakor se bo pri vseh licitacijah

skupaj, zlasti še glede na to, da je medtem Hipotekarna banka znižala obrestno mero na 8%, dosegel tolik prihranek, da bodo omogočena še nadaljna tlakovalna dela (Dunajske, Tržaške ceste itd.)

Ostra izjava proti Zvezi industrijev

Zdi se mi popolnoma neopravičeno in depilirano, da Zveza industrijev, ki je kot taka na dobavi sirovin zelo interesirana (kamen, cement itd.) meče v neki svoji okrožnici mestni občini pri tem programu, za katerega se je vedno zavzemala zbornica TOI, polena pod noge in s proračunskimi številkami, ki ne drže, vara javnost. Prepričan sem, da se velik del članov Zveze industrijev s takim postopanjem ne strinja. Tako navajam, da je v kamniti industriji zaposlenih 500 delavcev s 1500 družinskimi člani. Menim torej, da se tako razdiralno delo proti gradbeni akciji mestne občine, ki se krije iz kaldrinskega fonda in ljubljanskih davkoplačevalcev niti ne zadene, sama po sebi sodi.

G. podžupan je na koncu svojega »oficijelnega« razgovora z novinarji izjavil, da jih bo v kratkem povabil na razgovor in jim razodel še druge novice, ki bodo ljubljancem nedvomno zanimale. Tako je g. podžupan uvedel za mestno občino poročevalsko službo, za katero mu bo naša javnost iz srca hvaležna.

Velik izlet v Belgijo

Beograd, 3. aprila. AA. Belgijsko poslaništvo in konzulat v kraljevini Jugoslaviji prirede z društvom Putnik za časa velesoja v Bruslju velik izlet v Belgijo z obiskom Pariza in Monakovega. Potovanje bo trajalo 17 dni. V Belgiji si bodo izletniki razen Bruslja ogledali Gent, Anvers in Liège ter Flandrijo in še druga mesta.

Odhod iz Beograda bo 16. t. m.

Izplačevanje izseljenjskih vlog

Beograd, 3. aprila. AA. Državna komisija za izplačevanje izseljenjskih vlog sporoča:

Mnogi vlagalci, ki so predložili prijavo za izplačilo svojih vlog, so predložili nepravilne in nepopolne dokumente glede svojega državljanstva in izseljenstva. Kar se tiče državljanstva, mora komisija prejeti ali dokazilo občine ali potrdilo konzulata kraljevine Jugoslavije ali potni list, ki so ga izdale naše oblasti. Kot dokaz za izseljenstvo, da je dotičnik bival zunaj meja, da si služi denar bodisi z duhovnim ali ročnim delom, v času, ko je nalagal vste, sprejema komisija ali potrdilo občine ali konzulata izseljenjskega komisarijata v Zagrebu. Nasledniki vlagalcev morajo predložiti tudi sodno potrdilo o nasledstvu.

Nove kolekcije smotk

Beograd, 3. aprila. AA. Uprava državnih monopolov bo dala v promet še pred velikonočnimi prazniki novo kolekcijo 22 smotk naših najboljših vrst za skupno ceno 100 Din. Kolekcije pridejo najprej v promet v Zagrebu, Beogradu, Ljubljani, na Sušaku, v Splitu in Dubrovniku, šele pozneje, ko se bodo izgotovile v večjih količinah, pa tudi v ostalih mestih in krajih. Razen tega so v prometu kolekcije naših najboljših vrst cigaret po 44 in 22 kosov v cedrovinastih škatljah. Ker so te kolekcije luksuzne, so prekrasno prirodno darilo za kadilce, obenem pa so primerne za reprezentanco v pisarnah, trgovinah in podjetjih.

Privatna trošarinska skladišča

Beograd, 3. aprila. AA. S sklepom finančnega ministra je dovoljeno imeti privatna trošarinska skladišča za žganje in vino tem-le osebam: Za žganje: Javnemu skladišču D. S. O. J. v Ljubljani in Mitu Jasinsku v Slari Pazovi. Za vino: Stepanu Kuniku v Cerkvini vasi

Izvoz našega krompirja v Avstrijo in Češkoslovaško

Beograd, 3. aprila. AA. Po sklepu avstrijske vlade je dovoljeno neovirano uvažanje našega krompirja v Avstrijo. V zvezi s tem je avstrijska vlada opozorila preko našega poslaništva na Dunaju naše kmetijsko ministrustvo na to, da pri izvozu krompirja iz Jugoslavije ne pazijo točno na odredbe pogodbe z dne 9. januarja 1930 glede uvoza in prevoza svežega krompirja v Avstrijo, ker so na njem klince krompirjevega raka. Pošilke prihajajo brez zdravniškega certifikata in izpričevala o izvoru ali pa so ta izpričevala pomanjkljiva, odnosno nimajo nemške besedila. Vrhu tega jih izdaja pogosto neupravičena postaja v Mariboru, ki ni našeta v spisku postaj, polabljenih za izdajanje takih certifikatov, v spisku, ki ga je jugoslovanska vlada poslala dunajski vladi. Avstrijska vlada prosi, naj se v interesu normalnega in hitrega prometa ti nedostatkni odpravijo.

Naše kmetijsko ministrustvo je avstrijsko vlado obvestilo, da je mariborska postaja upravičena izdajati sitopatološka izpričevala, in sicer kot obmejna postaja v zvezi s kontrolno postajo v Ljubljani.

Beograd, 3. aprila. AA. Naše poslaništvo v Pragi je preko zunanjega ministrustva obvestilo naše kmetijsko ministrustvo, da vlada češkoslovaške republike v skladu s členom 10, odstavek 5 vladnega dekreta z dne 17. junija 1925 dovoljuje neoviran uvoz našega krompirja v Češkoslovaško republiko leta 1931. Pri uvozu našega krompirja na Češkoslovaško morajo naše oblasti priložiti certifikat o zdravju krompirja. Te certifikate izdajajo kmetijske kontrolne in vzorne postaje v Topčideru, v Zagrebu, Ljubljani, Splitu in Mariboru.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 3. aprila. d. Večerna vremenska napoved meteorološkega zavoda za jutri: Nekaj mglejše vreme, menja se močnejše oblačno, na mnogih krajih lahek dež.

Banovinske davščine

Doklade na državne neposredne davke

Na vse neposredne državne davke (zemljari-
na, zgradarina, pridobitna, družbeni davek,
rentnina in uslužbeni davek) se pobira 35%
banovinska doklada. Doklado oddajajo in po-
birajo davčne uprave. Za pobiranje te doklade
veljajo predpisi za državne davke.

Davščina na plesne prireditve, podaljšanje policijske ure in veselica taksa

Za vsako javno plesno prireditev se vpla-
čuje v mestih in kopališčih 300, v trgih 200
in v vseh drugih krajih 100 Din banovinske
takse. Oproščene so te takse plesne šole gle-
de plesnih vaj, če se pri njih ne točijo alko-
holne pijače.

Za podaljšanje policijske ure se plača v me-
stih 100, drugod 50 Din.

K 20% državni taksi p. tarif 99. a točka 2. in
pripombi 5. zakona o taksah se pobira 50% ba-
novinska doklada. Kinematografska podjetja
plačujejo 4% takso od vrednosti vstopnic.

Banovinska taksa na sečnjo gozdov

znaša 2% od prodajne cene lesa ali od vredno-
sti posekanega lesa, namenjenega za prodajo.
Za vrednost se smatra vrednost na panju.

Če izkupiček ne presega v enem letu 10 tisoč
Din, se taksa ne plača, prav tako ne od lesa,
ki ga uporabi lastnik za lastno uporabo ali ki
ga industrije iz lastnega gozda porabi kot si-
rovino za dokončni industrijski izdelek.

Takso plačuje praviloma kupec, lastnik pa,
če predeluje les zaradi prodaje ali če enkratna
prodaja lesa ne presega zneska 10.000 Din, v
kolikor ni ta takse oproščen.

Banovinska taksa na živinske potne liste

Ob izdaji živinskih potnih listov se pobira
taksa za drobnico 3 Din, za veliko žival 6 Din
od glave. Na en živinski potni list se sme upi-
sati proti plačilu enkratne takse 3 Din največ
6 prašikov starih do 10 tednov ali 3 prašičev
starih do 6 mesecev ali 3 koz, odnosno ovc. —
Takso pobirajo občinske uprave v banovinskih
kolkih.

Trošarina na premog

Od premoga, ki se potroši na ozemlju Drav-
ske banovine se plača na tono pri rjavem pre-
mogu: in sicer kosovcu 10, kockovcu in rovnem
premogu 7, orehovcu 5, rakovcu, zdrobu in
prahu 3 Din. Pri črnem premogu 50% več, pri
legnitu 50% manj. Od te trošarine so oprošče-
na državna in samoupravna telesa, slednja le,
kolikor ne služi premog v pridobitne namene.
Ne plača se tudi trošarina premoga za proiz-
vajanje električnega toka, od katerega se pla-
čuje banovinska trošarina na potrošek elektri-
čnega toka. Ne plačajo trošarine tudi podjetja,
ki uporabljajo premog kot sirovino za industrijs-
ko predelavo in za premog, ki ga uporabljajo
premogovniki za deputate svojih uslužbencev.

Trošarina na konsum električnega toka

Od konsumna električnega toka se plačuje ba-
novinska trošarina in sicer ne samo za kon-
sum toka proti odškodnini, temveč tudi, če se
uporablja tok iz lastne naprave in če se od-
daja brez odškodnine. Oproščena je trošarina
uporaba toka za samoupravne in državne zavo-
de in urade.

Ta oprostitev pa se ne nanaša na pridobitna
podjetja. Prav tako je oproščen trošarine tok iz
parne centrale, ki se proizvaja s premogom za
lastno uporabo. Banovinska trošarina znaša 3%
odškodnine, ki jo plača konsument za tok. Ta
postavka se zniža za 25% za tok, ki se uporab-
lja kot pogonska sila, a za 50% za tok, ki se
uporablja v elektrokemijske in elektrometalur-
gične svrhe. Izračunana trošarina se zaokroži
na desetine dinarja.

Trošarino pobirajo podjetja, ki tok neposred-
no dobavljajo konsumentu obenem z odškodni-
no za prabljeni tok.

Trošarina na vino in alkoholne pijače

Na vino, ki se prodaja ali podari za neposred-
ni konsum se plača banovinska trošarina v
znesku 1 Din od litra. Za vino, ki ima nad
18% alkohola, se plačuje trošarina po postavki
za spirit. Ne pobira se trošarina za razbirično
in mašno vino in na podarjeno vino, če ne pre-
sega naenkrat podarjena množina 5 litrov. —
Banska uprava more oprostiti od trošarine pre-
vzitarje v srezih Ptuj, Ljutomer in Murska So-
bota za vino, ki ga dajejo vinogradniki v za-
meno za druge pridelke. Za vino iz lastnih vi-
nogradov veljajo predpisi o državnih trošarinah.
Za vse ostale alkoholne tekočine se pobira
trošarina: na pivo 60 Din od hl, na esence in
ekstrakte in eterska olja z alkoholom 400 Din
od 100 kg, na liker, rum, konjak, spirit 7 Din
od hektolitrske stopnje in na žganje 5 Din od
hektolitrske stopnje.

Predmete zavezane banovinski trošarini je
prijaviti 24 ur po njih uklenitvi, odnosno vpo-
stavitvi v shranitve in obenem plačati ustrezno
banovinsko trošarino.

Trošarina na umetne brezalkoholne pijače

Na potrošeno umetnih brezalkoholnih pijač v
območju Dravske banovine plačujejo proizva-
jalci, odnosno prodajalci banovinsko trošarino,
ki znaša 10 par od vsakega decilitra vsebine.
Naravne mineralne vode in brezalkoholne pi-
jače, napravljene brez dodatkov kemikalij, so
te trošarine proste.

Trošarina na šmarnico.

Od vsakega trsa šmarnice v območju Drav-
ske banovine se pobira banovinska davščina
po Din —10.

To davščino plačuje oni, ki plačuje po členu
15. zakona o neposrednih davkih zemljari-
no od zemljišča, zasajenega s šmarnico.

Davščina na hiše, oproščene državnega neposrednega davka

Od hiš, oproščenih državnega neposrednega
davka po členu 32. točki 15. zakona o nepo-
srednih davkih, se plačuje letna banovinska
davščina po številu stanovanjskih delov v na-
stopni izmeri:

- od hiš z 1 stanovanjskim delom Din 10—
- od hiš z 2 stanovanjskim delom Din 15—
- od hiš z 3 stanovanjskim delom Din 20—
- od hiš z 4 stanovanjskim delom Din 30—
- od hiš z 5 stanovanjskim delom Din 45—

Če je število stanovanjskih delov večje kot 5,
se plačuje za vsak nadaljni stanovanjski del
Din 20— več.

Za stanovanjske dele se smatrajo samo sobe
in čimnate, v katerih ljudje stanujejo ali ki so
določene za stanovanje, ne glede na to, v ka-
tere namene se uporabljajo.

Ta davek obremenja hišno posestvo. Plačuje
ga oni, ki uporablja zgradbo kot svojo (posest-
nik, imetnik), če pa gre za stalni užitek, už-
ivalec.

1-odstotna banovinska taksa od prenosa nepremičnin

Od vsakega prenosa nepremičnin v območju
Dravske banovine se pobira 1% banovinska
taksa.

Davščina na lovišča, ribolove in taksa na lovske karte

Zakupniki občinskih lovišč in osredkov (on-
klav) plačujejo banovinsko davščino, ki znaša
10% od letne zakupnine in poleg tega še 20
par od vsakega polnega hektarja lovišča.

Lastniki samosvojih lovov plačujejo banovin-
sko davščino v letnem znesku 50 par od vsa-
kega polnega hektarja lovišča. Če pa se odda
samosvoj lov v zakup skupno z občinskim, ve-
lja določilo prvega odstavka.

Lastniki ribarskih (samosvojih in zakupnih)
okrajev, ki so oddani v zakup, plačujejo dav-
ščino v znesku 25% letne zakupnine.

Lastniki onih samosvojih ribarskih okrajev,
ki niso oddani v zakup, plačujejo 25% onega
zneska, ki bi se po vsej priliki dosegel, ko bi
se ravnalo s samosvojim okrajem kot z zakup-
nim okrajem.

Od davščine iz naslova ribarstva (§§ 57., 58.
in 59.) se steka do 25% v ribarski fond pri kra-
ljeviski banki upravi. Ban sme ta odstotek tu-
di zvišati.

Od vsake lovske karte, izvzemši karte, izda-
ne državnim šumarskim nameščencem, se pla-
čuje v kolikih banovinska taksa v letnem zne-
sku Din 200—. Člani slovenskega lovskega
društva in člani ostalih lovskih organizacij,
včlanjenih v osrednjo upravo Saveza lovskih
udruženj kraljevine Jugoslavije, uživajo Din
80— popusta, če se izkažejo z društveno iz-
kaznico za določeno leto.

To takso pobirajo pristojna občna upravn
oblastva prve stopnje, ki izdajajo lovske karte.
Dokler banovinska taksa ni plačana, se lovska
karta ne sme izdati. To takso je dolžan plačati
vsak imetnik lovske karte, ki ima svoje biva-
lišče na ozemlju Dravske banovine.

Od vsake prodane lovske karte gre Din 10
kot prispevek v banovinski lovski sklad.

Davščina na motorna vozila

Banovinski davščini na motorna vozila so za-
vezana vsa motorna vozila, registrirana v
Dravski banovini. Tej davščini so zavezana
tudi inozemska motorna vozila, ki se uporab-
ljajo v območju Dravske banovine dalj kot tri
mesece na leto.

Banovinske davščine se oproščajo:

1. Nerabna vozila. Nerabnost se ugotovi na
način, ki je predpisan za ugotavljanje nerab-
nosti zaradi plačila državne takse na motorna
vozila. Za to ugotovitev se ne plača taksa.

2. Traktorji, ki se uporabljajo zgolj v polje-
delske namene in stacionarni motorji, ki služi-
jo v pogonske svrhe v obrtu, poljedelstvu in
industriji.

3. Motorna vozila, ki so v skladišču zaradi
prodaje, kolikor se ne uporabljajo.

4. Vsa državna, banovinska in druga samo-
upravna vozila, toda samoupravna samo, če ne
služijo v pridobitne namene.

5. Motorne brizgalnice in reševalni avtomo-
bili.

6. Motorna vozila dobrotelnih ustanov, koli-
kor se uporabljajo v dobrotelne namene.

7. Motorna vozila, ki so bila izven uporabe
zdržena vsaj šest mesecev, za nadaljni čas, v
katerem se ne uporabljajo.

8. Vsa motorna vozila za čas, ko so rekvira-
rana od državnega, odnosno vojaškega oblastva.
Banovinska davščina na motorna vozila zna-
ša na leto:

1. Za osebne avtomobile:
za vsakih začetih 50 kg čiste teže Din 15—,
poleg tega še za vsakih začetih 50 kg nosil-
nosti:

a) do 1500 kg Din 10—, b) za vsakih na-
daljnih začetih 50 kg Din 5—.

Priklonni vozovi plačujejo od vsakih začetih
50 kg teže Din 5—, poleg tega še za vsakih
začetih 50 kg nosilnosti: a) do 1500 kg Din
10—, b) za vsakih nadaljnjih začetih 50 kg
Din 5—.

Za motorna vozila in priklonne vozove, ki ni-
majo pnevmatike napolnjene z zrakom, se pla-
čuje poleg gorenje davščine še 60% povisek.

3. Za traktorje za vsakih začetih 50 kg čiste
teže Din 20—.

4. Za motokikle s priklonnimi sedeži in brez
priklonnega sedeža: za vsakih začetih 10 kg
čiste teže Din 20—.

Lastniki tovornih avtomobilov in avtotaksi-
jev, ki vozijo in upravljajo ta vozila sami brez
najetih moči ter jim je to stalen in edini poklic,
plačujejo polovico davščine.

Trošarina na bencin

Na državno trošarino na bencin, potrošen v
Dravski banovini, se pobira banovinska dokla-
da, ki znaša Din 100— na 100 kg bencina. To
doklado pobirajo organi finančne kontrole ali
občinski uradi ter jo sproti odvajajo kraljevski
banski upravi.

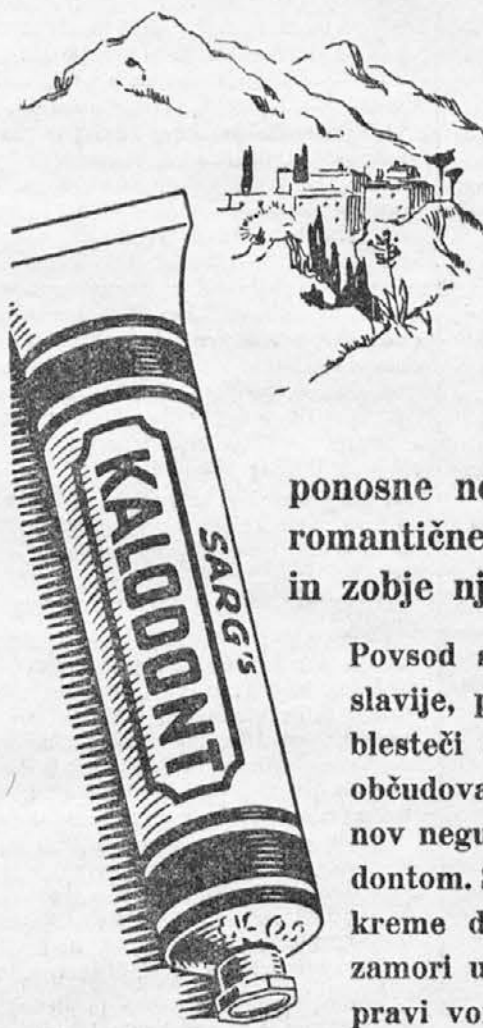
Trošarina na pnevmatiko

Na pnevmatike in obroče iz polne gume se
plačuje banovinska trošarina v iznosu Din 25
za 1 kg.

Prispevek avtobusnih podjetij za preko- merno uporabo cest

Avtobusna podjetja za prevažanje oseb pla-
čujejo za odškodnino za uporabo cest davščino
po § 8. zakona o podjetjih za redni in občinski
prevoz potnikov in blaga z motornimi vozili,
in sicer na način, predpisan v §§ 13. do 15.
navodil za plačevanje izrednega prispevka za
vzdrževanje državnih in nedržavnih cest.

Krasote Jugoslavije

ponosne nepristopne pečine ...
romantične skalne globeli ...
in zobje njenih prebivalcev!

Povsod se čuti privlačnost Jugo-
slavije, povsod izzivajo zdravi in
blesteči zobje njenih prebivalcev
občudovanje. Stotisoče Jugoslova-
nov neguje zob s Sargovim Kalo-
dontom. Sveža bujna pena te zobne
kreme daje zobem sijaj biserov,
zamori uničevalne kali, a dihi na-
pravi vonjajoč in čist.

SARGOV

KALODONT

ohranjuje zdravje in lepoto zob.

Taksa za vozniške izkaznice

Od vsake vozniške izkaznice (šoferske legi-
timacije), ki se izda osebi, ki ima svoje redno
bivališče na področju Dravske banovine, se pla-
čuje letna taksa, ki znaša za usposoblence za
avtomobilsko vožnjo Din 100, za usposoblence
za motokikle Din 50. Ta taksa se mora plačati
najkasneje do konca februarja vsakega leta.

Obča določila

Vsa dejanja in vse opustitve, naj jih izvrši
kdo koli, ki merijo posredno ali neposredno na
to, da bi se banovinske davščine, takse in do-
klade prikrajšale ali da bi se predmeti, zave-
zani banovinskim davščinam, odtegnili plačilu
davščine, se kaznujejo z najmanj dvakratnim
zneskom davščine, ki se je prikrajšala, odnos-
no, ki naj bi se prikrajšala, ali pa z zaporom
do 30 dni. Denarna kazen ne sme presegati
5000 Din.

Poleg kazni se naloži krivcu, odnosno zave-
zancu, plačilo redne davščine.

Vsa ostala dejanja in vse ostale opustitve,
osobito prekršitve kontrolnih določil in prijave
dolžnosti, se kaznujejo v denarju do 1000
Din.

Kjer se zahteva za odmero davščine posebna
prijava, pa je stranka noče podati, se odmeri
davščina na podstavi uradnih pripomočkov z
10% pribitkom. V tem primeru pritožba zoper
odmero ni dopustna.

Banovinske davščine, ki se ne plačajo pravo-
časno, se izterjujejo z zamudnimi obrestmi po
predpisih, veljavnih za državne davščine.

Davščine po tej uredbi se prično pobirati z
dnem 1. aprila 1931., kolikor ne odredi ban
za posredne vrste davščin drugače.

Z odločbo gospoda ministra financ št. 20.662
z dne 19. marca 1931. je odobren ta pravilnik
o banovinskih davščinah za leto 1931.-32.

Žalostna Velika noč naših rudarjev

Odrejeno praznovanje od 2. do 7. aprila. —
Vest o uspehu narodne rudarske delegacije je
nekoliko pomirila razburjeno delavstvo.

Brezprimerna je beda v rudarskih revirjih.
Tudi starejši rudarji ne pomnijo, da bi kedaj
preje praznovalo delavstvo velikonočne prazni-
ke v takem pomanjkanju kot letos. Trgovci, pri
katerih imajo rudarji precejšnje dolgove, nasto-
le po dolgotrajnem praznovanju, so pričeli v
bojazni za svojo eksistenco ustavljati rudar-
jem dobavo blaga na kredit. V zadnjih dveh
plačilnih perijodah pa je bil zaslužek delavstva
tako pičel, da pri večini ni znašal niti 300 Din
14 dnevno, kar je za večletanske rudarske dru-
žine pač mnogo premalo za prehrano lačnih
želodcev. K temu pa so prišli sedaj še novi od-
tegljaji zvišanih prispevkov za pokojninsko bla-
gajno bratovske skladnice, dalje za novousta-
novljeni brezposelnih podporni fond in posmr-
tinski fond rudarjev.

S čudovito mirnostjo prenašajo naši rudarji
vso to bedo. Zaupniki nam predložijo dnevno
prizore, ko prihajajo žene s otroci in jokaje
prosijo posredovanja, da bi dobile kjerkoli živi-

la na kredit. Toda tudi posredovanja nič ne za-
ležejo, kajti trgovci so vsled prekomernega
kreditiranja zašli v kritičen položaj, ki že re-
sno ogroža njihovo eksistenco, sedanji zasluž-
ki delavcev pa ne zadoščajo niti za tekoče, kaj
še, da bi bilo misliti na odplačevanje dolgov.
Bodočnost rudarjev pa je neizvestna. — Blizu
se Velika noč in mesto veselih obrazov svojih
otročev, bodo očetje in matere z žalostjo gle-
dale blede obraze lačnih svojih malčkov, ki
jim ne bodo mogle nuditi niti običajnega kru-
ha; na pirhe in potico, o kateri otroci že celo
leto sanjajo, niti ni misliti.

Kakor topel žarek spomladanskega solca je
obsajala naše rudarje in njihove družine vest,
da je intervencija naše narodne delavske dele-
gacije odnosno Narodne strokovne zveze v Be-
ogradu rodila razveseljeve uspehe. Delegacija
se je uverila, da hoče naša narodna vlada de-
jansko in čimprej pomagati trpečemu rudar-
skemu delavcu v revirjih TPD. Prvi minister
pri predsedništvu vlade g. dr. Milan Srškić se
je živo zanimal za razmere med našimi rudarji.
osobito pa se je interesiral za napredujoči na-
rodni pokret med rudarskim delavstvom. Ru-
darji torej s sigurnostjo lahko mirno računajo,
da bodo v najkrajšem času napočili zanje boljše
časi, da se bo dolgotrajna kriza vendar enkrat
pogleda in se bo zopet normalno delalo. Seveda
rudarji ne smejo izgubiti pri tej priliki iz pred-
oči dejstva, da je to uspeh naše narodne delav-
ske delegacije, ki ga je dosegla pri naši narodni
vladi in da je ta uspeh tako velik, da bi ga
nebena druga strokovna organizacija, ki se
oslanja na katerakoli druga načela, nikdar na-
šim rudarjem priboriti ne mogla. Zato smo
globoko uverjeni, da bodo znali tudi naši ru-
darji primerno ceniti ta veliki uspeh Narodne
strokovne zveze, ki jih je rešil iz nezno-
sne bede, zlasti pa, da bodo odlej na podlagi tega
očitnega dejstva dovolj prepričani, da je rešitev
najbolj perečih problemov mogoča le s po-
močjo one narodne strokovne organizacije, ki se
ne oslanja na načela razredne borbe, marveč
na celokupni jugoslovanski narod in katera ima
na najvišjih mestih naše državne uprave zašči-
to, kajti prejkoslej mora obveljati načelo, da tu-
di rudarsko delavstvo lahko najde pomoč in
zaščito le v veliki in močni Jugoslaviji.

d Radioaktivno kopališče Radio-Therma.

Laško je edino zdravilišče, ki je skozi celo
leto odprto. Sezona od 15. VI. do 31. VIII.
V predsezoni znatno nižanje cene. Ugodne
železniske zveze. — Radiotermalni izvori z
38-5° C. Kopeli v bazenu in kabinah. Soln-
ne in zračne kopeli. Krasni izprehodi in
izleti v okolico. — Univ. prof. dr. Fr. Bu-
banović je konstatiral visoko radioaktiv-
nost termalne vode, ki uspešno zdravi reu-
matizem, bolezen sklepov, živčne bolezni,
ženske bolezni, arteriosklerozo in slabo-
krvnost.

Jz Dravske banovine

**Vesele velikonočne praznike
vsem naročnikom, prijateljem
in bralcem »Jugoslovan«**

d Uprava »Jugoslovan« bo v ponedeljek dopoldne odprta od 9. do 11. ure.

d Nov komisar za agrarno operacijo, 31. marca je g. Oton Detela, vladni svetnik v pokoj, izročil posle referat komisarja za agrarne operacije dr. Miroslavu Lukanu, bivšemu velikemu županu v pokoj. Vladni svetnik g. Oton Detela se je za povzdigo planšarstva zanimal že kot okrajni glavar v Radovljici. Od 1908 pa do »daj je bil referent komisarja za agrarne operacije, vršil je to službo torej 22 let. Kot kmetijski strokovnjak jo je vršil z veliko ljubeznijo. Bil je zelo priljubljen pri kmečkem ljudstvu zaradi svojih izkušenj in nasvetov, pa tudi uradništvo ga bo obdržalo v dobrem spominu kot pravičnega in dobrega šefa. Njegov naslednik dr. Lukan je bil svoj čas 15 let komisar za agrarne operacije za bivšo Notranjsko. Pozneje pa več let glavni poverjenik za agrarne operacije v Ljubljani.

d Železniškim vpokojencem v vednost. Umrli je naš član gospod Matija Škrinjar vpokojenec drž. železnice. Pogreb bo v soboto 4. t. m. ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti na Mestnem trgu št. 9. Železniški vpokojenci vladno vabljeni, da se pogreba polnoštevilno udeležijo. Društvo železniških vpokojencev za Dravsko banovino v Ljubljani.

d Sprememba imena občine. Na podlagi 1. čl. zakona o izpremembah in dopolnitvah k zakonu o občinah z dne 12. februarja 1929, je predsednik ministrskega sveta in notranji minister predpisal naredbo o spremembi naziva upravne občine Murski vrh — Zasadi. Dosedanji naziv Murski vrh — Zasadi v ljutomerskem srezu Dravske banovine se spremeni v Muršček. Ta uredba je stopila v sredo v veljavo.

d Smučarski tečaj na Staničevi koči od 7. do 19. aprila. Skupni odhod iz Ljubljane gl. kol. dne 6. aprila z vlakom ob 14.50. Prenočimo v Mojstrani in nosači za prtljago rezervirani.

d Poročena bosta na velikonočni ponedeljek g. Franc Brodar, žel. uradnik, in gđ. Marija Harrauer po službi božji ob 10. uri v starokatoliški kapelici v hotelu »Tivoli« po starokatoliškem obredu. Obilo sreče!

d Premurje slavi Finžgarjevo šestdesetletnico. Prosvetno društvo v Crenšovcih vzporedno na Velikonočni ponedeljek in na belo nedeljo slavljenčvo igro »Divji lovec«. Obakrat v »Našem domu« ob 15. uri. Vabljeni vsi prijatelji prosvete in ljubitelji igre; velika udeležba bo gotovo največja počastitev 60-letnice priljubljene našega pisatelja.

d Srpsko planinsko društvo naznanja, da so predvideni sledeči velikonočni izleti: 1. Vzhodna Srbija: Bor — Brestovačka banja — Zlot — Zlotska pečina, povratek z ladjo čez Djerdap iz Prahova. 2. Ulična Požega — Arilje — Mučanj (1534 m) — Ivanjica. 3. Suva planina (1808 m) — Svrliške planine (1267 m) — Prekonoška pečina. 4. Tara z izleti v bližini in daljno okolico. Odhod skupin je v četrtek 9. aprila zvečer, povratek v torek 14. aprila zjutraj, a iz Prahova v ponedeljek 13. aprila zvečer. Izleti bodo imeli težje in lažje ter skrajšane varijante;

vršili se bodo le, če bo za to dovolj udeležencev. Za veliki letni izlet pa je predvideno: Prokletije (2556 m) — Komovi (2484 m) (zetska banovina) z varijantami: Povratek v Beograd ali bivanje na morju okoli Kotora. Izlet bo trajal okoli 14 dni; odhod je v nedeljo 12. julija. — Vsa natančna pojasnila daje prof. inž. Dušan Podgradski, Beograd, Petrogradska 10.

d Vremensko poročilo. Včeraj je kazal barometer v Ljubljani 761,3, termometer 14, relativna vlaga 92%, tiho, oblačnost 10. V Mariboru je kazal barometer 760,3, termometer — 0,8, relativna vlaga 34%, smer vetra WSW, oblačnost 10. V državi je bilo večinoma oblačno. Opazovanja ob 7. uri. Najvišja temperatura je bila v Ljubljani 11, v Mariboru 8,9, v Beogradu 9,2, v Zagrebu 10,2, v Kumboru 12,4, na Rabu 14,3. Najnižja temperatura je bila v Ljubljani 0,6, v Mariboru — 1,8, v Mostaru 1,9, v Zagrebu 3,2, v Beogradu — 0,7, v Sarajevu 0, v Skoplju — 2,7, v Kumboru 5,2, v Splitu 5,5, na Rabu 3,3, na Visu 3,4.

d Nova trgovina L. Lesjak, Gosposka ul. 11 nudi po najnižji dnevni ceni stalno svežo praženo kavo, čaj, mast, riž, olje, moko in vsa druga živila. 1005

d PAZITE NA DANAŠNJI OGLAS »JUGOČESKA«. 543

d Pri zapeki, motnjah pri prebavi, gorečici v želodcu, krvnih navalih, glavobolu, splošni slabosti vzemite jutraj na tešče kozarec »Franz Josefov« grenčice. Po izkušnjah, nabranih na klinikah za notranje bolezni, je »Franz Josefov« voda izvanredno dobrodelno odvajalno sredstvo. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah. 471

Toaletno in desinfekcijsko sredstvo SANOFORM za dame izdeluje »Chemotechnica«, Ljubljana, Mestni trg št. 10 (na dvorišču veletrgovine A. & E. Skaberne. 671

d Volna, bombaž, nogavice in pletenine v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Zidovska ulica 4 in Stari trg 12. 600

Zobozdravnik dr. Tone Furlan

specijalist za ustne in zobne bolezni, je prišel redno ordinirati od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne v Novem mestu, v Kastelčevi hiši na Ljubljanski cesti. 781

d Pokret zidanja samolastnih domov in brezobrestna posojila. Pokret zidanja samolastnih domov potom kolektivnega štedenja se je začel najprej na Angleškem (najstarejša angleška gradbena zadruga slavi 150letnico obstoja). Pokret je bil pozneje prenešen v Ameriko, kjer obstoja že preko 100 let. Vsled velike stanovanjske bede se je ta pokret v povojnih letih razširil tudi v Nemčiji in Avstriji. Delovanje vseh teh zadrug je bilo ustaljeno na obrestni podlagi. Ker je bilo plačevanje obresti vsled brezposelnosti in manjšega zaslužka vedno težje, so ustanovili pred 6 leti v Nemčiji zadrugo, ki je dajala svojim članom brezobrestna posojila. Dasiravno v začetku prezirana se je zadruga

hitro razširila po vsej Nemčiji in je do danes izplačala že preko 2500 milijonov dinarjev. V oktobru leta 1928, so ustanovili enako zadrugo tudi v Avstriji, ki je danes največja in ki je izplačala v tem kratkem času že preko 32 milijonov dinarjev brezobrestnega posojila. Ta posojila pa se ne dajejo samo za zidavo hiš, ampak tudi za nakup hiš in posestev, za prevzem obrestnih hipotek na hišah ter za prevzem zapuščenih bremen. — Te dolgoletne izkušnje si je prisvojila v decembru leta 1930, ustanovljena zadruga »Jugrad«, jugoslovanska gradbena in kreditna zadruga r. z. z. o. z. v Ljubljani, Koldovska ulica 35, I., ki daje svojim članom brezobrestna posojila. Kako velikanske koristi bo zadruga za splošno gospodarstvo, lahko vsak sam presodi. 960

**Površnike, obleke in vsa druga
oblačila za gospode in deco nudi v
največji izbiri tvrdka J. MAČEK,
Ljubljana, Aleksandrova c. 12. 998**

d Hranilni in posojilni konzorcij v Ljubljani odda za 1. avgust t. l. v svoji stavbi v Gajevi ulici v Ljubljani, 12 trisobnih rodbinskih stanovanj z vsemi pritliklinami in 10 samskih sob z vsemi pritliklinami. Reflektanti naj vložijo svoje ponudbe z navedbo plačilazmožnosti, višine najemne pri razpisovalcu, Aleksandrova c. 5, I. do 15. aprila t. l. 993

d Skrbna žena pazi, da je njen mož vedno zdrav in čil. Zato mu redno postreže z Radensko zdravilno vodo. 857

d Fotoaparate kupite najbolje pri Fr. P. Zaje, optik, Ljubljana, Stari trg 9. 420

Lekarna Trnkoczy 669
Ljubljana, Mestni trg 4
Tel. 2186 P. t. r. 10755

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd.
Škrobl in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

685 **tovarna Jos. Reich.**

**Srčne, živčne in ženske bolezni
se uspešno zdravijo
v DOBRNI**
Do 15. junija kompletno 20 dnevno zdravljenje (autobus, hrana, stanovanje, kopeli in zdravnik) za Din 1200.—.
Prospekti zastoj! 659

Za pomladansko sezijo posetite pred nakupom moških oblek, manufakture, moškega perila in modnih potrebščin najprvo trgovino

JOSIP OLUP
Ljubljana, Stari trg št. 2 na vogalu
in postreženi boste z dobrim blagom po najnižji ceni.

Vsakovrstne ure, zlatnina in srebrnina po nizki ceni pri
L. VILHAR, urar
LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 36

Ljubljana

Sobota, 4. aprila 1931, Velika sobota, Izidor. Pravoslavni 22. marca, Vasilije.

Nedelja, 6. aprila 1931, Velika noč. Pravoslavni 23. marca, Nikon.

Ponedeljek, 6. aprila 1931, Sikst. Pravoslavni 24. marca, Zaharije.

Nočno službo imajo danes in jutri lekarne Bahovec na Kongresnem trgu, Ustar na Sv. Petra cesti in Hočevar v Šiški. V ponedeljek pa lekarne Sušnik na Marijinem trgu in Kuralt na Gosposvetki cesti.

■ Slovenska starokatoliška služba božja bo na velikonočno nedeljo in ponedeljek, kakor vse nadaljone nedelje in praznike do preklica, v časopisih, ob 10. uri v mali dvorani hotela (ne gradu) »Tivoli«, pritrilje, levo. Vsak je vabljen in dobrodošel!

■ Starokatoliški župnik uraduje vsaki dan od pol 14. do pol 15., po potrebi tudi zvečer od 19. dalje, razven ob sobotah, nedeljah in praznikih v Svetčevi ulici št. 8, pritrilje (Pod Rožnikom).

■ Materinski večer v zavodu za zdravstveno zaščito mater in dece bo v sredo 8. aprila točno ob 20. uri. Vstop prost. Govori prof. dr. Ozvald Karel o »Materah in hčerah«.

■ Razpis službe gradbenega inženjerja. Opozorjamo ponovno na razpis službe gradbenega inženjerja pri mestni občini Ljubljanski, ki je bil objavljen v našem listu z dne 27. marca 1931, št. 71.

■ Vse posetnike koncerta gospe Pavle Lovšetove, ki bo v sredo 8. t. m. v Filharmonični dvorani, opozarjamo, da se bo dobilo v predpro, daji tiskano besedilo vseh samospevov, ki jih izvajajo na koncertu gospa Pavla Lovšetova in njena hčerka gđ. Majda Lovšetova. Vstopnice so po nekoliko znižanih cenah v predprodaji v Matični knjigarni.

■ Pevsko društvo Mokranjci iz Skopja pride v Ljubljano in bo koncertiralo pri nas 13. aprila t. l.

■ Koncertna pianistka gđ. Dobri Hristova si je izbrala za svoj ljubljanski koncert skrbno izbran program, na katerem bo igrala tudi eno točko svojega rojaka, priznanega bolgarskega skladatelja Vladigerova.

**Koks za kovače
in centralne kurjave**
iz angleškega premoga
75 Din za 100 kg
franko plinarna nudi
Ljubljanska mestna plinarna.

F. Fajdiga sin
Zaloga pohištva in tapetniških izdelkov
Ljubljana, Sv. Petra cesta 17
Ustanovljena leta 1879 317

■ Iz bolnice. Mirko Meden, ključavničar drž. žel., roj. leta 1904., stanujoč v Mostah, Prešernova ulica 11, se je danes dopoldne peljal s kolesom v službo. Na Šmartinski cesti blizu mitnice mu je pripeljal nasproti nek mlad fant. Oba kolesarja sta trčila skupaj. Pri tem je padel Meden s kolesa in obležal nezavesten. Vsled padca je zadobil pretres možganov in je šele čez nekaj časa prišel toliko k zavesti, da je lahko v spremstvu službojučega stražnika odšel v bolnico. — Marija Lah, 40 let stara, posestnica iz Dolskega pri Ljubljani, je včeraj peljala iz gozda stelo. Nenadoma pa so se ji splašili konji in je nesrečnica padla pod voz. Pri tem si je zlomila desno nogo. — Zagar Franc, 7-letni sin posestnika iz Banje Loke pri Kočevju, je včeraj doma tako nesrečno padel iz klopi, da si je zlomil desno roko. — Berlić Josip, 19-letni posestnikov sin iz Viča 85, je bil včeraj pri gašenju požara na Viču nekoliko udeležen. Ko se je okrog polnoči vračal domov, so ga skoro tik hiše napadli in ga poškodovali. Ima precejšnjo rano na glavi.

■ Odprta noč in dan so groba vrata. Umrli so: Marija Mrnc, 65 let stara, delavka tob. tov. v p. Japljeva ulica 2; Matija Škrinjar, 70 let star, kurjač drž. žel. v p. Mestni trg; Emil Eisenstädter, 40 let star, trg. potnik, Miklošičeva c. 7. V bolnici so umrli: Zlatan Obradović, 18 mesecev star, sin kapetana, Bolgarska ulica 24; I. Kavšek, 1 dan stara, hči posestnika, Rdeči kal; Idris Bajram, 16 let star, prodajalec slaščic, Loke-Trbovlje; Janez Hrome, 66 let star, obč. ubožec, Podgorica pri Ljubljani; Gašper Feldin, 65 let star, dninar, Rudnik, N. p. v m. Žalujočim so žalje!

■ Dobava službene obleke. Mestno načelstvo v Ljubljani razpisuje dobavo blaga in podloge za 50 službenih oblek, 17 zimskih sukenj, 16 pelerin in 62 službenih čepic. Poleg tega razpisuje tudi izdelavo te službene obleke. Ponudbe z vzorci blaga je predložiti do včeraj 20. aprila t. l. mestnemu ekonomatu, kjer se dobijo tudi vse potrebne informacije, t. j. dobavni pogoji in na ogled vzorci blaga kakoršnega bi želelo mestno načelstvo.

■ Otroka podrl na tla in zbežal. Neznani mladi kolesar je na hodniku Vodmatske ulice zavozil v 6-letnega sinčka sprevednika državne železnice Hinka Orla iz Vodmatske ulice št. 10 in ga podrl na tla. Otrok je dobil tako hude poškodbe na desnem senu, da je obležal nezavesten in so ga morali prepeljati v splošno bolnico. Ko je videl kolesar, kaj je napravil, jo je naglo odkuril s kolesom po Zaloški cesti, ne da bi se zmenil za otrokovo usodo.

■ Psa je odnesel. Z dvorišča mestne klavnice je neznani zlikovec odnesel 4 tedne starega psa, kraškega ovčarja sivokodraste dlake s temno glavo. Pes je vreden 600 Din, toplo ogervalo, je tako nkavzela

Maribor

■ m Odlikovanje. Na mestnem magistratu sta prejela včeraj veletržec Miloš Oset in občinski svetnik Franjo Zebot red jugoslovanske krone, prvi V., drugi pa IV. vrste. Čestitam!

■ m Izročitev odlikovanj županom in drugim zaslužnim možem. Včeraj dopoldne je okrajni glavar g. dr. Marko Ipavie v sejni dvorani svojega urada izročil krajleva odlikovanja sledečim županom in drugim zaslužnim možem iz mariborske severne okolice: red sv. Save V. vrste Miroslavu Ožkerlu, županu v Selnici ob Muri; Ivanu Cepu, županu v Voseku pri Sv. Marjeti; Ivanu Trojnerju, županu pri Sv. Jakobu v Slov. gor.; Antonu Rožkerju, veleposestniku pri Sv. Jakobu v Slov. gor.; Mihi Danku, županu v Vukovskem dolu pri Jarenini; Leopoldu Kranjcu, posestniku pri Sv. Petru pod Mariborom; Nikolaju Fažmonu, posestniku v Sp. Dupleku; Ivanu Leberju, županu pri Sv. Jurju ob Pesnici; Martinu Volavšku, županu v Gornji Kungoti; Ivanu Serbinku, članu banskega sveta v Vertičku pri Svečini; Ivanu Marku, posestniku v Gornji Kungoti; Josipu Gselmanu, upravitelju veleposestva Kacerjev dvor pri Mariboru; Francu Vračku, županu v Jelovcu pri Kamnici; jugoslovansko krono V. vrste Ivanu Janžekoviču, veleposestniku in članu okr. cestnega odbora v Košakih; zlato kolajno za državljanske zasluge pa Martinu Medvešku, železničarju v Mariboru; Jakobu Valentanu, posestniku v Dragučevi in Francu Vilčniku, veleposestniku v Gor. Dupleku. Umrli sta pred podelitvijo odlikovanj Stanko Hauptman, župan v Rošpohu in Matija Pekar, župan pri Sv. Jakobu v Slov. gorici.

■ m Denarni zavodi v Mariboru bodo danes vedan zaprti.

Jz drugih banovin

Aretiran tihotapec zlata

Iz Novega Sada poročajo, da se je posrečilo tamonjuj policiji izslediti nevarno tolpo tihotapev, ki so v tihotapljali v našo državo zlato. Policija je že dalje časa imela na sumu dvojico, ki se je izdajala za tuje in ki je zahajala k raznim zlatarjem v Novem Sadu. Pred dnevi, ko sta oba sumljiveca prišla od nekega zlatarja, ju je neki novosadski policijski agent ustavil in zahteval, da se legitimirata. Ker svojih listin nista imela v redu, ju je odpeljal na stražnico. Policija je preiskala tudi njuna stanovanja in našla večjo količino zlata, vrednega več 100.000 Din. Neznane, ki sta po narodnosti Romuni in katerih imena policija še noče izdati, sta priznala, da se že dalje časa bavita s tihotapstvom zlata v našo državo iz Rumunije, Bolgarske, Italije, Grške in drugih držav. Ker zlati predmeti, ki so jih našli pri preiskavi niso bili puncirani, je policija mnenja, da so bili ukradeni. Policija je ugotovila tudi, da sta se oba tuja bavila tudi s tihotapstvom kokaina.

Nenavaden gost v Beogradu

Beograd ima zopet svojo senzacijo. Pred dnevi je prispel tja neki mlad Rus, ki je v ruski cerkvi, ko so mu ponudili svečo, dal za njo mesto dinarja, tisočakov za 30.000 Din. Raznesla se je govorica, da je Rus oženjen z bogato Američanko, ki je že precej v letih in katera se je v mladega Rusa zaljubila v neki pariški restavraciji, kjer je bil plačlini natak. Nastanil se je v hotelu »Excelsior« in beograjski Rusi ga ves dan oblegajo in prosijo za pomoč. Rus se piše Anastasije Vojisjaki. Star je 32 let in ima soprogo, ki je nekoliko starejša. Seznanil se je z njo v Ameriki in v resnici je bogata. Vojisjaki je znan dobrotnik ruskih emigrantov. V Parizu je ustanovil internat za ruske sirote, katerega je imenoval po pokojnem carjeviču Aleksiju. Njegov oče je bil ruski častnik. On sam je bil dijak vojaške akademije. V Beogradu sta ga sprejela tudi patrijarh Varnava in ruski metropolit Antoni. Prebiva sicer stalno v bližini Newyorka na svojem posestvu. Pred tedni je odšel na potovanje v Evropo, da si ogleda zavod, ki ga je ustanovil v Parizu, in da spremeni svojo ženo po Jugoslaviji, katero

si je ta želela videti. V Ameriko je Vojisjaki prišel leta 1921. kot ruski emigrant. Že naslednje leto se je oženil z bogato Američanko, ki je imela 40 milijonov dolarjev premoženja. Ko se je oženil, je bil to senzacionalen dogodek, o katerem so pisali vsi svetovni časopisi.

Tajinstven umor

Sodišče v Koprivnici je sprejelo ob občinskem poglavarju v Sokolovu obvestilo, da so našli v Povelju truplo neznanega moškega, ki je bil umorjen najbrže s sekiro. Orožniki v Sokolovu so uvedli obširno preiskavo, toda doslej ni bilo mogoče ugotoviti ne identitete umorjenega ne morilca.

b Nj. Vel. kralj kum 10. sinu. V nedeljo je po svojem zastopniku Nj. Vel. kralj Aleksander kumoval 10. sinu hrvatskega seljaka Cindriča v Cetingradu. Deseti sin je obenem 13. otrok. Kralja je zastopal major Otmar Erdeljac iz Karlova.

b Visoke gosti pri predstavi Materinskega udruženja. V četrtek je priredilo Materinsko udruženje v Beogradu v narodnem gledališču otroško predstavo, kateri so prisostvovali tudi Nj. Vis. prestolonaslednik Peter, knežinja Olga, kraljeviča Tomislav in Andrej in princ Aleksander. Materinsko udruženje v Beogradu ima poseben dramski odsek, ki prireja uspele otroške predstave in katerega vodi ga Zorka Vlažić. Gledališče je bilo polno izbranih gostov, ki so sledili igri z največjo napetostjo.

b Aretacija uglednega trgovca. V Velikem Bečkereku so aretirali uglednega trgovca z vinom Josipa Carkova po nalogu preiskovalnega sodnika zaradi lažnega bankrota. Meseca novembra leta 1929. je trgovec zahteval od sodišča, naj razpiše konkurz njegovega premoženja. Sodišče je tej prošnji ugodilo in postavilo za otvritelja konkurzne mase dr. Šestorova. Pozneje se je izkazalo, da je trgovec kupil tik pred konkurzom veliko množino špirta, vrednega skoro 1.000.000 Din. Konkurni upravitelj pa ni našel pri trgovcu ne denarja ne špirta. Zaradi tega je državni pravdnik vložil tožbo proti trgovcu in odredil njegovo aretacijo, ki je vzbudila v Velikem Bečkereku in okolici pravo senzacijo.

O združitvi občin. V sredo 26. p. m. je priredil sreski načelnik dr. Hacin sestanek županov in občinskih odbornikov mestne občine in okoliških županov, na katerem se je razpravljalo o združitvi občin. Stavljeno je bil predlog, da ostane mesto samostojna občina, okoliške občine pa bi se združile v občino Slov. Bistrica s sedežem v Slovenski Bistrici. Z združitvijo so soglašali vsi zastopniki občin razen občine Spodnja nova vas in Cigonca. Nadalje se je na tem sestanku dalje razpravljalo o ustanovitvi vodne zadrge, ki bi izvršila regulacijo potočkov Bistrica in Ložnica in melioracijska dela. Izvoljen je bil pripravljalni odbor, ki ima nalogo v teku dveh mesecev pripraviti vse k ustanovitvi vodne zadrge. Vsi odborniki so uvideli potrebo vodne zadrge, ker se je naglašala in stvarno dokazala izredna potreba izvedbe teh del. V našem listu smo že večkrat poročali o potrebi vodne zadrge in njenem delokrogu in načinu dela. Upajmo, da bodo pri delih upoštevali vse okoliščine in možnosti.

Ustanovitev poljsko jugoslovanske lige v Mariboru

Maribor, 3. aprila.

Ponovno se je čutila potreba o priliki raznih odličnih poljskih obiskov, da se osnuje tudi v Mariboru društvo, ki bo gojilo prijateljstvo s Poljaki. Ker ni bilo drugega takšnega društva, je doslej sprejemala Poljake mariborska Jugoslovanska-češkoslovaška liga. O priliki priprav na kongres poljsko-jugoslovanskih lig v Varšavi, ki se bo vršil od 26. aprila do 2. maja t. l., pa je bila ponovno sprožena misel ustanovitve poljske lige v Mariboru in je tozadevno dozorel sklep na obnem zboru j. č. lige minuli teden.

Včeraj se je vršil v Grajski kleti zopet sestanek j. č. lige, katerega se je udeležil tudi predsednik poljsko-jugoslovanskih lig v Varšavi, redaktor dr. Václav Kneblewski. Odličnega gosta in neumornega propagatorja poljsko-jugoslovanskega prijateljstva dr. Kneblewskega je ob otvoritvi sestanka pozdravil predsednik j. č. lige dr. Avg. Reisman ter razložil pomen in nujno potrebo ustanovitve organizacije, ki bo tudi v Mariboru reprezentirala prijateljstvo Jugoslovancev do Poljske, posebno pa sedaj, ko tako narašča obisk Poljakov na Jadranu. Nato je v krasnih izjavah govoril o važnem združevanju vseh Slovanov baš v teh dneh dr. Kneblewski ki ter še posebno o praktičnih interesih, ki vežejo Jugoslavo in Poljsko. Dr. Kneblewski je orisal bogat program, ki si ga je začrtal poljsko-jugoslovanski kongres, kateri se bo vršil v najvažnejših poljskih centrih, Poznanju, Gdinju, Varšavi in Krakovu, da razpravlja o gospodarskem, zlasti turističnem in kulturnem sodelovanju obeh narodov. Stvarna izvajanja priznanega organizatorja, ki si je pri tem tudi izredno pohvalno izražal o prednostih Maribora, zlasti kopalšču na Mariborskem otoku ter vzorno urejeni Vinarski šoli, so žela iskreno odobravanje.

Informativno je še spregovoril o jugoslovansko-poljskih ligah in bližnjem kongresu lig predsednik društva prijateljev Poljske v Ljubljani g. dr. Rudolf Mole in za njim še minister n. r. dr. Kukovec. Nato je bil predlagan poseben pripravljalni odbor, obstoječ iz gg. dr. Kukovca, dr. Vebleta, dr. Pivka, dr. Reismana in dr. Crneka, ki naj pripravi pravila in izvede organizacijo jugoslovansko-poljske lige v Mariboru. Odborniki j. č. lige so ostali še dalj časa v družbi dr. Kneblewskega ter se informirali o razmerah na Poljskem. Z jutranjim brvnikom pa se je dr. Kneblewski odpeljal proti domovini.

Vesela vest za naše rudarje

Trboveljska premogokopna družba nam sporoča, da je pričakovati, da bo izdala državna železnica v najkrajšem času naročila premog, za mesec april. S tem bo zopet vpostavljen delo v slovenskih rudnikih in je pričakovati, da se bo prihodnji terek zopet delalo.

Luško cesto bodo gradili

Kamnik, 2. aprila.

Problem Luške ceste se končno bliža uresničenju. Skoro 40 let si že prizadevajo občine Kamnik, Luče in Solčava v Savinjski dolini, da bi zgradili to cesto. Odgovorni faktorji na štajerskem so iz narodnostnih ozirov vedno preprečili uresničenje tega načrta in šele, ko je pred dvema leti zopet oživela akcija, da se vprašanje Luške ceste obnovi in izpelje do konca, se je doseglo, da je bila cesta trasirana in izdelani podrobni načrti.

Za prvi del ceste, t. j. od vrha Črnika do Kranjskega raka na bivši kranjsko-štajerski meji so se obvezali lokalni faktorji v kamniškem srezu, da prispevajo 50%, ostalih 50% pa naj bi prispevala kr. banska uprava. Ta je res vstavila v letošnji proračun 50 odstotni prispevek, s čimer je bila gradnja ceste zasigurana.

V sredo 1. aprila se je vršil v pisarni sreskega načelstva v Kamniku sestanek zastopnikov vseh zainteresiranih občin in korporacij, ki so že zagotovile 50% prispevek. Po procentih odpade na posamezne korporacije: na okrajni cestni odbor 21%, na občino Kamnik 12%, občino Gozd 6%, na občino Županje njive, Stranje in Mekinje po 3% in na občino Bistričica 2%.

Proračun za cesto do bivše štajerske meje znaša 1.500.000 Din. Zastopniki navedenih korporacij so včeraj najeli posojilo v znesku 750 tisoč Din pri Mestni hranilnici v Kamniku. Posojilo se bo amortiziralo v desetih letih. Kakor čujemo, bo banska uprava še to pomlad oddala cesto v gradnjo.

Z zgradbo te ceste bo dobil Kamnik prepotrebno zvezo s Savinjsko dolino, nova cesta pa bo tudi mnogo doprinesla za gospodarski razmah krajev, ki so bili doslej popolnoma odrezani od vsakega prometa. Tudi tujskemu prometu se bodo odprli novi predeli. Posebno važna je zgraditev ceste do Kranjskega raka, odkoder je le še 4 kilometre do Velike planine.

Laško

Odlikovanje. V četrtek dopoldne je bila na sreskem poglavarstvu prav lepa slavnost. Sestala se je družba odličnih in za obeli blagor vnetih moči, da sprejmejo za svoje uspešno in požrtvovalno delovanje zaslužen plačilo. Z redom sv. Save V. razreda so bili odlikovani gg. monsignor dr. Franc Krolje, nadžupnik in dekan v Loškem; Josip Kloc, ravatelj TPD v Hudinji; Blaž Zupanc, brivski mojster in posestnik v Laškem; Peter Kovač, župan in posestnik v Loki pri Zidanem mostu; Josip Osolin, trgovec in posestnik v Laškem; Anton Topole, župan in posestnik v Jagovčah; Ivan Tadolina, hotelir in posestnik v Laškem in Alojzij Šmit, veleposestnik v Jurklostru. Z navdušenimi vzkliki na Njega Veličanstvo kralja Aleksandra I. je bila slavnost končana.

Velikonočni prazniki

(Iz Savinjske doline.)

Starka zima se pač letos ne more posloviti od nas. Toda usoda ji je že zapečatena. Hribi bodo ozeleneli, prvi sveži dihi novega brstja bo dahnil po gorovju. Po njivah, ki so preorane za kal novega življenja, stoje križci iz oljke, dreva ali leskovine, nad njimi žvrgoli škrlanček svojo pesem.

Velikonočni prazniki, dnevi vstajenja. Kakor je Božič v svoji zimski odeji s svetim večerom ljubeč, mil in tajinstven, kakor pojo zvonovi tako, tako ljubko po dolini na sveti večer, je Velika noč vsa v razvevati rasti, upanja in dokaza vstajenja k višjemu; zvonovi mogočno kličejo in pričajo: Vstal, premagana je smrt, trohoba, veseli se kristjan Aleluja!

Kakor so bila leta blagostanja v naši dolini za časa visokih cen hmelja, tako danes tarejo

naše poljedelce nizke cene. Malokdo je pomislil, da bo to stanje trajalo dalj časa. Pač se je tu uresničilo poročilo iz sv. pisma o sedmih debelih in sedmih suhih kravah.

Pri lani se zbira deca na Veliko soboto v jutro okoli blagoslovljenega ognja, da si prižge svoje na železni žici pritrjene gobe, s katerimi hiti prek polj po hišah, čusteč pri vsaki hiši nekaj goreče gobe. Duh se vije za hitečimi, kakor tenek oblak, skoro pri vsaki hiši, kamor prinese gobo, dobe darilo.

Ko zapojo farni zvonovi pri jutranji maši, zadone po dolini topiči, ki eden drugemu odgovarjajo, da odmeva kakor grom po dolini.

Kako pestrja je slika, ko hite dekleta in žene s košarami na glavah, noseč velikonočna jedila k cerkvi, da jih duhovnik blagoslovi. Kako so urne, ko se vračajo od blagoslova, posebao dekleta, katera bo prva, tista si bo dobila moža; to je še vedno vera našega ljudstva. Ali

Pazi na držo svojega otroka!
Njegova bodočnost zavisi od nje!

Otroci nimajo veselja do igre ter zaostajajo v rasti.
Po uporabi patent

STOA CORREKTOR

se njih stanje vidno zboljša, pospeši pravilno dihanje in krvno cirkulacijo ter jači miškulaturo. »Korrektor« je iznajdba ortopeda dr. Nyrapa ter se ne da primerjati z nobenim drugim ravno-držalcem.

Pravi »STOA CORREKTOR« dobite le v ortopedični delavnici 534

R. AHČIN, Ljubljana, Poljanska c. 31

Znamka svetovnega slovesa
SAMOPRODAJA:
K. SOSS, Ljubljana

Zakupnik

se išče za **Pohorski dom**. Tozadevni pogoj in pojasnila so na razpolago v Mariboru, Františkanska ul. 8-1, kjer se sprejemajo tudi ponudbe najkasneje do 20. aprila t. l. Dom ima poleg restavracijskih prostorov tudi 21 prvovrstno opremljenih tujskih sob z 52 posteljami, vpeljana je elektrika ter v vse sobe mraz in topla tekoča voda. Otvoritev doma bo predvidoma 1. junija t. l. 1021

Gradbene

parcele

solčna lega, za visoko pritlično zidave v Melju pod Stolnim hribom in v Gornjem Radvanju. — Prodaja mestni stavbenik Julius Glaser, Meljski dvor, Maribor. 1020

Hotel

boljša gostilna ali kavarne se vzame v najem ali kupi v Ljubljani, Beogradu ali Zagrebu. Ponudbe: Oset, Mariborski dvor, Maribor. 1020

Oglašujte

v »Jugoslovanu«!

Detailna trgovina čevljev „pri Pollaku“

Ljubljana, Dunajska cesta 23

je dne 1. marca t. l. razglasila, da podeli odjemalcem za Veliko noč

400 nagrad

Vljudno se obveščajo cenjeni odjemalci, da so nagrajeni sledeči kuponi:

po 200 Din številke:

3087, 3128, 3127, 3162, 3163, 3207, 3342, 3370, 4418, 4208, 3750, 3608, 3441, 3552, 3685, 3605, 3501, 3937, 3258, 3196, 3153, 3271, 4451, 3224, 4507, 3293, 4455, 4473, 3349, 3307, 4462, 4384, 4503, 3363, 4499, 3257, 3171, 4486, 3241, 4477, 4502, 4488, 3380, 4513, 3416, 4266, 3935, 3287, 3777, 3664;

po 100 Din številke:

4536, 4116, 4547, 4494, 4099, 4138, 4605, 4784, 4627, 4543, 3593, 3139, 3197, 3308, 3223, 3240, 3142, 2964, 4624, 4698, 3753, 3822, 3789, 3881, 3870, 3858, 3721, 3694, 3539, 4453, 4481, 4545, 4474, 3433, 4549, 3509, 4483, 3457, 3422, 4527, 3466, 4570, 4572, 3410, 3344, 3389, 3393, 4509, 4461, 3410;

po 50 Din številke:

4524, 4114, 4491, 4186, 3672, 3581, 3481, 3837, 3909, 4476, 4307, 3096, 3199, 3108, 3335, 3091, 3221, 3377, 3407, 3419, 3683, 3444, 3678, 4074, 3700, 3658, 3560, 3702, 3640, 4303, 4272, 3861, 3912, 3786, 3761, 3638, 4248, 3765, 4602, 4639, 4769, 4702, 4594, 4765, 4506, 4787, 4593, 4754, 4601, 4587, 3489, 4533, 4497, 4485, 4526, 4535, 4538, 4478, 4531, 4541, 4542, 4471, 4468, 4748, 4744, 4628, 4720, 4625, 4715, 4646, 4711, 4724, 4642, 4781, 4621, 4664, 4732, 4778, 4617, 4638, 4633, 4774, 4630, 4708, 4681, 4705, 4600, 4677, 4613, 4728, 4585, 4657, 4511, 4519, 4689, 4790, 4523, 4687, 4739, 4609;

zeleni kuponi reparaure: po 10 Din številke:

2882, 2964, 2921, 2952, 3276, 3007, 3035, 3273, 3340, 3121, 3329, 3016, 2957, 3027, 2919, 3103, 3009, 2958, 3272, 3322, 3193, 3315, 3246, 2893, 3303, 3205, 3194, 2943, 3231, 3013, 2882, 4328, 3008, 4326, 3178, 3156, 3024, 2961, 4320, 3134, 2687, 4315, 3115, 4310, 2959, 3177, 2953, 3040, 3300, 2987, 2754, 3297, 2995, 2954, 2975, 2918, 3291, 2980, 2936, 3286, 2956, 3280, 5427, 4521, 4533, 4537, zatim od 4550 do 4680, 3340, 3329, 3322, 3315, 3303, 4343, 4338, 4326, 4304, 4310, 4315, 4320, 3300, 3297, 3291, zatim od 4550 do 4685.

Nagrade se dele dne 8. aprila popoldne v »Detailni prodaji« od pol 2. do 6. ure zvečer proti predložitvi omenjenih kuponov. Na pismeno dostavljene kupone se odpošlje denar po pošti. Vodstvo se cenjenim odjemalcem nadalje udano priporoča.

pa če je že omožena, bodo pri njeni hiši vedno prvi z delom na polju končali.

Na Velikonočno nedeljo, ko dahne prvi svit, se sliši ubrano potrkanje zvonov. Procesija s križem, z banderi, z Njim, ki je smrt premagal, se pomika med molitvami vernikov, zvončkanjem zvončkov, po polju med njivami, kjer kipe črno-rujave brazde, deli svoj blagoslov On, ki je sejalce vsega, naj tudi naše srce, ki je razorano v brazde, poseje s svojim solncem... A. D.

Lekarnar Hočevar oproščen

Ljubljana, 3. aprila.

Na okrajnem sodišču se je vršila pred sodnikom dr. Müllerjem razprava proti lekarnarju Slavku Hočevarju iz Spodnje Šiške, obtoženem, da je oddal na recept OUZD premalo bizmuta. Razprava proti Hočevarju se je že enkrat vršila, a je bila odložena. Sodnik dr. Müller se ni mogel prepričati o obtoženčevi krivdi in ga je zato oprostil.

Drzen vlom v Kranju

Vlom v manufakturno trgovino g. Petra Arnška Kranj, 3. aprila.

Vlom ali tatvina v zadnjem času za Kranj ni nobena novost. Saj ga ni skoro tedna, da ne bi orožniki bili na delu in zasledovanju vlomilcev in tatov. Vestnosti naših orožnikov se moramo zahvaliti, da se skoro vsaka tatvina, če je še tako rafinirana in skrivnostna, pojasni in da pridejo krivci v roke pravice.

V noči od 1. na 2. aprila je bilo vlomljeno v manufakturno trgovino g. Petra Arnška, ki ima svoj lokal v hiši dentista g. Franca Holčakerja na Glavnem trgu. G. Arnšek je 1. aprila ob sedmih zvečer zaprl trgovino. Ko je drugega dne ob pol osmih lokal odprl, ni niti slutil, da se je med tem časom izvršil v njegovi trgovini nad vse drzen vlom. Vlomilec je vse kose spravil previdno zopet na svoje mesto, da ni bilo mogoče na zunaj opaziti nikakega sledu.

Ravno prejšnjega dne je pregledoval g. Arnšek svojo zalogo, ker jo je hotel izpopolniti z novimi naročili. Torej je natančno vedel, koliko merijo posamezni kosi. Komaj četrta uro za tem, ko je odprl trgovino, je vzel s predala kos moškega blaga, ki se mu je zdel prejšnji dan mnogo debelejši. S pomočnikom g. I. Wendligom sta zmerila blago, ki je merilo le 8 m, dočim ga je bilo prejšnjega dne 15 m. To je bil prvi sum. Pregledala sta tudi druge kose in zadeva je bila kmalu pojasnjena popolnoma. Pri vseh boljših vrstah blaga sta opazila, da blago manjka. Prebrisan tat si ni vzel kar celega kosa, pač pa se je preskrbel z najboljšimi vrstami blaga za celo družino, kar bi mu zadostovalo najmanj za leto dni. Manjkajo prvovrstni moški kamgarni in blago za plašče, kostumi in obleke; dalje različne vrste finega popelina za moške srajce.

O zadevi je bila takoj obveščena orožniška postaja, ki je že na delu. Ugotovili so, da je bilo vlomljeno skozi zadnja vrata pri stranski sobi. Vlomilec se je najbrž splazil skozi glavna vežna vrata na dvorišče in od tam v klet, kjer je čakal, da so trgovino zaprli in da so odšli uradniki finančne kontrole, ki imajo v istem poslopu svoj lokal. Potem je imel prosto pot. Odprl je s ponarejenim ključem stransko sobo trgovine in nemoteno vršil svoje tatfinsko delo. Biti je moral najbrže kak domačin, ki je dobro poznal ves položaj. Razen tega je bil tudi trgovski strokovnjak, saj so zmanjkale najboljše vrste blaga, ki je bilo tako previdno odrezano od kosov, da bi nihče na zunaj niti ne opazil kakakega sledu vloma.

Do sedaj je mogel ugotoviti g. Arnšek, da znaša škoda nad 13.000 Din. Natančno se bo ugotovila vsa škoda pri inventuri vsega blaga. Blago je zavarovano pri zavarovalni družbi »Jugoslovavije«, ki bo poslala danes komisijo na lice mesta.

Zanimivo je, da je opazil g. Arnšek že pred kakimi 10 dnevi, da mu manjka cel kos blaga. Vendar ni mogel natančneje ugotoviti sledov kakakega vloma.

Vse mesto radovedno čaka razjasnitve tega vloma. Kdo je neznani vlomilec? Zadnje čase so posetili Kranj celo poklicni znani tatovi kakor Lakner in Pavlič. Upamo, da se bo našemu orožništvu posrečilo prijeti pravega krivca.

Bled

Sirota Jerica. Na cvetno nedeljo se je vršila v novem sokolskem gledališču dobro uspeša predreditev »Sirota Jerica«. Sodelovalo je okrog 25 Sokoličev, ki so prednašali svoje vloge nad vse pričakovanje zadovoljivo. Režijo je spretno vodil gosp. učitelj R. Bratok, med tem ko je gosp. upravitelj M. Vrezec vodil glasbo za celo igro, katerima se imamo v prvi vrsti zahvaliti, da je prireditev tako lepo uspeša. Čisti dobiček je namenjen za nabavo odra v novem sokolskem domu. Avtor igre gosp. Albreht se je prireditve osebno udeležil.

Cerknica

»Revček Andrejček«. Na velikonočni ponedeljek vprizori dramatični odsek tukajšnjega Sokola narodno igro v petih dejanjih »Revček Andrejček«. Igra bo ob pol osmih zvečer v Sokolskem domu. Ker je igra precej dolga, bi občinstvu priporočali malo več točnosti kot navadno.

Babji semenj. Na veliki četrtek je bil v Cerknici takozvani vsakoletni »babji semenj«. Jasnno, da je bila udeležba na sejmu pičila v vsakem pogledu. Živinski in kramarski semenj so imeli ta dan tudi na Rakeku. Tukaj je bilo nekoliko več kupčije.

Popisovanje prebivalstva. V našem kraju nas prav pridno popisujejo. Popisujejo člani finančne kontrole, učiteljsko in drugi. Najbolj težavno je za tiste, ki imajo svoj delokrog kje v barih.

Kraška burja. Ta teden smo imeli nekaj dni pravo kraško burjo. Čeprav je solnce precej toplo ogrevalo, je tako mrzla brila kot v najhujši zimi. Zlasti v nedeljo popoldne se je vzdignila taka burja, da sploh ni bilo iti za ven. Sem pa tja je ponoči še malo sneg naletaval. V četrtek smo imeli spel enkrat lep dan in upamo, da bo tako ostalo vsaj čez praznike.

Obravnava proti 30 komunistom

Pripadajo najrazličnejšim stanovom — 43 prič bo zaslišanih

Ljubljana, 3. aprila.

V kratkem se bo vršila velika obravnava proti 30 obtožencem iz raznih krajev Dravske banovine, obtoženih zločinstva iz čl. 1. točka 2. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Izmed 30 obtožencev je 13 v preiskoval-

nem zaporu, dočim so ostali v prostosti. Obtoženci pripadajo najrazličnejšim stanovom. Vseh priči je 34, od katerih pa jih mora priti le 11 k obravnavi. Obtožnica je zelo obširna, prav tako pa tudi akt sam, ker vsebuje okoli 150 listin. Obravnava bo bržkone trajala več dni.

Tragedija preglednika finančne kontrole

Zaradi 100 Din podkupnine je izgubil eksistenco — Kolesar zaklal želez. uslužbenca

Ljubljana, 3. aprila.

Danes dopoldne sta se vršili pred malim senatom, ki mu je predsedoval sodnik svetnik Mladič, sosednika pa sta bila gg. Avsec in Kobal, dve zanimivi obravnavi. Pred sodniki sta stala Franjo B., rojen 1. 1897. v Tolstnem vrhu, oženjen, preglednik finančne kontrole, in Jože Dremelj, rojen 1. 1884. na Pecah, oženjen, posestnik v Udjemu.

B. je 5 IX. 1930. v Udjemu pri Grosupljem sprejel od Dremelja protipravno 125 Din za to, da je opustil napraviti dejanski opis v svrhu uvedbe dohodarstveno kazenskega postopanja radi posesti ene škaltlice vtihoapljenega saharina, obenem pa je tudi protipravno izterjal za trijevano banovinsko trošarino za v Ljubljani kupljenih 5 l špirita v znesku 950 Din, tedaj kot državni uslužbenec sprejel darilo, da ne bi izvršil službenega dejanja, ki bi ga po zakonu moral izvršiti, in je prekršil v izvrševanju svoje službe zakon z najpogostejšo, da bi Dremelja oškodoval. Dremelj sam je zavedel B., da je opustil napraviti radi tihotapstva s saharinom ovadbo, tedaj zavajal državnega uslužbenca z darilom, da kaj ne stori, kar je treba po zakonu storiti. Zakrivila sta B. zločinstvo zoper službeno dolžnost, Dremelj pa prestopke zoper državno oblast.

Obtoženi B., preglednik finančne kontrole, je skesano priznal svojo krivdo. Po nalogu starešine Jakoba Zeca iz Višnje gore je odšel k Dremelju po kontrolni listek od špirita. Dremelj se ga je ustrašil in ga je vprašal, koliko bo moral plačati kazni, kar ni oddal kontrolnega listka. Odvrnil mu je, da okoli 100 Din. Dremelj je odšel po denar, medtem pa je opazil škaltlico saharina. Ko se je Dremelj vrnil, ga je vprašal, kje je dobil saharin in ali ne ve, da ga ne sme imeti. Dremelj ga je tedaj začel prosi, naj ga ne naznani, silil ga je, naj vzame denar in naj bo tiho. Sam ne ve, kako se je zgodilo, da se mu je zasmilil in da se je pustil pregovoriti. Prejetih 100 Din je Dremelju pozneje vrnil.

Soobtoženi Dremelj je izpovedal, da je kupil špirit v Ljubljani pri Medenu in da mu je rekel B., ko je iskal kontrolni listek, da ga mora naznani. Prosil ga je, naj ga ne naznani in da rajši takoj plača kazen, kakor bi imel po nepotrebnem pota. Ko je B. rekel, da mora plačati 135 Din, mu je najprej odšel 40 Din, potem pa še 100 Din. Po denar je dvakrat šel

v kašo. Ko se je drugič vrnil v hišo, je B. zagledal saharin, naktar ga je prosil, naj ga ne naznani radi saharina. B. je denar že popreje shrnil.

Kontrolni organ Deržaj od finančne direkcije, ki je vodil proti B. disciplinarno preiskavo, je izpovedal, da finančni organ v nobenem slučaju ne sme sprejeti denarja. Tudi če napravi stranki to uslugo, da odda zanjo denar na pošti, je to disciplinsko kaznivo.

Obsojen je bil B. na en mesec zapor in v plačilo stroškov kazenskega postopanja. Dremelj pa je bil oproščen. B. je radi omenjenega delikta finančna direkcija suspendirala od službe in mu obenem zmanjšala prejemke. Po službenih predpisih, ki so zelo strogi, bo zdaj najbrže izgubil službo. Mož ima 11 let državne službe, ni zagrešil doslej še nobenega pregreška in je bil vesesok neoporečen. Njegova tragedija — zaradi 100 Din izgubi eksistenco — je tem večja, ker se je 10 dni pred omenjenim deliktom poročil z neko učiteljico.

Zanimiva je bila obravnava proti samskemu zidarskemu pomočniku v Podgorici Ivanu K., ki je zabodel z nožem železniškega uslužbenca Franca Grileca z Borovnice.

Dne 9. II. 1930. se je vračal Franc Grilec v družbi svoje sestre in svaka iz Podgorice domov v smeri proti Ljubljani. Za njimi sta privozila dva kolesarja: Ivan K. in njegov tovariš Matija Z., očitno nekoliko vinjena, in se je eden od njiju nekoliko zaletel v Grilecovo sestro Ivano Tabajevo, kar je dalo družbi povod, da je opozorila kolesarja, naj vozita pravilno. Na te besede sta Ivan K. in njegov tovariš stopila s kolesa in se s krikom »auf biks!« zaletela v družbo. Razvil se je pretep, ki pa je ostal brez hujših posledic in sta se Ivan K. in tovariš kmalu nato odpeljala s kolesi naprej. Ustavila sta se pri šventnerjevi gostilni v Jaršaku, kjer sta počakala zadaj idočo družbo. Tu sta navahala nanjo in je pri tem Ivan K., ne da bi prišlo do prepira z Grilecem, zabodel Grileca in mu prizadel med devetim in desetim rebrom 3 cm dolgo rano, ki je segala do prepone, radi česar je bila nevarnost za njegovo življenje.

Ivan K. je priznal dejanje, zagovarjal pa se je, da je Grilec njega napadel, udaril ga po glavi in da je, ker je videl veliko ljudi, boječ se, da ga ne pobijejo, odprl nož in zaklal Grileca. Obsojen je bil na 6 mesecev težke ječe.

Svetokriško pismo

Sv. Križ pri Litiji.

Zelo čudne govorice se širijo o zadnjem požaru, ki je izbruhnil pri trgovcu Robertu Vidmarju v Gabrovki. Tudi glasilec je bilo težko priti v svoj dom, kajti neka nepoklicana oseba jim je zamašila z lesenim klinom ključavnico.

G. Vidmar je bil ves zbežan in je kričal, da bo streljal, če bo kdo blago polival. Kako je ta požar nastal, bo ugotovila preiskava.

Litijsko sodišče je radi nesposobnosti gospodarenja omejeno preključilo Janeza Zgonca, krojača v Moravski gori, za kuratorja mu je bil postavljen g. Peter Kovačič iz Senovega pri Rajhenburgu.

Les v šumah Tuhrnske gosposke se pridno izsekava in ga odvažajo na postajo Velika Loka. — Na Sp. Vodiceh je umrl pretekli dne Anton Petek vulgo Hribar, star 81 let, pristna dolenska grča.

Veseli smo, da nam »Jugoslovane« prinaša večkrat novice, saj ga dobimo pri trgovcu Francu Pavliju v Moravcih in pri Sv. Križu za bori dinar. — Delo v vinogradih Gobičku, Catežki gori in naši stari Moravski gori se je začelo s polno paro. — Pretekli dne nas je obiskal tudi gospod sreski načelnik litijski Fran Podboj in nam tudi marsikaj poučnega povedal. — Gasilski občini zbor se je vršil 15. marca in smo kar s stariškim odborom zadovoljni. — Gospod Srebot je pa zelo okusno renoviral gostilno pri »Spodnjem Cvajarju«.

Zastrupiti se je hotela

Slaboumnica, ki je izpla stруп, pa so jo rešili Rajhenburg, 3. aprila.

V četrtek 2. aprila dopoldne se je hotela zastrupiti nekoliko slaboumna N. Benedičič, stara okoli 44 let, Stanovala je v baraki g. Marinčeva v Rajhenburgu. V četrtek zjutraj je begala sem ter tja, kar se je nekaterim zdelo prav čudno. Neka gospa je stopila za njo in v nos ji je udaril vonj po lizolu. Na pomoč so poklicali rajhenburškega zdravnika g. dr. Miroslava Skofa, ki je nesrečnici izčistil ledode.

Zalostni prazniki med rudarji. Položaj v senovskem rudniku je čimdalje slabši. Ni še tega dolgo, kar je bilo odpuščeni nad 200 rudarjev. Ze zopet bo zapela rudarjem redukcija. Kakor čujemo, bo v kratkem času zopet nanovo odpuščeni okoli 30 rudarjev. Vzrok je pač pomankanje dela.

Veliki sejem na veliki četrtek je bil izredno dobro obiskan. Ravno tako je bil tudi živinski trg prav dobro založen, a prodalo se je razmeroma malo. V torek 14. aprila se bodo ob pol 8. uri licencovali biki nasejnju v Rajhen-

burgu za občine Rajhenburg, Senovo, Stolovnik, Goričica, Anže, Armeško, Mrčna sela, Mali Kamen, Raztez in del občine Blanca.

Kulturno življenje v Rajhenburgu je zadnje čase prav živhalno. Na Jožefovo je priredil rajhenburški Sokol v svojem domu znano Molièrovo veseligrad »Namišljeni bolniki«. Igra je v večini zadovoljila gledalce. Režija je bila v dobrih rokah. Ne smemo tudi pozabiti našega agilnega izobraževalnega društva, ki se ravnotako z uspehom udeležuje. Na praznik 25. marca je priredilo to društvo »Materinski dan« v Slomškovem domu. Na sporedu so bile deklamacije, petje in simbolična Meškova drama »Matka«. Prireditelj, ki je bila dobro obiskana, je v polni meri dosegla svoj namen.

Po meglenih, neprijetnih dnevih smo dobili naposled lepe solne dneve, vendar jih pa ohlaja neverjetno mrzel veter.

Poljčane

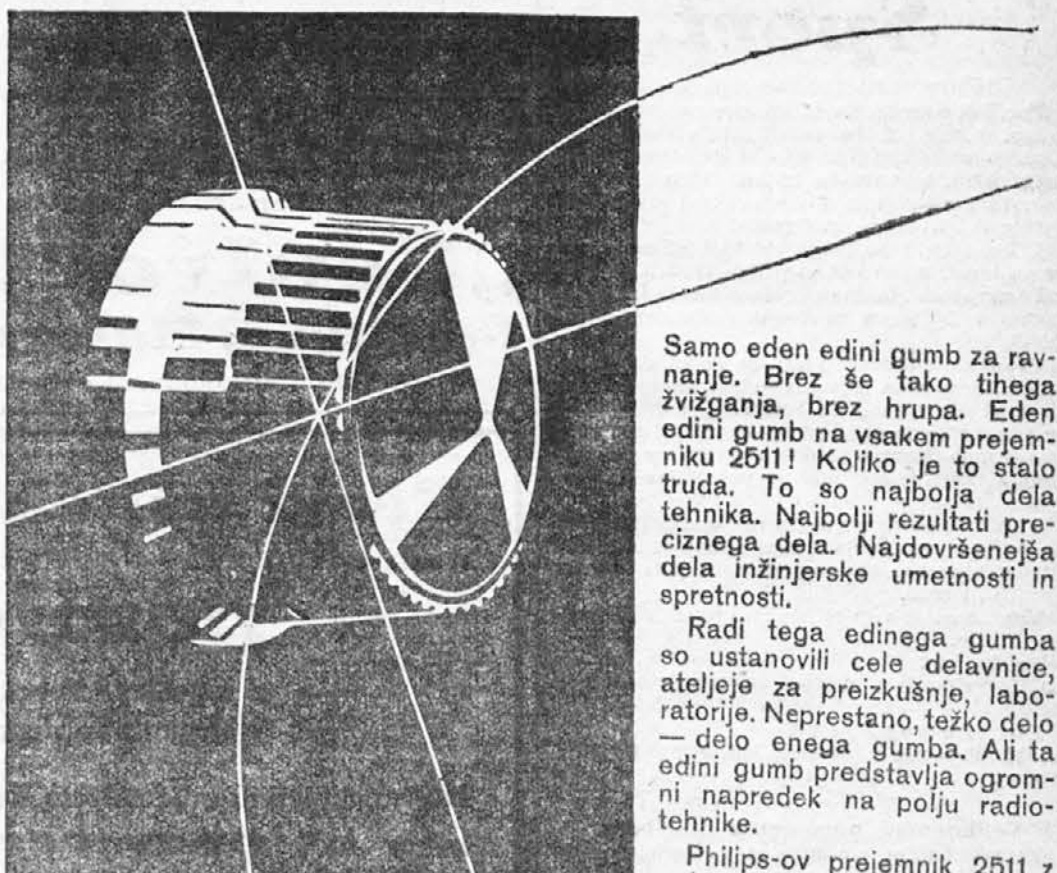
Kolesarski tat prijel. Kaukleru Karolu iz Hošnice pri Poljčanih je bilo pred več dnevi ukradeno kolo. Okradeni je tatvino prijavil takoj našemu orožništvu, ki so za znikavost pridno povpraševali. In res, uspeh ni izostal. Te dni so premetenega tatu prijeli in je to Rambaher Mihael, rudniški delavec iz Razgorja. Priznal je svoje nečedno dejanje. Bil pa je prebrisan. Da bi ukradenega kolesa kdo ne prepoznal, mu je sprednji del popolnoma predelal. Vendar mu tudi to ni pomagalo.

Zadnja pot gospe Jere Wretzl. Kot je naš list že poročal je v nedeljo po daljšem trpljenju odšla v večnost sprostovana in ugodna gospa Jera Wretzl. Pokojnica, ki je bila znana v naši bližnji in daljni okolici daleč naokrog, je umrla v mariborski bolnici. Vsa svoja leta je preživela v prijaznem trgu Studence tik Poljčan ter je kot vedra gostilničarka razvedrila marsikatero čemerne gosa. Tu je živela in zato so jo tudi tu pokopali. Na solnčnem gričku pri beli sv. Luciji je zdaj njen drugi dom in žalostno se od spodaj gor ozira nanj osamelja gostilnica, brez nekdanje gospodarije. Na njeni zadnji poti so jo spremlili številni prijatelji in znanci. Naj udobno počiva!

Nove tablice s hišnimi številkami si je po vzgledu ostalih občin nabavila tudi občina Brezje.

Blagoslovitev zvonov. V Kočni pri Laporju bo na velikonočni ponedeljek slovesna blagoslovitev dveh bronastih zvonov. S tem bo rana, ki jo je prizadejala tudi tej cerkvi vojna, končno zaceljena in z zvonika bo odmevala zopet enkrat predvojno zvonjenje.

Sokolska akademija. Na belo nedeljo 12. aprila priredi naš Sokol svojo prvo akademijo in sicer ob 15. v dvorani g. Šumerja. Na sporedu

PHILIPS
PRIJEMNI
APARAT
2511

Samo eden edini gumb za ravnanje. Brez še tako tihega žvižganja, brez hrupa. Eden edini gumb na vsakem prejemniku 2511! Koliko je to stalo truda. To so najboljša dela tehnika. Najbolji rezultati preciznega dela. Najdovršenejša dela inženirske umetnosti in spretnosti.

Radi tega edinega gumba so ustanovili cele delavnice, ateljeje za preizkušnje, laboratorije. Neprestano, težko delo — delo enega gumba. Ali ta edini gumb predstavlja ogromni napredek na polju radio-tehnike.

Philips-ov prejemnik 2511 z enim gumbom za ravnanje.

je: nagovor, telovadni nastopi, petje, deklamacije in za zaključek enodejanka »Brat Sokol. Pridite! Zdravo!

S sejma gredočo ukradena. V četrtek je bil v Konjicah velik sejm. Neki ženski — kramarci — je bil na vlaku Konjice—Poljčane od neznanca ukraden ves izkupiček in reva ni imela niti toliko, da bi se mogla z vlakom peljati dalje. Človek pač ni nikoli dovolj previden!

Sokolstvo

Sokol v Clevelandu v letu 1930.

Sokolstvo v Ameriki med našimi izseljenci prikazuje v zadnjem času precejšen razmah. Med vsemi sokolskimi društvi pa prednjači Slovenski Sokol v Clevelandu, ki je bil ustanovljen leta 1897. Je to največje in najagilnejše sokolsko društvo med Slovenci v Ameriki. V letu 1930 je imelo društvo v svojih telovadnih vrstah 175 članstva, naraščaja in deca. Kako delavno in požrtvovalno je bilo društvo v preteklem letu, je razvidno iz poteka obnove zboru, ki je bil 11. februarja t. l. Sokol se ni imel nikoli v svojih vrstah toliko izvežbane mladine, kakor v 34. letu svojega obstoja. O uspehih Sokola ne pišejo samo slovenski listi, ampak so polni hvale tudi ameriški in angleški, ki s simpatijami spremljajo sokolsko delovanje med rojaki. Na tehničnem polju je dosegel Sokol povsod prva mesta, pri tekmah članov so odnesli prvo mesto slovenski Sokoli, članice pa so si priborile prvo mesto v baskettballu v mestnem kopališču na St. Clairju. Najpomembnejši praznik pa je bilo slavnostno razvilje prapora meseca oktobra ob številni udeležbi sokolstva in občinstva tudi tujih narodnosti. Na sokolskih tekmah v Detroitu si je slovenski Sokol priboril več častnih mest. Z ostalimi slovanskimi Sokoli so se gojili najpriljubljenejši odnosi, zlasti z češkimi in ruskimi. Društvo šteje 111 podpornih članov in nad 200 telovadečih. Z največjo vestnostjo pa se pripravlja za svoj zlet, ki bo letos v Clevelandu.

Jadranski Sokolski zlet.

Nastop srednješolske mladine in vojske.

V okviru zleta Sokolstva na Jadranu letos na Vidov dan bodo tudi posebni zletni dnevi srednješolske mladine tudi iz ostalih banovin. Prosvetni oddelek banke uprave primorske banovine je že odobril sodelovanje srednješolske mladine.

Člani tehničnega odbora sokolske župe Split, predvsem učitelji telovadbe, so že sestavili tekmovalne in proste vaje za zlet ter so se že razposlale vsem srednjim šolam za vadbo.

Dnevi srednješolske mladine so določeni za soboto 13. in nedeljo 14. junija t. l.

Prepričani smo, da se bo zleta udeležila tudi mladina iz Dravske banovine, da bo skupno s primorsko mladino manifestirala državno in sokolsko idejo na obalah našega sinjega Jadrana.

Druga velika zletna prireditelj na zletu Sokolstva na Jadranu bo teden dni kasneje nastop vojske in mornarnice. Pričakuje se, da bodo sodelovale pri tekmah in javni telovadbi vse vojaške edinice II. armijske oblasti in mornarnice.

Vse gradivo za tekmovalne in proste vaje je poverjeno župnemu tehničnemu odboru, v katerem sodelujeta kot strokovnjaka polkovnik

br. Peter Petrović iz Splita in kapetan br. Ivan Kovač, profesor telovadbe na mornariški akademiji v Dubrovniku.

Ta pomembna sokolska in vojaška prireditelj na zletu Sokolstva na Jadranu bo pokazala verno sliko vzajemnega delovanja Sokolstva in vojske na polju telesne vzgoje. Saj so nam še živo v spominu krasno uspešni nastopi naše vojske na zletih v Ljubljani, Zagrebu, Sarajevu, Pragi in v Beogradu, katerim se je divil ves svet.

Židje za Sokolstvo

»Jevrejski Glas«, ki izhaja v Sarajevu, prinaša zanimiv članek o Sokolstvu, iz katerega posnemamo tele važne stavke: »Tudi mi Židje, kot lojalni državljani kraljevine Jugoslavije moramo podpirati dalekosežno in ogromno delo jugoslovanskega Sokola. To je naša dolžnost napram domovini, katero ljubimo in katera tudi nas ljubi. V Sokolu se hočemo tudi mi Židje preporoditi, razen tega hočemo pomagati, da zgodovinski akt Nj. Vel. kralja, ki stremlj za čim hitrejšo in solidnejšo konsolidacijo razrušen na temelju čim širšega jugoslovanstva, v katerem bodo združeni vsi sloji našega naroda, brez ozira na vero in narodnost, privede naš narod do boljše bodočnosti.«

Ustanovitev Sokola v Cirkoveh pri Ptuj.

Mariborska Sokolska župa se je zopet povečala za eno sokolsko četo več. V Cirkoveh pri Ptuj se je pred kratkim vršil v osnovni šoli sestanek za ustanovitev sokolske čete. Sestanka se je udeležilo nad 60 mladeničev in starejših moških, med njimi tudi g. župan. Sestanek je otvoril šolski upravitelj brat Ivo Jančič, pozdravil prisotne, med njimi tudi delegata Sokolskega društva iz Ptuja starosta brata dr. Salamuna in prosvetarja brata Sestana. V kratkih in jednatih besedah je nato razložil zgodovinski postanek Sokola in potrebo ustanovitve Sokola v Cirkoveh. Starosta br. dr. Salamun je pozdravil zborovalce v imenu sokolske župe Maribor in Sokola v Ptuj, podal nekaj lepih in koristnih nasvetov za vodstvo čete ter v prav lepih besedah govoril o etičnem pomenu Sokola. Brat prosvetar Sestan je poudaril potrebo ustanovitve sokolskih čet in objasniti pravilnik za sokolske čete. V pripravljani odbor so bili izvoljeni z županom br. Vukom na čelu, trgovec Korže, šolski upravitelj br. Jančič, učitelj br. Križaj in več drugih požrtvovalnih članov. Mladi sokolski četi želimo na sokolskem polju najlepšega razmaha in veliko uspehov za dobrobit naroda in sokolstva.

Sokolič. list za sokolski naraščaj SKJ ima v marčevski številki naslednjo vsebino: Brat dr. Ivan Oražen, ob 10-letnici njegove smrti; Haj-

Tovariši v gorah; Majcan Ivo, Senj; Krepimo krila za novi polet; Trček Stane, Ljubljana II; Kako je zgrajeno letalo — Oče in sin; Pavičević Mičun, Zagreb; Zali flašu, višje nego glavu; Alojzij Vitek; Bodimo odporni; dr. A. B. Ljubljana; Kaj Američanom pri nas ne ugaja; Pavičević Mičun, Zagreb; Vrnimo se s pol pota — Naši pesniki — Dela našega naraščaja; Mance Davor; Prišel bo čas — Vaje naraščaja za župne tekme v letu 1931 — Glasnik.

Razširjajte Jugoslovana!

Sport

Mednarodni velikonočni turnir.

Poročali smo že, da se vrši na praznik nogometni turnir, ki bo zaradi svoje zanimivosti sigurno privabil veliko število gledalcev. Poleg treh naših, brez dvoma najmočnejših moštev v banovini, sodeluje še bivši dolgoletni prvak štajerske S. K. Sturm iz Gradca.

Prireditelja, tako Ilirija kot tudi Primorje, sta se za turnir z vso vneto pripravljala. Obe tekmi s prvakom Maribora bosta pokazali, ali je nogomet v Ljubljani še vedno nadmočen mariborskemu.

Proti inozemskemu gostu je zopet drugi interes. Eventuelna zmaga nad Sturmom bo brez dvoma malo povzdignila renome Ljubljane, ki se je v poslednjem času precej omajal. Srečanje z enajstoročnim Sturmom je dobra prilika za rehabilitacijo, kajti graški gost je povsod na dobrem glasu.

Turnir je obenem nekaka revija naših igralcev za sestavo reprezentančnega teama proti Beogradu. Igralci se tega zavedajo in bodo zaigrali temu primerno.

Vse tekme se vrše ob vsakem vremenu na igrišču Ilirije:

Nedelja:
ob 15. Primorje : Maribor, ob 16.30 Primorje : Sturm.

Ponedeljek:
ob 15. Primorje : Maribor, ob 16.30. Ilirija : Sturm.

Velikonočni nogomet v Mariboru.

Za velikonočne praznike se v Mariboru odigrajo sledeče nogometne tekme:

Nedelja, dne 5. aprila:
ob 14. Maribor rez. : Zelezničar rez.
ob 16. Zelezničar (Zagreb) : Zelezničar.

Ponedeljek, dne 6. aprila:
ob 14. Svoboda : Rapid.
ob 16. Zelezničar (Zagreb) : Zelezničar.

Vse tekme se odigrajo na igrišču Maribora. Ze nekaj let smo bili v Mariboru navadno brez velikonočnega nogometnega programa, letos pa je S. K. Zelezničar povabil v Maribor odlično moštvo S. K. Zelezničarjev iz Zagreba. Zagrebčani zavzemajo v zagrebškem nogometu zavidanja vredno pozicijo. V prvenstveni tabeli vodijo trenutno z eno točko pred državnim prvacom Concordio. Njihov sloves pa še potrjuje nedavna zmaga 3:2 nad drž. prvacom. Gostje nastopijo v Mariboru v najmočnejši postavi. Naše Zelezničarje čaka potemtakem težka naloga. Upamo, da bodo napeli vse sile, da dosežejo čim ugodnejši rezultat in da tako dvignejo ugled mariborskega nogometa. Vse tekme bodo sodili domači sodniki.

Popravek.

V četrtkovi številki »Jugoslovana« je v sportni notici glede nedeljskega ljubljanskega turnirja napaka, da je doživel ISSK Maribor težak poraz 9:0 po S. K. Sturm. Ta poraz je doživel S. K. Rapid, zadnje srečanje med ISSK Mariborom in S. K. Sturmom pa je končalo 5:3 v korist »Maribora«. Toliko v interesu resnice!

Ljubljanski Plivački podsavez.

(službeno)

Po nalogu JP objavljeno:
Sporočamo Vam, da smo glasom sklepa seje u. o. JPS-a dne 29. marca t. l. izrekli tele kazni, katere izvolite objaviti v Vašem službenem glasilu ter jih izvolite sprovesti v Vaši kazenski evidenci:

»Kaznuje se g. inž. Milutin Debelak, bivši predsednik Ljubljanskega Plivaškega podsaveza v Ljubljani in odbornik Jugoslovanskega Plivaškega Saveza v Zagrebu, s črtanjem iz odbora JPS, nadalje z diskvalifikacijo za dobo enega leta v vseh forumih JPS, ter se končno poziva ASK Primorje v Ljubljani, da istega gospoda izključi iz vrst svojega članstva.«

Kaznuje se g. Savo Sancin, bivši tehnični referent Ljubljanskega Plivaškega podsaveza v Ljubljani z disvalifikacijo za dobo enega leta v vseh forumih JPS-a, ter se obenem poziva ASK Primorje v Ljubljani, da istega gospoda izključi iz vrst svojega članstva.

Kaznuje se g. Pavle Marc, bivši tajnik Ljubljanskega Plivaškega podsaveza v Ljubljani z diskvalifikacijo za dobo enega leta v vseh forumih JPS-a, ter se obenem poziva ASK Primorje v Ljubljani, da imenovanega gospoda izključi iz vrst svojega članstva.«

Vse te kazni so izrečene radi nepokoravanja odredb redne glavne skupščine in upravnega odbora JPS-a.

Predsednik: dr. Hadži s. r.
Generalni sekretar: Esapović s. r.

S. K. Rapid gostuje v nedeljo dne 5. t. m. v Varaždinu in bo proti tamkajšnjim S. K. Veska odigral prijateljsko tekmo.

Mednarodni ping-pong turnir, ki bi se moral za Velikonočne praznike vršiti v Murski Soboti je odpovedan. Vršil se bo v mesecu maju.

S. K. »Vrhnika«, kolesarska sekcija.

Razpis

za pomladanske otvoritvene kolesarske dirke, katere se vrše v nedeljo, dne 12. aprila t. l.

1. glavna skupina, 2. juniorji, start obeh skupin pri km 4 na Tržaški cesti (pri Kušarju). Proga: Vič, Vrhnika, Logatec, obrat pri km 30. — Logatec, Vrhnika, Log, obrat pri km 13, proga točno 50 km.

Cilj pred Cankarjevim spomenikom na Vrhniki.

3. Novinci km 5, proga: Vrhnika, Stara šranga, Vrhnika, start in cilj kakor zgoraj. 4. Točilna dirka na km 10, proga: Vrhnika, Log, Vrhnika, start in cilj kakor zgoraj.

Nagrade: Prvi trije vsake skupine častne kolajne.

Splošna določila.

1. Vozl se po določilih dirkalnega pravilnika Koturskega Saveza kraljevine Jugoslavije.

2. Start je obvezen za vse člane klubov, kateri so vključeni v Koturskem Savezu kraljevine Jugoslavije »Triglavske pododbore«.

3. Vsak dirkač vozi na lastno odgovornost ter se mora strogo ravnati pocestno policijskih

predpisih. Kolesa morajo biti opreljena z zvonom in rabljivo zavoro.

4. Prijave ad točka 1. in 2. sprejema vodstvo dirke na startu pri km 4 na Tržaški cesti. Dir-

kači se morajo javiti točno ob 13. uri na startu. Prijave ad točka 3. in 4. sprejema vodstvo dirke v restavraciji »Mantua« na Vrhniki.

Prijavnina ad točka 1. in 2. 5 Din, ad točka

Prodaja na ugodne mesečne obroke

Pogoje, kataloge in cenike pošljemo brezplačno

Generalno zastopstvo:

„**Centra**“ trgovina radio-aparatov, gramofonov, koles, šivanlih strojev itd.
Ljubljana, Masarykova cesta šte. 12
(nasproti kolodvora — palača Vzajemne zavarovalnice) 1008

Pravi užitek v Veliki noči nudi edino

pomladni izlet

z Jugosteyr kolesi, Puch motornimi kolesi, ali pa v elegantnih Steyr in Austro-Daimler avtomobilih

Našim cenjenim odjemalcem želimo iz srca ta lep užitek, kakor tudi **prav veselo Veliko noč!**

Naglušni!

Pomaga
Vam

Siemens
PHONOPHOR

Vsak dan
od 8—12 in 2—6
v soboto samo
dopoldne

za vse stopnje
naglušnosti

JUGOSLOVENSKA SIEMENS D. D.

LJUBLJANA, Dunajska cesta 1b/III. nadstr.

(Palača Ljubljanske kreditne banke)

TELEFON 3153

Premnogo je bolezní, ki ogrožajo naše zdravje.

Na srečo pa se nekatere izmed njih lahko ozdravi na zelo enostaven način. Čujte!

1. Pri protinu, ledvičnih kamenčkih in pesku trikrat dnevno po eno do tri čaše ogrete Radenske vode zdravilnega vreleca.

2. Pri kroničnem vnetju ledvic, hipertrofiji prostate, želodčnem in črevesnem katarju, Urethritis, Cystitis, Pyelitis in Fluor albus dnevno 3—6 kupic ogrete Radenske vode Kraljevega vreleca.

3. Pri katarju krlja in bronhijalnem katarju večkrat dnevno po eno čašo Radenske vode zdravilnega vreleca z vročim mlekom.

4. Pri Ikterus, zastajanju v jetrih in pri žolčnih kamenčkih dnevno 3—6 čaš Radenske vode s Karlsbadsko soljo.

5. Pri diabetes mellitus, zvaupenju arterij, golši in Basedovu pije se najbolje redno namesto druge Radenske voda, najmanj pa trikrat dnevno po eno čašo.

6. Pri želodčnih in črevesnih ranah dnevno tri čaše prekuhane in zopet ohlajene Radenske vode zdravilnega vreleca.

857

3. in 4. brez prijavnine.

5. Vrstni red in obliko startanja določi sportsna komisija.

6. Dirka se vrši ob vsakem vremenu.

Po izvršenih dirkah se vrši sestanek v restavraciji »Mantua« na Vrhniki. Razglasitev rezultatov, razdelitev nagrad kolesarskih dirk S. K. »Vrhnika« iz leta 1930, sportna zabava.

S. K. Vrhnika, kolesarska sekcija na Vrhniki, dne 29. marca 1931.

Predsednik Jože Grom l. r.
Tajnik Peter Reven l. r.

Naši javnosti!

Približno pred dvema mesecema je objavil »Akadamski geografski klub«, ki se je ustanovil v zimskem semestru na univerzi kralja Aleksandra I. v Ljubljani, v slovenskih listih oglas na našo javnost, v katerem je navedel motive, ki so privedli do ustanovitve kluba in obenem na kratko podčrtal njegov pomen in namen.

V tem oglašju se je klub obrnil na širšo slovensko javnost s prošnjo, naj podpre njegovo akcijo za izvedbo ekskurzijskega programa. Naš cilj je Francija in njeno glavno mesto, kjer se bo prav v tem času, ko se bo vršila naša ekskurzija, vršil mednarodni geografski kongres.

Klub se s tem najiskrenejše zahvaljuje vsem onim redkim dobrotnikom, ki so dosedaj podprli njegovo akcijo, vsem tistim, ki so spoznali položaj slovenskega akademika, ki so pravilno ocenili pomen te znanstvene ekskurzije in ki so s podporo jasno izrazili svoje simpatije do najbolj kulturnega naroda sveta, do naše zavezniške države Francije.

Odbor kluba si je dovolil objaviti ta drugi oglas v upanju, da bo pri svoji nadaljni akciji našel več razumevanja od strani naše javnosti. »Odbor »Akadamskega geografskega kluba.«

Radio

Ljubljana, sobota, 4. aprila. 11.00 Velikonočna poslanica papeža Pija XI. 12.15 Religiozna glasba na ploščah. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče. 17.30 Prenos slovesnega zvonjenja in vstajenja iz cerkve sv. Petra v Ljubljani. 18.00 Vladimir Kapus: Velika noč med našim ljudstvom. 18.30 Rudolf Berce: Velikonočni običaji. 19.00 Velika noč v literaturi. 20.00 Prenos opere iz Beograda. 22.00 Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, nedelja, 5. aprila. 10.00 Prenos cerkvene glasbe iz stolne cerkve. 11.00 Slovensko narodne, pejoje s spremljevanjem radio-orkestra gđe. Korenčan in gg. Mirko Jelačin in Drago Zagar. 12.00 Časovna napoved in poročila. 12.15 Plošče. 15.30 Koncert kvarteta trobil. 16.30 Jože Gregorič: Velikonoč v Kostelu. 17.00 Strindberg: Velikonoč (pasijonska igra, ljudski oder). 20.00 Koncert muzike 40. p. p. Triglavskega. 22.00 Časovna napoved in poročila. 22.15 Radio orkester. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, ponedeljek, 6. aprila. 9.30 Prenos cerkvene glasbe. 11.00 Vijolinski koncert ge. Fanike Brandl. 12.15 Plošče. 15.30 Anton Gornik: Zgodovinski dogodki v narodnih pesmih in pripovedkah. 16.00 Citre: solo, g. Emil Mesgolit. 17.00 P. Krizostom: Smeh in jok (otroška igra). 20.00 Koncert zbora balalajk »Kremelj«. 21.00 Koncert Radio orkestra. 22.00 Časovna napoved in poročila. 22.15 Radio orkester. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, torek, 7. aprila. 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 18.00 Koncert Radio-orkestra. 19.00 Dr. I. Rakovec: Iz življenja predpotopnih živali. 19.30 Dr. Iv. Grafenauer: Nemščina. 20.00 Operetni večer. 21.00 Koncert Radio-orkestra. 22.00 Časovna napoved in poročila. 22.15 Radio orkester. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, sobota, 4. aprila. 19.55 Uvod k prenosu. 20.00 Prenos opere iz Beograda.

Zagreb, nedelja, 5. aprila. Prenos iz cerkve sv. Marka. 17.00 Pop. koncert radio orkestra. 19.35 Poročila. 19.50 Uvod k prenosu. 22.40 Novice.

Zagreb, ponedeljek, 6. aprila. 11.30 Dopoldanski koncert. 12.00 Zvonjenje. 12.05 Koncert. 12.30 Novice. 17.00 Godalni kvartet. 20.05 Poročila. 20.30 Koncert radio orkestra. 21.50 Novice in vreme. 22.20 Radio orkester.

Zagreb, torek, 7. aprila. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Zvočni film. 18.30 Novice. 20.00 Književna ura. 20.30 Nemški večer: sopran, flavta, klavir. 21.30 Plesna glasba jazz orkestra. 22.30 Novice in vreme. 22.40 Po tujih postajah.

Beograd, sobota, 4. aprila. 12.35 Radio orkester. 13.30 Novice. 17.00 Radio orkester. 18.00 Sokolstvo. 19.20 Predavanje. 19.50 Uvod k prenosu. 20.00 Opera.

Beograd, nedelja, 5. aprila. 9.00 Prenos iz Saborne cerkve. 10.30 Poljedelstvo. 12.00 Plošče. 12.30 Opoldanski koncert. 13.30 Poročila. 16.00 Delavska ura. 17.00 Zdravstvo. 18.00 Cerkevni koncert (plošče). 19.30 Pomladanska narava. 20.00 Narodne pesmi. 20.30 »Tristan in Isolde«, opera (plošče). 22.30 Novice. 22.50 Po Evropi.

Beograd, ponedeljek, 6. aprila. 11.30 Plošče. 12.45 Radio orkester. 13.30 Novice. 15.00 Otroška ura. 17.00 Predavanje. 17.30 Narodne (kvartet). 18.00 Prenos glasbe iz hotela »Moskva«. 19.30 Francoščina. 20.00 Narodne pesmi. 20.30 Klavirski koncert. 21.30 Novice. 21.50 Večerni koncert radio orkestra. 22.40 Koncert balalajk.

Beograd, torek, 7. aprila. 9.00 Prenos iz Saborne cerkve. 10.30 Plošče. 12.30 Radio orkester. 13.30 Novice. 16.00 Plošče. 17.00 Narodne pesmi. 17.30 Narodne s harmoniko. 18.00 Plošče. 19.30 Nemščina. 20.00 Koncert radio orkestra. 20.30 Zagreb. 22.30 Novice. 22.50 Plošče.

Praga, nedelja, 5. aprila. 12.05 Bratislava. 16.00 Koncert v Brnu. 17.50 Sokolstvo. 19.00 »Dario« opera. 22.20 Koncert.

Praga, ponedeljek, 6. aprila. 8.00 Koncert orkestra. 9.00 Prenos iz cerkve. 9.30 Nabožna glasba. 15.45 Vrnitev češkoslovaške armade iz tuje. 19.50 Poljudna glasba. 20.50 Koncert orkestra v Brnu. 22.20 Plošče.

Praga, torek, 7. aprila. 19.05 Lep večer. 21.00 Radio orkester. 22.20 Plošče.

Vprašanje osnovanja trgovske visoke šole v Beogradu

Beograjsko in zagrebško časopisje prav živahno razpravlja o potrebi, pomeni in važnosti osnovanja trgovske visoke šole v Beogradu. Tu di mi Slovenci bi morali v to vprašanje z večjim interesom poseči. Posebno še iz razloga, ker so pri nas prilike o zaposlenju in funkcijskih absolventov trgovskih visokih šol še prav posebno zanemarjene in že polnih deset let energično zahtevajo po remeduri.

Kar se tiče vprašanja potrebe še enega zavoda za akademsko vzgojo gospodarstvenikov naši državci, smo za današnje prilike prepričani, da en sam tak zavod v naši državi popolnoma zadostuje. Ustvarjati na beograjski univerzi novo gospodarsko in socialno fakulteto, kakor to zahteva g. prof. Mitrović, je gotovo preuranjeno zadeva, dasiravno so se n. pr. v Švici, v Nemčiji in tudi drugod te fakultete pokazale kot izredno delavne in prilagodene današnjemu gospodarskemu razvoju. Vendar pa je v teh državah pojmovanje narodno-gospodarske izobrazbe tudi v zasebno-gospodarskem življenju vse drugačno, kakor pa pri nas. Poseben konservativen nazor pa vlada še prav posebno pri nas v Dravski banovini. V dvanajstih letih našega ujedinjenja smo si Slovenci ustvarili močan kader diplomiranih narodnih gospodarjev in diplomiranih trgovcev. Gros te generacije se je izšoliral v inozemstvu. Predvsem na dunajski visoki šoli za svetovno trgovino, v Nemčiji, Švici, Franciji, Belgiji in tudi Italiji. Kakšna mesta zavzema ta generacija? Nimamo statističnih podatkov na razpolago, vendar pa smemo lahko trditi, da se večina teh ljudi, v kolikor si niso poiskali kruha v inozemstvu, služi kruh v področjih mestih. Zelo malo je diplomiranih trgovcev in eksportnih akademikov, ki bi se jim pri nas omogočalo širše udejstvovanje v onih gospodarskih panogah, kamor spadajo po svoji kvalifikaciji. Zakaj?

Odgovor ni težak. V vseh naših pridobitnih institucijah vlada nekdanji, že zdavno zastareli tip jurista, ki opravlja nekako funkcijo »deklice za vse«. Večino naših bančnih, industrijskih in tudi veletrgovskih podjetij vodijo juristi, ki imajo nekaj narodno-gospodarskih osnov, v trgovskem poslu pa so popolni amaterji. Zgodi se, da se z veliko silo vrine v taka pridobitna podjetja diplomiran eksportni akademik. Kako bo sprejel; g. ravnatelj-jurist vidi v njem takoj ostro osebnostno konkurenco in tako se dogaja, da ta človek gni v knjigovodstvu, korespondenci, odpremi itd., dokler tam ne ostari in otopi. Čemu služijo v takem podjetju vse

sposobnosti, vse znanje mladih moči, ki ne smejo v korist podjetja niti glave dvigniti.

V državnih službah tudi ni drugače, tudi tu vladajo naziranja, ki ne priznavajo tem ljudem stroke, za katero so sposobni in jo razumejo. Poleg tega pa si še zagrebška ekonomsko-komercialna visoka šola nekako podzvestno meče polena pod noge in stavi na diplomirane trgovce in eksportne akademike take pogoje za noštrifikacijo diplomskih izpitov, da mladi mož klone glavo in se vpiše na juš. Če tak zavod na tak način ocenjuje sposobnosti, ki so se pridobile v inozemstvu, kako naj ima potem lajk o tem boljše sodbo. Kajti absurdno bi bilo misliti, da je znanost v Zagrebu bolj izdelana, kakor n. pr. v Nemčiji, Franciji, Švici ali Avstriji. Zato je naloga naše ekonomsko-komercialne visoke šole, da utrjuje v prvi vrsti splošen princip šolanja in potem šele uvaja prestiž lastne institucije.

Druga nič manj važna zadeva je ustvaritev stanovske zavesti. Tu je treba močne organizacije. Organizacije, ki bo vplivala na javno mnenje, na državno upravo, tako da se ustvarijo in sankcionirajo narodnim gospodarjem in diplomiranim trgovcem pravice, ki so si jih drugde akademске skupine pridobile nekako po rojstvu. Kakor veterinarji ne morejo lečiti bolnikov, inženjerji ne cepiti prašičev, filozofi zidati frančiškanskega mosta, tako bi g. jurist ne smel voditi velebank, niti ne bi smel voditi naše veleindustrije, še manj pa veletrgovine. Če bi bil vsak pri svojem delu, kamor spada, bi najbrže sedanja gospodarska kriza ne zavzemala takih dimenzij. Tudi babica lahko predpisuje kamilico, če človeka boli trebuh, če pa bolnik dobi vnetje slepiča, pa je njena znanost pri kraju.

V gospodarsko razvitih državah se je naziranje splošne uporabe jurista že davno preživelo. Tendencia po strokovni razdelitvi je žela popolno zmago. Tako so nastale gospodarsko socialne fakultete na univerzah, trgovske visoke šole in slični taki zavodi.

Tudi pri nas moramo javno mnenje najprej temeljito preobraziti, izdelati točno delitev dela v posameznih gospodarskih panogah, potem se bo prej ali slej gotovo pokazala potreba po ustanovitvi novih akademskih institucij gospodarskih, trgovskih in socialnih strok. Do tega srečnega trenutka pa smo še zelo oddaljeni, zato tudi še davno ni potrebe po novi trgovski visoki šoli v Beogradu, posebno iz razloga, da je nebroj naših diplomiranih narodnih gospodarjev, dipl. trgovcev in eksportnih akademikov brez zaposlenja.

-1.

Ing. Ahačič:

Splošna načela za pitanje domače živine

I.

Razlikujemo dva načina živinskega pitanja: navadno pitanje, če redimo stare, že odrasle živali, in zgodno pitanje, kjer pitamo že razvijajočo živino.

Pri navadnem pitanju poveča živalsko težo tvorba nove muskulature (mesa) le malo. V glavnem dosežemo le nabiranje mastnih plasti in izboljšanje mesa s tem, da se v njem ustvarja več tkaničnega soka. — Pri mladi, še rastoči živini odpadeta $\frac{1}{4}$ prirastka na živalski teži na mast, $\frac{1}{4}$ na vodo in le majhen del na snovi, ki vsebuje dušik. Te dušikove spojine povečajo v glavnem kri in le neznaten del jih ustvarja meso. Seveda velja to le za prirastek radi pitanja, ne pa tudi za povečanje teže radi naravnega živalskega razvoja, ki je pri teh podatkih odračunan, koliko mesa se stvori pri pitanju v živini, je odvisno od tega, koliko beljakovine vsebuje krma, od skupne množine ostalih krmnih sestavin in predvsem od individualne živalske kakovosti. S tega stališča delimo živali v mastne in mesnate. Če je bila odrasla žival pred pitanjem zelo slabo rejena, ne dosežemo pri njej mesnatega prirastka niti s krmo, ki vsebuje mnogo beljakovin.

Pri pitanju domačih živali se je treba ozirati na dvoje: na krmiljenje in na ostalo ravnanje z živino.

I. Krmiljenje za pitanje določene živine.
Hrana, ki jo sprejema živina ima trojen namen:

1. Naj bo material, iz katerega si gradi rastoča žival svoj organizem in iz katerega si nadomešča izrabljene snovi;
 2. naj da energijo, delazmožnost;
 3. se naj nakopiči kot rezervna hrana, mast.
- Za pitanje prihajata v glavnem v poštev le točka 1 in 3, ker ne uporabljamo za pitanje določene živine, pri delu. Katera krma ustreza najbolj ekonomično tema dvema pogojema, bo razvidno iz preračunavanja treh glavnih hranilnih krmnih sestavnih delov: beljakovin, maščob in ogljikovih hidratov.

Vloga beljakovin pri pitanju domače živine.

Beljakovine so najvažnejša živalska hrana. V nasprotju z maščami in ogljikovimi hidrati vsebujejo namreč dušik in si žival edino iz njih lahko stvori one dele svojega organizma, ki vsebujejo dušik, t. j. meso, kri, mleko, kožo, kosti, roževino itd. Za živalski obstoj (točka 1) so torej beljakovine nujno potrebne. Ne pa za tvorbo energije in masti, ker tu zlahka in celo boljše nadomeščajo druge beljakovine cenejše krmne sestavine.

Pustimo tvorbo energijo, ker ni važna za nas. Pač pa bo tvorba rezervne hrane, masti, iz ka-

koršnekoli krme lajku težko umljiva. Saj so vendar beljakovine, mašče in ogljikovi hidrati tako zelo različne snovi in dajo vendar vedno isto snov — mast!

Razjasni naj to dejstvo shematična zelo poenostavljena razlaga preosnove živalske krme brez ozira na zelo komplicirane in večinoma še nepojasnjene prebavne procese in le v kolikor je potrebna za razumevanje tega odstavka. — Vso presnovo, ki jo doživlja krma v živalskem telesu, delimo v dve stopnji: razkroj krme v njene več ali manj enostavne sestavne dele in zgraditev živalskih snovi iz teh razkrojnih delov. Da ostanemo pri beljakovinah! Beljakovina, ki jo dobi govedo n. pr. z deteljo ni ista, ki jo je človek n. pr. v govedini. Govedo razkrajja v svojem prebavnem traktu deteljno beljakovino tako daleč, da si iz teh absorbiranih razkrojnih delov lahko zgradi svojo beljakovino in sicer v normalnih pogojih toliko, kolikor je ravno rabi za svoje telo. Če je pa beljakovine več kot toliko, jo žival sicer večinoma tudi razkrajja, a si od teh razkrojnih delov jemlje le one, ki jih rabi za sestavo masti. (Ostali deli gredo večinoma v blato), ker mast oziroma loj ne vsebuje dušika, jo (ga) gradi žival lahko tudi iz onih razkrojnih produktov, ki jih dobi pri prebavi maščob ali ogljikovih hidratov. Mašče vseh vrst in ogljikovi hidrati so namreč sestavljeni iz prav istih snovi, ki so le na različne načine združene, zvezane, »zgrajene«, ker se pa pri prebavi itak le snovi »razgrajee«, je umljivo, da se ž njih vseh lahko znova »zgradi« mast oziroma loj. Tvorba živalske masti iz krmnih ogljikovih hidratov, ki je glavna podlaga živalskega (tudi perutninskega) pitanja, je s tem pojasnjena.

Drage beljakovine niso za tvorbo masti, ki jo hočemo pri pitanju doseči, prav nič boljše od ogljikovih hidratov. Celo nasprotno: če damo živali isto množino ogljikovih hidratov kakor beljakovin, tvorijo ogljikovi hidrat celo nekaj več mast. Vendar povzroča trajno premalo beljakovin v krmi slabo izrabljanje krme in je zato treba vedno paziti, da je pravilno utežno razmerje med beljakovinami in ostalimi prebavljivimi krmnimi sestavinami (za živino vsaj 1 : 9). Krma, s katero pitamo živali, mora vsebovati še več beljakovin, da se ekonomično izrabi. Med pitanjem se namreč radi mnoge krme zelo poveča delovanje prebavnih žlez, ki izločajo beljakovinske prebavne soku. In brezhibno delovanje žlez jim moramo vračati le zgubljene beljakovine z beljakovinsko krmo, ker jih žival ne more stvoriti iz druge krme. — Preveč beljakovin pa upliva zopet neugodno na tvorbo masti. Preveč beljakovin poveča namreč množino krvi in predvsem število rdečih krvnih teles, ki zelo pospešujejo razkroj v žival-

skih stanicah in pri tem izrabijo že nakopičeno mast. Zato je razumljivo, da se da povečati tvorba masti pri živini s tem, da ji puščamo kri, dasi zgublja pri tem mnogo dragocenih beljakovin. Ponekod puščajo zato sistematično male množine krvi onim živalim, ki naj postanejo pri pitanju predvsem zelo mastne.

(Se bo nadaljevalo.)

Fraujo Pavlica, Škofja Loka:

Ljubljana in higijensko mleko

V »Jugoslovanu« in drugih listih je izšel 19. t. m. članek propagandne oblike, ki sporoča, da se bodo Osrednje mlekarne v Ljubljani modernizirale in da dobijo celo stroj za bioriziranje mleka.

Vse priznanje mlekarne, ki hoče pokazati pravi napredek, saj to le poveča lahko konzum mleka. Dobro, dokler se gre samo za reklamo, ki pa mora biti vseobčja, ne samo enostranska. V Ljubljano privajajo mleko vse mogoče mlekarne in nikdo še ni ugotovil, katero mleko ene ali druge mlekarne je boljše. Gotovo pa je, da to mleko ni nevarno zdravju naše dece, dokler ga skrbne mamice še preveč prekuhavajo. Je torej nesmisel članka tam, kjer pravi, da so strokovnjaki ugotovili, da zbolijo za tuberkulozo do 50% dece vsled uživanja mleka. Taka opozorila ne spadajo v reklamo iz prej navedenih razlogov, ker ne veljajo za naše kraje. Sem mnenja, da okužba mleka po tuberkulozi ne prihaja toliko od krave, kolikor pozneje od ljudi, ki z mlekom nepravilno ravnaajo.

Priznavam pa dopisniku, da je nepravilno prekuhavati mleko na dosednji način, ker z uničenjem škodljivih bakterij se uničujejo tudi važne snovi, prihajajoče v poštev za prehrano dece.

Ima torej bioriziranje veliko prednost pred prekuhavanjem, da celo pred visoko pasterizacijo, čeprav pred nizko ne, ker je nizka pasterizacija cenejša, v domačnosti izvedljiva in ohrani nezmanjeno mleko na hranilnih snoveh.

Biorizacija mleka ni nič novega, poznamo v praksi že novejšo upravljanje mleka, vendar je za Ljubljano tudi to lep napredek.

V naprednih državah preskrbujejo deco s prirodnim higijeničnim mlekom, ki ne pasira strojev. Tudi Medvode sem čital, se hočejo pridružiti načinu pridobivanja dobrega higijenskega mleka.

Bile pa sedaj katerekoli mlekarne, vseh je dolžnost začeti proizvajati dobro mleko. Zato pa ne pomre stroj, ampak pričetek pri molži sami že v hlevu in tako dalje, dokler ga ne izročimo v roko konsumentu. Vrči, ki so sposobni za prevoz gnojnice, pa ne smejo v mlekarne, ker tudi dobro naravno mleko pokvarijo.

Pozdravljamo torej splošno higijeno pri vseh, ki bodo prvičali mleko v Ljubljano!

Obračunski tečaj tujih veljav veljavni od 1. do 30. aprila 1931

Ker se vrednost novčanic, ki so izdane v tujem ali zlatem denarju, napram dinarju menja, jo g. minister financ v svrhu pravilnega pobiranja »aks po zakonu o takсах in določitve sodne pristojnosti s svojim sklepom št. XI/34222 z dne 24. marca t. l. določil tečaje, po katerih se morajo vse listine, ki se glase na zlat ali tuj denar, preračunati v dinarsko veljavo in se morajo po teh zneskih pobirati takse po zakonu o takсах in določiti sodna pristojnost: 1 nap. 218/60, 1 zl. turška lira 249, 1 brit. funt 276/70, 1 amer. dolar 56/80, 1 kan. dolar 56/50, 1 nemška zl. marka 13/57, 1 poljski zlot 6/37, 1 avstr. šiling 8, 1 belg. fr. 7/93, 1 madž. pengő 9/92, 1 braz. milrajs 5/25, 1 egiptski funt 238/80, 6 urug. pezo 43/30, 1 argent. pezo 18/80, 1 turška pap. lira 28/35, 100 tur. pap. piastrov 26/95, 100 zl. frankov 1085/85, 100 franc. fr. 222/80, 100 švic. fr. 1095/60, 100 ital. lir 298/20, 100 niz. goldinarjev 2280, 100 romunskih lejev 33/80, 100 bolg. levov 41/25, 100 danskih kr. 1519, 100 švedskih kron 1527, 100 norveških kron 1519/20, 100 šp. pezov 600, 100 drahm 73/60, 100 Kč 168/70, 100 fin. mark 143, 100 litov. lat 1089.

Ti tečaji veljajo od 1. do 30. aprila 1931 in se naj uporabljajo v tehle primerih:

1. Pri sprejemanju zvenečega zlata, napoleon-drov in turških lir in državnih blaginica, pri pobiranju davkov in drugih državnih d. hodkov,
2. pri pobiranju pristajniških taks, o čemer bo davčni odsek izdal potrebna navodila,
3. pri obračunavanju obvez in izdatkov po proračunu za leto 1931/32 pri vseh državnih izplačilih v tujem denarju,
4. pri kavejskem pologu obveznic naših po-vojnih državnih zunanjih posojil v zlatu, 7 odstotno in 8 odstotno Blairovo posojilo in 7 odstotno posojilo Državne hipotekarne banke, izdanih v Newyorku, za obračunavanje dolarjev v dinarje. (Iz odelka državnega računavodstva ministrstva za finance št. XI/34222.)

Gospodarske vesti

× Zimski kmetijski tečaj, ki se je vršil v Nedelici in Turnišču v času od 11. januarja do 19. februarja je bil po šesttedenskem trajanju zaključen. Uspeh je bil zelo poveljen, ker je bilo veliko število stalnih poslušalcev, ki so se predavani udeležili vsak četrtlet in vsako nedeljo po šest ur. Največ stalnih poslušalcev je bilo iz občine Nedelice, zatem pa iz Renkovec. Predavali so sledeči gg. strokovnjaki: Armil Leopold (zemlj. katastrof), dr. Fabiani Friderik (zemlj. knjiga), Krebs Arnold (sadjarstvo), dr. Lipnjak Danilo (zdravstvo), Ing. Mladavžič Jože (gozdarstvo), Ing. Mikuz Fran (semenogojstvo in rastl. bolezni), Pavlica Franjo (mlekarstvo), Polčak Jakob (kmet. pravo), Pušenjak Vlado (zadružništvo), Ing. Sadar Vinko (poljedelstvo sentom na vpogled).

in travništvu), Sok Anton (živinozdravstvo), Tratnik Davorin (čebelarstvo), Ing. Wenko Benedikt, (živinoreja in kmet. pospeševanje), Zm-darič Jakob (vinogradništvo).

× Konkuzi in prisilne poravnave. Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani objav-lja za mesec marec 1931 sledečo statistiko:

Otvorjeni konkurzi:

	O.k.	O.p.p.	Odp.k.	O.p.p.
i.k.	i.k.	i.k.	i.k.	i.k.
v Dravski banovini	6 (11)	4	5 (12)	1
v Savski	2 (9)	14	5 (5)	8
v Vrbaski	— (6)	—	— (—)	—
v Primorski	1 (7)	2	— (1)	1
v Drinski	5 (14)	5	12 (3)	6
v Zetski	— (3)	—	— (1)	—
v Dunavski	14 (20)	17	11 (14)	8
v Moravski	2 (23)	1	7 (12)	—
v Vardarski	6 (10)	1	8 (6)	1
Beograd, Zemun.				
Pančevo	4 (11)	3	3 (7)	—

Kratice pomenijo O. k. = otvorjeni konkurzi, O. p. p. i. k. = otvorene prisilne poravnave izven konkurza, Odp. k. = odpravljeni konkurzi, O. p. p. i. k. = odpravljene prisilne poravnave izven konkurza. (Številke v oklepajih se nanašajo na isto dobo v preteklem letu).

× Brošura o lesni industriji. Zavod za posp. zunanje trgovine sporoča, da zbira material za posebno število trgovinskega bulletina, ki bo posvečena lesni industriji in izvozu lesa. Ta števila bo izšla kot prejšnje v francoščini, nemščini in angleščini. Zavod poziva zainteresirane industrije in lesne izvoznike, ki želijo sodelovati bodisi v redakcijskem, bodisi v reklamnem delu, da se obrnejo na Zavod za pospeševanje zunanje trgovine za obvestila.

× Davek na posl. promet. Davčni oddelek finančnega ministrstva razglasa, da se davek na poslovni promet pobira samo za ono blago, za katerega se bo od 1. aprila dalje plačevala državna trošarina. — Davčni oddelek finančnega ministrstva je izdal okrožnico davčnim upravam, s katero jih obvešča, da se v temeljno vsoto za odmero skupnega davka na poslovni promet na sladkor ne računa državna trošarina na sladkor. Po drugem sporočilu ni podvržen skupnemu davku na poslovni promet špirit, ki je bil v tvornicah za kis 1. aprila.

× Razpisane licitacije. V neki sosedni državi so razpisane licitacije za nabavo tegale blaga:

Pod št. 262 za 50.000 m bombaževine za vojaške potrebe. Licitacija bo 30. aprila.

Pod št. 263 za 20 ton olja za mazanje za Dieslove motorje.

Pod št. 266 za 200 m št. 6 debelega platna bele barve za vojaške potrebe.

Pod št. 267 za 200 kg zelene barve za mornariške potrebe. Zadnje tri licitacije bodo 29. aprila.

Podrobna pojasnila daje Zavod za pospeševanje zunanje trgovine pod št. 59-14.

× Mednarodni kmetijski kongres v Pragi. Za peti mednarodni kongres v Pragi od 5. do 8. junija pod pokroviteljstvom predsednika češkoslovaške repub. Masaryka vlada veliko zanimanje. To se vidi iz velikih števila prijaviteljnih strokovnjakov iz raznih držav. Za udeležence tega kongresa je odobrena žilnana vožnja za 35 do 50% na železnica večine evropskih držav, med njimi na železnice Jugoslavije, Madžarske in Avstrije. Za sodelovanje na kongresu so se prijavili številni kmetijski strokovnjaki, delegati mednarodnih kmetijskih institucij in drugi. Na programu so enodnevnne ekskurzije v poedine češkoslovaške pokrajine, po kongresu pa šestdnevna ekskurzija, na kateri si bodo udeleženci ogledali razne kmetijske ustanove in zadržne institucije, nato pa 14 dnevnega ekskurzija v bolj oddaljene pokrajine, kjer si bodo udeleženci ogledali češkoslovaško kmetijstvo. Organizacijo kongresa in ekskurzij so prevzeli nacionalni propagandistični odbori, ki so že sestavljeni v poedinih državah. Detaljna obvestila in informacije o kongresu v Pragi, daje Diadela II.

× Oddaja zgradbe dvonadstropne podradniške stanovanjske hiše na Rakeku se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 16. aprila t. l. pri gradbenem oddelku Direkcije državnih železnic v Ljubljani. — (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, naerti, proračuni in pogoji pa pri istem oddelku).

× Oddaja vzdave parnega kotla se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 16. aprila t. l. pri Direkciji državnih rudarskih preduzeča v Sarajevu. (Oglas, pogoji in naerti so interesentom na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani).

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled).

Dobave.

Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik (Srbija) sprejema do 13. aprila t. l. ponudbe glede dobave 330 komadov ščetk, 100 komadov sirkovih metel, 1 lestve, 800 kg kleja, 200 kg kila, 300 komadov ključavnic, 600 komadov vijakov in 100 kg kolofonije; do 14. aprila t. l. pa glede dobave 200 kg kompozicij za ležaje.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 14. aprila t. l. ponudbe glede dobave 1300 kg koruznih otrobov, 15.000 kg pšenične moke, 10 kg čaja, 600 kg cikorijske, 200 litrov kisa, 2000 kg korusu, 200 kg testenin, 200 kg rozin, 50 kg olja, 300 zavitkov pralnega praška »Persil«, 1000 kg kristalne sode, 20 ducatov toaletnega mila in 1000 kg terpentinovnega mila.

Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 16. aprila t. l. ponudbe glede dobave 1500 kg žebeljev, 4000 kg pločevine, raznega okovja, orodja, 190 kg gumijevih plošč, delta-kovine ter glede dobave 2 telefonov.

Direkcija državnega rudnika Zenica sprejema do 16. aprila t. l. ponudbe glede dobave transformatorja, benicina, ključav za zračni pogon, 1 univerzalnega stroja za rezanje pločevine, železnih vrvi, stekla za okna, kilarita in konopnenih vrvi.

Dne 16. aprila t. l. se bo vršila pri Komandi mornarice v Zemunu ofertalna licitacija glede dobave 60.000 metrov različnega platna.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled).

S kolonijalne razstave v Parizu

Pariz, začetkom aprila.

Internacionalna kolonijalna razstava v Parizu 1931 bo ena najbolj široko zasnovanih gospodarskih in političnih manifestacij zadnjih desetletij. Razstavljalci nimajo samo namena pokazati zainteresiranim gospodarskim krogom vsa ogromna bogastva, ki jih črpajo iz kolonij; evropska javnost naj obenem afirmira »civilizatorično mislijo«, ki jo metropole vrše med avtokolonij, in posebno Francija se hoče pokazati v vsej svoji kolonijalni in civilizatorični veličini.

Kdor bere francosko časopisje, od Ami du Peuple do socialističnih listov, ta vidi, s kakšno krčovitostjo se francoski gospodarski in politični krogi otresajo misli na izgubo kolonij. In vendar se ta misel vedno česče pojavlja. Dočim so stare francoske kolonije, manj važne, kot Tahiti, Guadelup, Afrique Occidentale française z metlasi in makaronsčino še precej mirne, se v Maroku vrši stalna guerila; v Libiji in Tunisu Italijani kar ne dajo miru in Indokina leži med dvema razburkanima svetovoma: Indijo in Kino. Vsa francoska notranja politika je usmerjena na energično obrambo svojih kolonij in protektoratov. V kolonijah vojaški režimi, v metropoli pa čedalje intenzivnejše zatiranje vsake grupacije, ki moralno podpira gibanje v kolonijah.

Seveda kolonijalna razstava ne bo imela tega »pesimističnega« aspekta. Mogoče bo padlo v oči, da se je Anglija ne bo udeležila; radi krize, malo pa tudi iz notranjopolitičnih razlogov. Udeležbe se je pa USA, Italija, Holandija, Belgija in še cela vrsta nekolonijalnih držav, katerih industrija se hrani v surovinah v kolonijah.

Na razstavi bo seveda najbolj obsežna francoska sekcija. Sama Indokina zaseda 10 ha (razstava 110 ha). Maroko je prvič na razstavi v Evropi in je naseljen v obširni palači (maroški stil, srednji vek) z vrtovi in fontanami. Tunizija pod streho Marché des Esclaves z minareti, vijugastimi ulicami in balkoni ter s precej neokusnim spominom na dobo suženjstva — lahko boste kupili na dražbi (za eno noč ali manj) eno petnajstih Tunizank. Alžerija je bila na razstavi lani za stoletnico in tudi na kolonijalni bo imela historični značaj z vsem pompom, ki smo ga videli in slišali lani. Indokina je naseljena v 15 palačah; dominantna čez ves razstavni prostor, in še izven je pagoda iz Angkore. Par številk: celoten emplacement znaša desetino, svetlišče samo pa v naravni velikosti. Gradbeni stroški 15 milijonov fr. Arhitekti so prinesli iz Angkore 6000 fotografij in 800 odlikov za dekoracije in računajo, da bo štukatura in pagoda sploh vzdržala brez reparacij 2 leti, nakar jo bodo demolirali, če je ne bo »kdo« subvencioniral letno s 2 milijonoma frankov. Na ta način bi ji podaljšali življenje za kakšnih 10 let. Guadeloupe je na otoku, izrezanem v obliki te otočne kolonije, Guineja v nizki, s slamo kriti gvinejski vasi iz rdeče flocice. In podobno vsi ostali arhipipi, otoki; protektorati. Vso fres sekcijo obvladuje spominska kolona armad, kjer bo vsak večer ob 6. uri »descente du pavillon« kot tam na peščenih mejah prekmorske Francije.

Kar je hotela uprava doseči, to je odločno eksotični značaj in točno reproduciran stil, tako da razen Centralne informacijske palače, Paviljona metropolitanskih razstavljelcev in Permanentnega kolonijalnega muzeja ne bo nič spominjalo na Evropo. V celoti bo razstava pregledna. Obiskovalec, ki bo izstopil na Porte Dorée (glavni vhod) bo imel pred seboj častna vrata in fontaine lumineuse; na levi Metropolitanski paviljon (500 m dolg — 40.000 kv. m) in muzej, na desni, jezerski strani avenue Daumesnil pa glavno informacijsko palačo in emplacemente posameznih razstavljelcev.

Mi, St. Mandelčani, ki jo vidimo, kako raste iz tal, dostikrat zmigamo z glavo, češ, saj te ne bo nikoli gotovo. Parizani skeptično gledajo raztrgane boulevard in razorane avenije in tudi zmigujejo z glavo. Samo dober mesec še! Dočim je Métro Opéra — Porte Dorée že dograjen, so veliki boulevardi okrog Porte St. Martin še v velikem neredu. — Častna vrata se že nekoliko kažejo v svojih obriših, seveda še ne vemo kaj bo z vsemi tistimi kolonijami in žel. konstrukcijami, ki izgledajo kot mécano-igrače. Pontani so izkopali bazen; in potem planke, planke — okoli in okoli, lesene in neokusne. Palače in pa-

viljoni so pod streho, notranja ureditev pa je še daleč v aprilu in ves prostor je še preprežen s kablji, žicami, železnino, jarki kot v fronti. USA so zgradile Washingtonovo farmo, tisto kjer je slavni predsednik (ko še ni bil) sprejel Lafayettea — ta historični repek seveda zaradi prijateljstva, ki je kot izgleda vse reducirano na to ubogo vez iz secesijske zgodovine. Holandija je zgradila malajsko gledališče, Portugal 4 palače, Italija baziliko iz Leptis Magnae (II. stol.), sedanji Keroman (Čirenjka) in seveda restaurant Pocard. Belgija ima obsežen paviljon s stebrišči, fetiši in jahto, ki vas bo peljala po Kongu navzgor in obkroževali boste panoramo. Zoo je prvi moderen v Franciji. Obsega 3 ha, brez mrež in žel. palisad. Zverine so proste v ad hoc adaptiranih terenih, od gledalcev jih loči 8 m širok jarek in dopasen obrežni zid. Med drugimi bo nabavil zverine Hagenbeck: 15 levov po 14 tisoč fr., slona, 4 zebre po 24 tisoč, 3 žirafe po 15 tisoč. Opice bodo imele celo goro, kjer se bodo poljubno vrtele. Zelja je, da bi ta zoo ostal.

V centralni inf. palači bodo centralizirani vsi Offices coloniaux, transporti, banke, podjetja; interesno bo dobil ne le pregled čez vse kolonijalno gospodarstvo, ampak čez celotno industrijo ki se v surovinah hrani v kolonijah in na ta način bodo na razstavi udeležene tudi države brez kolonij. — Za promet po razstavi gradijo električno železnico, garniture po 7 voz (2.50 širina), v dolžini 7 km.

Ves razstavni prostor je kot ogromna kino montaža in življenje obeta biti res filmsko. Seveda hrani uprava marsikatero presenečenje za dan otvoritve, ki bo najbrže zadnji akt v sekstenju g. Gaston Doumerga. Obiljubljajo pa bajne eksotične noči z lampijoni, vožnje s pirogami, zamorkami, godbami in plesi vseh mogočih zamorskih, indokineških in drugih plemen, sploh attractions de grand luxe. Posebno na otoku. Pa saj to bo preveč. Mi, centralni Evropeci (tisti ki nimamo ravno gospodarskih interesov) bomo odnesli vtis tistega pohištva, saj veste rezljane ga in struganega in tako čudno zvigata, natlačena z bibloji, ki so nemogoči v XX. stoletju. In barve bodo sekale naše mehke oči, barve v vseh najintenzivnejših niansah, nam, ki smo vajeni mehke, sivemu, brezbarvnemu. In vsi ti stili, azijski, orijentalški, vijuge, minareti, oboji, fetiši, piroge; bajne orijentalke noči, vse te godbe in plesi Malajcev, Kambodžev, Guinejcev, vsi ti plačani nasmešni endiženskih deklet — vse to nas bo utrujalo in bo porazno delovalo na živce ubogega turista, ki se bo na smrt utrujen v jutranjih urah vrget na posteljo v hotelski sobi. In kdor bo prišel le za par dni, ne bo smel niti ure izgubiti, ker kolonijalna je obsežna, je v Parizu in Pariz je velik. M.R...

Narodna galerija in njen budget

V času, ko se pretresavamo ter sprejemamo proračuni in sklepajo bilance, ne bo odveč, če spomnimo našo javnost tudi na bilanco in budget Narodne galerije za tekoče in bodoče leto.

Ustanova je splošno znana in priznana in nima kot povojno dete zlatih rezerv; zato si mora svoje stroške in dohodke sproti uravnati. Njeni stroški so popolnoma konkretni, dohodki pa popolnoma odvisni od darežljivih rok podpornikov. Za vzdrževanje stavbe, za zavarovalno, za upravo in za nakupe umetnin bi potreboval institut letno 150.000 Din. Za dosego tega letnega minimuma je bil ustanovljen fond, čegar obresti naj bi dajale podlago za eksistenco galerije. V primeri s potrebnostjo zavoda in njegovim narodno kulturnim pomenom, prestižem za državo, Slovenijo in njen center — Ljubljano je preračunana dvainpolmilijska vsota malenkostna, če postavimo, da dajatev za njo, porazdeljena na Slovence, znesla komaj dva dobra dinarja na glavo in bi bila z imenovanim zneskom Galerija za vedno odrezana od težke duhomorne in razočaranja polne naloge, leto za letom iskati sredstev potem intervencij, prošelj in apelov s tem uspehom, da more institut, ki najotipljivejše in najenostavnejše budi v narodu ljubezen in ponos do dela in sposobnosti

hladne so. Včasih pride kak mlad, napolzgubljen fant, pa nehoti potegniti s svinčnikom, morda samo majhno, izgubljeno potezo — v duši je vse polno takih malih izgubljenih potez. Ali to ni nič, saj bo kmalu prišel natak in le mimogrede bo potegnil z mokro brisačo po mizi, da, samo mimogrede. Za njim ne bo ničesar več...

Toda tale stara miza je dobra. Seveda, ona pozna še ljudi, kaj, saj je rekla tudi meni nekaj.

Hvala ti, miza, da si tudi meni rekla nekaj. Zunaj je otočen dan in zrak, jaz pa nisem še poljubil. Zdaj bi moral jokati nad svojo izgubljenostjo. Toda tega nisem storil, samo bahavo sem razprezel pred teboj svojo onemoglost. Čuješ, zunaj cvete zrak, kmalu bo mrak in v noči večera pridejo, jaz pa nisem govoril še z njimi. Glej, tiše bodo peli studenci, vse bo dobro in prav v naravi, jaz pa ne vem, če pojdem k njej ali če bom pisal kakšnega človeka, da bi bil dober z njim. Saj ne vem, miza, da stoji na koncu naše ceste samotni gaber, prav na robu pri križišču, glej, a jaz vem, da ni izpuštil iz svojih očrnelih rok orumenelega listja, samo da bi pošumeval, ko pojdem mimo v teh dolgih samotnih zimskih nočeh. Z njim nisem g. oril še nikoli, o Bog, kaj sem mislil, kaj sem mislil.

Zares, tako sem zgubljen, najbolje bo, če pojdem domov.

Zdi se mi, da je ura že pozna, gostilničar. O ni še pozna, kaj vam pade v glavo! Gostilničar me je pogledal začuden, seveda, on ne ve, da je meni zdaj težko sedeti.

Ni še? Zdelo se mi je... zmotil sem se pač.

Popravlil sem se na stolu; zarekel sem in zdaj bo treba že obsedeti. Tako je. Človek nikoli ne pride do k uca svojih sklepov, zmerom mu je težko na zemlji. Fran Lajuš.

negovih prednikov, ki ga neposredno veže z njegovo zgodovino s čuvanjem in pridobivanjem zgornjih umetnostnih spomenikov, živeti od januarja do decembra in tako vsako leto iznova le od pičlih porcij iz roke v usta.

Tako stanje postane s časom demoralizujoče in zavodno — ki sicer uživa najsplošnejše simpatije javnosti — v škodo, ter mu okvarja organizem in ogroža dosežene uspehe. Teh pa kljub kratkemu, dvanašletnemu obstoju galerije ne gre zametavati in zavirati! Saj je bila v tem času nakupljena zbirka domačih del, ki šteje 1238 produktov slikarstva, kiparstva ter grafike in poleg mnogih razstav, publicistike, nabiranja fonda za bodočo Akademijo znanosti, itd., pridobljen tudi dom za nastanitev slovenske likovne umetnosti preteklosti, sedanosti in bodočnosti in preurejen v galerijske namene; torej uspeh, ki je za nami in ki je sam po sebi vreden najvišje kvalifikacije ob misli, kako brezupni bi bili vsi naporji zanj v slučaju, če bi bilo treba tak dom na novo zidati! Gotovo najtežja etapa je srečno za nami, pred nami pa zagotovitev eksistence in končna ureditev umetnin v pripravljenih prostorih; ta je zvezana s prenosom zbirke iz Narodnega muzeja v Narodno galerijo, s čemer bi bila v glavnem zaključena koncentracija domačih umetnostnih depojev. Kaže, da bo to delo opravljeno še letos. S tem činom bodo dobili Slovenci in Ljubljana umetnostni zavod, ki mu ga ni para po svojem ustroju v državi in je redke po svoji zaokroženosti tudi v tujini, ker bo po svojem obsegu fazam evropske umetnosti izrazil paralelizem v delih, ustvarjenih predvsem na slovenskem teritoriju! Za koncentracijo bodo potrebna seveda materialna sredstva, ki so v galerijskem proračunu za leto na strani stroškov bazirana na — up.

In te vrstice naj služijo poleg informacije predvsem temu, da se čim izdatnejše odzovejo znani podporniki, zlasti hranitelji in zaupniki ljudskega premoženja, na katere smo že posebej naslovili svoje prošnje in darujejo v fond za se in za tiste, ki dati ne morejo ali še ne razumejo pomembnosti kulturnih ustanov za narodno eksistenco.

Ženski svet

Izšla je aprilska številka »Ženskega sveta« s sledečo bogato vsebino: Obrazi in duše: Zofija Nalkovska (R. L. Petelinova); Veliki petek — Pesem (Zorana); Gospa Marina — konec (Anka Nikoličeva); Negovor — odgovor, pesem (R. L. Petelinova); Domači zvonovi najlepše pojo... (Manica Komanova); Dostojevskij — žena v njegovem romanu (Angela Vodetova); Josipina Lausche-Welf in Marija Udovič (Pavla Lovšetova); »Kakšnega moža si želi sodobna žena« — Ureditev meščanskega stanovanja (Ing. Herman Hus, arhitekt); Vse za deco (Erna Schottova, Marica Sernečeva); Izvestja: Po ženskem svetu; Higijena; Kuhinja; Gospodinjstvo; Umetnost. List ima bogato modno prilogo s

krojno polo ter mnogoštevilnim risbami za lepa in praktična ročna dela. List se naroča v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 12 ter stane 64 Din letno.

Severnaja zemlja

Ruska znanstvena ekspedicija, ki se mudi s daj v polarnih krajih, je odkrila med 79. in 81. stopinjo severne širine nov svet, ki ga je imenovala »severnaja zemlja« (severnaja dežela). O tem odkritju poroča vodja ekspedicije sledeče:

»Spomladi bomo preiskali severne dele od nas odkrite nove »severne dežele«. Najprej bomo preiskali deželo z ozirom na njen geološki sestav, potem pa bomo narisali karto. Pot, ki jo bomo morali v ta namen narediti, meri okoli 1000 kilometrov, za pot pa bomo potrebovali 60 dni. Naša skromna sredstva in teža znanstvenih instrumentov in živili pa nam ne dopuščajo vzeti več živeža s seboj kakor le za 20 dni. Zato bomo uredili pomožne postaje, ta bomo lahko rešili svojo nalogo.

Mi bomo morali napraviti najmanj 6—7. postojanj, da bomo spravili vse stvari na lice mesta. Zalogo živeža bomo napravili na rtu »Serp« in kladišču, od tam pa pojedemo na sever in na zahod. Do zahodne strani je pot dolga do 700 kilometrov.

Na prvih vožnjah do »severne dežele« smo se vozili s psi, na vsakem vozu pa je bilo okoli 30 kilogramov tovora. Na redne vožnje take vrste pa ne moremo niti misliti zaradi polarne noči in silnih viharjev.

Na povratku
(Slikal Hans Hartmann).

Za kulturno preorijentacijo Dravske doline

V »Jugoslovanu« z dne 1. februarja t. l. sem povdaril potrebo gospodarske preorijentacije v Dravski dolini, to pa zato, ker je v prvi vrsti potreba gospodarskega prebujenja in osamosvojitve naših ljudi ob meji, kajti šele potem lahko računamo s kulturnim in nacionalnim podvigom, ki bo tej gospodarski preorijentaciji sledil s hitrimi koraki. Sedaj po 6. januarju je teren tukaj ob meji posebno pripraven, zato je sedaj tudi mogoče smoteno in napredka polno delo med našim priprostim ljudstvom, da ga osamosvojimo.

Zato je prva dolžnost vsakega pravega Jugoslovana, ki stremi za napredkom naših ljudi, da jim pomaga, ker ti se niso mogli razvijati ne gospodarsko, še manj pa kulturno in nacionalno v prejšnjih desetletjih v onem anacionalnem metežu v obmejnih krajih.

Zato še danes vidimo med našimi ljudmi gospodarsko in kulturno neorijentiranost, dostikrat pa tudi nacionalno nevednost in mlačnost, kar je posledica neorijentiranosti prejšnjih desetletij in hudega pritiska.

Naš narod ob meji je ravno radi tega ogromno pretrpel, gmotno in moralno. To so bili tudi oni heroji, ki so se ustavljali tujcem in ki so obvarovali našo zemljo in njeno slovensko obilje. Zdržali so takratni pritisk, toda ne smemo se čuditi, če so v tem boju oslabei gospodarsko in kulturno. Pa tudi nacionalno so ti kraji mnogo trpeli. Takratne šole so učile tudi naše ljudi samo gotico in tako je še danes med našimi ljudmi mnogo za slovenski jezik nepismenih. Toda naš kmet je ostal kljub temu naš, seveda gospodarsko in kulturno zelo udarjen, ker so ga povsod izžemali. Jasno pa je, da gospodarska odvisnost pelje in vodi tudi h kulturni in nacionalni odvisnosti. Naš kmet je konservativen, zemlja nerentabilna, v vednih narodnih bojih direktno prizadet, je gotovo otopel, toda vedno in povsod pa se zaveda in tudi pokaže, da je naš človek.

Na vseh dobro mislečih in dela voljnih je naloga, da napravimo iz njega najboljšega našega kulturno visoko stoječega in nacionalno neoporečnega in navdušenega Jugoslovana.

Kaj je potrebno v kulturnem in nacionalnem oziru v Dravski dolini?

Ustanovitev analfabetskih tečajev povsod po Dravski dolini, kjer se pokaže potreba, ker gotovo v kateri se marsikdo še danes podpisuje, ne moremo smatrati za našo. — Ob severnem mejnem pasu se nahaja precejšen odstotek duševno zaostalih otrok, ki v šoli ne morejo sle-

ditii pouku. Dobro bi bilo, da se po večjih centrih doline ustanove pomožni razredi.

Razširjajmo med naše ljudi dobre knjige, ki imajo gospodarsko, kulturno in nacionalno obilje.

Vsaka vas naj bi imela vsaj skromno knjižnico, da bi se v ljudeh privzgojil čut in navdušenje za lepo in dobro knjigo. Kajti ljudje, ki ne čitajo, ki se ne izobražujejo, se ne morejo ne gospodarsko pa tudi ne kulturno dvigniti. Dvignimo z poljubnimi poučnimi predavanji kmetško zavest! Ali bi ne bilo primerno, da se v centru osnuje nekaka ljudska univerza, koje člani bi predavali po potrebi, sedaj tu — sedaj tam, to kar naše ljudi zanima in kar je potreba.

In slednjič! Ali ni Sokol kakor nalašč ustvarjen zato, da se koncentrira v njem ono najboljše v našem narodu — kmetška mladina, da ji da moralno in nacionalno oporo, da jih vzgoji v prave navdušene Jugoslovane? Naj razvijejo naša obmejna sokolska društva vse svoje sile v ta pravce, kajti kmetške mladine nam primanjkuje.

Mislím, da je posebno slednje tako potrebno in važno, da preko tega ne moremo in ne smemo iti, če hočemo za mejo res delati! St. T.

Gledališče

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Nedelja, 5. aprila ob 20. uri: »Pri belem konjičku«. Izven.

Ponedeljek, 6. aprila ob 15. uri: »Trije vaški svetniki«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven. — Ob 20. uri »Življenje je lepo«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Torek, 7. aprila: Zaprto.

Opera.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Nedelja, 5. aprila ob 15. uri: »Dijak prosjake«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven. Ob uri: »Snežurka«, premijera. Izven.

Ponedeljek, 6. aprila: »Luiza«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Torek, 7. aprila: Zaprto.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU

Nedelja, 5. aprila ob 20. uri: »Čirkuška princesa«. Premijera. Izven.

Ponedeljek, 6. aprila ob 15. uri: »Veriga«. Znižane cene. Zadnjič. — Ob 20. uri »Čirkuška princesa«.

Vedno je dober duh starih hrastovih skrinj. — Kdo je to rekel?

Krivaj sem iztegnil roko in odgrnil rob mize še bolj. Bistvo sem pogledal, kako stara mora biti ta miza!

Videl sem, da je čez in čez preprežena z gubami in brazdami. Bože moj, takole stoji dan za dnem tukaj, včasih je pogrnjena — o, to bo boljša družba, pomisli miza — največkrat pa ostane gola in vino in jabolčnik se razliva po njenem starem čelu. In ona posluša in gleda z oslepelimi očmi, vedno sliši vse in ji gre do srca. Zares, njej gre vse do srca. Včasih sede za njo dvoje zaljubljenih mladih ljudi, in tebi vino s tresočo roko, po mizi ga razliva in ona se napol v zadregi smešlja, pa riše z drobnimi nohti po mizi, morda je zapisala nevede črko svojega imena poleg njegovega, ampak miza je dobra in rahlo kakor dih sprejme vase to skrivno, komaj zavestno priznanje. Potem pridejo drugi, nekomu je trdo v življenju, komaj malo je v njem ljubezni, vedno se bje z ljudmi, in ko se de za tole mizo, vzame nož iz žepa in brezčuten zareže z globokimi brazdami konice v rahlo priznanje zaljubljenega dekleta. Da, da, težko je tedaj mizi, oboje mora sprejeti. Včasih se kdo samo malo nasloni na njo. Saj vem, kako je: žive duše nima, samo tale miza, mu še ostane, da se nasloni ob njo. In tedaj ji je najtežje, tiho zaječi vse do sklepov jo prešine bolečina.

Toda tudi meni je rekla nekaj. Zakaj je zaležala?

Jaz sem mislil in mislil, sreča, da oni orijo še zmerom in ne vidijo moje potrnosti.

Potem pa sem se spomnil na one gladke mramornate mize po kavarnah. Za njimi sem presedel veliko časa. Ljudje so hodili mimo, jaz jih nisem videl. V krvi mi je pela prešerna mladost.

Ne, ne, mramornate mize niso dobre, preveč

Dobrovsky in slovenska renesanca.

Znanstveno društvo za humanistične vede v Ljubljani, ki ima v programu strogo znanstveno gojiti in pospeševati filozofske, filološke in historične vede, torej dober del tega, kar vršita v Zagrebu in Beogradu akademiji, je stopilo v deseto leto svojega obstanka v znamenju živahne aktivnosti in reorganizacije. Da bi Razprave lažje prišle obširnosti v roke, je začelo društvo izdajati vsako posamezno razpravo zase, kot posebno knjigo in ne več v debelih zbornikih. Tako smo pravkar dobili 250 strani obsežno knjigo: Dobrovsky in slovenski prepoved njegove dobe izpod peresa univ. prof. dr. Franceta Kidriča. Delo, ki je bilo prvotno v mnogo manjšem obsegu namenjeno za jubilejni zbor nik Dobrovskega, ki je izšel od kongresa slavistov v Pragi, leži zdaj pred nami kot veličasten dokument slovenskega duha, tako dobe, ki jo obravnava, kot pisca samega. Zato si ogledajmo nekoliko podrobneje!

Slovenski prepoved, s čimer označujemo pokret za spremembo jezikovno-kulturne prakse na slovenskih tleh, regeneracijo slovenskega jezika na novih osnovah in pritegnitev novih, posvetnih panog v slovensko knjižno obravnavo, je vzkliknil ob močnem sodelovanju zunanjih motivov (n. pr. ljudsko-prosvetnih tendenc prosvetljenstva, opozicije zoper nove privilegije nemščine, deloma povoljne pozicije češčine na Dunaju i. dr.), se začel in se razvijal skoraj vzporedno z življenjem in delovanjem Dobrovskega, a imel — kar je treba posebej poudariti — ob začetku knjižnega udejstvovanja očaka slavistike že svojo lastno dobo razvika, življenjsko moč in ceno. Zato ne gre za vprašanje o vplivu Dobrovskega na vznik slovenske prepovedne akcije, ampak za ugotovitev, kako je življensko delo Dobrovskega pospeševalo in usmerjalo prepovedni proces. V prvem, 110 strani obsežnem poglavju: Razvojna črta slovenskega prepoveda, ki je nadaljevanje Kidričevega članka z istim naslovom v Razpravah IV.—V., analizira pisec vznik pokreta iz okvira splošne avstrijske kulturne zaostalosti okrog 1750, razbira razvojno linijo procesa in ugotavlja nove motive, iniciatorje in nosilce, tempo in sestavine naše renesance. Obravnavanje je razdelil na osem obdobj — desetletij, kar je le tehnična razporeditev, proces sam pa se nemoteno razvija iz desetletja v desetletje.

Ostala poglavja se tesneje držijo problema, ki ga razodeva naslov knjige. Stiki Dobrovskega, ki je prvič iskal zveze s Slovenci ob svojem posetu Ljubljane 1794, so se uresničili šele proti koncu stoletja, ko je več slovenskih delavcev stopilo z njim v osebnost ali vsaj v pismene zveze. Ti številni stiki so imeli vpliv na usmerjenost in produktivnost renesance. Spisi Dobrovskega, ki so bili do 1805 med Slovenci še vedno precej redki, so se po Kopitarjevi vnemi začeli kopičiti v knjižnicah prepovediteljev. Ljubljanska biblioteka je zlasti po inkorporaciji zasebne Zoisove knjižnice 1823 in Kopitarjeve 1845 postala odlični center za propagando vplivov del Dobrovskega. — Osebnosti, razširjanje del in spoštovanje, ki so ga gojili do Dobrovskega glavni predstavniki prve generacije slov. prepoveda, so dejstva, katere edina nam dajejo zadovoljiv odgovor pri reševanju mnogoterega vprašanja, tako n. pr. problema našega pismenega jezika.

V presojevanju slovenske renesance ob smrti Dobrovskega 1829 pride pisec do zaključka, da je slov. prepoved po intenzivnosti in širini še precej zaostajal za češkim, a bil vendarle močnejši, kot bi mogel trezen opazovalec pričakovati ob nastopu Dobrovskega; za bodočnost je dal prav dobre nade. Delci in vplivi Dobrovskega se kažejo v vseh področjih in je dostojen velikega Čeha.

To bi bila v kratkem vsebina tega temeljitega dela o naši renesansi in grešili bi zoper delo, ako ga ne bi pregledali tudi s kritičnim ošesom.

Prvo, kar nas ugodno preseneti, je zunanja oprema knjige, ki pomeni za naše razmere okusno novost. Papir, tisk in črke sodijo med najboljše in najlepše, kar premoremo. Zunanji in notranji naslov z emblemom, ki predstavlja tri glave, segajoče ena v drugo, katere prepleta kača, je delo arhitekta g. Plečnika. Emblem simbolično označuje, da znanost nima ne začetka ne konca, da je večna, kakor je večni duh, ki jo ustvarja. S tako zunanostjo se doma in tudi v tujini more ponašati le malo knjig.

Notranja zgradba knjige je pomenljiva in lahko služi sličnim znanstvenim delom za vzor. Pisec razodeva novo metodo v obravnavanju snovi in novo smer v periodizaciji in razvrstitvi gradiva. Zavrgel je dosedanje pojmovanje literarne zgodovine, ki obstoji v nanizavanju in naštevanju dogodkov in biografskih skic posameznih oseb. Njemu gre za živo podajanje znanja in notranje zgodovine, za razvoj in rast, jezikovne in politične cilje, obseg in vzroke, ideje in smeri, ki so ustvarjali ali ovirale. Zato omenja v zvezi z literarnimi dogodki samo za slovensko zgodovino pomembnejše podatke iz življenja piscev in upošteva pisatelje le toliko, kolikor je njih življenje in delo v neposredni zvezi s celotnim razvojem. Nepretrgoma prikazuje celotno jezikovno—prerodno dobo goni enotna volilna smer pripravlja vse generacije, ki so druga drugi pripravljale pot. Delo je pisano, lahko rečeno, dramatično. Razvoj se stopnjuje od neznačilnih začetkov in poskusov do intenzivnega dela, razmaha in boja, katerega delanja so med seboj povezana z trdnimi vzročnimi zvezami. To povzroča, da čitaš delo z zanimanjem in napetostjo. Dejstvo, da je knjiga brez motečih opomb pod črto, je v korist zunanji obliki in gladkemu čitanju. Kar spada k stvari, je pisec pač povedal v tekstu, obširne dokumentacije in gradivo pa je zgostil v Opombah na koncu knjige. Da ni bilo treba razkosati razdobja s podnaslovi, jih je postavil nad črto in dokazal, da more biti delo pregledno in sistematično, čeprav zunanje ni razdeljeno v nešteto odlomkov. Da more biti knjiga, ki vsebuje ogromnega gradiva, podanega v zelo zgoščen obliki, znanstveno uporabna, je sestavil Stanko Bunc prepotrebno imensko kazalo.

Z redko iznajdljivostjo je znal oživiti nove ljudi in obdobja, o katerih doslej nismo skoro nič vedeli, da so živeli. Izčrpal je momente političnega in socialnega ustroja (reforme Marije Terezije in Jožefa—ustanovitev državne šole,

reforma cerkvene pesmi, janzenizem, fiziokrati—zem, revolucija in Ilirija). Knjiga očituje izrazito neporoditeljsko obravnavanje naše renesance dote in upošteva poleg literarnih del tudi cerkveno, šolsko in poljudno produkcijo, sploh vsak spis, ki je imel vlogo pri oblikovanju Slovencev v zavedno narodno in kulturno skupino z materinskim jezikom.

S krepkimi potezami je naslikana vsa tragedija našega naroda, še sijajnejše pa je podana rast našega prepoveda in če nisi še nikoli utegnil občutiti vso veličino naše renesance, jo boš gotovo doživel ob tem spisu.

Ta doba slovenske renesance dosega svoj vrhunec v dvignitvi zakladov slovenskega jezika, ki je bil od brižinskih spomenikov preganjan po državnih in cerkvenih ustanovah. Japjevci so dvignili bogato dediščino Dalmatinovega jezika, ki je po novem preroču biblije in drugih delih začel vplivati na sedanji knjižni jezik. Vprav v tem področju pa pogrešamo izčrpnost in temeljite obravnave v posebnem poglavju o formi in stilu slovenščine v tej dobi, ki ima izrazite jezikovne cilje. Jezik je različen od izmerjene knjižne besede Dalmatina in še bolj oddaljen baročno — pridigarskemu jeziku katoliške dobe. Tu je ves kipeč, presnavljajoč se v osnovah in razčističujoč se ob vzgledu na druge slovanske jezike. Tu je zasidran naš jezik, tu so osnovne stopnje razvoja našega sloga. Zgodovina našega pismenega jezika je še zmirom neljubla pastorka tako lingvistov kot literarnih zgodovinarjev in čaka...

Ta knjiga, ki ni nastala kar čez noč, ampak je plod 25-letnega napornega dela, katerega večidel je opravil pisec sam, je osnovno, monumentalno delo in dokument naše renesance, katerega cena bo ostala trajna.

bc.

Francoski socialni roman

Ljudje francoske literature so se po vojski izmed vseh evropskih in svetovnih kljub Barbuseu in še nekim drugim osamljenecem najpogostje zavedli velike in važne naloge umetnosti: da mora biti glas in zrcalo dobe in njenih najmočnejših in bistvenih utripov in zagotov usmerjevalka v nova pota.

Kljub temu, da ima socialna nota v francoski književnosti tradicijo že od Hugoja in naturalistov, je vendar franc. književnost vseskozi prevečala neka aristokracija, ne le v formi — kar bi bilo popolnoma v redu in še hvalje vredno — temveč tudi v vsebini. Individualizem posameznikov se je izživel in izdijal v vseh najbolj iskanih, najbizarnjših otenkih, oblikah in umetniških, in šele ko so Nemci, Rusi in dr. že lahko kazali na sodobno, socialno prežeto književnost, se je v najmlajših Francozih rodila zavest, da je potreben bistven preobrat od ozkega, boleznega sebičnega individualizma do širokih, težkih boleznih nujnih problemov in vprašanj množice, ki postaja vedno ostrejši znak in značilnejša poteza na obrazu sodobnega človeštva. To so bili mali začetki literature, ki ima postati velika zato, ker ji ni predmet mala ljubezen ali drobno razočaranje posameznika ali denar ali karkoli, temveč množica ljudstva. Ta literatura hoče vprašanja, ki zadevajo skupnost ali njene najvažnejše sestavine, izrgati iz območja osebnega razglabljanja in jih razodevati množici.

Prva dela so že tu in so vredna velikih problemov, ki so jih rodili. Vsebine sicer ne tvorijo toliko izrabljanje, mezdni boji ali glad kot pomanjkljiva higijena, stanovanje, vzgoja, alkohol.

Tristan Rémy je s svojim romanom »Porte Clignacourt« močno posvetil v takozvano »Cossot«, to je pas med pariškimi utrdami in med pravimi predkrajci. To je svet barak, vojnih kritik, ki jih je sila in stiska preobrazila v stanovanske brloge, svet umazanosti, bede in žalostne osamljenosti. V usodi ene same družine se razgalja usoda in pot vseh bednih. Zgodba je tale: Oče vdovec poroči majavo pocestnico, ki postane kljub temu dobra mati otrokom iz obeh zakonov. Mož se čez čas ponesreči, žena se bori in grize v uboštvu, z bedo in z lastnimi, vsebolj rastočimi starimi nagoni, ki jo končno pograbijo in premagajo, da se spet vrže na cesto. Najstarejši sin jo izžene

Miza

Štirje smo sedeli za staro mizo in smo se pomenkovali. Zunaj je dremal mlačen zimski popoldan. Ničesar ni bilo v njem, le nekaj otožnega, brezkončnega pričakovanja, ki se ne izpolni nikoli.

Seveda, nam ni tako težko kakor dnevno tam zunaj, v nas ni bilo tistega otožnega pričakovanja. V nobenem. Ne v debelem, rdečeličnem gospodu — o, on je dober z menoj, on ve, da z menoj ni še ničesar, prav ničesar. Sam pa je po šestih križih svojega življenja prilezel na enega izmed tistih prijaznih gričev, ki so na njih beli gradiči ali gosposki dvorci. Nekaj vihteke romantike se reče že v starih košatih kostanjih. Ko gledajo mrliki stražarjem podobni nekam daleč preko vsega sveta pod njimi. In takole z viška je človek vedno lahko malo dober. Za vse ljudi tam doli ima košček prizanesljivega smehljaja.

Zares, njemu ni treba nobenega pričakovanja več.

Poleg debelega prijaznega gospoda je sedel bogat posestnik. Poljedelsko šolo ima za seboj. Z njim je kakor z njegovimi njivami, travniki in gozdovi, da, pri njem je vsaka reč že naprej na svojem mestu. On šteje in ukazuje, rokave ima zavahane, kadar zmjerja blace — seveda, vsakemu 200 dinarjev plače na mesec! — in tudi s sinom, ki ga pošilja v gimnazijo, ima svoje namene. Ampak z njim se da govoriti — vsak popoldan pride za eno uro v tole krčmo —, nekaj je treba reči o vsemirni raketi, o davkih n o alkimistih, to pa res ni kar tako, tukaj je treba, da človek govori o atomih in še o čem višjem.

Ali meni in onemu, ki mi sedi nasproti, je najtežje. Bogve večkrat sedi takole v družbi za starimi mizami. Gospodar te krčme je, nekoč

iz hiše. Brez sledu utone v neskončnem, blatnem pariškem dnu. Ob tej zgodbi slika pesnik s pretresljiv, prepričevalno resničnostjo ljudi, nižin, ki niso slabi, temveč samo nesrečni. Vtis je še večji, ker se odreda umetnik vsaki stlini ali vsebinski sentimentalnosti.

Soroden svet riše Henry Poulaille na bolj mehak način in z bolj nežno zabrisanimi črtami v »Ames Neuves« (Nove duše). Delavska družina išče v predmestju zaman stanovanja, ker se vsakdo brani otrok. Otroci ne razumejo vsega tega sebičnega pehanja odraslih, se branijo in se mu upirajo. Niz slik, ki učinkujejo silovito z mehko, skoraj odpuščajočo preprostostjo. Tako piše človek, ki je vse videl in sam skušil kot Poulaille.

V malo mirnejšo, malomeščansko sredino i Eugène Dabit z romanom »Hôtel du Nord«. To je s čudovitim, trdnim opazovanjem podan življenje prebivalcev malega stanovanjskega hotela, kot jih je sto na robu Pariza. V bečnih »blichah« žive tovarniški delavci, šivanke, poduradniki, vozniki in branjevi. To je življenje brez luči, brez višin, z ugašajočo potrebo oboje. Kljub tej duševni nastrojenosti je življenje polno, kipeče v teh usojenih oblikah. T je 70-odstotni Paris leta 1930 v vsem, še v poulični latovščini in Dabit — ki je tudi sam vzrasel kot ključavničarski ajnenec v »Hôtelu du Nord«. Obljubljajo, da bo še marsikoga dosegl v prerasel.

Andre Thérive, ustanovitelj popu... v in en najvidnejših francoskih kritikov, je silce bolj razumnik, a kljub temu dober opazovalec. Romana »Charbon ardente« (Zareče ogelje) in »Sans âme« (Brez duše) sicer nista tako zelo

neposredna kot oni drugi, ker govorita sicer z ostro prozornostjo o stvarih in ljudeh, ki jih je pisatelj videl in otipal, ki jim je pa v bistvu prav d hja. Zato njegovi romani človeka n: vžejo tako z dejanjem kot s slikanjem francoskih razmer, ki ga poživljajo dobr epizode. Njegov populizem je tem mladim ljudem močan a: znik pri oproščanju francoske književnosti iz ozkih starih vezi.

V romanu »Les frères Bouquiquant« nam J an Prévost predstavlja življenje na sein skem vlačiču. Tisto bedno življenje, ki se radosti in umira na valovih, utripa v ritmu njih rahlih poskokov, je prazno in tegobno, in je vendar življenje in še edino po vrhu. Francoske kritika ga hvali kot delo, ki uvaja nov čas.

George David prehaja v politiko, oziroma v političnost. Je najostrejši satirik sodobne Francije in biča velike politične strasti in boje v majhnih okolicah, v vaseh, trgih, kjer je vse to še bolj elementarno in vidno huje kot v velikih mestih. »La parade« in »2000 Habitants« (2000 prebivalcev) sta neizprosni puščici na neiskreno malomeščansko ceneno domoljubstvo in obtožba hinavščine, ki skuša političnega nasprotnika uničiti z gospodarskim bojkotom. Vse brez enodnevnosti in lahkih duhovitvij, z globljo zahtevo po obnovitvi. Kak tak David bi bil morda tudi pri nas potreben.

Vse to pomeni obrat ne le v književnosti temveč v vsej francoski duševnosti in kulturi, če pomislimo, da spremlja to novo literaturo v politiki uvedba socialnega zavarovanja, da jemlje film pobude iz Zolaja in da je likovna umetnost že precej pred vsem tem.

In ta obrat je dober.

Jevgenij Ivanovič Zamljan

Iz sodobne ruske književnosti

V moderni ruski literaturi se kaže očit napor po novi snovitosti in slogu: Odpor proti filozofiji in psihologiji, ki je bila še do nedavna značilna poteza v ruski povesti, se očituje skorajda pri vseh modernih ruskih pisateljih. Predstavniki te odredne smeri, ki predstavljajo svojo šolo, je Jevgenij I. Zamljan. Lahko rečemo, da je Zamljan še danes v Rusiji osebnost, predstavljajoča neodvisnega umetnika, borca za pisateljevo svobodo ustvarjanja, kar je obenem praveči dogodek v literarnem življenju poslednjih desetih let.

Zamljan se je rodil v mestu Lebedjani 1884. leta. Po poklicu je mornariški inženir. Dalj časa je služil v Angliji, kjer je gradil ruske ledolomce. Spoznal je pokvarjeno življenje angleške gospode, kar z vso ironijo biča v romanu »Otočanic«. Pozneje se je moral vrniti v Rusijo, svoj inženirski stan je opustil in se vsega posvetil književnosti. V Petrogradu je njegovo ime nerazdružno s »Serapionovimi brati«. Učil in vzgajal je mlajši pisateljski rod, predaval in pisal.

Zamljan je eden od najboljših mojstrov ruske umetniške besede, originalen literat. Prvo njegovo večje delo, s katerim je zaslovel, je bil roman »Uezdnoe« (Sresko Mesto). Tu opisuje rusko provinco pred revolucijo. Njegov jezik je svež, originalen — srečno kombiniran s provincialnim žargonom, poglavljen s tenkočutno zamjatsko ironijo. Ta roman je plastičen, živ, zanimiv in obenem kruta umetniška satira. V tem oziru je Zamljan veren naslednik svojega učitelja — Gogolja. Njegovo književno ustvarjanje ni obilno. Poleg romana »Uezdnoe« in »Na kulčkah« iz življenja do revolucije in zbirke karakterističnih pripovedk, je napisal roman »Otočanic«, ki so pestra satirična slika angleške družbe. »Ognji svetega Dominika« je drama iz dobe španske inkvizicije. Znamenite besede papeža Gregorja I.: »Preklet bodi vsak, ki misli drugače,« veljajo tudi za sovjetske razmere. Roman »Mic« (komunistična družba 800 let pozneje) je ustavila boljševiška cenzura. Znamenite so tudi njegove »Pravljice za velike otroke« (Bog, Ivani, Cerkovnik, Cerkev božja...), pravi satirični biseri, obsodba sovjetske miselnosti, za kar je pisatelj moral v ječo.

Po svojem ustvarjanju je Zamljan realist: Življenje slika s kruto resničnostjo, opisuje ga v njegovih osnovah, vse neštete življenjske malenkosti so stalno gradivo za njegovo ustvarjanje. Na stvarnost gleda skozi ustvarjeno sliko svoje umetniške fantazije in to stvarnost vedno sproti odkriva. To je tudi filozofska osnova njegovega dela.

pa je bil v Benetkah in v južni Italiji in sedaj mu nekaj južnega solca vedno slepi oči. Teško mu je, ker sedi takole, saj nekoč... Seveda, nekoč so bili višji nameni v njem, gola resnica je to, čemu za boga pa se ne ozrete tja na steno! da, takrat so bili višji nameni v njem, pa je slikal nekoliko romantične gozdove, pezaže in morske panorame. Potem je bil poštar, nič lahko mu ni bilo s takim poslom, nazadnje je dedoval tole gostilno. Samo kadar je v boljši družbi, pije in je navdušen, če je komu slovesno pri srcu — no da, tedaj se sklone naprej podrži kozarec, pa pove s sonornim glasom: Auch ich bin in Arkadien gewesen! — Meni je težko radi njega, vedno mora sprejemati goste, mnogi dišijo še po žganju, prišli so mogoče s kakega sejmišča in roke in glasi in škornji so jim enako hrpavi in okorni. Zares meni je težko radi njega.

Z njim se pogledava večkrat, skrivaj, kakor v strahu in sramežljivosti. Saj bi ne bilo nič posebnega na teh pogledih, ampak jaz vem, da je v njih tisto poslednje brezupno vprašanje: Pa ti povej, odkod in kam. Govori že za božjo voljo! — Jaz pa molčim, v mojem srcu je črna pepelnata pokrajina, tista, ki jo človek vidi le včasih z očmi svojih nemirnih sanj.

Ne, ne, vstran od teh pogledov, prijatelji! saj ni treba, da človek vedno stoji na robu poslednjega.

Čez čas pa sem pozabil na tisto samotno vprašanje, vino nam je malo seglo v glave in beseda se nam je razvezala.

Odslej smo vsi govorili glasno in ni bilo stvari, ki ne bi zmogovito prestavili s svojega mesta.

V lice mi je planila rdečica, to ne bo dobro. Razvnel sem se bil, mislim, da sem go... il cele četrte uro skoro le jaz. Res, govoril sem. Oni me gledajo — ampak nikar ne mislite, da

govega dela. Svet pojmuje sintetično, kar ga mislim, kot pisatelja edino dela umetnika. Njegov slog je izrazit, odsekan; z ostrimi črtami. S kratkimi označbami postavi pred nas sliko. Za njeno jasnost in moč žrtvuje blaglasje in lepoto. Zamljan v resnici ne opisuje, on slika duševne zapletitjaje in jih na svoj poseben način pobarva, kar nas preseneča. Večinoma to dela preračunano na učinek. Njegovo umetniško delo je prepojeno z ironičnim nasmehom, pod katerim se skriva globoka vse odpuščajoča ljubezen do sočloveka, ki je kljub temu, da je vse zatopljen v same malenkosti, v nepovratne trenutke, kljub temu, da je tako majhen in slab, vendar sposoben za velika dela kot sta — ljubezen in smrt. Z vso silo se bori zoper mehanizacijo človeka in nasilje, zoper hinavstvo, omejenost in barbarstvo na svetu. Žalo Zamljan še vseeno upa in govori, da je še neke izhod iz tega sveta v lepši svet lepote, razuma in ljubezni.

Zamljan je izrazit antimeščan; kot pesnik je nežen, naiven lirik, tenkočuten in zaviden vreden opazovalec, večje mojster besede in eden od najzanimivejših in največjih postav sodobne ruske književnosti in kaže smer, v katero mora nedvomno iti šola ruskega novega realizma.

St. Janež.

Za smeh

Milanček ima rojstni dan.
Stric mu da dinar in ga vpraša, koliko let ima.
Milanček mu odgovori:
»Tri in dvajset...«
»Kako to?« se začudi stric.
»Lani sem imel 11 let, letos jih imam pa 12, skupaj torej 23,« se odreže Milanček...

Strah

»Mamica, kaj so to prav za prav Mormoni?«
»To so ljudje, ki imajo po več žen.«
»Oj, mamica, potem pa mormonskega otroka pretepajo vse žene zaporedoma!«

Pismo

Mati piše s kmetov svojemu sinu študentu v mesto: »Ljubi moj sin! Tukaj Ti pošiljam nov telovnik. Gumble sem odrezala, da bi zavoj ne bil pretežak. Skrila sem jih v gornji žepček telovnika. Srečno te poljblja Tvoja mati.«

povem o sebi... žujte, ničesar ne povem! Boga temu posestniku se zdeha, debeli gospod se smehlja, zdajle si je popravil kravato. On ve, da z u roj ni še ničesar — toda jaz govorim kljub temu, ha, ha — tako z viška, gospod, nič ne d e, če ni z menoj še ničesar, razumete.

Tedaj a se je zgodilo ono —
Slišal ser — o čisto natanko sem slišal — kako je zajčala stara miza; jaz -ovorim in tedaj dolg pritajeni vzdih, ki se je iztrgal nekje v globočini.

Sunkoma se mi je ustavila beseda.
Moj bog, saj ni nič na tem, če škripa in ječi takale stara miza. Stara je pač in zajčala je, ker se je nekdo naslonil na njo.

Sklonil sem glavo nad mizo, na moji levici je bila malo odgrnjena, spogledala sva se. V srcu se mi je zganilo kakor od kaplje iztisnjene krvi.

Zunaj je šel mimo visokonaložen voz, voznik je počineval z glavo in zvonil z nogami. Gostilničar je strmel v mene, morda je kaj opazil? On me gleda, njegov pogled je spet tako pekoč kakor od kraja.

Ali, zdaj je konec Tvojega pripovedovanja in bahavasti, sem pomislil, zdaj ne boš rekel ničesar več.

Gledal sem skozi okno navidez z velikim zanimanjem — no, morda pa ne ve, zakaj se mi je tako ustavila beseda?

Onkraj ceste gre nekdo, pred njim se podi dvoje psov, jaz se strnim skozi okno. Hvala Bogu, gostilničar me ne gleda več, vsi trije govorijo med seboj.

Zdaj sem sam med njimi.

Da, zdaj sva tako sanna, da si bova lahko z mizo povedala svoje. Tako na tihem, seveda na ''em, kajti ljudje bi se nama sicer smejali, nikoli ni prav, če človek glasno govori s stvarmi, ki so okoli njega.

Današnja mladina

Na naslov današnje mladine je napisal nemški pisatelj Kurt Münzer v dunajski »Neue Freie Presse« lep podlistek, ki ga imenovani list toplo priporoča tudi mladini v presojo. Med drugim pravi:

»Mi, ki smo danes stari 40, 50, pa tudi 70 let, mi smo bili prav tako mladi kakor letnik 1910. Kakor si želi današnja mladina v svet, kakor hrepeni po svobodi in po bratstvu ali pa kopni po vojski — prav takšni smo bili mi. Razlika med našo in sedanjo mladostjo je samo ena: današnja mladina je bolj politična kakor smo bili mi v svojih mladih letih, toda to ni nič drugega kakor posledica današnje duševne revščine in posledica pretiranega negovanja športa, posledica vojne in posledica vednega naglašanja telesne moči nad duševno. Današnja mladina rešuje svojo nesigurnost in nestalnost v skupnost (v kolektiv) in stranka je tisto, ki o vsem odloča pri naši mladini, ker naša sedanja mladina ne pozna več osebnosti in osebne veljave.

Le poglejte današnje dvajsetletnike: ali jih morete še razločevati, posebno deklice? Ali niso to samo šablone? Današnja doba s svojim »brzim korakom« nima več časa, da bi ustvarjala osebnosti, ampak vse šablone: telovadbo, kroj obleke, ples in šport — vse je enako.

Dvajsetletniki so bili tudi pred 30 in pred 40 leti fanatiki; tudi ti so trpeli, so demonstrirali in se borili kakor se bori današnja mladina.

Samo ideali so bili drugi, drugače pa je ostalo vse pri starem. Vsak se spominja lahko sam, da nobena preteklost ni minila brez »omladine«, »omladina« pa je bila vedno uporna in prekucniška, seveda v raznih dobah na svoj način.

Nekaj je pa danes le drugače: ognjevitost strast ne prihaja več iz srca. Vsled številne in nerodovitne intelektualnosti so se srca res kar posušila. Danes vlada duh, ki ga je samo »intelekt«, danes vlada tehnična duševnost. Vse, kar je danes novega, prihaja iz kemične kuhinje raz-

zuma, nikjer pa ni toplote, ni krvi. Nekdanja erotika je samo še tovarštvo, in vse se suče samo okoli propagande, okoli denarja, okoli higijene. Toda čutenje, srce?

Le poglejmo današnje mladino, kako se ljubi in potem se vprašajmo: Ali je to mladina? S kakšni doživljaji za seboj je pa prišla ta mladina na svet?

Dobro vem, da se bo mladina zaradi teh besed dvignila proti meni in da bo metala kamenje in blato na mojo osivelo glavo. Toda to ni ne stori. Vem namreč to-le: Tudi vi, današnji mladiči, boste kmalu imeli nad seboj svojih 40, 50 let. In kaj takrat? Ali vam bo tudi takrat rojil po glavi samo motor in svetovni rekord? Ali si ne žele vsi ljudje, ki imajo za seboj svojih 50 let, miru v hišici na deželi ali pa miru v svoji knjižnici in petelini v loncu in psa v obrambo proti vlomilec? O, kako strahovito se moti tisti, ki primerja današnje dvajsetletnike s petdesetletniki in pravi:

Ti hočejo in si žele mir, oni pa so samo gibanje in življenje — čegava je torej bodočnost? Seveda je bodočnost last današnje mladine — ampak samo do naslednje generacije! Jutri bo današnja mladina doživljala to od nove mladine, kak doživljamo mi stari od naše današnje mladine!

Nihče se z nobenim motorjem ne more izmakniti zakonu narave: tudi vi, današnji mladiči, boste kmalu »stari«. In potem? Jaz mislim, da se boste na precej manj lep način starali kakor se staramo danes mi »stari«. Današnje mlade plesalke, slikarice, igralke, ve mlade, fantom podobne deklice, ki imate danes svoja prijateljstva s petošolci in petošolkami, — pa vi, mladi fantje od 18. do 28. leta, ki ste danes neustrašni piloti — kakšni boste vi čez 20 let? Ali se boste znali starati kakor se staramo mi? Ali boste tudi vi spoznali in čutili, da tudi najmanjša bolečina človeka boli? Kako bo z vašo prečernostjo in z vašim ponosom in z vašo prezirljivostjo vsega, kar je, čez 20 let? Le pogledajte nas »stare« — mi smo vaša bodočnost!

500 metrov pod morsko površino

Dve znanstveni ekspediciji, ki so jih pripravili in izvršili ameriški učenjaki, vzbujata danes splošno pozornost ne samo v Ameriki, ampak tudi v Evropi, to pa zaradi njihovih bogatih uspehov. Gre pa tu za ekspedicijo profesorja Williamsa in za ekspedicijo profesorja Bebe-a, ki sta se oba spustila v posebnih aparatih pod morsko gladino, da opazujeta življenje pod vodo. Profesor Williams se je bil že leta 1929, spustil v jekleni krogli skupaj s svojo ženo in s svojim otrokom 100 metrov globoko pod vodo, profesor Bebe pa je dosegel globino 500 metrov.

Profesor Bebe se je spustil v vodo v jekleni krogli, ki je merila okoli 50 kubičnih metrov. Krogla se je dala neprodno zapreti, močna pa je bila tako, da je lahko vzdržala pritisk 20 ton. V globlini 500 metrov sicer pritisk vode še ni tako silen, pač pa je zahtevala previdnost, naj bo krogla rajši močnejša kakor pa prešibka. V krogli je bil nameščen kar cel laboratorij: električni aparati, posode s kisikom, signalne naprave za dajanje znakov na površino in telefon, s katerim je bil profesor Bebe zvezan z ladjo. Tudi močna okna je imela krogla, da so lahko gledali na morsko dno in na svojo okolico.

Profesor Bebe je videl pod vodo stvari, kakor jih ni videl še noben človek. Značilno je, da imajo živali, ki žive v tej globini, vse nekatrške »svetilke«. Te »svetilke« omogočajo živalim življenje tudi pod vodo. Druge živali imajo zopet nenavadne oblike, kakor so pač prikladne za vzdrževanje silnega vodnega pritiska v teh globinah, kajti jasno je, da so pogosti življenja v taki globini drugačni kakor na površini ali celo na kopnem. Te živali zaradi popolnoma drugačne svoje narave na površini sploh živeti ne morejo in zato jih ljudje tudi še nikdar niso videli in prav verjetno je, da bodo te živali ljudem ostale za večno neznane, ker je pač težko prodreti v takšno globino brez posebnih aparatov in priprav.

Prof. Bebe je poskusil napraviti o življenju v tej globlini tudi nekaj filmov, ki jih pa še ni razvil in zato se še ne da reči, ali so se mu posrečili ali ne. Ves svet pa pričakuje z veliko pozornostjo njegova poročila o podvodnem življenju.

Velika noč na jugu
Grad Enn na južnem Tirolskem.

Kako brzojavljajo Kitajci

Za nas Evropejce je brzojavljanje kaj navadna in priprosta zadeva. Mi imamo namreč — v glavnem — vsak svojih 25 črk in s temi lahko sestavljaš vse mogoče besede; pri modernih aparatih ne rabimo niti posebnega brzojavnega alfabeta več, ampak brzojavljamo že črke in besede. Na Kitajskem pa je stvar vsa drugačna, kajti Kitajci nimajo črk, ampak imajo za vsako besedo posebno znamenje (sliko). Za navadne ljudi na Kitajskem je dovolj, če poznajo nekaj sto takih slikanih besed, učenjaki jih pa poznajo in znajo na tisoče. Kako naj torej Kitajec brzojavi v svojem jeziku, ko pa nima črk?

Japonci so poskusili vpeljati za brzojav neke posebne vrste pisavo, ki obstoji iz 45 znakov in ki se dajo tudi brzojaviti po Morsejevem sistemu. V praksi pa se ta stvar ni obnesla, ker je bilo vse preveč nesporazumov in pomot. Na Kitajskem pa še to ni šlo. Zato so si pomagali zaenkrat s tem, da imajo za vsak besedni znak še posebno številko in tako gre vsaj za silo. Seveda mora na sprejemni postaji sedeti uradnik, ki brzojavljene številke zopet prenese na pisavo z znaki. Ta reč pa je zelo draga in rabi tudi mnogo časa. S prav takšnimi težavami se morajo boriti tudi Indijci, Siamci in Turki.

Mnogo pa si obetajo od napredka brzojavnega prenosa slik. Če bo to enkrat izpopolnjeno, bodo lahko brzojavno prenesli celo napisano stran pisma kakor sliko in jo bodo izročili naslovljenju. Zato na Kitajskem z veliko pozornostjo zasledujejo razvoj brzojavnega prenašanja slik.

Angleži, Indija in poper

Mnogo je ljudi, ki ne vedo, kako in zakaj je prišla tako velika dežela, kokor je Indija, pod angleško oblast. Indija je namreč prišla pod angleško nadvlado zaradi popra in zato lahko rečemo, da so Angleži Indijcem »dali popra«, kakor dandanes Indijci Angležem Indijo »solijo« (zaradi znanega boja za svobodno pridobivanje morske soli).

Stvar je bila pa taka: V srednjem veku so postale moderne razne dišave, ki so jih dovažali trgovci iz daljnih dežel v Evropo. S tistimi dišavami so začinjali razne jedi, posebno priljubljene pa so bile poprane jedi. Poper so cenili tem višje, ker so ga imeli za zdravilo proti raznim nalezljivim boleznim, ki so tedaj razsajale med ljudmi. Zato je poper postal važen predmet za trgovino, bil pa je zaradi velikega povpraševanja tudi primerno drag. Največ popra pa so pripeljali v Evropo tedaj holandski trgovci, ki so imeli na poper neke vrste monopol. Leta 1599. pa so holandski trgovci kar čez noč zvišali ceno popra za 100 odstotkov in sicer od 3 na 6 holandskih goldinarjev za funt. To zvišanje cen popra pa je silno razkačilo londonske trgovce, ki so takoj začeli misliti na to, kako bi se osvobodili moči holandskih trgovcev. Da se osvobode holandskega vpliva, so angleški trgovci ustanovili l. 1600. svoje lastno »Trgovsko društvo«, ki je začelo trgovati z Indijo in ki se je vedno lepše razvijalo. L. 1696. so ustanovili še eno društvo za trgovino z Indijo, leta 1708. pa sta se obe društvi zedinili v »Vzhodno-indijsko društvo«, ki je polagoma začelo osvajat celotno Indijo. Pravice in pravila tega društva je potrdil kralj Karol II. Po teh pravilih in pravicah je imela ta družba tudi pravico voditi vojsko in sklepati mirovne pogodbe, ampak ne s krščanskimi narodi, temveč samo s pogan-

skimi. Društvo je dobilo v Indiji — seveda s pomočjo in podporo angleške vlade — tudi pravico vzdrževati oborožene čete, ki so si podvrgele eno indijsko državo za drugo. Ko pa je bila skoro cela Indija osvojena, jo je društvo prepustilo angleški državi.

Milijonar čez noč

Vsakemu človeku v Angliji se nudi štiri- ali petkrat na leto možnost, da postane milijonar (v angleških funtih), samo če kupi za 10 angleških šillingov »sweepstake« — srečko. To so srečke na izid konjskih dirk. Ne prodajajo pa, srečko direktno, ampak tako, da najprej izrečajo le številke konj, ki dirkajo, potem pa dobi glavni dobiček tisti, ki ima številko zmagovalnega konja. Nižje dobitke pa dobe številke onih konj, ki pridejo na cilj kot drugi, tretji itd.

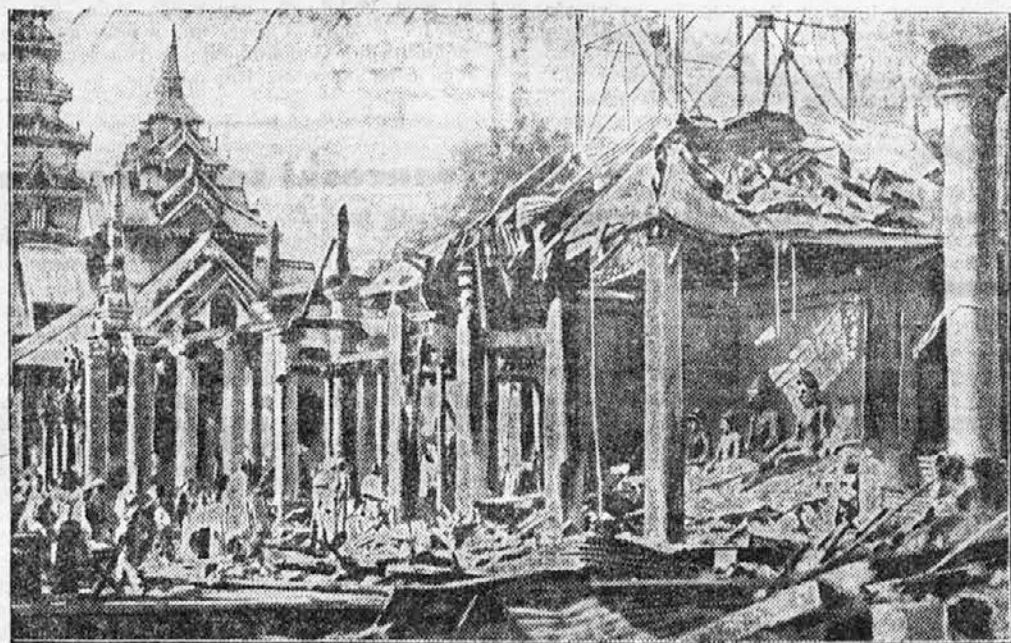
Take srečke ali »sweepstake« na konjske dirke v Kalkuti in za največje angleško dirko (za »derby«) izdajajo v Angliji že mnogo let. Od lanskega leta dalje izdajajo take srečke tudi za veliko konjsko dirko na Irskem in sedaj tudi za veliko dirko v Liverpoolu. Dobitek srečk za dirko na Irskem so razdelili lani tako, da so dali tretjino čistega dobička za bolnišnico v Dublinu, ostanek pa so izplačali imetnikom srečk. Dobitka je bilo nad 600.000 angleških funtov (1 funt je 276 Din), tako da je dobila bolnišnica 250.000 funtov. Pri zadnji dirki v Liverpoolu pa so izplačali nad 1 milijon funtov

samo na dobitkih, eno tretjino milijona pa je dobila tamošnja bolnišnica.

Začetkom preteklega leta, ko so se vršile dirke v Liverpoolu, so začeli zrebat. Glavni dobiček je znašal 354.000 funtov, dobil pa ga je neki rudar. Dobitkov nad 100.000 funtov je bilo tudi več, nižjih dobitkov do 1000 funtov pa je bilo razmeroma zelo dosti. To vse pa dokazuje, kako silno je na Angleškem razvit smisel za šport, pa tudi smisel za — stave!

»Naj še on je!«

Francoski kralj Henrik IV. ni bil znan samo kot hraber vojak, ampak je bil visoko cenjen tudi zaradi svoje duhovitosti, pa tudi zaradi njegovih ljubavnih doživetij so ga čislale posebnost ženske. Tako se je zgodilo, da se je kralj lepega dne zagledal v vojvodinjo Bellegarde. Vojvoda Bellegarde pa je bil silno ljubosumen in je kmalu po kraljevih obiskih v njegovi rodbini začel nekaj slutiti. Da se sam prepriča, kaj je na stvari, se je nekega dne, oziroma neke noči skrtil pod široko posteljo svoje žene. Kralj je res prišel k vojvodinji na obisk. Ko sta pa kralj in vojvodinja večerjali, se je tudi kralju zazdelo, da nekaj v sobi ni v redu in ko je svoje oči nekoliko napel, je res zagledal vojvodo pod posteljo. Takrat pa je vzel s krožnika lep kos purana in ga je vrgel pod posteljo z besedami: »Naj še on je!«

Požar indijskega svetišča v Rangun-u
Znamenito indijsko svetišče v Rangun-u, ki je bilo zgrajeno l. 585. pred Kristusom, je nedavno skoro popolnoma pogorelo. Zgorele so tudi skoro vse dragocene umetnine v svetišču.

Potresna katastrofa v Nicaragui
Na sliki vidimo ognjenik Momotambo, čegar delovanje je povzročilo silovit potres. Potres je zahteval na tisoče človeških žrtev.

Velika noč pri Indijancih
Krščanski Indijanci v mestu Ousco Volley v Zedinjenih državah opravljajo svojo pobožnost pred priprosto soho Matere Božje.

Kako so Angleži prišli ob svojo najboljšo ladjo

Med najbolj zanimive dogodke svetovne vojne prištevamo lahko usodo velikega »dreadnoughta« *Audacious*, ki se je potopil 27. okt. leta 1914 na irski obali. Ta ladja je bila največja angleška vojna ladja, izgubili pa so jo Angleži vsled tega, ker se je neka brzjavka na angleškega admirala Zellišoa zakasnila, pa tudi predrznost neke nemške križarke je igrala pri tem svojo vlogo. Kako hudo je zadela Angleže izguba te ladje, se vidi iz tega, da je angleška admiraliteta izgubo te ladje svetu več mesecev prikrivala, dokler niso za nesrečo zvedeli ameriški častniki, ki so to »tajnost« raztrobili takoj po vsem svetu (leta 1914 Amerika še ni vstopila v svetovno vojno, op. ur.).

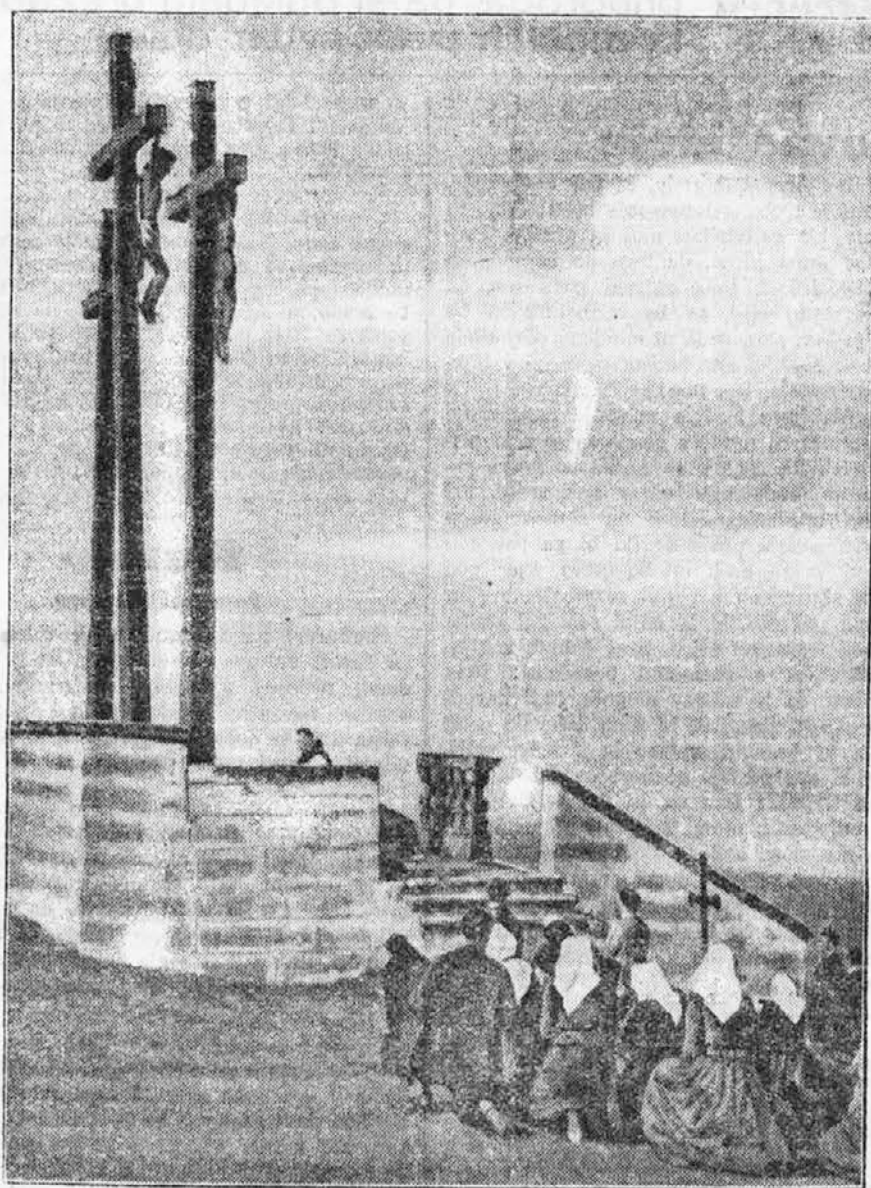
Septembra leta 1914 je sklenilo poveljstvo nemške mornarice položiti mine pred ustje reke Clyde, ker so pričakovali, da se bo tam zadržalo 33 prevoznih ladij iz Kanade. Mine naj bi polagal nemški pomožni vojni parnik »Berlin«, ki je bil prej last »Severonemškega Lloyda«. Ladja »Berlin« je odplula 21. septembra popolnoma tajno iz reke Weser, 80 milj za otokom Helgolandom pa je morala spremeniti svoj pravec, ker je sijalo krasno sonce, pričakovane megle pa ni bilo. 16. oktobra so pa poskus ponovili in ladja »Berlin« je dobila nalog, da polaga mine skupno z ladjo »Nautilus« tik pred glavnim oporiščem angleškega brodovja »Firth of Forth«. Obe ladji sta se res mogli srečno približati škotski obali na 100 milj daleč, opazili pa sta že takrat, da jih bo zajela silna angleška premoč. Nabolje je nemškima ladjima kazalo, da se umakneta. Ladja »Berlin« je napravila velik ovinek in je položila svoje mine na severni irski obali. Ravno tja pa je po nesreči priplul del angleškega brodovja pod poveljstvom admirala Warrenderja na mornariške vaje in ob tričetrt na devet dopoldne 27. oktobra so zašle tri najboljše angleške ladje »Audacious«, »Ajax« in »King Georg II.« na ogroženo mesto in že nekaj minut kasneje je raztrgala veleladjo »Audacious« nemška mina. Poskušali so sicer z vsemi sredstvi ladjo rešiti, a bilo je vse zaman — največja angleška bojna ladja se je potopila z 250 možmi vred. Ladje so pa zašle na nevarno mesto, ker je dobil admiral Zellišev prepozno brzjavno poročilo o potopu trgovske ladje »Manchester Commerce«, ki jo je bila tudi raznesla nemška mina in zato admiral Zelliš ni mogel izpremeniti povelja.

Ljudje, ki so rojeni v znamenju »ovna«

V najnovejšem času ljudje zelo radi poslušajo, kaj jim prerokujejo astrologi, t. j. ljudje, ki pravijo, da znajo človeško usodo čitati iz zvezd. Astrologi trdijo med drugim tudi to, da je za človeka zelo odločilnega pomena, v kakšnem znamenju je rojen; za ljudi, ki so rojeni n. pr. v znamenju »ovna«, torej v dobi od 21. marca do 21. aprila, pravijo to-le:

Značaj in pomen znamenja »ovna« spoznavamo iz zgodovinskih dejstev. Sonce se giblje v tem znamenju vsako leto približno 20 dni. V pošten prihajajo pa še druge okolnosti. Kakor v življenju držav in v življenju narodov, tako se kaže duh »ovna« tudi v življenju posameznikov. Duh »ovna« se kaže predvsem v močni življenjski sili in v močni volji ljudi, ki so v tem znamenju rojeni. Predrznost in odločnost in volja zapovedovanja je tudi znak tega znamenja. Ljudje, ki so rojeni v tem znamenju, niso samo hrabri, ampak so tudi neverjetno drzni, tudi potujejo taki ljudje radi. So pa ti ljudje tudi zelo darežljivi in so silno nepotrpežljivi. Ugovorov ne trpe, pač pa so silno nagli jeze. Značaja so ti ljudje odkritega, tudi resni so ti ljudje in njihov razum je zelo razvit.

Le poglejmo Karola Velikega (rojen 2. aprila l. 814.). Njegova silna volja je obnovila rimsko cesarstvo. Ali pa poglejmo Bismarcka (rojen 1. aprila l. 1825.). Kako je bil ta človek bojevit in kako silno se je upiral vsakemu vmešavanju tujecev v njegove zadeve! Treba se je le spomniti na trdovratnost, s katero je Bismarck vodil kulturalni boj! Narava »ovna« se je pokazala tudi pri francoskem državniku Gambetti in pri obeh voditeljih nemške socialne demokracije Liebknechtu in Lasalle-u.

Jutranja pobožnost na K reuzbergu na veliki petek

Šola za policijske pse

Dunajska policija ima v dunajski okolici pravo šolo za vežbanje policijskih psov. Ta šola je v marsikaterem oziru zelo zanimiva.

Ena taka zanimivost je n. pr. »zlata knjiga«, kjer imajo natanko opisane vse tiste policijske pse, ki so se v službi posebno odlikovali. Bili so pa v šoli tudi že psi, ki se jih šola ni nič prijala in so kljub šoli še vedno rajši lovili in preganjali zajce in kokoši kakor pa zlikovca.

Posebno se je odlikovala psica »Leni«. Ko je bilo neki krčmarici na Dunaju pokradenega precej drobiža iz miznice, so pripeljali psico v gostilno; psica je miznico obvohal, potem pa je tekla daleč v predmestje k nekemu stariarju, kjer so štirje mladi ljudje nekaj kupovali. Psica je začela na te štiri ljudi na vso moč lajati, dokler niso pripeljali na lice mesta še gostilničarko, ki je v sumljivi četvorici takoj spoznala svoje večerajšnje goste.

Nekega dne so našli daleč zunaj v dunajski okolici ubitega človeka. Poleg mrljca pa je ležala lesena metrska mera. Zaradi dejstva »Leni« ni mogla vzeti sledu, pa so ji dali povohati le meter. Nato je policija priredila ve-

liko racijo in prišla 19 sumljivih oseb. Vse so zaprli v eno sobo, potem pa so spustili v sobo še psico in glej — psica je obljala ravno tistega človeka, ki se je držal najbolj nedolžno. Nadaljna preiskava je dokazala, da se psica ni zmotila.

Nekega dne pa je psica »Leni« ustavila na mostu preko Donave — frančiškana. Bil pa je to le v samostansko obleko preoblečen lopov, ki tudi ni ušel zasluženi kazni.

Nikotin in živali

Član belgijske akademije znanosti profesor Tournade je temeljito proučeval učinke nikotina (tobačnega strupa) na živalsko telo. Izbral si je 30 psov, tem pa je dal s pomočjo posebnega aparata kaditi cigarete in sicer tri vrste, kakor jih izdeluje francoska tobačna režijska. Najprej je dal vsakemu psu pokaditi le polovico cigarete, potem eno celo in nazadnje poldrugo cigareto. Dva psa nista prenesla niti polovice, ampak sta že prej poginila. Ostalih 28 psov pa se je treslo na celem telesu. Punčice v očeh so se jim silno razširile in živali so bile silno nemirne. Natančna preiskava je dognala, da so

vse živali obbolele. Jetra so bila zelo skržena, možgani in vse živčevje pa je bilo razdraženo do skrajnosti. Živali so težko dihale, žile pa so jim utripale zelo neredno. Preiskava krvi je dognala, da se je množina sladkorja v krvi dvignila od 25 na 50 odstotkov.

Nekaj kasneje je prof. Tournade ponovil svoje poskuse. Živalim je dal pokaditi po eno celo cigareto. Živali so obbolele tudi pri drugem poskusu, dva psa pa sta poginila. Pri tretjem poskusu so dobile živali po poldrugo cigareto in učinek je bil strahovit, tako da profesor Tournade svojih poskusov ni več nadaljeval.

Poslanik Klimas

Dosedanji zastopnik Litve v Parizu, Klimas, bo baje premeščen iz Pariza kot litvanski zastopnik v Berlin.

Palma za papeža

V Rimu začenjajo že nekaj dni pred cvetno nedeljo krasiti vseh 500 cerkva za velikonosne praznike. Papež pa obhaja cvetno nedeljo čisto na tihem. Visok cerkveni dostojanstvenik prinese papežu cvetnonedeljsko palmo, ki je bogato okrašena s cveticami in srednjeveškimi malimi slikami, slike pa izdelujejo menihi v benediktinskem samostanu Sv. Priske. Samo palmo pa preskrbi za sv. Očeta po stari tradiciji vsako leto rodovina Bresca iz San Remov.

Ta privilegij obstoji že od 16. stoletja naprej. L. 1564. so namreč postavljali pred cerkvijo sv. Petra obelisk, ki še danes tam stoji. Pri postavljanju obeliska pa bi se bila kmalu zgodila težka nesreča. Prvi, s katerimi so dvigali obelisk, so začele ob obelisku polzeti in ni mnogo manjkalo, da ni obelisk padel na tla. Nevarnost je najprej opazil nekdanji mornar Bresca, ki je delavcem zaklical: Polijte vrvi z vodo, pa ne bodo držale z obeliskom! Tako je mornar Bresca preprečil veliko nesrečo, papež Sikst V. pa je njemu in njegovi rodbini dal privilegij, da mu pošlje vsako leto cvetnonedeljsko palmo.

Novi železniški vozovi v Nemčiji

Glavna uprava nemških državnih železnic je priredila pretekli teden na progi Berlin—Magdeburg za poskušno vožnje z novimi železniškimi vozovi. Poskusi so se res dobro obnesli, ker so z novimi vozovi vozili po 140 kilometrov na uro.

Novi vozovi so namenjeni za osebne vlake. Za osebne vlake so imeli doslej v Nemčiji samo vozove na dve oziroma na tri osi. Novi vozovi pa so narejeni vsi na 4 osi, kar omogoča veliko hitrejšo vožnjo. Stare vozove bodo porabili le še na čisto postranskih progah, na vseh večjih in zlasti na glavnih progah pa bodo vozili samo novi vozovi na 4 osi.

Vozovi so izdelani popolnoma iz jekla, sprednje stene so pa še posebno močne, da se pri trčenju ne more tako lahko zariti voz v voz in da se pokvari kvečjemu le sprednji oddelek. Znotraj pa so vsi oddelki obiti z lesenimi deskami in sicer oddelki nižjega razreda s hrastovino, oddelki višjega razreda pa z orohovino. Novi vozovi imajo namreč samo po dva oddelka namesto dosedanjih štirih v Nemčiji običajnih razredov.

Nemška železniška uprava ima že 1000 novih voz na razpolago, 800 pa jih je še naročila, tako da utegnejo biti že vse večje železniške proge v Nemčiji letos do jeseni že modernizirane in preurejene.

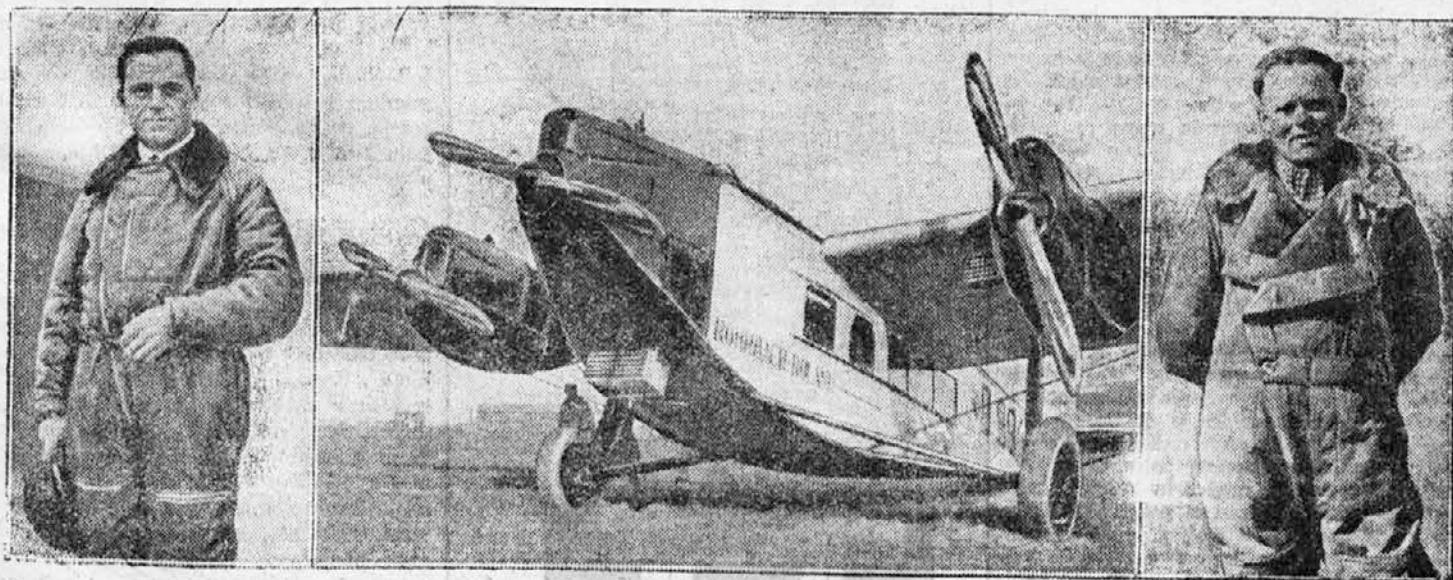

Humor

Zena: »Kaj naj pa še sedaj naložim?«
Mož: »Pokrov!«

Nemški pilot Steindorf (na levi) in francoski kapitan Demougeot (na desni)

Nemčija je izročila te dni Francozom veliko vojno letalo vrste »Rohrbach-Roland«. Francoska vojaška uprava je prevzela letalo 1. aprila, nato pa je letalo odletelo v Sv. Rafael ob Sredozemskem morju. Letalo vodi nemški pilot Steindorf, spremlja ga pa francoski letalski kapitan Demougeot.

Otvoritev nove zračne proge Berlin—Rim

Novo zračno progo Berlin—Rim so otvorili 1. aprila. Leto se je udeležil tudi nemški minister za promet Guerard. Prvo italijansko letalo pa je priletelo v Berlin 1. aprila popoldne. Slika nam kaže veliko potniško letalo tvrdke Rohrbach-Roland. Od leve na desno pa vidimo pilota Doldija, na desni pa kapitana Bauera.

Konfekcija
Ljubljana

„Elite“
Prešernova
ulica 7-9

priporoča, da si ogledate brezobvezno bogato zalogo damskih
in moških plašev ter oblek

Žene v službi mirovne ideje

Izmed mnogih nalog, ki si jih stavlja sodobna žena v javnem življenju, je brez dvoma ena najvažnejših: širjenje mirovne ideje. Naša prva in najodličnejša boriteljica za idejo miru, predsednica Alijanse ženskih pokretov, gospa Alojzija Stebi, je predavala pretekli teden v Ženskem pokretu v Zagrebu o tem velevažnem in vedno aktualnem vprašanju. Zanimanje za njeno predavanje je bilo jako veliko; mnogobrojne slušateljke so z napeto pozornostjo sledile stvarnim izvajanjem gospe predavateljice, ki je naglašala, da delo za mir pripada v prvi vrsti ženi in da je vprašanje miru sedaj temeljno vprašanje življenja. Predavateljica je imela namen, seznaniti zbrane gospe s pacifizmom ne le zato, ker je vojna strašna, marveč tudi zato, ker vojna pomeni gospodarsko propast. Govorila je o tem, kako je treba pomagati človeštvu, kako je treba narode zvezati z duševnimi vezmi, ker so te najtrajnejše.

Pokret za mir se je začel v Angliji za časa vojne. Bila je to zveza ljudi, ki je bila iz načelnih vzrokov proti vojni. Ker niso vršile svojih vojaških dolžnosti, so jih oblasti preganjale in so mnogi pomrli v zaporih. Po dokončani vojni so bili izpuščeni iz zaporov, toda odvzete so jim bile vse državljanske pravice za dobo petih let. Posebno društvo je skrbelo za jetnike, predsedoval mu je sam Macdonald. Tudi v drugih državah se bore proti vojni. Temeljni zakon se glasi: svetost človeškega življenja mora biti na prvem mestu. Pomiriti je treba vsa nasprotja in

izenačiti vse družabne rede, ki nas razdvajajo. Spremeniti je treba sodobno miselnost; etika in morala morajo nadvladati moč in nasilje. Predavateljica sama pravi, da tega ne bo mogoče tako hitro doseči, toda aktivni pacifizem, ki stremlji za temi cilji, se bo razmahnil in bo zmagal. (S tem pa seveda ni misljena obrambna vojna proti nasilju, ker takšna vojna je v interesu demokracije. Op. ured.)

Gospa Stebijeva je žela za svoje predavanje ourno pohvalo in navzoče gospe so jo zelo pri- srčno pozdravile. Nadejamo se, da bo gospa po- novila svoje predavanje tudi v naši sredi. Pri tej priliki opozarjamo tudi na članek gospe Stebi v »Ženskem pokretu« (ki bi ga pač mo- rala imeti vsaka naša inteligentka), kjer pod naslovom »Združena Evropa« razpravlja o pan- evropskem pokretu, ki bi edini zamogel posta- viti temelj trajnemu miru. Svoj članek zaklju- čuje pisateljica s sledečimi besedami: Brez močne vere, da je rešitev mogoče, tudi narodi ne bodo uspeli. Zakaj ne bi žene delovale proti fatalizmu, ki omamlja večino in ji krha voljo, zakaj ne bi one postale avantgarda pri delu za Združeno Evropo? One so, ki dajejo življenje, one naj odločajo o njem. Življenje pa ni življe- nje, ako gre skozi bedo v smrt na bojišču, živ- ljenje je radost uživanja lepote prirode in umet- nosti, življenje je pravo življenje, ako je prosto materielnih skrbi in muk, in samo za takšno življenje se izplača, da tvegajo matere svoje življenje.

V svoji dolgi poslovni dobi je iztrgala morju 250 žrtev. Tragično v življenju te junaške žene je to, da sta njen mož in njen vnuk našla smrt v valovih.

Svica:

Lausanne dob: v kratkem svoj do-n za samo- stojne žene. Enake domove imajo že v Zürichu in Bernu. Ti domovi so prostorni, zračni in imajo lepo lego; stanovanja v njih obstoje iz 1-2 sob, te so pa tako velike, da ima v njih prostora tudi starinsko, težko pohištvo. Male kuhinje so urejene na najnovejši praktičen na- čin. Stanovanja se oddajajo v prvi vrsti članicam ženskih organizacij; v domih uživajo članice vso udobnost modernega gospodinjstva pod zelo ugodnimi pogoji in najdejo, ko so vračajo z vsakdanjega dela, udoben dom, ki se da z lah- koto oskrbovati.

Razno

Posnemanja vredno.

Madžarski naučni minister je izdal naredbo, po kateri morajo v vseh šolah, da celo v druž- zinah učencev uporabljati svinčnike, peresa, zvezke, vse učne predmete in potrebščine za ročna dela le domačega izvora. S to naredbo je minister zaprl tujim proizvodom pot v deželo.

Pozna poroka.

V Newyorku so obhajali poroko, ki se je vr- šila nič manj nego 51 let po zaroki! L. 1880 se je zaročila Julija Stimers z Walterjem Du- brov. Nevesta je takrat želela, da se poroka odloži, ker bi se rada prej posvetila umetniški karijeri. In res je dosegla kot litografistka zna- ne uspehe. Ženin je zdaj star 76, nevesta pa 69 let.

Bogate žene.

V Zedinjenih državah prehaja bogastvo čeda- lje bolj v ženske roke. Zadnje leto je plačalo 139 žen davek od več ko 500.000 dol. letne pri- dobnine; v isto kategorijo je spadalo 123 mož. Za dohodke nad 1.000.000 dol. je bilo obdačenih 44 žen in 42 mož.

Nenavaden koncertni honorar.

V sredi prošlega stoletja je napravila kon- certna pevka Zelle turnejo skozi Tihi Ocean. Na nekih otokih je dobila kot honorar za kon- cert: tri cele prašiče, 23 puranov, 500 kokoso- vih orehov, 100 ananas, 120 meric banan, 110 buč, 1500 pomaranč; poglavar je plačal vstop- nino z lepimi posodami iz kokosovih orehov.

Gospodinjstvo

O špinači.

Malokatera zelenjava vsebuje toliko koristnih snovi, kakor špinača. To ve danes že vsaka go- spodinja. Ne ve pa vsaka, da se velik del teh snovi uniči, ako kuhamo špinačo v loncu vode ter potem vodo odlijemo. Z vodo smo zavrgli vse najboljše snovi. — Pravičen način kuhanja špinače je ta: špinačo odberemo, jo operemo, nato jo denemo v lonec ali koz, toda brez vode. Posodo pristavimo na štedilnik, t. j. na ne pre- več razgreto ploščo ter jo večkrat premešamo. Špinača ima toliko vode v sebi, da se skuha sama v svojem soku. Nato jo sesekljamo, jo vr- žemo na vroče maslo ter jo dušimo v lastnem soku. Ako pa kuhamo špinačo v vodi, vpora- bimo vodo za juho.

Ponekod (v Franciji, Angliji) se dobi špinača v trgovinah že pripravljena, kakor paradižni- kova mezga. Baje jo konzervirajo tako, da osta- nejo v njej vse koristne snovi. Gospodinja jo

potem samo vrže na zabelo in je špinača takoj gotova ter ravnotako okusna kakor sveža.

Špinača je posebno priporočljiva za otroke; matere bi morale paziti na to, da nauče otroke že z malega na zauživanje špinače.

O jajcih.

Jajca so najnavdušnejša in najvažnejša jed. Pri nakupu jajc vse premalo pazimo na njihovo težo. Sveže kokošje jajce najlepše vrste tehta do 85 gr, povprečno jajce okrog 65 gr. Ko po- stane jajce staro, se posuši voda v njem in po- stane lažje. V prazen prostor prodira skozi lu- pino zrak ter začne jajce gniti.

Na splošno se prodajajo jajca po kosih, mesto po težah, kakor bi se morala. Ako kupimo že iz- brana, manj sveža jajca ter jih stehamo, vidimo, da smo jih plačali dvakrat tako drago kakor sveža, čeravno smo mislili, da smo jih dobile ceneje.

V nekaterih deželah so gospodinjke organi- zacije dosegle, da se domača jajca opremijo z žigom, v katerem je naveden datum dneva, ko je bilo znešeno. Ta označka je potem me- rodajna za ceno jajc. Je to zelo hvalevreden in posnemanja vreden običaj.

Penasta velikonočna torta.

Trd sneg iz štirih beljakov zmešamo na lahko s štirimi rumenjaki, 100 g sladhorne moke, 75 g ostrganih mandljev in 40 g na drobno seseklja- nega citronata. Torto pečemo v namazanem modelu v pečici; predno jo serviramo, jo po- sipljemo s sladkorjem.

Limone. Ako limone pred uporabo malo se- grejemo, nam dajo več soka nego mrzle.

Lepota in higijena

Odkar nosimo ženske ostržene glave, smo po- stale stalni gostje frizerskih salonov. Ti so se razmnožili kakor gobe po dežju. V mestu nale- timo skoro v vsaki ulici na frizerski salon; celo po deželi jih že imamo. Za našo lepoto je torej preskrbljeno v obilni meri. Ostržijo nas, ondulirajo, trajno nakodrajo, kakor si katera poželi. — Tudi so skoro vsi okusno urejeni naši frizerski saloni. Vse je v steklu, vse polno zrcal, vse belo lakirano. Sedimo v udobnem na- slonjaču v tej svetli beli celici; vse je čisto, vse se blišči. Frizerka ali frizer v čisti, beli halji se urno vrti okrog nas in nas »zabava« med dolgotrajnim delom. Tako smo zaverovane vase in v svojo lepoto, ki se poraja pod spretnimi prsti frizerke, da nam niti ne pride na misel, da bi se vprašale: komu so prali glavo pred mej v tej skledi, ali in kako so jo potem očis- tilili? Koga so česali pred menoj z istim glav- nikom, koga krtačili po vratu z isto krtačo in pudrali z istim pudrom. — Mnogo takih vpra- šanj bi si lahko stavile, ako bi nam bilo naše zdravje vsaj toliko pri srcu, kolikor nam je naša lepota. Dolga leta že obiskujem razne sa- lone, še nikoli nikjer nisem videla nobenega razkuževalnega sredstva za glavnike, krtače in britve, nikdar še nisem videla oprati z razku- ževalnim sredstvom posodo, v kateri so mi oprali glavo, niti pred uporabo, niti po uporabi. In vendar bi to bilo neobhodno potrebno. Ne vem, dali obstojajo o tem predpisi ali ne. Ne- kaj pa bi bilo v tem pogledu ukreniti!

A. & E. SKABERNÉ
LJUBLJANA

Razgled po ženskem svetu

Francija

M.me Jacques, predsednica Društva za mo- ralno zaščito dece v Nimes, je te dni dosegla lep uspeh. Notranjemu ministru je dospela prošnja za dovolitev otvoritve nekega kluba z igralnic. Društvo za moralno zaščito dece, ka- teremu se je pridružilo še 43 organizacij, je ta- koj poslalo ministru brzojav in prefektu protest z mnogostevilnimi podpisi. Ministrstvo je kon- cesijo odbilo.

Kongres Državljanke in socialne ženske zve- ze je imel te dni na pariški Sorbonni svojo zadnjo sejo. Predmet posvetovanja je bil: »Ma- terino delo izven doma«. Nad 3500 udeležencev je z zanimanjem poslušalo razne govore; med drugimi je govoril pariški nadškof in gđ. Bu- tillard, ki sta predlagala različne načine, kako bi se odpravila ena največjih nadlog našega ča- sa: izvenhišno delo mater.

Francija bo slavila konec maja na najsve- čanejši način 500-letnico smrti Device Orlean- ske. Sestava načrta za svečanosti v Rouenu je bilo poevrjena arhitektski gđ. Juliette Billard, ki je bila kot prva ženska pripuščena na nacijonalno francosko šolo za arhitekturo.

Finska

Na pobudo nekaterih žen, med njimi je tudi znana parlamentarka Annie Turnhjelma, so fin- ske žene poslale predsedniku republike spome- nico, v kateri prosijo, da bi se dvignila prepov- ed zavzivanja alkohola. Spomenica slika ža- lostne posledice te prepovedi med finskim na- rodnom: alkohol uničuje telesno in duševno ne le moške, ampak celo generacijo z ženami in otroci vred. Vsaka protialkoholna akcija je ne- mogoča, ker ljudje zapadejo želji po velikem za- služku z malim trudom in tega dosežajo s pro- dajanjem prepovedanih opojnih pijač. Zakon pač nalaga kazen za te prestopke, toda ta se ne izvršuje ali vsaj ne v dovolj izdatni meri. Za mladino je to stanje posebno opasno, ker je pač znano, da mladina najraje uživa prepove- dane snove. Finske žene se hočejo boriti z vsemi sredstvi v dosegu primerne spremembe zakona o alkoholu, ki naj ga zamenj s sistem, po katerem bi finški narod zopet dosegel do vzdržnosti.

Zedinjene države Sev. Amerike

Vvisoki starosti 97 let je umrla Dr. Ana Garlin-Speneer, unitarska svečenica in social- na delavka. Bila je še tako duševno mlada, da se je še pred kratkim poglabila v študij zakon- skega in družinskega vprašanja za Ameriško socialno-higijensko zvezo in je delala na tem do dva dni pred smrtjo. Ameriške žene, ki se udeležujejo na humanitarnem polju, bodo zelo pogrešale jasne nasvete modre in humorja pol- ne žene. Sodelovala je z vso požrtvovalnostjo v mnogih organizacijah, najbolj ji je pa bila pri srcu omenjena socialno-higijenska zveza in Na- rodna zveza američanskih žen.

Nedavno temu je umrla v Newyorku Kata- rina Walker, čuvajka morskega svetilnika v Robbins Reefu. Praznovala je malo prej 50 letnico svojega poslovanja; isti dan je rešila življenje nekemu človeku, ki se je imel utopiti.

Športni kostim iz rujavega »jerseya« z vrezani- mi povprečnimi črtami; ovrtnik in vložki na rokavih so iz »grosgraina« rujave in bež bar- ve; usnjat pas.

Športna jopica iz duvetina bež barve z zapetimi reverji in s pretaknjnim pasom. Temno rujavo krilo.

Apartno ukrojen plašč z vložnimi, našitimi deli zadaj in spredaj.

NOGAVICE,
ROKAVICE,
KRAVATE, SRAJCE,
ŽEPNE ROBCE,
damske torbice, toaletne
potrebščine kupite naj-
ceneje in najboljše
pri
JOSIP PETELINC
blizu Prešernovega
spomenika ob vodi

1012

Luči in sence

Veliki kulturni narodi imajo mnogo lepega in dobrega, s čemur se lahko ponašajo, imajo pa tudi marsikaj grdega in slabega, kar ne najde poti v male narode z mlado kulturo. — Tako se sedaj naslaja polovica (ali morda še kaj več) Leipziga v »Komödienhaus« med »umotvorom« Lieschen Neumann, 16-letnar, o katerem gre glas, da je najslavnejši komad, kar jih je šlo preko nemških odrov. Sicer je mladini prepovedan vstop, vendar kaže ob- činstvo svojo solidarnost s smelim podjetnikom in svojo zrelost s ciničnim smehom pri stra- nih in ostudnih scenah na odru. Razvrst, uma- znanost in šund so podani do popolnosti ter vžigajo najnižje, bolne instinkte mas — samo da da se polni blagajna.

Zmerni krogi obžalujejo, da ni v Nemčiji nobene oblasti in nobene javne inštanace, ki bi si upala nastopiti proti takim zastrupljalcem naroda in kličejo na pomoč ženske organizaci- je, ki naj bi, po vzgledu švicarskih, nastopile proti takemu nekulturnemu početju. V Švici so se namreč pred letom pojavili nekaki »poučnici filmi, s katerimi so baje hoteli »prosvetliti« ljudske mase. Kmečke in ženske organizacije pa so z združenimi močmi kmalu pomelle s temi »poučnicimi« filmi. Švicarke še niso imele volilne pravice, so pa le zbrane držati čisto svojo hišo. V Nemčiji pa, znave nekda nemška publicistka, se še vedno rado dogaja, da se za- menjuje babaštvo z mladostjo in zrelost s sta- rostjo, se še vedno živi v tipičnem snobistič- nem strahu, da bi se ne zdeli nazadnjaški in staromodni.

Gospodinj in gospodinj- skim pomočnicam

Ravnokar je izšel nov ženski list »Gospodinj- ska pomočnica«, glasilo slovenskih služkinj. List hoče izobraziti strokovno in stanovsko naša de- kleta v domači službi ter jim postati dober sve- tovalec v vseh zadevah. Priporočamo ga zato najtopleje vsem hišnim pomočnicam, pa tudi vsem gospodinj, ki naj se po njem sezna- nijo s težnjami svojih uslužbenk, kar bo le v obojestransko korist. Pametno in hvale vredno bi bilo, ako bi vsaka gospodinja priporočila list svoji pomočnici ali ga ji morda naročila kot velikonočno darilo. Saj znanje hišnih pomočnic pride v prvi vrsti gospodinj v korist. — List velja celoletno 12 Din; naroča se pri Upravi »Gospodinske pomočnice« v Ljubljani, Prečna ulica št. 12.

Mladici Jugoslovan

Danilo Gorinšek:

Velka noč

Kadar k molitvi se sklonejo roke —
v srcu je pokoj in mir,
komaj da ustne šepečejo prošnje,
glas drugod ni nikjer.
Take sedaj so poljane in trate,
gaj zelenec in cvetoč,
solnce zlati jih in zdí se, da molí:
»Srečna vsem Velika noč!«

Andrej Dolinski:

Simon

(Velikonočna legenda.)

Ko se je sv. Družina vrnila iz Egipta v Nazaret, ki leži v Galileji blizu gore Tabor, se je Jezusov Rednik sv. Jožef zopet lotil svojega rokodelstva, tesarstva. Pri hišici, ki jo je opletala vinska trta, so stale neme priče božjega Deteta, pomorne palme, košate oljke in goste oranže. In tja, k tisti, med zelenjem skriti hišici, se je bil nekega sobotnega dne napotil tuj obrtnik s svojim malim sinčkom. Potrkal je na vrata prav tedaj, ko je bila sv. Družina, odmorila sobotne molitve in odpela psalme. Odpreti mu je prišel sv. Jožef in tujec ga je poprosil, da bi vzel v uk njegovega malega sina, ki mu je bilo Simon ime. Sv. Jožef ga je sprejel in deček se je pridno učil tesarstva. V prostem času pa je delal družino malemu Jezusu, se z njim igral in hodil po vodo k vodnjaku zunaj mesta, ki se še danes imenuje »Marijin vodnjak«.

Tako je ostal deček Simon tri leta učenec tesarja sv. Jožefa, dokler ni nekega dne prišel zopet ponj skrbni njegov oče, da bi mu doma pomagal, ker bil je že star in za teška tesarška dela nesposoben. Z žalostnim srcem se je učenec Simon poslovil od svojega mojstra sv. Jožefa, še težje pa od dobrega Jezusa. Ker pa je bil priden in delavec, je kmalu postal dober mojster, znan daleč naokoli.

Preteklo je od tega časa krog osemnajst let. Sv. Jožef ni več mizaril in tesaril, legel je bil že davno k večnemu počitku; le njegov učenec Simon, ki je stanoval pred vrati sionskega mesta, je vestno nadaljeval njegovo obrt. In bilo je pred bližajočim se velikonočnim praznikom in je Simon ravno počival na strehi svoje hišice, ko se mu je nenadoma zazdelo, da sliši vpitje od vrta getcemanskega in da vidi žar številnih bakelj. Radovedno je priskočeval in gledal, a ni mogel razumeti in dojeti, kaj se dogaja.

Tedaj pa je nekdo močno potrkal na njegove duri in, ker so vsi prebivalci hiše že spali, je stopil sam odpret. Pred vrati je stal tujec, ki ga je prijazno pozdravil in mu naročil stesati velik in težak križ. Simon se je takoj lotil dela, in ko je zasijala jutranja zarja, je bilo naročilo že izvršeno. Tedaj je prihrumela k njemu velika množica, vzela križ in se napotila z njim v Jeruzalem.

Tesno je postalo Simonu pri srcu, zato se je praznično oblekel in je še sam odšel za množico, da bi videl, kaj se bo zgodilo. In, o groza, v mestu Jeruzalemu je srečal strašen sprevoz in v njem samega Jezusa — s križem na ramenu. Simona je obšel strašen obup, kajti spoznal je, komu je stesal križ. Zato je planil k Odršeniku, vzel mu težko breme ter mu pomagal nesti, dokler so mu Judje dovolili.

In ko so Gospoda križali in je visel pribit in preboden na Golgoti, se je Simon zgrudil pred njim poleg njegove Matere in Marije Magdalene, jokal in tožil in se ni odstranil. Solnce je potemnelo, zemlja se je tresla, grobovi so se odpirali in mrtvi so vstajali, Simon pa je pod križem umrl in je od bolečine umrl...

Pesmi o kraljeviču Marku

Prevaja Radivoj Rehar

Kraljevič Marko in Arabec.

Kadar v jutro zora prebudi se, steče naglo k carju gospodarju, pa pove mu, kaj je v sanjah čula. Ko doume sultan nje besede, naglo pismo, drobno pismo spiše in po slu ga v beli Prilepi pošlje na kolena kraljeviča Marka: »Sin po Bogu, kraljevič moj Marko! Pridi naglo v Carigrad moj beli, pokončaj mi črnega Arabca, da ne vzame hčerke mi edinke, dal za to ti tristo bom zlatnikov!« Prejme Marko drobno pismo belo in ko vzame v roke ga junaške ter doume, kaj mu sultan piše, tole reče carskemu glasniku: »Pojdi z Bogom, carjev odposlanec, pa sporoči carju počim: Ni me volja biti se z Arabcem, ker junak je hraber in neustrašen. Če odsekaj bi mi glavo — kaj pomogli vsi bi mi zlatniki?« Ide sluga k carju gospodarju in pove mu, kaj je Marko rekel. Ko to sliši carica nesrečna, naglo spiše drugo pismo drobno, pa ga pošlje kraljeviču Marku: »Sin po Bogu, kraljevič moj Marko, ne prepusti hčerke mi Arabcu, evo tebi — pet tovorov zlatih!« Pismo prejme kraljevič naš Marko in ko vidi, kaj sultanja piše, tole reče njenemu poslancu: »Vrni spet se, caričin poslanec, pa poreci gospodinji svoji: Ni me volja biti se z Arabcem, ker junak je hraber in neustrašen, glavo bi mi ločil od telesa, a jaz ljubim bolj jo in bolj cenim kakor silne carjeve zaklade.« Ide sluga pa pove sultanji, kaj mu rekel kraljevič je Marko. Ko to sliši sultanova hčerka, plane mlada na noge poskočne, pa pero brž in papir poišče, vbode v lice lepo se cvetoče, da priteče kapljica krvi ji in napiše sama pismo Marku: »Brat po Bogu, kraljevič moj Marko! zovem brata v božjem te imenu, prosim vdano v božjem te imenu in v imenu svetega Ivana: ne prepusti, dragi, me Arabcu! Evo sedem ti tovorov zlatih, evo sedem kosov še perila, ki ni tkano, predeno še manje, barvano ne in ne povoščeno — vse iz niti zlatih narejeno! Zraven dam še zlato ti stolico; po stolici kača se ovija, glavo dviga — kot bi živa bila —

v žrelu njenem kamen dragoceni kakor zvezda vrh neba se sveti — v solncu in pa v najtemnejši noči. Pa še dam ti sabljo okovano, Na njej trije zlati so ročaji, trije kamni v njih so ukovani — vredna sablja tri je carska mesta.

A naposled dam ti še pravico, da vezir ne sme te umoriti, dokler carja svojega ne vpraša...« Pošlje Marku pismo po poslancu. Kadar Marko belo pismo prejme in prebere, kar mu mlada piše, tole Marko sam pri sebi reče: »Oz, prejoj mi, posestrima mojal! Zlo je iti, večje še — ne iti. Ne bojim se carja ne carice, a Boga in svetega Ivana! Šel bom, pa če tudi se ne vrnem...« Pa odpošlje sla nazaj k carični, nič ne reče: pride li, ne pride. Sam odpravi v spalnico se svojo ter v opravo bojno se obleče: volčji sulknjič preko ramen vrže, kučmo da na glavo si kosmato, pa pripaše sabljo okovano, vzame kopje, kopje svoje bojno, in odide k viteškemu Šarcu, osedla ga, uzde mu priveže, še natoči velik meč si vina, na desnico k sedlu ga obesi, na levico težko topuzino, da po konju v diru ne opleta — in se vrže Šarcu na ramena, jezdi ravno v mesto carigrasko... Ko prijezda v mesto carigrasko, ne odide k carju ne k vezirju, ampak v krčmo prvo se napoti in nastani v krčmi se pijani. Ko na zemljo prvi mrak se spušča, k jezeru on konja Šarca žene, da ga s hladno napoji vodico — ali Šarec vode piti noče, zbežan ves se sem in tja ozira... Tu, glej — pride Turkinja devotka, z ruto zlato lica si pokriva. Ko dospo do jezera devotka, skloni, mlada, se nad vodo čisto, pa ji reče, pa ji milo toži: »Bog pomagaj, jezero zeleno, Bog pomagaj, moja hiša večna!

V tebi bo se moja pot končala, s tabo bom se, reva poročila; bolje s tabo — kakor pa z Arabcem...« Pa poreče kraljevič ji Marko: »Gospodična, Turkinja devotka, kaj te žene v jezero zeleno?« Odgovarja Turkinja devotka: »Pusti v miru sitni me popotnik! Kaj vprašuješ, ko ne veš pomoči?« Vse pove od kraja mu do konca, vse — zakaj se utopiti hoče: »Končno so mi Marka svetovali iz Prilepa, belega tam mesta, rekli mi, da silen je in hraber, da ugnati mogel bi Arabca. Vabila sem v božjem ga imenu, bratila po svetem ga Ivanu, obljubila mnoge mu darove — brez uspeha, on se ne odzove, priti noče, Bog naj ga kaznuje!« Odgovarja kraljevič ji Marko: »Ne preklinjaj, sestra me draga, jaz sam oni kraljevič sem Marko...« Ko to sliši deklica prelepa, vrže Marku krog vratu se srečna: »Brat po Bogu, kraljevič moj Marko, ne prepusti, revo, me Arabcu!« Odgovarja kraljevič ji Marko: »Posestrima, Turkinja devotka, dokler živ sem, dokler le še dišem — ne pustim te črnemu Arabcu! Da sem prišel — ne povej nikomur, samo prosí carja in carico, da večerjo brž mi preskrbita in pa vina — kolikor ga spijem: vse to v Novo pošljita gostilno. Ko Arabec s svati se povrne, sprejmeta naj ga zelo prijazno in mu tebe, sestra moja, dasta, da ne vname se prepír na dvoru. Dobro vem že, kje ga bom premagal,

ako Bog da in junačka sreča...« Pa se vrne Marko v krčmo svojo, deklica pa v beli dvorec carski, kjer očetu, materi pove vse kar naročil kraljevič je Marko. Ko vse zvesta sultan in sultanja, brž gosposko skuhata večerjo, vzameta še vedro polno vina, pa ga Marku pošljeta v gostilno. (Se bo nadaljevalo.)

F. Fomir:

Kmet in kralj

Revnuemu bajtarju Tadeju so se rodili trojčki. Bil je žalosten. Kakor naj siromak preživi še tri sinove? Ljubil je pa svojo družinico in smilili se mu bedni črviči. Premišljeval je, kako naj si pomaga, da bo preživel svoje drage, saj je imel že preje tri sinove in tri hčerke.

Zamišljen zadene na rame sekuro in odide v gozd po drva. Med potjo premišljuje, kako bi si pomagal, da bi žena in otroci ne stradali. Ko se približa hosti, zasliši klic na pomoč. Brž skoči k živi meji in se ob nji priplazi v gozd.

V gozdu zagleda tri razbojnice, ki so hoteli obesiti človeka.

Kmet je bil močen kakor vrab in trden kakor dren.

Prvi razbojnik je lezel na drevo, da bi privezal kmetu. Drugi je spodaj pripravljaj zanko. Tretji je z mečem v roki stražil zvezanega jetnika.

Kmet je pristopil. V jetniku je spoznal samega kralja tiste dežele. Na tleh je ležalo zlato žezlo in dragocena krona, ki so ju razbojniki kralju vzeli.

Kmet ni pomišljal. Že je dvignil svojo težko sekuro in skočil nad roparja, ki je stražil kralja.

Ropar je zamahnil s sabljo. Kmet mu jo je zbil iz roke z držajem sekire. Potem jo je pobral, zgrabil razbojnika in ga s ploskvijo sab

lje nabil, da je bil ves črn in je obležal na tleh kakor vreča.

Tedaj je prihitel drugi ropar in skočil bajtarju za vrat.

Tadej se ga je otresel, ga pograbil za noge in premislil z njim tretjega, ki se je kar po drevesu spustil na tla.

Nato je zmetel vse tri skupaj in jih pustil. Razvezal je kralja, mu dal na glavo krono, v roko žezlo in vdano pokleknil predenj.

Kralj mu je ukazal, naj vstane, in mu rekel: »Rešil si me! Prvi razbojnik mi je v roki mošnjo cekinov. Tvoji so. To pa ni edino plačilo! Kadar boš v stiski, pridi k meni! Če me ne boš potreboval ti, se bodo morda tvoji otroci?

Tu imaš moj prstan; kdor mi ga pokaže, njemu bom pomagal!«

Kmet se je zahvalil. Pospremil je kralja do križpotja. Še preje je segel razbojniku v žep in mu vzel mošnjo cekinov.

Kralj je odšel v svoj grad, kmet pa domov. Razbojniki so trudni in pobiti zlezli počasi v svoj brolj sredi hoste.

Zdaj je bil Tadej rešen. Veselo je delal in skrbel za družino. Dokupil je zemlje in si zezidal lepo hišo.

Minulo je pet let, kar so bili rojeni bajtarjevi trojčki.

Prav tisto uro in dan čez pet let so se pa rodile kralju tri hčerke.

Kmet je zvedel in dejal v šali svoji ženi: »Ti, ko najini sinovi dorasejo, naj gredo in snubijo te tri princezke!«

Ona se je nasmešnila in odgovorila: »Ti se šališ! Kaj pa, če bi res poskusili?«

Tadej je zamahnil z roko in šel delat. Zeninih besed pa vendar ni mogel pozabiti: »Kaj pa, če bi res poskusili?« si je desetkrat dejal.

Sinovi so rasli kakor konoplja. Deset let stari so že sami orali. Dva sta se vpregla v plug. Tretji je oral kar meter globoke brazde.

Oče je sedel koncem njive, se zadovoljno rezal in jih hvalil.

Ko so dovršili štirinajsto leto, jih je nagnal stari Tadej s seboj v gozd. Dejal jim je:

»Kmet sem, zato nimam meča. Vendar vas bom učil vojskovanja! Vsak naj si odseka mlado drevo in udarili se boste!«

Sinovi so si odsekali drevesa in jim posekali veje ter se začeli boriti. Pa so se preveč razvneli in kar trdo udrihali po butah.

»Pokažem vam, da boste drugič složit!« je zatulil kmet in nabunkal vse tri, da so jokali kakor otroci v povojih.

Ko so dopolnili dvajset let, sta jih starša blagoslovila. Oče jim je rekel:

»Tu imate moj prstan, ki je krasil nekdanj kraljev prst. Pojdite na dvor in pokažite vladarju prstan. Spoznal ga bo in vas vprašal, kaj želite. Vi pa zahtevajte vsak svojo princeso za ženo!«

Mladeniči so se poslovlili in odšli.

Ko so prišli na dvor, so zagledali vse tri kraljeve hčerke in si takoj izbrali vsak svojo.

Kralj jih je sprejel. Ko so mu pokazali prstan, je bil zelo vesel. Vprašal jih je, kako je z očetom in naposled, kaj žele od njega.

Povedali so mu, da prihajajo snubit njegove hčerke, češ, da jih oče sam pošilja semkaj.

»Menda se staremu pamet kisa?« se je razhudil kralj.

Nakazal jim je lepo sobo in jim obljubil, da jim bo že naslednjega dne sporočil svoj odgovor.

Odšel je in poklical svojega prvega ministra. Vprašal ga je, kaj naj stori.

Minister je bil slabe volje, ker ga je bolelo kurje oko. Zato je svetoval kralju, naj snubee kar zapodi.

Naši junaki so pa čepeli v sobi in se dolgo časili.

Cez noč je zapraskotalo po tenki vrtni skorji in cela vrsta baržunastih muck je zlezla iz nje. Nepremišljeno in tiho so obsedeli na mehkih tačkah, da ne vzbude divne vile Vesne, ki je sanjala v solncu in mladosti zibajoča se na koncu prožne vejice. — preko potoka se je pijano pržibal pisan metulj, se razdragan in objesten saletel med pozorno šepetanje mačice, stresel svoj — in Vesna je zdrknila ž nje liki rosi biser.

Tačas je v skritem gnezdu za bližnjim grmom zbirala jajčka čudna rjava živalica s prav majhnimi, večno zaspano zaprtimi očmi in s komaj vidnimi ušeski. Edini kras enoličnega kožuščka je bil majhen bel repek. In ravno pred smrčkom je živalice je padla vila na pusta tla.

»Ah!« je vzdihnila s zvonkim glasom. In ah, ah!« je tisočkrat radostno vriskajoče odjeknilo iz tal.

»Kaaaj pa to?« je zazdehala živalica za grmom, mežikavo odprla očesa in pozorno napela ušesa.

Na vseh koncih in krajih je zapelo in se zamejalo, zazvonilo in zaigralo. Privlačila se je oca truma debelušastih škratov s ogromnimi zlatimi trobentami. Zdaj so ubrano zatrobili poskočno koračnico, zdaj so počili v glasno razposajen smeh. — Med njimi so hiteli k Vesni čudoviti klavirji. Neboj belik tiptk je bilo razvrščenih v krogu okrog medene kroglice in dasi se je širila od njih najlepša godba, niti videl nikjer igralca. Bile so to marjetica-klavirji, po katerih so mojstrsko udarjali v sredi stoječi, rumeno oblečeni umetniki. V svojem zanosu so se vrtili tako urno, da si jih videl le kot medene kroglice. V pobožno molitev zatopljene so se za njimi primajale nepregledne procesije steklih možikov. Zamaknjeno so idenkali po srebrnih zvonovih, kliče vso naravo na Vesnin pozdrav. In kakor dateč ti je segalo oko in še dalje se je probudilo cvetje in se razvrstilo v praznični obleki in solnčnem razpoloženju okrog nje.

Vesna je presenečena plosknila s tenkimi ročicami in veselo zaplesala v duhtečem vijoličastem krilcu. In kamor je stopila, so vzklikali pod njenimi nogami mehki srčki.

Tedaj se je mukoma preril skozi gost dišeč in zvenel špalir krasni kraljevič Teloh. Kako silno težko je bilo priti do vile Vesne! Saj je moral paziti, da si ne zamaže in ne stlači velikega, snežno belega, skrbno škrobljenega in zlikanega ovratnika. Ves zasopel in upchan je potleknul pred rajajočo Vesno sredi med zelene srčice.

Vila Vesna pa se je nagnila do njegovega kolca in ga je toplo poljubila.

Tedaj je utripanje priučenega srčka preglatilo glasno pomladansko himno. Kraljevič teloh je ves zardel od velike sreče in še zdaj je celo njegov ovratnik rožnato nadahnjen.

Ko je pa potrkala luna izza gora in je privlekel pajek svojo harfo in ubral njene strune in je slavček zapel svojo uspravko — da —

Pa zagleda eden velike, kamnite kroglice, nasajene na železnih drogovi. Na kroglice so bili pritrdjeni železni podstavki s rožami. Bile so teške, da bi jih trije možje komaj premaknili.

»Polgrajmo se!« je kričal prvi in pograbil kroglo. Ostala dva sta takoj segla vsak po eni in pričeli so z njimi balinati.

Kralj je menil, da je nastal potres, saj se je vsa palača tresla. Prvi minister se je pa od samega strahu kar sesedel.

Mladi snubci se niso nič brigali za nikogar. Zamaknili so se v svojo igro, zbijali drug drugemu kroglo in se smejali, da je kar grmelo.

Odprla so se vrata. Vstopil je kralj s svojim prvim ministrom.

Pa je priletela krogla, in ministru gladko kakor britev odbila kurje oko. Takoj je bil dobre volje.

Kralj se je čudil močnim mladeničem in pohvalil jih je. Hotel se jih je pa takoj znebiti, ker se je bal, da bi mu ne porušili palače.

Poklical je torej hčerke. Bil je prepričan, da se nobena ne bo odločila za kmečke sinove revnega baltarja.

Ko so pa hčerke snubce zagledale, se je takoj vsaka v svojega zaljubila in ga hotela za moža.

Kralj se je popraskal za ušesom, da bi mu kualu krona zdrknila z glave. Zapačil se je in se odločil!

Jutri se vrše na mojem dvoru junaške bojne igre. Če premagate sami trije vse junake, ki se udeležijo teh iger, vam dam svoje hčerke, sicer pa izgubite glave!

tedaj se je dremalo živalice za grmom. A glej spaka! Ni moglo več zapreti svojih oči! Od samega začudenja je namreč razpirala oči prej tako široko, da se je zajelo vanje mnogo, mnogo lepega. In ta lepota, ki je toliko povečala oči, ni zdaj več hotela iz njih.

»Bog ve, kakšna sem s temi novimi očmi!« si misli živalica in priskaklja k potoku, da se pogleda v kristalni vodi.

In kaj vidi? Od samega presenečenja jo je kar vrglo na beli repek! Sama dolga, dolga ušesa iznad ogromnih, okroglih oči. — Tak je postal od samega pridnega poslušanja in gledanja naš — zajček.

»Kako dičen dečko sem zdaj!« si misli zajček. »Ob zori se tak res lahko drznem pokloniti se mladi Vesni obenem s zlatim solncem, žvrgolečimi ptički in pisanim cvetjem. In vsa nabrana jajčka ji še nocoj krasno pobarvam, da ne pridem k njej praznih rok.«

Ce si pridem, mladi Jugoslovan, prinese tudi tudi zajček pisan jajček.

I. A. Krylov — Ivan Matelič:

Kmet v nesreči

H kmetiču gostovat jesensko noč prišel je tat, se splazil v shrambo je objesten prebrskal je police, pod in strop ter je, kar mogel pač, pokradel vse; saj vemo dobro, da je tat brezvesten. Tako, da kmet naš, siromak, bogat je legel, ko se dan zaznal je, ob palici beraški vstal je. Ne daj Bog, da bi kdo postal mu kdaj enač!

Naš kmetič toži in toguje. Sosedo, žlahto je pozval, prijatelje nadlegoval.

»Pomagajte mi v sili,« je moledeval. In vsakdo s kmetom beseduje, mu daje modri svoj nasvet.

Kum Karpič de od žalosti prevzet: »Po svetu ni bilo potrebno nič trobiti, da si tako bogat.«

Pobratim Klimeš pa: »Odslej predragi brat, poskusi hram kaj bliže k hiši primekniti.«

»Eh, bratci vi, saj to ni vse,« ga sosed Foka brani,

»ni slabo, če je hram ob strani; imeti moraš na dvorišču hude pse.

Dam ljubkega ščeneta ti, kaj ne da, od munke; več, da rajši dragoga sosedo od srca obdarim,

ko da ga utopim. —

In res, vsa žlahta in sosedje ljubezniivi z neštetiimi nasveti so mu postrežljivi,

a od strani nobene — ni bilo dejanske pomoči!

Danilo Gorinšek:

Sirote Silvestra Velika noč

Kadar je zahajajoče solnce božalo s svojimi poslednjimi žarki hrib in dol in je zardelo na vzhodu v prečudežnih barvah in odtenkih, je sirota Silvester opustil delo, ki ga je bilo še pravkar zaposlilo. Njegovo bomo telesce, oslabelo od truda in pomanjkanja, je zatrepotalo v neki neznani bolesi in oči so se mu orosile.

Dobri vaščani so mu dajali, da se je lahko preživljal. Slišal je bil, da ga je bila nekoč pripeljala mati v vas in prosila zanj, da se ga usmilijo. Da ji je umrl mož in da mora s trebuhom za kruhom po svetu.

In vaščanom se je zasmililo sestrano dete. Kmet Bregant ga je vzel za pastirja. Tako je Silvester pastiril, da ni trpel lakote in da ni bil bos. A kadar so jele padati prve sence, se je spomnil matere in mu je bilo hudo.

Moj Bog — mati! Ti prečudežni vir utehe in najbolj skrite sreče vsem trpečim in nerazumevanim! Silvester je vedel, je občutil, da je sirota, ker nje ni in, da bi bil neizrečeno srečen, če bi jo še imel. Življenje je hrupno in šumno tudi na vasi in prevpije vse, da ne čuješ otožnega srca in nevesele duše. A na večer se umirijo roke in se odpre srce na stečaj. In kdor je

Upal je, da se bodo mladeniči premislili. Pa niso kralja niti vprašali, koliko bo junakov, ki jih morajo premagati. Kar zadovoljni so bili in odšli potivat.

Kraljeve pernice so bile mehke, a naši junaki zelo trudni. Dva sta zjutraj kar položala. Tretji ni bil tak zaspanec. Skočil je kvišku in ju silil naj gresta ž njim.

»Kar ti opravi za naju dva!« sta dejala mladeniča v polusnu.

»Pa bom!« se je odrezal. Vzel je kamnito kroglo, vatomil skozi sredo močen konopec in jo zasukal z eno roko nad glavo kakor leseno igralko ter odšel na bojišče.

Ko so bojevniki zagledali baltarjevega sina s tako igrado, so kar zazijali.

On je pa sukal kroglo in pri tem ovijal konopec okoli prsta ter se jim bližal.

Vzdramili so se iz začudenja in vsi zbežali kar so jih nesle noge. Še kralj se je od samega strahu skrčil pod kamenito mizo.

Mladenič je pa udaril s kroglo po mizi, ki se je takoj razletela. Kralj je plašen vstal in se boječe nasmehnil drznemu junaku:

»Vse dobiti, kar ste želeli!« je objubil.

Prav tedaj sta jo primahala tudi druga dva brata, da bi mu pomagala, če bi bil v stiski.

Kralj je poklical hčerke. Napravili so kar tri poroke in svatovskično, kakršne še ni bilo v deželi. Povabili so tudi starega Tadeja, njegovo ženo in vse svoje brate in sestre. Starec je na vsaki tako vriskal, da so vsi skoro oglešli. Kako bi pač ne bil vesel, če so se sinovi tako dobro poročili?

tedaj brez tolažbe, sam sameat sredi ljudi, mu je še dvakrat bolj hudo.

Bila je Velika sobota. Vstajenje... Toplo pomladno solnce je obdajalo zemljo, lahen vetrič je komaj dahnil po zelenih livadah. Na vzhodu je ugašalo krvavordeče solnce. Ljudje so se zbirali, oblečeni v prazna odela in ponekod se je že zaslišalo petje in vriskanje...

Silvester je stal pri odprtem oknu in je mislil na mater. Videl je drugo dečo, ki se je z žarečimi obrabi in pričakujočimi pogledi smukala krog mater. Zatrepetal je... Mati! Dobra, moja zlata mati! Kako pusto, kako grozno je brez tebe Vstajenje! V očeh so se mu zalesketale solze. Mimo okna so se podili razigrani otroci, vsi smejočih se lic in vriskajočih. Na vlak hite — si je dejal Silvester, — bratje prihajajo in sestre in jutri bo vesela in srečna Velika noč.

Stisnil je drobne pesti in se je skril za okno. Tovariš ga je pozval, naj se jim pridruži. Kako bi mogel ž njimi? Zasmehovali so ga in je šel...

Vlak je prisopihal in pripeljal vsakomur ljubega človeka. Brata, sestro, strica, teto... Veselost, smeh, sreča. Otroci so se vsi s svojimi vrtni v vas. Nihče ni pozval sedaj Silvestra, da bi se pridružil. O, mati!

Zajokal je. Sam sameat. Le tam, za njim je še stopala ženska s trudnimi, drsajočimi koraki. Lice ji je bilo upalo in oči so votlo strmlele...

Nehote se je obrnil in ustavil. Oči so mu zazarele, strme je obstal...

»Mati, mati!« — Silen krič je prešinil temo.

Silvester! Oni ženski so solze udušile besedo.

Silvester ni mogel zajeti vse sreče. Stal je kot okamenel in zrl v svojo mater. Nato sta se tesno objela in šla v vas. In česar sta preje duši pogrešali, sta sedaj nosila v srcih, da sta klonili pod obilno pezo neskončne radosti. Velika noč!

Erzp.-Fr. B.:

Petelin in lisica

(Basen.)

Lisica gre ponoči kras, na kraji pade kmetu v past. Petelin, ki stoji na zidi, lisico zvito v stiski vidi, oprezno stopa tja do nje, da mu kaj novega pove...

Lisica zvita govori:

»Poglej, kako se mi godi!

In kdo je kriv, da tu trpim?

Poslušaj, kar ti govorim:

Domov sem šla po tem-le potu,

in ko sem bila tam pri plotu,

začula sem tvoj sladki glas,

pa rekla sem: grem k tebi v vas,

da vprašam te, kako in kaj. —

In tukaj najdeš me sedaj...

Oh, stopi, prosim te lepo,

prinesi kol ml, da kako

med past presneto ga vsadim

in rešim si življenje ž njim! —

Petelin, vedno dobra duša,

liščjo prošnjo zvesto sluša,

pokliče kmeta: — s kolom ta

lažnivko staro pokouča...

Uganka

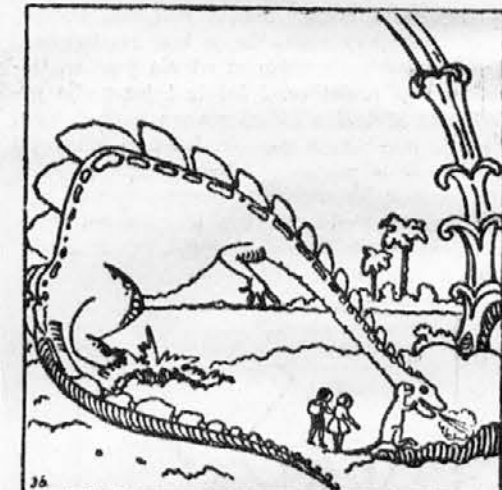
Pravijo mi, da sem skromna ovetica, vendar opojno dehtim; pridna znanilka sem rane pomladi, ker si toplote in solca želim...

Rešitev prejšnje uganke: papiga. Pravilnih rešitev smo prejeli tokrat samo 16. Nagrado je določil žreb: Fančiki Bončević, učenci II. r. v Begunjah pri Cerknici. Rešitve današnje uganke bo prejemalo uredništvo »Mladega Jugoslavanca« v Mariboru, Aleksandrova cesta 24, do srede, dne 8. aprila popoldne. Kakor za Miklavža in za Božič, tako smo tudi za Veliko noč pomnožili nagrade, tako da jih bo dobil od vsakih desetih rešilcev eden. Oglasite se tedaj pridno z odgovori in srečne in vesele praznike!

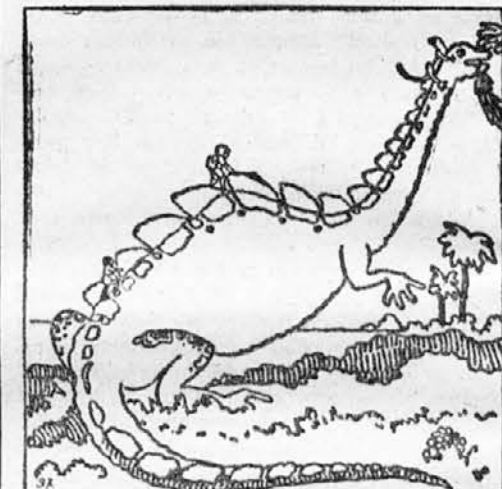
Počovanje po zvezdi večernici

35. Dušan in Danica sta trepetala, čučiruču pa je bila čisto mirna. Spoznala je menda, da se mlada zemljana boji velikega zavrija, zato jima je dejala: »Runi muni, tudi tat!« kar bi se po naše reklo: »Žival ni nevarna, hrani se samo z rastlinsko hrano.« Potem ju je prišla in odpeljala dalje, prav k oni grozanski pošasti. Sledila sta ji nerada. Žival je bila tako velika, onadva pa tako majhna in slabotna! Ko so prišli do nje, sta jo strme občudovala.

36. Velikanka je za trenutek obstala, potem pa je sklonila glavo prav do tal, da so mali popotniki začutili njeno vročo sapo. Čučiruč se je nagnila do njenega ušesa in ji nekaj dejala, česar Dušan in Danica nista razumela. Razumeli pa je morala pošast, kajti takoj je zopet dvignila glavo in pričela obirati ter zvečiti listje.

37. Čučiruč je prišla Dušana in Danico, ju peljala do dolgega repa velikanke ter pričela plezati po njem proti hrbtu, vrstu in glavi. Tudi deček in deklica sta se opogumila in ji sledila. Dolgo so vsi trije plezali, preden so dospeli pošasti na glavo. Prostora je bilo tam dovolj. Prav udobno so stali na njenem temenu ter opazovali čudovito pokrajino, ki se je odpirala pred njimi.

38. Žival je malomarno zvečila listje in se za malo trojico sploh ni menila. Njihove teže menda še čutila ni. Tedaj je pa od nekd priletela velika osa in pčila pošast prav na sredo vratu. Velikanka je osin pik hudo zaskelel, zato je z bliskovito naglico hlastnila po žuželki. Pri tem so Dušan, Danica in čučiruč izgubili ravnotežje in telebnili z viska na tla...

Tempi odločajo

Kakšne uspehe ima dosedaj sovjetska petletka

I.

To je zaključna fraza predsednika sovjetskih ljudskih komisarjev Molotova-Skrjabinina, ko rezumira na zborovanju tretjega zasedanja sovjetske eksekutive (petega oklica) kontrolni industrijski načrt za tretje leto petletke.

Že pri površnem pregledu ogromnih števil, ki naj bodo v tretjem letu izpolnjeni in realizirane, se brez tega vzklaka nehoti pojavi misel, da tvori doberšen del baze teh števil stava na inicijativno in široko, slepo udano in nečloveško požrtvovalnost najširših ljudskih mas. Realna baza števil je razmeroma sila majhna.

Po splošnem razvoju petletke, načrta in njegove realizacije postaja vedno bolj jasno tudi za evropske opazovalce, da pomeni l. 1931 ne samo za petletko, marveč za ves sovjetski sistem, kakor tudi za usodo revolucije — peripetijo v dramatičnih naporov državnega organizma in natezanja ljudstva.

Vsi govorniki na decembrskem zborovanju eksekutive predvidijo in povdarjajo za l. 1931 pomen poostrene razredne borbe, ki naj likvidira zadnje ostanke svobodnega kmetstva. Meščanski element strankini glavarji ne omejujejo več, smatrajoč njih nevarnost za uklenjeno.

Na vsak način je l. 1931 kot gospodarsko leto sovjetske unije silno zanimivo in nedvomno pripravljeno nemalo presenečeno za vsakogar, tudi za gospodarske glavarje. Petletka — najdrznejši načrt zgodovine, pred katerim pobeži delo Petra Velikega, kakor je ta načrt označil Lloyd Georges, — je sprožila ruske mase v gibanje, izzvala ostra nasprotstva med stanoviti (agrarna kolektivizacija), razredi (širokopotezne meščanske zarote, proces industrijske stranke) in tudi med frakcijami stranke (Tročij, Buharin, Rikov, Sircov), ter ustvarila novo dinamično elementarnost, ki daje sicer petletiki silo inercije, ji pa tudi ustvarja vedno nove, nepredvidene zapreke, mogočne sredo-bežne struje, ki vsak hip groze vsemu gospodarskemu organizmu z eksplozijo. Zato naj se pospeši razvoj. V vprašanju, katere sile naj udre za seboj položaj, gre za prebitenje. Konstruktivne sile se morajo obdržati v prevladi le s tempom, le če s mrzlično naglico utrjuje sklop in s tem prikrepijo in paralizirajo nasprotstva, ki zaenkrat paralelno z njimi rastejo.

Sovjetska unija je postala svet sam zase, gospodarsko ločen od vseh ostalih držav, utrpan od svetovne gospodarske dinamike, blokiran brez prizadevanja in brez krivde Anglije, nasproten vsemu, ne da bi kdo proti njemu interveniral, svet, ki je zagnan v labirint lastnih nasprotij in tragičnih bojov in ki se zaenkrat skuša rešiti samo z naglico nestrpnosti trpega prehodnega razvoja.

Procesi, ki se začenjajo, vršijo in kakorkoli zaključujejo v gospodarstvu, kulturi in vsakdanosti sovjetske zveze, so podobni, si licet, procesom ustaljanja zemeljske skorje v pradžini njenega razvoja. Tanka plast nad razbeljenimi brezdni, ki jo vedno zalivajo z novimi potoki lave, mogočena neurja, strahotni nalivi, splošno divjanje neuravnoteženih elementarnih sil, ki v minutah postavljajo nove gorske velikane in razkopavajo brezdnina za kipeča morja. V tem kaosu se pa v večini mukah porajanja in nasilnega umiranja s čudovito silo množita prafarna in praforna, nezvestno varujoč v sebi klice zavestnega življenja nepredvidljivih stoletij, nesoč jih skozi milijone let.

Čudovita je sila ruskega ljudstva. V pomanj-

kanju brez primere, v neorganiziranosti primitivnosti, med divjanjem ostre razredne borbe, žrtvujoč katastrofalnim ujamom mimogrede milijone živih ljudi, se z neudržno silo plodi in razvija v zastrto skrb lastnih mogotev in v odkrito bojazen kulturne matice Evrope.

Statistična slika njegove rasti je sledeča:

l. 1917	142.472.000
l. 1923	133.467.000
l. 1925	140.619.000
l. 1930	161.000.000

Ta slika taji v sebi usodne potence za svoje lastne prehodne dobe, pa tudi za Evropo. Ta »tempo« nehoti sili k pospeševanju drugih tempov, ki za njim ne pospevajo. Ta tempo neizogibno nosi v sebi smrtno obsodbo za vse notranje in zunanje zadržke. V tem tempu z načrti produkcije in prehrane lovit življenje, to je obupna naloga. »Tempi odločajo.«

II.

Tozadavne kontrolne številke načrta za leto 1931 so se morale in so se »ujedle« v strmoglavce višine.

Primerjalna tabela po posameznih glavnih postavkah kaže sledečo razmerja med drugim in tretjim letom petletke (pri upoštevanju posebnega kvartala, s katerim tvori drugo leto petletke 15 mesecev — od 1. X. 1929 do 31. XII. 1930):

	l. 1929/30	1931
Narodni dohodi	36	49
Enotni finančni načrt	24	31
Državni proračun	12-6	21-2
Industrijske investicije	3-422	5-3
Proizvodstvo industrije	18-092	26-2

Investicije:		
v elektroindustrijo	0-513	0-850
v transport	1-8766	3-185
v socijalist. sektor gospodarstva	10	17
v agrarno gospodarstvo	3-354	3-8

Prevozni tovarobrat l. 1929/30 235 milj. ton. l. 1931 330 milj. ton; površina setve l. 1929/30 127-8 milj. ha, l. 1931 143 milj. ha; zbor žitaric l. 1929/30 874 milj. cent, l. 1931 994 milj. cent.

Posevna ploskev kolektivnih gospodarstev (kolhozov) zraste od 48-2 mil. ha na 75-9 mil. ha, največ na račun doslej neobdelane zemlje.

Številke, ki prekašajo amerišanske! Na čem so osnovane? To vprašanje bo rešilo šele tekoče leto. Dosedanja razmotrivanja teoretikov in izjave avtorjev načrta ne dovoljujejo jasne in realne analize. Najvažnejšo ulogo igra enotni finančni načrt. Po izjavah avtorjev sestavljajo vsoto 31 milijard rubljev sledeče postavke:

sredstva socijaliziranega sektorja	13-5
davki (večinoma poslovni davek)	11-2
sredstva prebivalstva (!)	6-3

Načrt predvideva nakopičenje rezerve v višini poldruge milijarde, ne opira se pa na nove emisije bankovcev.

Tako pridemo do kardinalnega vprašanja pomena in vrednosti sovjetskega denarja kot takega in o realni vsebini, ki jo številke izražajo, to je o realnih vrednotah, ki naj jih te številke predstavljajo, skratka do vprašanja inflacije.

To vprašanje je za same sovjetske ekonomiste trd oreh in sama sovjetska znanstvena misel poraja vedno nove, druga drugi nasprotujoče si teorije. Sokolnikov in Bronski zahtevata polno zlato vrednost červonca, smatrajoč

jo za samovrednost, sovjetske denarne znake pa za denar v osnovnem pomenu besede. Od obeh se oddaljuje Berkovskij, ki vidi v sovjetskih cenah le značaj računskega koeficienta, v denarju pa le računski znak in trdi, da je v sovjetskem gospodarstvu edini regulator proizvodstveni načrt, ne pa več zakon produkcijskih stroškov in rentabilite. Berkovskemu sledita z gotovimi odkloni v izvajanjih Majnin in Raskin, najodločnejše pa zavzema to stališče Djačenko.

Množica teorij kaže na vsak način na elementarnost razvoja, ki zahteva znanstvene analize. Načrt igra res veliko ulogo, vendar samo v socijaliziranem sektorju, ki ne obsega niti polovice gospodarstva. Odtod so v sovjetski uniji dvojne cene, dve razpredelitni mreži, mreža kooperativnih razpredeliteljev z določenimi konsumenti in mreža »črnega trga«, bodisi v obliki koncesijoniranih trgovin ali v obliki prodajanja »izpod plašč« (pri tkzv. »deficitnih« predmetih). Črni trg pa kaže po vihranju in naraščanju cen odločno na inflacijo, ki je sovjetski pravzaprav ne zanikajo, sklicujoč se na posebnosti funkcije načrta.

Prezanimiva so v tem pogledu razmotrivanja nemškega financista (nemarksista) Karla Elstera, ki pride do zaključka, da v Rusiji ni inflacije z ozirom na večjo potrebnost menjavnih znakov in z ozirom na naraščanje trgovskega prometa, ki ga za l. 1913 opredeljuje z zneskom 10-9 milijarde rub., za l. 1929/30 pa z 59-4 milijarde rub.

Tako ali drugače, že iz navedenega sledi, da so sovjetski voditelji pač enostransko zajeli zakone kapitalističnega gospodarstva, ustavljajo se pa pri analizi novega trsta, ki so mu sami pripomogli k življenju in jim nova, neznana, nedognana zakonitost dogajanja leze preko glav, ne da bi do tega kritičnega časa mogli obvladati organizirani gospodarski sektor, ki jim začenja ugajati muhe, ustvarjati krize, prav tako ko kapitalizem, z edino razliko, da pri kapitalizmu zadene kriza poedince ali skupine poedincev, dočim udari v sovjetskem gospodarstvu v začetku po posameznih panogah in se dezorganizacija prenaša na druge, ne dopušča pa, kakor pri kapitalizmu, elementarnega izživetja, marveč zahteva organizirani poraz, kar največkrat ni mogoče, in grozi vsak hip s podušitvijo celega sistema.

Izhod iščejo sovjeti v inicijativni in požrtvovalnosti mas, to je v čedalje večji delavni napetosti, kakoršne zgodovina ne pozna, ne da bi se pri tem dvigalo sorazmerno tudi narodno blagostanje.

III.

V drugem letu petletke se je sicer razmahnila težka industrija, obstal pa je transport, zlasta je produkcija premogovnikov in lahke industrije. Zbranih je sicer 874 milijonov centov žita in z bojem in vzornostjo kolektiviziranih 35% kmetij, to pa za ceno živinorejstva in za ceno preskrbe prebivalstva.

So v sovjetskem gospodarstvu uganke, ki jih skorajda ne velja reševati, ker so rezultati gospodarstva podani.

Za l. 1929/30 je značilno to, da je bila za vse predmete konsumna uvedena norma. Kljub gostostim številkam obetajo avtorji načrta odstop od norme le za slaščičarske izdelke, napovedujejo pa že zdaj, da delavskih centrov v l. 1931 ne bo mogoče preskrbeti z masloboami (posledica kolektivizacije), mesom, maslom in mlekom. Že po napovedih vladnih organov ča-

kajo ljudstvo v letu »fundamentiranja« socijalizma velike preizkušnje. Iz položaja, kakor ga riše komisariat preskrbe, pa je videti, da edino, če se v sovjetskem gospodarstvu izpolni naloga leta 1931 v obsegu finančnega načrta, da le v tem slučaju ne odpove najprimitivnejša preskrbljenost ljudstva. V nasprotnem slučaju se ves uspeh težke industrije in ves razvoj elektroenergetičnih baz z železno težo zavalita na izčrpano ljudstvo in izzoveta zapletljive z nedoglednimi posledicami. V tem je skrivnost veličine števil v strašni, neizprosni nujnosti.

Razen napovedanega pritrgovanja mora ljudstvo k načrtu prispevati tudi še šest milijard svojih sredstev. Mobilizacijo teh sredstev se namerava izvesti potom hranilnic, ki naj postanejo obračunski posredovalci med razpredelilno mrežo in konsumenti. Posetni kvartal preteklega leta je pri poskusih pokazal, da je to skoraj neizvedljivo, ne samo zaradi pomanjkanja izvežanih moči, ampak tudi vsled »tekočastih« gibanja konsumentskih mas. Načrt zabaja v blato birokratizma.

Naloga načrta je ogromna. Sovjeti si prav nič ne prikrivajo, da je to leto odločilno. Ali bodo prodrele številke načrta in s tem ustvarile, realizirane, možnost nadaljnjega mirnejšega razvoja točasnega državnega kapitalizma, ali pa se bodo iste številke izgubile v polomu, ki ga tudi ne pozna še zgodovina. Gotovo pa je, da je čas kratko odmerjen, silno kratko in ima zato še poseben globok pomen geslo Molotova: »Tempi odločajo«.

Časopisje in javno menje na Španskem

Na Španskem je javno življenje res »javno« kakor menda nikjer drugod na svetu, časopisje pa je tista plošča, ki točno slika razvoj tega življenja. Vsaka oseba, ki igra v javnem življenju le količnik kakšno pomembno vlogo, od predsednika vlade pa do voditelja najmanjših stranic, vse stoji po časopisju v neprestani zvezi, pa tudi pod neprestanim nadzorom občinstva. Kjerkoli zborujejo visoki gosposdije, povsod jih najdemo »chicos de la prensa« (časnikarski poročevalci), ki znajo ministrom brati že na obrazih, kako stoji stvar in kakšno je politično vreme. Kar pa poročevalci doženejo in opazijo, to je že nekaj ur kasneje objavljeno v časopisju v obliki progovora, ki pa je navadno precej zabeljen. Španski časnikarji pa so naravnost nedosegljivi v umetnosti, kako je treba vzbujati zanimanje občinstva, da ne izgubi stalnega stika s časnikarji.

Dnevnik je torej za Španca neobhodno potreben. Pred nekaj leti je bilo res še precej ljudi, ki niso znali brati, in takrat je bilo nekaj malega časopisov čisto dovolj. Danes pa prodaja po ulicah španskih mest časopise cela armada prodajalcev od ranega jutra do pozne noči. Nekdaj so ljudje kupovali le bolj svoje strankarske časopise, danes pa velja samo eno vprašanje: ali je list za monarhijo ali za republiko?

Na Španskem že ni bilo devet let nobenih volitev in zato je razmerje občinstva do časopisov toliko pomembnejše. Zelo značilno je danes, tako piše poročevalec lista »Frankfurter Zeitung« svojemu listu, da zastopa monarhijo na deželi le prav malo listov, v Madridu pa je monarhističnih časopisov še precej, med temi nekaj jako dobrih in uglednih. Največji in najbolj razširjeni listi pa so republikanski. Med monarhističnimi listi je najboljši in največji list »ABC«, ki ima izborni organizirano poročevalsko službo, lepe slike in obilico vsakovrstnega berila.

Likovič Joža:

Job

Na Baču je odzvonilo Svečnici v slovo. Prazničnost božičnih dni se je odmaknila tožni enoličnosti pozne zime. Pri sv. Pavlu je še klenkal zvon, Pivka se je zganila v sivi puščobi; oblaki so nagnili siva lica k sv. Ahacu in se začeli spuščati proti morju. Za Snežnikom se je razsul roj zlatih zvezdic, daleč na severu so se nabrala tanke, svetle gube.

Ljudje so se zgodaj razgubili po domovih. Na večer so razstavili in prižgali drobne svečke ter se strnili v pobožni molitvi. Vas je skoraj izumrla, pozen berač je iskal pripravno prenočišče in moledoval za boren milodar. Samo iz lahke pivnice je bilo čuti mandolino; ob zvokih vijole so plesali brezgrani tujci in z omladeno peami preživljali zimski večer.

V reber pod Silentaborom se je spenjal starec Job, ubog in pozabljen samotarec. V ozkem suknju je stiskal zavojček s posvečenimi svečami, povitimi v okroglo kolačko. Za vsakega je bil jutraj kupil pri Potegarju voščen svitek: za rajnko ženo Mreto in hčer Ančo, ki počivata pod hladno rušo pri sv. Pavlu, za sina Janeza, ki je odšel v Argentino po krvave zlate... za Tono, ah, za to nesrečno Tono, ki se je spredila in pobegnila s tujcem v Trst.

Zjutraj je bil nesel svečice v cerkev k blagoslovu. Varo jih je bil položil pred se na klop, se prekril in polglasno prešteval voščene svitke:

»Ta za Mreto, ta za Ančo... ta za našega Janeza... a rdeča svečka naj bo za Tono, za grešno nevaležnico!«

Vsa cerkev je bila polna zlatih lučic, otroci so držali v ozebenih ročicah prižgane svečke, starke so razvile voščene kolačke nad molitveniki, možje so svetili pod kodom. Duhovnik je opravljal mašo s svečo v roki, vsa cerkev je dišala po sladkobnem vosku in toploti.

Job se je čez dan zadržal pri starem znanecu Česniku, da vsaj malo prežene morečih dolgčas. Merica žganja ju je počivila, starčka sta obujala spomine, lepe in žalostne. Pozno popoldan sta se poslovila. Job je potkal spotoma pri poštarju, morda mu je pisala Tona iz Trsta. Pred letom je dobil njeno zadnje pisanje. Priložila je celo nekaj denarja in sliko, svetlo sliko. Komaj jo je spoznal. Obklečena je bila v bol kožuh; izpod ozkega klobučka so ji silili nakodrani lasje. Oči so se ji sicer smehljale, vendar je ležalo v njih nekaj gorjupega, senca pod njimi jo je napravljala plaho... Poslej se ni več oglašila, svet jo je prevzel.

Job je počival sredi napetega klanca. Večer je polagoma prehajal. Obzorje nad Brkinji se je še svetlikalo kakor zlat, balza zeleno kaljen obroč, ki ga je položila možja roka na čelo kraške zemlje. Job je zavlil v tiho gmajno. Režno ozračje je dišalo po omrtem brinju, z bdičju, gujočem listju in kuhani smolki, ki so jo sinoči palili zagorski pastirji. Nad ponikvami so se drobili tožni piski ptic, ki so se plašile v varnem zavetju samotarskih hrastov. Sredi Pivke so se razkazovale smreke v debelih sneženih kožuhih, ki so se prilegali njihovu stasu kakor najdražja in najmehekša volna. Zmrzal je prišla iz lazov; bele nitke so se bliskale, zvižale in se krčile v biserne drobce... Pozen mesec je zapuščal srebrno ležišče nad Mašunom, zvezde so se gostile in hitele na večna pota.

Job je obstal vrh Silentabora in se ozrl proti Brkinom.

»Lepa si kraška zemlja! Toda trpka in rdeča...« je vzdihnil starec in nadaljeval pot med nizkimi borovci in brinjami. Selo je že spalo, redke lučke so migljale, ljudje so že zastrli okna, psi so se nehali trgati na verigah.

Job je doma poskal lešerbo, zatrlil luč in razpostavil zvite svečke po črvini mizi. Strupen hlad je ležal v izbi, plesnjava vlaga je silila izpod trohnehih tal. Ledene rože so se bliščale na okencih; njihove čaše so bile polne mavrič-

nega sijaja, ki je pregoreval v ognjenozlatih, mlečnomodrih, rdečih iskricah.

»Za tebe, Mreta, naj gori prva lučka!« je dahnil starec in trudno sklonil glavo. Sivi lasje so se posuli na čelo; bridkost je stisnila ustnice, ozek plamenček je žalostno zamigljaj, kakor da se je spomnil težkih ur.

»Nocoj te živo vidim, Mreta! Bila si dobra, potrpežljiva žena. Revščina in gorje sta naju zakovala v neločljivo vez. Malokdaj se je nama nasmehnila sreča; med zbdičjem sem te našel, med zbdičjem sva živela ter se ločila, zbdičje prepleta tvoj grob. Tvoje lice je bilo velo, tvoja dlan je bila polna žuljev. Prva si bila za jutranjo zarjo, poslednja si legla k počitku, vedno neumorna in skrbna. Nisem te pozabil, svečko sem ti prižgal, Mreta, da ti bo lepše in toplejše...«

Job je našel drugi svitek, vosek je zacvrčal, solza je kanila in spolzela ob svečki. Starec se je bridko nasmehnil in šepetal:

»Ta svečka je blagoslovljena zate, Anča! Bila si zvesta in modra hči. Nisi se ganila od bajte, kakor ponižno jagnje si hodila za materjo. Skrbela si za našo družino, vsa si bila naša. Nisi nas zapustila ter odšla služiti v mesto, kjer je življenje pripravnejše in mikavnejše. Vedela si, da naša zemlja težko rodi, vendar se nisi izneverila. Kolikokrat so nalivi splavili zemljo iz ograd v dolino. Z muko si jo pomagala znášati nazaj... Malo veselja si užila na tem svetu, kmalu se ti je stožilo po materi, šla si za njo k sv. Pavlu, jaz sem pa ostal sam brez skrbne roke.«

Veter je potkal na okencu, veter od morja. Toda Job ga ni čul.

»Ta lučka pa naj gori tvojemu spominu, dragi Janez!« je odvil starec tretjo svečko in naravnal stenj.

»Prelesen ti je bil naš domek, pa si šel čez morje v rumeno Argentino. Bil si poslušen fant, nisi se zgubil v ameriških pivnicah. Dolarje si nam pošiljal, da smo prezidali bajto.

Vedno sem mislil, da se vrneš ter prevzameš domačijo in tisti košček sveta, za katerega sem se toliko trudil... Potem pa je prišla pošta, da te je zasulo! Bil si naše edino upanje, naša kri in zdravje, lep in raven kakor bor med bori. Velika je Amerika, prevelika za tvoj grob! Tudi naša zemlja bi te bila sprejela, tudi v borni kraški zemlji bi našel kotiček mira.«

Nato je primaknil zadnjo svečko, bila je najmanjša in rdeča, še drobnejše spletana kot ostale. Skrbno je odvil konček in ga pritaknil k plamenu.

»Tona! Tudi za tebe sem kupil svečko in jo nesel v cerkev blagosloviti. Zapustila si me ter me pahnila v sramoto; brez besede si šla v Trst za tujcem, ki ti je sladko govoril. Postala si grešnica brez odveze — od ceste živiš! Devica Marija naj te obvaruje morskih kač in nemarne bolezni. Pravijo, da hodiš židana in vesela. Tvoje dlani niso razpokane, tvojih lic ni oribala burja, ni ti treba lažiti med osatom za nagajivo kozo, ni ti treba nabirati botinj za Botegarja in skopariti z denarjem. Pa si pozabila name. Pogled, rdečo svečko sem ti pripravil, tvoje ubančje z zamorčkom še vedno hranim... Tona...«

Svečke so gorele s tihim, drobnim plamenčkom. Dišalo je po topečem se vosku in trhlenem lesu. Job se je sklanjal nad svečke, jih ljubeče božal ter ihtel, bridko ihtel:

»Tona...«

Zunaj je jokel veter od morja in iskal varno zatišje. Nad Krasom je ležal mesec; nebesa so bila čista, zvezde so se odmaknile v vsemir. Javorniške gore so bile bele, planjave brez sence, boravci zaliti s srebrnim somrakom...

Bog je zrl na našo zemljo in štel Jobove solze!

Razširjajte Jugoslovana!

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

VI. No. 45/12.

Pregled nalezljivih bolezni v Dravski banovini

od 15. marca do 21. marca 1931.

Srez	Ostali	Na novo oboleni	Odravljivi	Umrli	Ostanejo v oskrbi
Skupina tifuznih bolezni.					
Celje	1	—	—	—	1
Dolnja Lendava	1	—	—	—	1
Kranj	1	—	—	—	1
Konjice	—	1	—	—	1
Krško	1	—	—	—	1
Ljubljana (mesto)	3	—	—	—	3
Slovenjgradec	1	—	—	—	1
Skupaj	8	1	—	—	9

Skrlatinka. — Searlatina.					
Celje	1	1	—	—	2
Celje (mesto)	1	1	1	—	1
Kamnik	8	—	3	—	5
Krško	2	—	—	—	2
Litija	1	—	—	—	1
Ljubljana (srez)	2	—	—	—	2
Ljubljana (mesto)	5	3	1	—	7
Ljutomer	9	—	—	—	9
Maribor desni breg	2	1	—	—	3
Maribor levi breg	9	—	6	—	3
Murska Sobota	2	—	1	—	1
Novo mesto	1	—	—	—	1
Ptuj	1	—	—	—	1
Radovljica	1	—	—	—	1
Šmarje pri Jelšah	1	—	—	—	1
Skupaj	46	6	12	—	40

Ošpice. — Morbilli.					
Litija	—	1	—	—	1
Ljutomer	4	20	14	—	10
Ptuj	41	18	29	—	30
Skupaj	45	39	43	—	41

Davica. — Diphtheria et Croup.					
Brežice	10	—	—	—	10
Celje	1	2	1	—	2
Kamnik	1	—	—	—	1
Kranj	2	—	—	—	2
Kočevo	2	—	1	—	2
Konjice	2	1	1	—	2
Krško	15	—	4	—	11
Laško	1	—	1	—	1
Litija	1	—	—	—	1
Ljubljana (srez)	4	—	—	—	4
Ljubljana (mesto)	3	1	1	—	3
Ljutomer	4	2	—	—	6
Maribor desni breg	2	1	1	—	2
Maribor levi breg	18	3	4	—	17
Maribor (mesto)	1	—	1	—	—
Prevalje	1	—	1	—	1
Ptuj	—	1	—	—	1
Ptuj (mesto)	1	—	—	—	1
Radovljica	1	—	—	—	1
Slovenjgradec	1	—	1	—	1
Šmarje pri Jelšah	5	1	1	—	5
Skupaj	76	12	18	—	70

Nalezljivo vnetje možganov. — Meningitis cerebrosppinalis epidemica.					
Maribor (mesto)	—	1	—	—	1
Ljubljana (mesto)	—	1	—	—	1
Slovenjgradec	—	1	—	—	1
Skupaj	—	3	—	—	1

Dušljivi kašelj. — Pertussis.					
Dolnja Lendava	2	—	—	—	2
Skupaj	2	—	—	—	2

Šen. — Erysipelas.					
Kočevo	1	—	1	—	—
Krško	1	—	—	—	1
Litija	1	1	—	—	2
Ljubljana (mesto)	2	2	—	1	3
Ljutomer	1	2	1	—	2
Maribor levi breg	1	—	—	—	1
Maribor (mesto)	3	1	2	—	2
Murska Sobota	1	—	—	—	1
Novo mesto	1	—	—	—	1
Ptuj	2	1	—	—	3
Skupaj	14	7	4	1	16

Krčevita odrevenelost. — Tetanus.					
Kamnik	—	1	—	—	1
Skupaj	—	1	—	—	1

Ljubljana, dne 26. marca 1931.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

U 4/31.

888

V imenu Njeg. Vel. kralja!

Podpisano sodišče je razsodilo z razsodbo z dne 21. marca 1931, da je Sluga Franc, 52 let star, pekovski mojster na Planini pri Sevnici, kriv prekrška po čl. 8 odst. IV.

zakona o pobijanju druginje življenjskih potrebščin in brezvestne spekulacije z dne 30. decembra 1921 Služb. nov. št. 5 ex 1922, storjenega s tem, da je pri prodaji kruha zmanjševal oblastveno predpisano težo.

Obsojen je bil po cit. čl. na 24 ur zapora in 100 Din denarne kazni, v slučaju neizterljivosti na nadaljnji 48 ur zapora, pogojno za dobo enega leta.

Okrajno sodišče v Kozjem, dne 21. marca 1931.

Ne I 854/31—4. 886—3—1

Amortizacija.

Na prošnjo Matije Kladnik, rudarja v Hamborn a/Rhein, Auguststrasse 13, Nemčija, se uvede postopanje v svrhu amortizacije vloženega knjižice hranilnice in posojilnice na Raki, reg. zadr. z omej. zav. št. 31, v polimenski vrednosti po Din 1366—reci: enatisoč tristo šestdeset šest dinarjev, glaseče se na ime Reza Simončič vdova Jordan iz Gmajne št. 28.

Posesnik te knjižice se vsled tega poziva, da svoje pravice do navedene knjižice v teku 6 mesecev od dneva prve razglasitve predstojega sklepa uveljavi, ker bi se sicer knjižica proglasila za neveljavno in bi se Matiji Kladnik ozir. okrajnemu sodišču v Krškem kot zapuščinski oblasti po Tereziji Kladnik, bivši vdovi Simončič in Jordan iz Gmajne št. 28, vloga izplačala brez predložitve hranilne knjižice št. 31.

Okrajno sodišče v Krškem, odd. I., dne 31. marca 1931.

E 28/31. 887

Dražbeni oklic.

Dne 1. maja 1931. ob desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 2 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga k. o. Krška vas, vl. št. 987.

Cenilna vrednost: 9120 Din; najmanjši ponudki: 6080—Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede prenehanja v škodo dražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče Krško, dne 16. marca 1931.

E 98/31—6. 890

Dražbeni oklic

Dne 4. maja 1931. ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 21 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Deklezevje, vl. št. 15 in 209.

Cenilna vrednost: 6870 Din; najmanjši ponudki: 4581 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede prenehanja v škodo dražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče Dol. Lendava, dne 14. marca 1931.

Popravek.

V »Službenih objavah« z dne 29. marca 1931. so se pripetile sledeče pogreške, ki jih popravljamo:

1. št. 301: Besedilo firme se glasi: Košak et Komp. in ne Košak & Komp.

2. št. 301: Besedilo firme: Prava in ne Prva jugoslovanska izdelovalnica harmonik Franc Kucler;

3. št. 312: v predzadnji in zadnji vrsti: Član načelstva se piše: Pernuš Andrej in ne Pernuš Andrej.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 31. marca 1931.

Vpisi v trgovinski register.

Vpisala se je nastopna firma:

332. Sedež: Jančevski vrh, pošta Brezno. Dan vpisa: 20. marca 1931. Besedilo: Tovarna lesovine in lepenke F. Pogačnik, Brezno.

Obratni predmet: Izdelovanje lesovin, lesovinskih snovi in lepenk, nakup in prodaja brusilnega lesa in žaga.

Imetnik: Edvard Pogačnik, veleposesnik v Lehnu, stanujoč v Mariboru, Trubarjeva ulica št. 10.

Prokurist: Kocijančič Franc, zasebni uradnik v Lehnu.

Okrajno kot trgovsko sodišče v Mariboru, dne 20. marca 1931.

Firm 177/31 — Rg A III 164/1.

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih firmah:

333. Sedež: Murska Sobota.

Dan vpisa: 12. marca 1931.

Besedilo: Gašpar Jožef.

Obratni predmet: trgovina z mešanim blagom. Imetnik: Gašpar Jožef, trgovec v Murski Soboti, Aleksandrova cesta št. 7. Prokura se je podelila Gašparu Franciški, trgovčevi soprogi v Murski Soboti.

Okrajno kot trgovsko sodišče v Mariboru, dne 12. marca 1931.

Firm 165/31, 166/31 — Rg A III 163/1.

334. Sedež: Lajtersberg pri Mariboru. Dan vpisa: 20. marca 1931. Besedilo: Opekarna Lajtersberg, Franc Derwuschek.

Izbris se družabnik Derwuschek Franc vsled smrti, vpiše pa kot novi tretji družabnik ing. Kiffmann Rudolf, stavbeni inženir v Mariboru.

Pravico zastopati družbo ima odslej: Ing. Kiffmann Rudolf samostojno, družabniki Derwuschek Amalija in Kiffmann Amalija kolektivno.

Podpis firme se vrši odslej na ta način, da pristavijo družabniki pod pisano, tiskano ali odtisnjeno besedilo firme svoj lastnoročni podpis, in sicer Ing. Kiffmann Rudolf samostojno, Derwuschek Amalija in Kiffmann Amalija pa kolektivno z drugo družabnico ali z enim prokuristom.

Okrajno kot trgovsko sodišče v Mariboru, dne 20. marca 1931.

Firm 178/31 — Rg A II 221/3.

335. Sedež: Ruše srez Maribor. Dan vpisa: 20. marca 1931. Besedilo: Ruška tovarna kemikalij in vžigalike Maks Woschnagg, komanditna družba.

Izbris se dosednji družabnik Maks Woschnagg vsled smrti. Kot osebno zavezana družabnika vstopita Anny Schrieff roj. Woschnagg, soproga profesorja v Grazu, Wastlergasse 11, in Helena Wisiak roj. Woschnagg, stanujoča v Rušah pri Mariboru.

3. Izbris se pooblastilo zastopstva in podpisovanja Ane Woschnagg z ozirom na končno zapuščinsko obravnavo.

Podpis trdke se vrši odslej na ta način, da pristavita kolektivno družabnici Anny Schrieff in Helena Wisiak pod besedilo firme svoje lastnoročne podpise.

Okrajno kot trgovsko sodišče v Mariboru, dne 20. marca 1931.

(Firm. 180/31 — Reg A I 43/23)

336. Sedež: Njivice pri Radečah. Dan vpisa: 21. marca 1931. Besedilo: slovensko: Bratje Piatnik, nemško: Gebrüder Piatnik.

Vpisala se je tale sprememba: Zbrisal se je prokura Piatnik Ferdinand jun.

Dalje se je zbrisal javni družabnik Piatnik Ferdinand senior, ker je dne 26. septembra 1930 umrl.

Na novo so se vpisali kot javni družabniki otroci umrlega in sicer:

Piatnik Ferdinand junior, industrijalec, Wien XIII., Hütteldorferstrasse 227, Piatnik Ludvik, industrijalec, Budapest VII., Rottenbilleutca 17, Brandes Ivana roj. Piatnik, žena uradnika, Wien VII., Kandlgasse 33.

Pravica zastopanja in podpisovanja se spremeni tako, da odslej podpisujeta trdiko in zastopata družbo kolektivno po dva javna družabnika ali po dva prokurista ali po en javni družabnik z enim prokuristom skupno.

Nova javna družabnica Brandes Ivana ni upravičena k zastopanju in podpisovanju.

Okrajno sodišče Novo mesto,

dne 21. marca 1931.

(Firm. 41/31 — Reg. A I 4/8)

337. Sedež: Maribor. Dan vpisa: 26. marca 1931. Besedilo: Greinitz, industrija i trgovina železa d. d.

1. Vsled sklepa rednega občnega zbora delničarjev z dne 11. novembra 1930 so se izpremenila družbena pravila v §§ 1 in 45. To izpremembo je odobril ban Dravske banovine z odlokom z dne 31. decembra 1930, VIII. No. 7816/1.

Besedilo firme odslej:

v cirilici: »Greinitz« industrija železa d. d. Železarna Muta,

francoski: »Greinitz«, Société anonyme pour l'industrie de fer, Usine Muta, nemško: »Greinitz« Eiseindustrie A. G. Eisenwerk Muta.

2. Na rednem občnem zboru delničarjev z dne 11. novembra 1930 se je dalje sklenilo znižanje delniške glavnice od 5.000.000 dinarjev na 3.500.000 Din potom pretiskanja delnic od sedanjih nominalne vrednosti po 50 Din na 35 Din.

Ta sklep je odobren z odlokom bana Dravske banovine z dne 31. decembra 1930, VIII. No. 7816/1.

Okrajno kot trgovsko sodišče v Mariboru, dne 26. marca 1931.

(Firm. 189/31 — Rg B II 32/5)

Izbrisale so se nastopne firme:

338. Sedež: Maribor.

Dan vpisa: 26. marca 1931.

Besedilo: B. & J. Gradiš, zastopstvo in zaloga pnevmatik in avtopotrebščin Firestone.

Obratni predmet: Trgovina z vsemi vrstami potrebščin za avtomobile in motorna vozila.

Izbrisala se je vsled ustavitve obrata. Okrajno kot trgovsko sodišče v Mariboru, dne 26. marca 1931.

(Firm. 191/31 — A III 88/5)

339. Sedež: Muta.

Dan vpisa: 26. marca 1931.

Besedilo: Železarna Muta.

Izbrisala se je vsled spojitve z delniško družbo »Greinitz« industrija železa d. d. Železarna Muta.

Okrajno kot trgovsko sodišče v Mariboru, dne 26. marca 1931.

(Firm. 188/31 — Rg Ges. I 16/38)

Vpisi v združni register.

Vpisale so se nastopne zadruge:

340. Sedež: Tišina.

Dan vpisa: 12. marca 1931.

Besedilo: Hranilnica in posojilnica na Tišini, registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

Obrat in predmet: Zadruga ima namen, razmere svojih članov v gmotnem oziru izboljševati; zlasti spodbujati varčnost in s svojim združnim kreditom preskrbovati svojim udom v gospodarstvu potrebna denarna sredstva.

Ta namen dosega zadruga s tem, da a) sprejema in obrestuje hranilne vloge v tekočem računu;

b) si pridobiva nadaljna denarna sredstva, kolikor so za dosego združnega smotra potrebna, s svojim združnim kreditom, v prvi vrsti pri Zdržni zvezi v Ljubljani;

c) oskrbuje svojim članom inkaso.

Zadruga pogodba (statut) z dne 11. januarja 1931.

Opravični delež znaša 10 Din in se mora plačati takoj pri vstopu.

Oznaila se izvršujejo po v uradnici nabitem naznanilu.

Načelstvo obstoji iz 5 združnikov, člani načelstva so:

1. Antauer J. Evgen, posestnik v Tro-povcih št. 2 (načelnik),

2. Rehn Janez, trgovec na Tišini št. 5 (podnačelnik),

3. Pajžlar Anton, posestnik v Petanjcih št. 27,

4. Serdt Stefan, posestnik na Tišini št. 17.

5. Gider Jožef, posestnik v Vanči vasi št. 11.

Pravico zastopati zadrugo ima načelstvo, ki podpisuje v imenu zadruge na ta način, da se podpišeta dva u

Jernej Bukovec, posestnik v Veliki Loki št. 25, načelnik,
 Alojz Gliha, posestnik v Veliki Loki 28, podnačelnik.
 Franc Omahen, posestnik v Koreniti št. 7,
 Karol Zorc, posestnik v Razburah št. 2,
 Matija Bukovec, posestnik v Mrzli luži št. 1,
 Franc Novak, posestnik v Račjem selu št. 3; člani načelstva,
 Anton Pugelj, šolski upravitelj v St. Lovrencu št. 6 in
 Jože Maver, šolski upravitelj v Martinji vasi št. 29, kot namestnika.
 Pravico, zastopati zadrugo in se za njo podpisovati imata po dva člana načelstva.
Okrožno kot trg. sodišče v Novem mestu, odd. II.,
 dne 24. marca 1931.
 (Firm. 33/31 — Zadr. III 138/1)

342. Sedež: Krog.
 Dan vpisa: 26. marca 1931.
 Besedilo: Kmetijska nabavna in prodajna zadruga, registrirana zadruga z omejenim zavezo.
 Obrat in predmet: Zadruga ima namen pospeševati gospodarske koristi svojih članov in to v svrhu:
 1. svojim članom po ugodnih pogojih nabavljati v kmetijskem obratu potrebna sredstva, zlasti umetna gnojila, krmo, semena, živino, stroje in orodje itd., oziroma pri nakupovanju takih predmetov za svoje člane posredovati;
 2. nakupovati na lasten račun kmetijske stroje in orodje in jih posojati ali prodajati članom;
 3. vnovčevati kmetijske pridelke svojih članov ali posredovati pri prodaji takih pridelkov, posebno pa na račun članov in na svoj račun prevzeti dobavo kmetijskih pridelkov in izdelkov, za državo, okraje, občine, družbe, in druge velike odjemalce;
 4. jemati gospodarske pridelke svojih zadružnikov v skladišče, jih predelavati in jih potem vnovčiti;
 5. oskrbeti si v dosegu teh namenov potrebne stavbe in tehnične naprave in si pridobiti morda potrebne koncesije;
 6. prodajati svojim članom vino in žgane pijače v smislu obstoječih predpisov;
 7. nabavljati svojim članom vse gospodarske in gospodinjske potrebščine;
 8. širiti med svojimi člani strokovno znanje s poučnimi gospodarskimi shodi, predavanji, z izdajanjem primernih navodil in razstavami in jim dajati nasvete v gospodarskih zadevah.
 Zadruga pogodba z dne 10. marca 1931.
 Opravilni delež znaša 100 Din in se mora plačati pri vstopu, po sklepu načelstva se lahko plača tudi v obrokih. Vsak zadružnik jamči s svojim opravičnim deležem in pa še z deseterkratnim zneskom istega.
 Oznanila se izvršujejo z nabitkom v uradni.

Načelnstvo obstoji iz 5 zadružnikov, člani načelstva so:
 1. Horvat Anton, posestnik v Krogu št. 63, načelnik,
 2. Perša Franc, posestnik v Krogu št. 96, podnačelnik,

3. Kreft Franc, posestnik v Krogu št. 52,
 4. Kreft Ignac, posestnik v Krogu št. 13a,
 5. Gombošy Franc, posestnik v Krogu št. 70.
 Pravico zastopati zadrugo ima načelnstvo, ki podpisuje za zadrugo na ta način, da pristavi dva člana načelstva od kogarkoli napisanemu ali natisnjenemu besedilu zadruga tvrdke svoja lastnoročna podpisa.
Okrožno kot trgovsko sodišče v Mariboru,
 dne 26. marca 1931.
 (Firm. 197/31 — Zadr. IV 95/1)

343. Sedež: Maribor.
 Dan vpisa: 26. marca 1931.
 Besedilo: Splošna gospodarska poslovalnica, registrirana zadruga z omejenim zavezo.
 Obrat in predmet: Zadruga ima namen pospeševati gospodarske koristi svojih članov s tem, da jim nabavlja življenske potrebščine in ostale predmete za njihovo osebno in domačo potrebo.
 V slučaju potrebe sme zadruga napraviti na primernih krajih zadrugina skladišča in poslovalnice.
 Zadruga sme prodajati robo samo svojim članom.
 Zadruga pogodba z dne 20. februarja 1931.

Opravični delež znaša 50 Din in se mora plačati ob pristopu.
 Vsak zadružnik jamči s svojim opravičnim deležem in pa še z dvakratnim zneskom istega.
 Oznanila se izvršujejo z nabitkom v poslovalnicah in z razglasom v listu, ki ga načelnstvo v sporazumu z nadzorstvom določi.

Načelnstvo obstoji iz 7 zadružnikov, člani načelstva so:
 1. Jelen Karol, žel. uradnik, Maribor, Wattova ul. 2,
 2. Bahun Andrej, žel. zvaničnik, Maribor, Kežarjeva ul. 9,
 3. Korošec Alojzij, žel. zvaničnik, Maribor, Kopališka ul. 34,
 4. Papež Edvard, žel. zvaničnik, Pobrežje, Šolska ulica 1,
 5. Brunčič Leopold, ključavničar v Studencih, Na Obrežju 3,
 6. Bibič Martin, strojevodja v Mariboru, Ruška cesta 5,
 7. Vodešek Martin, žel. zvaničnik, Maribor, Milska ulica 24.

Pravico zastopati zadrugo ima načelnstvo, ki podpisuje za zadrugo na ta način, da pristavi načelnik in še en član načelstva od kogarkoli napisanemu ali natisnjenemu besedilu zadruga tvrdke svoja lastnoročna podpisa.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Mariboru,
 dne 26. marca 1931.
 (Firm. 148/31 — Zadr. IV 94/1)

Razglasi raznih uradov in oblastev

Štev. 2993/II. 855—2—2

Razpis.

Direkcija državnega rudnika Velenje, razpisuje za na dan 13. aprila 1931. ob enajstih nabavo:

40.000 kg visokovrednega portland-cementa.

Pogoji se dobe pri podpisani.

Direkcija državnega rudnika Velenje,
 dne 26. marca 1931.

Razne objave

Vabilo na X. redni občni zbor

delničarjev tvrdke »Slograd«, slovenska gradbena in industrijska d. d. v Ljubljani, ki bo dne 22. aprila 1931. ob sedemnajstih v prostorih Prometnega zavoda za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 15.

Dnevni red:

1. Poslovno poročilo upravnega sveta za leto 1930.
2. Predložitev bilance za leto 1930.
3. Poročilo nadzorstvenega sveta.
4. Sklepanje o absolutoriju upravnemu in nadzorstvenemu svetu.
5. Sklepanje o uporabi čistega dobička.
6. Dopolnilna volitev v upravni svet.
7. Dopolnilna volitev v nadzorstveni svet.
8. Slučajnosti.

Iz § 16. družbenih pravil: Na občnem zboru daje vsakih 20 delnic pravico do enega glasu.
 Zaradi glasovanja morajo položiti delničarji najmanj 6 dni pred občnim zborom svoje delnice pri družbeni blagajni.

V Ljubljani, dne 2. aprila 1931.

Upravni svet.

899

Vabilo na VII. redni občni zbor

ki ga bo imela

»ELEKTRA« d. d. v Ljubljani, v ponedeljek dne 20. aprila 1931, ob šestnajstih v posvetovalnici družbe na Dunajski cesti št. 1a III. nadstropje z nastopnim dnevnim redom:

1. Poročilo upravnega sveta o poslovanju v letu 1930.
2. Poročilo nadzorstvenega sveta.
3. Odobritev bilance za leto 1930.
4. Sklepanje o uporabi čistega dobička.
5. Sklepanje o predlogu glede absolutorija upravnemu svetu.
6. Izpolnitev upravnega sveta.
7. Volitev nadzorstvenega sveta.
8. Slučajnosti.

Po § 22. družbenih pravil imajo glasovalno pravico na občnem zboru oni delničarji, ki so položili vsaj šest dni pred občnim zborom svoje delnice pri Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani. Ti delničarji dobe legitimacije, ki se glase na njih ime ter navajajo število položenih delnic in glasov, odpadajočih na to število.

Po § 21. družbenih pravil upravičuje posest desetih delnic do enega glasu. Delničarji glasujejo ali osebno ali pa po pooblaščenih, ki se izkažejo s pismenim pooblastilom, najsi so ti pooblaščenici delničarji ali ne.

Nesamopravne in juridične osebe vrše glasovalno pravico brez posebnega pooblastila po drugih zakonitih zastopnikih, če tudi ti zastopniki sami zase niso delničarji.
 V Ljubljani, dne 4. aprila 1931.

Upravni svet.

*

885

Vabilo na XII. redni občni zbor

ki ga bodo imele

ZDRUŽENE PAPIRNIC VEVČE, GORIČANE in MEDVODE, D. D. v Ljubljani

v ponedeljek, dne 27. aprila 1931 ob devetih v veliki posvetovalnici Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani, Dunajska cesta 1.

Dnevni red:

1. Poslovno poročilo, predložitev računskega sklepa ter bilance za poslovno leto 1930.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Sklepanje o razdelitvi čistega dobička in podelitev absolutorija upravnemu svetu.
4. Dopolnilne volitve v upravni svet in nadzorstvo.
5. Določitev kredita izvrševalnemu odboru za leto 1931.
6. Raznoterosti.

Po § 15. družbenih pravil daje posest desetih delnic pravico do enega glasu na občnem zboru. Delnice delničarjev, upravičenih za glasovanje, se morajo založiti z nezapadlimi kuponi vred vsaj šest dni pred občnim zborom pri Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani ali pri podružnici Ljubljanske kreditne banke v Zagrebu.

V Ljubljani, dne 1. aprila 1931.

Predsedništvo.

*

856—3—3

Poziv upnikom.

Zadruga elektrarna pri Sv. Jederti nad Laškimi, r. z. z. o. z., naznanja, da je v zadrugi register vpisana njena likvidacija. Načelnstvo poziva upnike, da prijavijo svoje terjatve do vstetega 26. aprila t. l.

Zadruga elektrarna v Sv. Jederti nad Laškimi registrirana zadruga z om. zavezo.

*

893—2—1

Likvidacija zadruge.

Mlekarska zadruga r. z. z. n. z. je v likvidaciji. Upniki se pozivajo, da se zglase pri zadrugi.

Sinur Josip, posestnik, Dečji vrh 11, Mrvar Franc, posestnik, Sp. Jakubovje, likvidatorja.

*

891

Objava.

Izgubila sem potni list, glaseč se na Milhofer Ilka, hišna v Dobrovniku, srez Dolnja Lendava, izstavljen od sreskega poglavarja v Dolnji Lendavi pod št. 4422/1 dne 21. maja 1927.

Progašam ga za neveljavnega.

Milhofer Ilka, s. r.

Ouida:

Farnmor

Roman

39

»Spoznala sva se v Galiciji. On je bil avstrijski vojak, plemič kakor vi, gospod. Bila sem mu dobra, taka kot sem, jaz pa sem mu bila hvaležna ter mu vračala z ljubeznijo, ki je nepoznana vašim hladnim, gizdavam, sebičnim salonskim lutkan. Jaz sem mu bila samo v igračo, toda on je bil meni bog. Kar so drugi imenovali sramoto, je bil meni ponos, kar je bil drugim greh, je bila krona. Zapustila sem svoj rod in postala njegova ljubica, in ko je šel z dežele na Dunaj, sem šla za njim. Tudi tam me je še ljubil, dasi mi je zdaj posvečal samo toliko ur kolikor poprej dnevo. In ko je odpotoval na južno Francosko, sem se odrekla svojem ljudstvu in svoji domovini ter šla za njim. Tudi tam sem mu bila še draga, dasi so se ure, ki mi jih je do tedaj posvečal, skrčile počasi na minute. Toda kaj se hoče, moška ljubezen je pač taka. Tedaj pa je videl njo; in ona ga je premamila, kakor je premamila vas, in bil je zame izgubljen! Ni se zmenil za mojo bolesto ne za moj obup. Ona ga je imela docela v oblasti. Ko pa je nekega dne spoznal, koga je obževal in ni mogel prenesti izgube, je šel in se ustretil. Bila je njegova lastna roka, ki mu je pognala kroglo v glavo, toda resnična morilka je bila le ona, to je vedel ves svet. In najmanjšega kesanja ni občutila za to, kar je naredila. Še tisti večer, v katerem je zvedela o njegovi usodi, je šla na ples s smehljajem na ustnih in v blesku svojih diamanov. Po njegovem trupu pa sem se svečano zaklela, da si ne dam miru v svojem življenju, dokler ga ne maščujem!«

Umolknila je in zopet je zavladala globoka tišina. Samo veter je votlo žvižgal skozi oboke nekdanjega samostana, kjer sta stala človeka, ki jih je usoda tako čudovito združila, dasi jih je ločila tako velika družabna razlika, katero je mogla premostiti samo skupno sovraštvo. Lord Farnmor je poslušal ciganko deklico molče do konca in ko je mesečna razsvetlila njegovo obličje, mu je brala v njegovih potezih in v očeh divje sovra-

štvo. Kakor se suhljad vname ob plamenu, tako je zaplamtela v njem maščevalnost pri cigankinih besedah, ki so združevale vse njene želje: »da bi jo videla v nesreči«.

Dobro je poznal človeško naravo, zato je uganil, kaj se godi v dekletovi duši. Njena povest mu je priklicala v spomin, kar je slišal v Vernoncauxu o Vasarhelyjevi smrti, zato je vedel, da govori resnico. Uvidel je, da mu ta tujka utegne biti volno, poslušno in dragoceno orodje v njegovem maščevanju, zakaj njeno srce ni poznalo drugega Boga razen svoje ljubezni, ne drugega izveličanja razen svojega maščevanja. In ker je trdila, da ima ključ do maščevanja, jo je poslušal.

Trenutek še se je obotavljal; ni bilo kako plemenito čuvstvo, ki ga je odbijalo od ciganke, ampak prirojeni mu ponos. Toda končno je premagal tudi odpor, nato pa je pomignil temnopoltnemu stepnemu otroku, naj gre za njim.

»Pridite,« je rekel, poslušal vas bom.«
 Nemo mu je sledila po samostanskem hodniku do vrat nekdanje opatiije. V mesečini je bilo poslopje podobno zapuščenim groblji.

Uro pozneje je Čehinja zopet stopala skozi park Erlebra po poti, vodeči do ribnika, ležečega poleg brona-kstega omrežja, Farnmor pa se je sklonil skozi okno v knjižnici, kjer je ravnokar poslušal, kar mu je razkladala nenavadna gostja. Vroče čelo mu je hladil hladni jesenski vetrič. Videl je pred seboj pot, vodečo do smrtnega maščevanja in občutil je poželenje psa gonjača, ki je zasledil divjačino.

23.

Vse leto ni nihče videl Farnmora v Evropi.

Ljudska govorica, ki rajši neprestano govori, kakor pa molči, pa se ga je še vedno spominjala. Govorili so, da so ga videli v Tebah, nato v Gangu. Neka vest se je celo glasila, da so ga ubili v nekem pretepu z dragomani pri egiptovskih piramidah. Vse to so ljudje o njem govorili, toda na vsem ni bila ne beseda resnična. Oni, ki so ga najbolje poznali, so domnevali, da se je izognil svetu in živi v osamljenosti; toda tudi ti so se motili. Farnmor je bil med tistimi ljudmi, ki ne morejo živeti, če niso sredi vrvenja nemirnega, hlatajo-

čega, za častmi podečega se sveta. Samo v prenapetem ozračju velikanskih mest sveta je mogel pozabiti na preteklost. Samota ga je davila. Na mirnem, obširnem, temnem oceanu je slišal stokanje umirajočega prijatelja; v vroči, peščeni puščini se mu je zdelo, da je nebo rdeče od krvi, ki jo je on prelil, skratka, samota je bila zanj pekel.

In vendar je bil dolgo časa izven Evrope, toda kljub vsem govoricam ni nihče vedel, kam je šel. Za njegovo bivališče niso vedeli niti tam, kjer buta Atlantski ocean ob angleško zahodno obal, in kjer stoji v svežem, krepkem morskem vetru hiša lady Castlemere, njegove matere, ki je imela v oskrbi otroka, proti kateremu se je tako pregrešil.

Izročil je Errollovega otroka v varstvo svoje matere, stare, postavne, sivolase dame, ki je igrala nekoč važno vlogo v politiki svoje dežele. Zdal, ko se ji je bližala starost z vsemi svojimi nadlogami, se je umaknila šumnemu svetu v tihi rodbinski grad. Od nekdanje bila ponosna na sina, nosečega ime hiše, iz katere je sama izšla. Z globoko boleščjo in do smrti užaljena je zvedela, kako je njen sin zapadel čaru ničvredne koketke. In v tem njegovem grehu ga je morda še bolj ljubila, zakaj v njenih žilah se je pretakala normanska kri. Brez ugovora je sprejela v vzrejo Errollovo hčerko. Samo en pogoj je pri tem stavila. Deklica naj nikoli ne zve, kdo ji je bil oče, v lordu Cecilu pa naj vidi svojega prijatelja in varuha. Samo na ta način ji ne bo mogel nihče odkriti zgodbe o žalostni smrti njenih staršev. Samo na ta način ne bo nikoli zvedela, da je s krvjo njenega očeta oma-deževana roka tista, ki jo je ščitila in vzgajala.

Ni bilo težko izpolniti tega pogoja. Nihče ni vedel, da je Erroll poročen; duhovnik majhne vaške župnije, kjer se je poroka izvršila, je umrl. Mlada mati ni pred svetom odložila svojega dekliskega imena, a služabništvo, zdravnik in župnik sta domnevala, da je mala, ki so jo krstili po materi Lucila, dete ljubezni. In tako ni nihče vedel o teh podrobnostih, ker se je mala sirota s svojim ogrskim imenom nastanila pri lady Castlemere. Lord Cecil je izročil materi precejšnjo znesek denarja za deklino vzgojo, za slučaj svoje smrti pa je otroku volil bogat delež svojega ogromnega premoženja. Ko je vse to uredil, je zapustil Angleško

Dolenjska metropola v številkah.

Polahiko drsi temno vodovje potuhnjene Krke preko dolenske zemlje v naročje bistrice Save, peni se, pa se spet umiri, njeni bregovi se ožijo, da se kasneje tem bolj razširijo, uvija se in zvija, biserni trak med dolenskimi griči in gorjanskim lesovjem. Kot bi ji bilo žal zapustiti ljubke griče, se v številnih vijugah mudi in zadržuje svojo neizbežno pot v puste ravnine in v širno morje.

Iskreno in pristrano, skoro ljubosumno objemlje pisano dolensko prestolico, živahno Novo mesto. Tesen je njen obseg, le na severozapadu je pustila mestu še neposreden stik z okolico, povsod drugod je mogoča zveza z zunanjim svetom le preko njenih bregov, ki so jih Novomeščani premostili na dveh mestih. Iz glavnega trga pelje v Kandijo potniški most, višje gori pa veže oba bregova še železniški.

Velikašno kraljuje nad mestom mogočni Kaptelj. Pa še eno cerkev premore mesto doli ob glavnem trgu, in to je franciskanska.

Pa še drugih stvari je mnogo po dvoje v Novem mestu. Dva kolodvora, Novo mesto in Kandija. Dve bolnici, moška in ženska, in tudi dve lekarni. Dvoje sodišč, okrajno in okrožno. Razumljivo, da ima Novo mesto tudi sresko načelstvo in vse urade, ki spadajo v tako provinencialno metropolo.

Zdravnikov premore Novo mesto pet, pa še enega zobozdravnika in dva dentista, odvetnikov pa devet.

Postavi se tudi z dvema šolskima palačama, ki stojita druga poleg druge ob Ferdinand Seidlovi cesti. Gimnazija je bila postavljena

tik pred svetovno vojno, osnovnošolska palača, v kateri sta tudi meščanska šola in otroški vrtec, pa je nastala lanske leto.

Politična občina Novo mesto obsega po združitvi s Kandijo 501 ha 61 a 48 m površine. (Staro Novo mesto 260 ha 56 a 29 m, Kandija 241 ha 5 a 19 m.) V 372 hišah prebiva 3586 ljudi. Njena in okoliška mladina študira v osmih zavodih in se porazdeli sledeče:

Gimnazijo poseja 322 dijakov in 126 dijakinj, skupno 448, ki jih poučuje v osmih razredih s štirinajstimi učitelji. 21 učnih moči, med njimi tri ženske. (12 prof., 5 supl., 1 telovadni in 3 honorarni učitelji.)

Meščanska šola je pričela v tekočem šolskem letu z dvema razredoma, ki ju obiskuje 24 učencev in 25 učenk, skupno 49. Učne moči štiri.

Petrazredna deška osnovna šola s štirinajstimi učitelji šteje 236 učencev z enajstimi učnimi močmi. Dekliška osnovna šola ima v petih razredih 169 učenk in šest učnih moči.

Trgovsko nadaljevalno šolo, ki ima vsako leto le po en razred in se zaključuje vsako drugo leto, poseja letos šest trgovskih vajencev in 13 vajenk, skupno 19. Učne moči štiri.

Obrtna nadaljevalna šola ima v štirih razredih z dvema paralelkama 162 vajencev in vajenk z osmimi učnimi močmi.

Slednjič imamo še na nižji kmetijski šoli na Grmu 54 gojencev s štirinajstimi strokovnimi in več honorarnimi učnimi močmi.

Skupno toraj poseja novomeške šole 1157 mladih ljudi, in če prištejemo še otroški vrtec,

pridemo celo precej nad 1200 učencev in učenk, kojih vzgojo vodi nekako 60 učnih oseb. Če bi vzeli le razrednike brez potrebnih predmetnih učiteljev, pride na razred okroglo 34 učencev, kar je za dosego učenega smotra in pozitivnega uspeha že precejšnja številka. Da ne bo kakih nespornostimljenj, pripomnim takoj, da poučuje na trgovsko-nadaljevalni šoli meščanskošolsko, na obrtno-nadaljevalni šoli pa osnovnošolsko učitelstvo. K pouku je pritegnjenih na razne zavode tudi več strokovnjakov nešolnikov, tako da je vseh srednješolskih, strokovnih in osnovnošolskih učnih moči v Novem mestu komaj 45.

Blagajniški promet novomeške občine je znašal v preteklem letu 1.597.206,58 Din, ki se je porazdelil na 829.521,10 Din dohodkov in 767.685,48 Din stroškov, kar znači 61.835,62 Din prebitka.

V kritje stroškov se je pobirala 64-odstotna določila na vse direktne davke in je prinesla občini 212.704,53 Din. Trošarina na vino je dala 231.545 Din, na pivo 6.070,71 Din, na žganje 15.368,10 Din, na meso 48.710 Din, hotelske sobe so vrgle 6740 Din in pasja taksa 7250 Din. Doklada in trošarina za lanski december je še letos v januarju naknadno prinesla 50.489,30 Din.

Za številne svoje ubožce skrbi občina prav po očetovski. V ubožni sklad se stekajo dohodki prostovoljnih prispevkov, polovica odstotka od dražb, pristojbine za licence in godbe, policijske pristojbine in globe. Vse to pa je dalo mestni občini lani komaj 17.407,14 Din, dočim je skoro ravno toliko morala prispevati še občina, ker izdatki za ubožce so znašali lani 34.523,75 Din. Samo stalne mesečne podpore

vzemo letno enajst 11.752,50 Din, kje pa je še vse drugo. Sklad za ubožnico je z lanskim prispevkom narasel na 413.402,95 Din. Pred kratkim se je kupil prostor za mestno ubožnico, ki pride kaj kmalu na vrsto.

Večje poplave in nabave so se izvršile lanske leto pri mestnem vodovodu. V Novem mestu se je opremila delavnica, poslopje v Stopičah pa se temeljito popravilo, postavila se je nova črpalka, motor in transformator. Med obema bregovima Krke se je postavil nov vod. Vse to in še vzdrževanje vodovoda je stalo mestno občino 31.859,79 Din več, nego je prejela na vodarini. 207.147,13 Din je bilo dohodkov pri vodarini, dočim so znašali izdatki 239.042,92 Din; primanjkljaj 31.899,79 Din je bil krit iz prihrankov prejšnjih let, tako da mestni vodovod ni niti za paro zadolžen. Vsa vodovodna naprava pa je cenjena na 397.753,06 Din. Razen Novega mesta in Kandije porabljajo mestni vodovod še okoliške vasi Drska, Irča vas, Smihel, Gotna ter Zaba vas. Spomladi bo Higijenski zavod v Ljubljani z dovoljenjem mestnega občinskega odbora napeljal vodo še v Regerč vas.

Da ima Novo mesto kot središče vinorodne okolice sam Bog ve koliko gostiln, ni treba posebej omenjati. Trgovina in obrt sta na odlični stopnji, industrija je, izvzemši lesno, še v povojih. Opekarna, usnjarna, dve tovarni za parilo, lončarna in tovarna za usnjene vezalke. Toliko za enkrat.

Pa bo mesto dobilo močnejšo elektrarno in industrija bo kar sama silila doli in še pre malo bodo štirje denarni zavodi, kjer hranijo svoj denar meščani in okoličani prijazne in ljubke dolenske metropole.

V. P.

E. M. Remarque:

58

Pot nazaj

Roman

(Copyright by M. Feature Syndicate. Ponatis, tudi v izvečku, preveden.)

»Samo kadar me napenja v trebuhu,« je priznal Tjaden, »takrat mi ne šumi ravno po ušesih, temveč v želodcu mi grmi bobneč ogenj. Neprijeten občutek. Toda, da govorim zopet o svoji nevesti, lepa ni, dve levi nogi ima in nekoliko škili; zato pa ima zlato srce, njen oče je pa mesar.«

Mesar. V naših glavah se je začelo svetlikati. Tjaden nam je radevoljno pojasnjeval dalje. »Slabi so časi, marsikatero žrtev je treba doprinesiti. Mesar je pa zadnji, ki umre od glada. Zaročen biti, ne pomeni še, biti poročen.«

Willy ga je poslušal z rastočim zanimanjem. »Tjaden,« je začel potem, »ti veš, da sva bila vedno dobra prijatelja —«

»To drži, Willy,« ga je prekinil Tjaden, »lahko dobiš par klobas in še nekaj bržole povrhu. Pridi v ponedeljek semkaj. Prihodnji teden imamo namreč »beli teden.«

»Kako to?« sem ga začuden vprašal, »kaj imate tudi trgovino s perilom?«

»To ne, ampak pobili bomo belca.«

Obljubili smo mu za trdno, da bomo prišli. Potem smo se valili dalje.

Valentin je zavlil na Altstädter Hof. Tam so stanovali navadno artisti. Skupina liliputancev je bila ravno pri večerji, ko smo vstopili. Pred njimi na mizi je bila skleda z nekako repno juho, poleg vsakega pa kosček kruha.

»Morda se bodo vsaj ti najedli, čeprav ni dosti vredno, kar je pred njimi, ampak majhne trebuhe imajo,« je godrnjal Willy.

Po stenah so viseli lepaki in fotografije. Napol raztrgane pisane cunje s slikami orjakov, levjih nevest in klovnov. Stare in obledele so bile, ker v zadnjih letih so bili strelski jarki maneže za dvigalce utežev, jahače in akrobate. Tam niso potrebovali lepakov.

Valentin je pokazal na enega izmed lepakov. »To sem bil jaz nekoč.« Mož z vzbočenimi prsi je napravil salto z droga, visečega izpod cirkuške kupole. Pri naljubši volji nismo mogli v tem možu spoznati Valentina.

Plesalka, s katero je Valentin vežbal, je že čakala nanj. Šli smo v malo dvorano restavracije. Na steno je bilo naslonjenih nekaj odrskih dekoracij, potrebnih za glumo: »Léti, ti mala golobčica,« ki je s svojimi smešnimi slikami iz življenja vojakov tam zunaj in pripevkami dve leti žela velike uspehe.

Valentin je postavil na stol gramofon in iskal plošče. Iz lijaka je zakrehala hripava melodija, izigrana, toda še vedno z ostankom divjosti ko izrabljen glas opustošene ženske, ki je bila nekaj lep. »Tango,« mi je zašepetal Willy s strokovnjaškim licem, ki ni prav nič izdajalo, da je pravkar prečital napis na plošči.

Valentin je oblekel plave hlače in srajco, plesalka pa trikot. Vežbala sta neki apaški ples in neko fantazijsko točko, v kateri je obvisela na koncu plesalka z nogami objekta krog Valentinovega vratu, Valentin se je pa na vso moč vrtel.

Oba sta vežbala molče in z zelo resnimi obrazi. Samo semintja je padla vmes polglasna beseda. Bleda svetloba svetilke je trepetala. Tiho je sikal plin. Senci plesalke in plesalca sta se majali po dekoracijah. Willy je ko medved tipal sem in tja, da bi našel gramofon.

Valentin je prenehal. Willy mu je ploskal. Nejevoljen je Valentin odmahnil z roko. Dekle se je preobleko, ne da bi se oziralo na nas. Počasi si je pod plinovo svetilko odvezala plesne čevlje. Gibčno je vlaknila hrbet v prepranem trikotu. Potem se je vzravnila, dvignila roki, da bi nekaj snela. Na njenih ramah se je menjavala svetloba s sencami. Imela je lepe dolge noge.

Willy je vohal po dvorani okrog. Iztaknil je tekst h glumi o mali golobici. Na zadnji strani brošure so bili objavljeni oglasi. Neki sladčičar je ponujal bombe in granate iz čokolade, vse že zavito in pripravljeno kot pošiljatev v strelske jarké. Neka saška tvrdka je priporočala nože za rezanje papirja, izdelane iz granatnih izstrelkov, potem klozetni papir, na katerem so bili natisnjeni izreki velikih mož o vojni, — pa dve reviji razglednic: »Vojakovo slovo« in »Če stojim v temni polnoči.«

Plesalka se je preoblekla. V plašču in s klobukom na glavi je bila videti povsem tuja. Prej je bila podobna gibčni živalci, zdaj je bila pa taka, kot so vse druge. Skoraj neverjetno je, da je treba obleči samo par cap, pa je človek ves izpremenjen. Čudovito kako izpremeni človeka že obleka. Kako šele uniforma,

2.

Obiskal sem Ludvika. Sedela sva na rjavem blazinjaku v njegovi sobi. Po stenah je bilo vse polno polic z Ludvikovimi knjigami in zbirkami kamnov. Sonce je ravno sijalo nanje in vse se je bliščalo in leketalo belih gorskih kristalov, rumenih žveplenih kršcev, amonitov, okamnakov in pisanih kremenjakov, kakor pri kakem zlatarju.

Nekaj časa sem se razgovarjal o tem in onem. Ludvik je bil nekam razburjen. Konečno je dejal: »Zdaj moram k zdravniku —«

»Še vedno radi griže?« sem ga vprašal.

»Ne — nekaj drugega je.«

»Kaj ti je, Ludvik?« sem ga začudeno vprašal. Nekaj časa je molčal. Ustnice so se mu tresle. Potem je dejal:

»Ne vem.«

»Ali naj grem s teboj? Opraviti itak nimam nič posebnega —«

Iskal je svojo čepico. »Da, pojdi z menoj.«

Med potjo me je večkrat od strani skrivaj pogledoval. Nenavadno pobit in molčeč je bil. Premišljeval sem, ali ni morda z njegovimi živci kaj v redu. Že nekaj tednov sem ni več tako na svojem mestu, kot je bil prej. Zavila sva v Lindenstrasse in šla v neko hišo, pred katero je ležal otožen vrt z golim grmičevjem. Prečital sem napis na beli, emajlni tablici na vratih: Dr. med. Friedrich Schulz, specialist za kožne in spolne bolezni. Obstal sem. »Kaj pa je vendar, Ludvik?«

Ves bled me je pogledal. »Še nič, Ernest. Napravil se mi je tam nekaj tvor.«

»No, če ni drugega, Ludvik,« sem dejal olajšan, »kakšne tvore sem že jaz imel! Velike ko otročje kope. To vse smo dobili od tistih različnih živežnih nadomestkov. Tiste svinje vojni dobičkarji so dajali med živila mavec, pesek in žaganje. Veržili in goljufali so tako, da bi mi kmalu pokrkali. Te lopove bi bilo treba pobesiti. Se še spominjaš, kakšne čevlje smo dobivali tam zunaj! S papirnatimi podplati, ki pa so bili povsem usnju podobni. Gotovo so pa veljali toliko kot bi pravi usnjeni. Po treh dneh so nam pa že cunje mahale skozi podplate.«

Pozvonila sva. Sestra strežnica v belem odelu nama je odprla. Oba sva bila zelo v zadregi in vsa rdeča v lica sva šla v čakalnico. Tam sva bila, hvala Bogu, sama. Cel kup zvezkov »Die Woche« je ležal na mizi. Prelistavala sva jih. Bili so pa že stari. V njih je bil ravno govor o miru v Brestu Litovskem.

Vesele velikonočne praznike

vsem našim odjemalcem in nam naklonjenemu občinstvu želi

„DEPA“

parna pekarna in sladličarna r. z. z o. z.

LJUBLJANA, POSTOJNSKA UL. 11

Telefon 3171

Zaradi nesreče

inventurna odprodaja

manufakturnega in konfekcijskega blaga po globoko znižanih cenah Se priporoča

MARIJA ROGELJ, Ljubljana, Sv. Petra cesta 26

Prva pomoč.

Spisal dr. Mavricij Rus, mestni fizik in šef-zdravnik rešilne postaje v Ljubljani.

Iz predgovora druge izdaje: Ker je prva knjiga moje knjige »Prva pomoč« v več tisoč izvodih našla v kratkem času toliko odjemalcev in prijateljev, da je bila kmalu razprodana, sem sklenil izdati drugo, marsikje izboljšano in pomnoženo izdajo. Iskreno želim, da bi ta knjižica dobro pomagala za prvo pomoč pri nezgodah in nenaadnih pojavih bolezni, zlasti gospodarjem in gospodinjam, učiteljem, Sokolom, vojakom, železničarjem, delavcem, sportnikom itd. in da bi jo uspešno rabili tudi pri pouku v samaritanskih tečajih.

990

Dr. M. Rus.

VESELE

VELIKONOČNE PRAZNIKE

VSEM SVOJIM CENJENIM NAROČNIKOM IN PRIJATELJEM

UPRAVA

„JUGOSLOVANA“

Moderna električna svetilna telesa

v nova stanovanja (lustre, ampule, krogle, lampione etc.)

iz velike izbore solidno dobavlja in inštalira

ELEKTROINDUSTRIJA D. D. Ljubljana, Gosposvetska cesta 13

Telefon interurban 2314

983

Mali oglasi

Oglasi socijalne in posredovalne vsebine: beseda 50 par. Najmanj Din 5.—. Oglasi reklamnega in trgovskega značaja: najmanj Din 10.— (do 5 besed). Vsaka nadaljna beseda 50 par. Za pismene odgovore priložite znamko.

Prodajam obločnico

na štiri ogled s Widerstandom za 120 do 220 voltov. Generator za karbid. Pomožni motor s posebnim magnetom Viršek, Črnomelj.

Krojači pozor!

Proda se dobro ohranjen krojaški stroj. — Cena Din 1.300.—. Naslov se pošlje v upravi »Jugoslovana« 987

2.500.— Din

zaslužite najmanj mesečno, če obiskujete v Vašem okolišju ljudi! Tovarna Vega, Ljubljana, pošl. predal 307. Priložite znamko za odgovor! 988

Klavirje

Pianine

kupite po tovarniških cenah tudi na obroke, izključno le pri trdki O. Zima, Wolfova ulica št. 10, I., Ljubljana. Najcenejša izposojalnica. 919

Karol

Narbeshuber

elektrotehnično in strojno podjetje, Moste pri Ljubljani. Specialni oddelki za popravilo in privajanje avtodinam. Popravilo generatorjev, elektromotorjev, transformatorjev. 748

Veleposrednik
tvornica konzerv

Fr. Slamič

Ljubljana

praške šunke, mesne izdelke in konzerve, sveže meso vseh vrst, perutnino in divjačino Po najnižjih dnevnih cenah! Telefon 29-73 760

Ustanovljeno l. 1852

Teodor Korn

Ljubljana

Poljanska cesta št. 8

(prej Henrik Korn)

krovec, stavbni, galanterijski in okrasni klepar. — Instalacija

vodovodov in central. kurjave. — Naprava

strelodvodov; kopališke in klosetne

naprave 792

Teodor Turin

strokovno popravlja

klavirje in pianine ter

čisto uglašuje po

znižanih cenah

Ljubljana - Vič - Glince

Tržaška cesta 28

Gre tudi na deželo. 918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

918

Tvornica zrcal inbrusilnica stekla

A. Vrhovec

Ljubljana,

Za gradom šte. 9 (na

konec Streliške ulice)

Izdeluje vsakovrstna

brušena in nebrušena

zrcala in stekla po

konkurenčni ceni. 881

Gostilno

894

vzajem v najem

v prometnem kraju,

kjer se stoji vsaj 60

do 70 hl vina letno.

Imam osebno pravico,

zmožen sem kavcije

ter plačam najemnino

za tri mesece naprej.

Naslov pri upravi.

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

881

Kam naj grem, kje naj kupim...

da bom dobro postrežen ...?

Trajna ondulacija

garantiran in siguren

uspeh. Se priporoča

Fr. Wilmann

brivec, Ljubljana

vis a vis Napoleono-

vega spomenika 746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

746

Zahtevajte povsod

perilo

„Trig“ av

katero je v kvaliteti

najboljše in najfinije

izdelano 761

761

761

761

761

761

761

761

761

761

761

761

761

761

761

761

761

761

761

761

761

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek

Tovarna motvoza in vrvarna Grosuplje pri Ljubljani.
Zahtevajte vzorce in cenike brezplačno

Za slavno sezono

se priporoča
slavnemu občinstvu in cenjenim zavodom stara
renomirana splošno kleparska in vodovodno
inštalacijska tvrdka
Delo solidno! Cene konkurenčne!

Poslovalnica: Novi trg št. 5
Delavnica: Rimska c. 2. in Gregorčičeva ul. 5
S spoštovanjem Telefon 3353

JAKOB FLIGL
LJUBLJANA

1004

Franjo Majer
modna manufaktura

Maribor
Glavni trg 9

1000

JUSTIN GUSTINČIČ

Maribor, Tattenbachova ul. 14

mehanična delavnica, izvršuje popravila koles,
šivalnih in pisalnih strojev, gramofonov, otro-
ških vozičkov najhitreje in brez konkurenčnih cen.

Zelim vesele velikonočne praznike!

Razglas o licitaciji

Krajevni šolski odbor v Topolšici razpi-
suje za prevzem del pri gradnji novega
šolskega poslopja v Topolšici

javno pismeno ofertno licitacijo
na dan 19. aprila 1931. ob enajstih

v občinski pisarni občine Topolšica. Pojas-
nila in ofertni pripomočki se dobivajo proti
plačilu napravniških stroškov pri krajevnem
šolskem odboru v Topolšici.

Ponudbe naj se glase za vsa dela skupaj
v obliki popusta v odstotkih (tudi z bese-
dami) na svote odobrenega proračuna, ki
znaša 425.602-85 Din.

Krajevni šolski odbor ni vezan na naj-
nižjo ponudbo. 981

Karol Ussar

tovarna
tehtnice

Maribor
Pilnariška ul. 17
Izdeluje vse vrste
702 tehtnice

Cist naj bo dom!

Za snažno in trpežno pleskarsko
delo, da ostane lepo in čisto,
Vam jamči

999

Franc Rebernik
pleskarstvo in ličarstvo

Ljubljana, Komenskega ul. 22
Telefon 3177

DELAVNICA ZA POPRAVILA

MEHANIČNA

PISALNIH, RAČUNSKIH, RAZMNOŽ.
STROJEV, REGISTRIRNIH BLAGAJN,
FOTO APARATOV, GRAMOFONOV itd.

LUDV. BARAGA

TELEFON 29-80 LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA UL. 6

I. SLANOVIC

806

Splošno ključavničarstvo, LJUBLJANA
Gajeva ulica 2

Se priporoča za vsa v to stroko spada-
joča dela. Specijelno za delikatesna in
slasličarska namizna in izložbena stojala
iz medenine ali železno poniklovana.

150/150 na dobrem blagu Din 55.—

»Bredac žepni robel kom. Din 2.—

Entlanje, ažuriranje, predtiskanje

Specijelni entel oblek

Vezenje mehanično umetno in ročno
Tamburiranje hotelskih in gostilniških
zaves.

MATEK & MIKEŠ
LJUBLJANA, poleg hotela Štrukelj.

Crepe-satin
Crepe-de chin
Crepe-georgette
Crepe-mongole
Crepe-suede
Crepe-faille
Crepe-marochin
Crepe-jeanette
Foulard
Brokat
Flamengo

Ugodne cene!

Angleški in češki kam-
garni od Din 150.—
naprej

Čisto volneni Trench-
coati od Din 1200.—
naprej

Hubertus-plašči iz fine
velblodje dlake, tudi
v Trenchcoat-fazoni

Plačilne olajšave!

L. ORNIK, MARIBOR

KOROŠKA CESTA 9

964

Sadno drevje

jablane, hruške, črešnje, slive, breskve, mare-
lice, lešniki, orchi, kostanj, nešplje, ribizli,
kosmulje, jagode itd.

je še na zalogi

v drevesnici **Josip Rosenberg, Maribor**
Tržaška cesta 64

Tel. int. 2301 Maribor Brzjavi: Rosenberg
Zahtevajte cenik! 1007

S krasnimi solničnimi dnevi

..... nastalo je povsod po-
mladno razpoloženje. — Isto
je tudi k nam prišlo z apart-
nimi novostmi v vseh ozirih.
Cene so zelo nizke, nespre-
menjena pa je kvaliteta ...

Oblačilnica „Ilirija“
Ljubljana, Mestni trg 17/I.

Na obroke!

Na obroke!

1002

941

Zastopstvo:

J. MOLNAR

LJUBLJANA

Kolodvorska ulica 26

Tovarniške cene!

Na obroke brez zahteve
naplačila

Garancija 35 let

VESTA

zaloga šivalnih strojev
in potrebščin

V NAJEM

V novi zgradbi trg. A. Macuna, v Mariboru,
Gospodarska ulica 10 se da v najem veliko stano-
vanje z vsemi pritliklinami, prikladno za zdrav-
nika (zobotehnik) ali za kako podjetje s pisar-
nami. Interesentom je na razpolago načrt, da se
še stanovanje po njih osebni želji in potrebi
uredi. 1001

Poslužujte se za oglašanje
»Jugoslovana«!

Češka industrijalna banka

podružnica v Ljubljani, Marjln trg 5

Centrala v Pragi CSR

Vplačana delniška glavnica in rezervni fondi Kč 309.000.000.—

61 podružnic in ekspozitur

Izvršuje bančne posle vseh vrst in sprejme
vloge na knjižice in tekoče račune
Telefon Interurban 2104

Telegrami: Indusbanka

L. MIKUŠ
Ljubljana - Mestni trg 15
Telefon šte. 2282
Ustanovljeno 1839
Na malo! Na veliko!

Strojno podjetje
R. Willmann, Ljubljana

Slomškova ul. 3

431

Zatvornice, vodna kolesa in mlinske
naprave, beneški jarmeniki, krožne
žage, nihalne žage, transmisijski deli

Rogaška Slatina

je svetovno znano zdravilišče

za bolezni želodca, čreves, ledvic in jeter, srca in živcev.

Naravna, mineralna voda iz znamenitih vrelcev

Tempel ● **Styria** ● **Donat**
se razpošilja kot zdravilna in namizna voda po vsem svetu

Sezona od prvega maja do oktobra

Izven glavne sezone, t. j. od 1. maja do 15. junija in od 1. do 30. novembra, je zdravljenje najuspešnejše, bivanje v zdravilišču najudobnejše in izdatno cenejše. — Za glavno sezono naročite stanovanje takoj! — Prospekte dobite v vseh pisarnah „Putnik“-a. Podrobna pojasnila zahtevajte od ravnateljstva zdravilišča.

Od dobrega najboljši je le

423

Gritzner-Adler
šivalni stroj in kolo

Elegantna
izvedba
najboljši
materijal!

URANIA
pisalni stroj
v 3 velikostih!

Novosti

Šivalni stroj
kot damska pisalna miza.

Le pri

Jos. Petelinc
Ljubljana

za vodo, blizu Prešernovega spomenika
Zmerne cene tudi na obroke! Tel. int. 2913

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE, LJUBLJANA
prej Kranjska hranilnica v Ljubljani

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE, MARIBOR,

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE, podružnica CELJE
prej Južnoštajerska hranilnica v Celju

Za vloge jamči Dravska banovina
z vsem svojim premoženjem in z vso
svojo davčno močjo.

Najugodnejši pogoji
za nalaganje pri-
hrankov in za
najemanje kreditov.

Tovarna pohištva
IVAN MATHIAN

arhitekt za interiere

LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA 14,
priporoča svojo veliko zalogo najmodernej-
šega pohištva s priznanim prvovrstno izde-
lavo, kakor tudi vsa tapetniška dela po naj-
nižjih cenah.

AKUMULATORJE

dobavlja ter strokovno popravlja in polni
IVAN HEBEIN

edino oblastveno koncesionirano
akumulatorsko podjetje
Ljubljana, Dunajska cesta šte. 37, poleg
strojnih livarn. 856

Prihranite

denar, čas in jezo, ako izolirate zoper vlago
in rjo Vaše strehe, železne konstrukcije, vodne
nabiralnike, terase, balkone in temeljne zidove,
napeljavate iz cevi s svetovno priznanimi

„CONCO“

amerikanskimi azbestno nitkastimi izolacij-
skimi produkti.

The Continental Products Co., Euclid,
Ohio U. S. A.

Razpečavanje za Jugoslavijo:

Mirko Marmolija, Maribor, Cankarjeva 26.

Vsa dela s „Conco“ preparati izvršuje tvrdka

PETER ŽITNIK

splošno kleparstvo in instalacija strelovodov
LJUBLJANA, Ambrožev trg 9

870 Telefon št. 3146

Ustanovljeno leta 1846 Telefon 25-63

Gradbeno podjetje

430

G. TÖNNIES
družba z o. z.
Ljubljana

Pisarna: Dunajska cesta št. 25

Podjetje projektira in izvr-
šuje vsa v gradbeno stroko
spadajoča dela: bančne in
industrijske palače, stano-
vanjske hiše, tovarniška po-
slopja, šole, cerkve, vile, male
enonadstropne, oziroma eno-
družinske hiše.

Projekti za enodružinske hiše so na
ogled v gradbeni pisarni. — V lastni opekarni
se izdeluje po konkurenčnih cenah lepa, močna
žgana opeka. Iz lastnega gramozoloma se nu-
dijo vse vrste peska. — Zaloga vsega gradbe-
nega materiala se nahaja na Martinovi cesti.

Kakršna **SETEV,**
takšna **ŽETEV!**

Semenski oves,
semensko ajdo,
semensko koruzo,
semenski jari ječmen,
zanesljivo kaljivo

kupite **A. VOLK**
pri tvrdki
LJUBLJANA, Resljeva cesta

TEHNIČNA PISARNA IN GRADBENO PODJETJE
ANGELO BATTELINO
STAVBNIK

LJUBLJANA VII, Aljaževa ulica 35

Poštni ček, račun št. 15.117 — Telefon 33-39

Izvršuje betonske in železobetonske zgradbe, arhitekturo ter vsako-
vrstne visoke zgradbe — Sprejema v izvršitev vsakojake načrte in
proračune strokovne stavbne stroke — Tehnična mnenja — Zastopstvo
strank v tehničnih zadevah

996

DNEVNO SVEŽE
PRAŽENA:

Špedicijsko podjetje

LJUBLJANA

Telefon št. 20-60

R. RANZINGER

prevzema vse v to stroko spadajoče posle. Lastno
skladišče z direktnim tirom od glavnega kolo-
dvora. Carinsko skladišče. Mestne trošari-
neprosto skladišče. Carinsko posredovanje.
Prevoz pohištva s pohištvenimi vozovi in avtomobili.

Pivovarna in sladarna, Tovarna za špirit in kvas v Ljubljani I., poštni predal št. 45 - **Podružna pivovarna v Mariboru**

Telefon: { Ljubljana 2310 in 2311
Maribor 2023 Brzjavci: Pivovarna Union { Ljubljana
Maribor

Priporoča svoje izborne izdelke in sicer

svetlo in črno pivo, v sodih in steklenicah, pekovski kvas, čisto rafin. in gorilni špirit

za zidavo hiš, za nakup hiš in posestev, za prevzem hipotek
na hišah in posestvih daje svojim članom

„Jugrad“

Jugoslovanska gradbena in kreditna zadruga, r.z.z o.z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 35/I.

Krajevno zastopstvo: Maribor, Aleksandrova cesta 48

Uradne ure od 8.—12. in od 14.—18.

Pravila proti plačilu Din 5.— v znamkah
Za odgovor prosimo znamko.

Turjaški trg št. 3

je glavna zastopnica kmetovalcev v Dravski banovini in šteje nad 880 kmet, podružnice in okrog 26.000 članov. Člani plačajo na leto 30 000 in dobivajo za to brezplačno strokovni list

»KMETOVALEC«

Ta list jim nudi strokovni pouk in navodila za umno gospodarstvo. ☺ Družba dobavlja članom tudi razne kmetijske potrebščine.

Vsak kmet mora biti član Kmetijske družbe!

v Mariboru, Gosposka ul. 49

Telefon 2358

Lastnik in vodja:

primarij doktor Černič

specialist za kirurgijo.

Sanatorij je najmoderneje urejen za operacije in opremljen z zdravilnimi aparati: z **višinskim solncem** za obsevanje ran, kostnih in sklepnih vnetij; **fonizatorjem** za elektriziranje po poškodbah in ohlapelosti črevesa; **diafermijo** za električno pregrevanje in električno izžiganje; z **žarnico „hala“** za revmatična in druga boleča vnetja; **„enterocleaner“**-jem za notranje črevesne kopeli pri zapekl, napihovanju in za splošni telesni podvig. Dnevna oskrba: I. razr. 120, II. razr. 80, III. razr. 60 Din

Za soboslikarska.

pleskarstva in črkoslikarska dela se priporoča

419 **Tone Malgaj**

družba z o. z., LJUBLJANA, Kolodvorska ul. 6

OGLEDALA

vseh vrst, velikosti in oblik

STEKLO

zrcalne 6—8 mm, mašinsko 4—6 mm,
portalno, ledasto, alabaster itd.

SPECTRUM D. D.

LJUBLJANA VII — Telef. 23-48
ZAGREB CELOVŠKA 81 OSIJEK

Vsem zelo spoštovanim kupcem svil:

Dagmar

Emona - Bemberg

Adriene - Bemberg

Crep Sloven - Bemberg

**želimo vesele velikonočne praznike in
mного veselja z lepo novo obleko**

**Prosimo, da pazite na rob svile, ker naše svile nosijo
našo zaščitno oznako in naše ime**

Jugočeška d. d. Kranj

Razglasi kraljevske banske uprave

VI. No. 18.063/8.

39

Natečaj.

V zvezi z odlokom kraljevske banske uprave v Ljubljani, z dne 25. februarja 1931, VI. No. 10.816/4, objavljenim v Službenih objavah z dne 13. marca 1931 in na osnovi § 12. zakona o lekarnah in nadzorstvu nad prometom z zdravili, se razpisuje natečaj za podelitev lekarniške koncesije v svrhu otvoritve in obratovanja nove javne lekarnice v Mostah, srez Ljubljana-okolica. Prosilci naj vložijo pravilno opremljene prošnje do

1. januarja 1932

pri kraljevski banski upravi Dravske banovine.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine

v Ljubljani, dne 30. novembra 1931.

Ban: dr. Marušič s. r.

*

IV. 4511/4.

25—3—2

Razglas.

Razpisujem 2 mesti ustanove pokojnega Alojzija Korzike za vrtnarske vaje letno po Din 1500. — Obe mesti sta omejeni na drugo in tretje leto vajenčeve učne dobe s pristavkom, da se podeli ustanova vajencu šele začetkom drugega leta njegove učne dobe in da mu ostane do konca triletnje učne dobe. Če po preteku te učne dobe ne opravi štipendist vrtnarskega izpita z zadovoljivim uspehom, nima več pravice nadalje uživati ustanovnega mesta.

Vajencu, ki je opravil ta izpit pravočasno, to je takoj po preteku učne dobe z zadovoljivim uspehom in ki se hoče izpolniti v trgovski vrtnarski stroki ter nadaljevati strokovno izobraževanje v inozemstvu, se more podeliti ta ustanova še za nadaljnje tretje leto, toda le na podstavi potrjena inozemskega delodajalca, da je nastopil službo. Dokazati pa mora s potrdilom svojega delodajalca-inozemca vsake tri mesece, da se dostojno vede v službi, da se pridno bavi z vrtnarstvom in da napreduje v stroki.

Ustanova se izplača poluletno, in sicer meseca januarja in meseca julija vsakega leta za nazaj.

Pravico do te ustanove imajo:

1. sinovi ustanovnikovega sorodstva;
2. če teh ni, ubožni sinovi trgovskih vrtnarjev v Dravski banovini, ki so člani zadruga trgovskih vrtnarjev;
3. če teh ni, ubogi sinovi vrtnarjev iz Dravske banovine, ki niso člani zadruga trgovskih vrtnarjev za Dravsko banovino;
4. če ni takih prosilcev, se more podeliti ustanova prosilec — sinovom članov zagrebške ali beograjske zveze trgovskih vrtnarjev, in
5. če ni nobenega kvalificiranega prosilca pod 1—4, se podeli ustanova ubožnemu prosilcu, ki se izkaže, da iz veselja goji vrtnarstvo.

Podelitvena pravica pristojna zadrugi trgovskih vrtnarjev za Dravsko banovino.

Prošnja naj se vloži pri kraljevski banski upravi Dravske banovine, oddelek IV., najkasneje do dne 10. januarja 1932.

Prošnji je treba priložiti:

1. navstveno izpričevalo prosilčeve in njegovih staršev, potrjeno po pristojnem županstvu in župnem uradu. Poglavitni pogoj podelitve je vselej, da je prosilec sam, kakor tudi njegovi starši neomadeževanega življenja;
2. rojstni (krstni) list;
3. domovinski list, in
4. ubožno spričevalo.

Prošnje, ki niso opremljene po navedenih predpisih, nadalje prošnje, ki jih vložijo prosilci prepozno, se ne bodo upoštevale.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,

dne 27. novembra 1931.

Po odredbi bana

načelnik prosvetnega oddelka

Josip Mazi s. r.

*

I No. 10.069/3.

59

Razpis.

Na osnovi § 43. zakona o zdravniških in na podstavi pooblastila ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje z dne 25. novembra 1931, S. br. 21940, se razpisuje pri državni bolnici za duševne bolezni v Novem Celju služba asistenta, ki bo opravljal obnem posle upravnika te bolnice.

Prosilci za to mesto morajo izpolnjevati splošne pogoje za sprejem v državno službo in imeti kvalifikacijo, ki jo zahteva § 20. zakona o bolnicah za službo asistenta.

Lastnoročno pisane in s kolkom za 5—Din kolkovane prošnje, opremljene s pravnimi in zadostno kolkovanimi prilogi,

je vložiti najkasneje do 28. decembra 1931 pri kraljevski banski upravi v Ljubljani.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine,

v Ljubljani, dne 5. decembra 1931.

*

VI. No. 45/4b.

60

Pregled nalezljivih bolezni v Dravski banovini

od 22. novembra do 30. novembra 1931.

Po naredbi ministrstva za narodno zdravje S. br. 4948 z dne 21. marca 1930.

Srez	Ostali	Na novo oboleli	Ozdraveli	Umrli	Ostanje v oskrbi
Skupina tifuznih bolezni.					
Brežice	6	—	4	—	2
Gornji Grad	1	—	—	—	1
Krško	6	1	—	—	7
Litija	3	—	—	—	3
Logatec	3	—	2	—	1
Ljubljana (srez)	3	—	2	—	1
Ljubljana (mesto)	—	1	—	—	1
Ptuj	1	—	—	—	1
Ptuj (mesto)	—	1	—	—	1
Slovenjgradec	—	1	—	—	1
Skupaj	23	4	8	—	19

Griža. — Dysenteria.					
Dolnja Lendava	1	—	—	—	1
Krško	2	—	—	—	2
Ljubljana (srez)	1	—	—	—	1
Ljutomer	4	—	—	—	4
Novo mesto	8	—	1	—	7
Skupaj	16	—	1	—	15

Skratinka. — Searlatina					
Brežice	4	—	3	—	1
Celje	1	—	—	—	1
Celje (mesto)	1	—	—	—	1
Črnomelj	1	—	1	—	—
Kamnik	3	—	2	—	1
Kranj	4	1	1	—	4
Kočevo	6	2	1	—	7
Konjice	2	—	—	—	2
Krško	3	—	—	—	3
Litija	3	1	3	—	1
Logatec	2	1	—	—	3
Ljubljana (srez)	7	1	4	—	4
Ljubljana (mesto)	2	—	2	—	—
Ljutomer	3	1	2	—	2
Maribor desni breg	2	—	—	—	2
Maribor levi breg	3	—	—	—	3
Maribor (mesto)	1	1	—	—	2
Metlika	3	—	—	—	3
Murska Sobota	2	—	—	—	2
Novo mesto	1	2	—	—	3
Prevalje	3	1	—	—	4
Ptuj	3	—	—	—	3
Ptuj (mesto)	1	—	1	—	—
Radovljica	13	—	3	—	10
Slovenjgradec	3	1	—	1	3
Smrje pri Jelšah	3	—	2	—	1
Skupaj	80	12	25	1	66

Ošpice. — Morbilli.					
Celje	20	157	161	—	16
Črnomelj	29	—	—	—	29
Ptuj	36	41	23	1	53
Ptuj (mesto)	2	—	2	—	—
Smrje pri Jelšah	—	7	—	—	7
Skupaj	87	205	186	1	105

Davica. — Diphteria et Croup.					
Brežice	20	11	6	1	24
Celje	9	6	7	1	7
Črnomelj	2	—	2	—	—
Gornji Grad	4	1	2	1	2
Kamnik	1	—	—	—	1
Kranj	6	2	1	—	7
Kočevo	3	1	3	—	1
Konjice	5	2	3	—	4
Krško	6	2	1	1	6
Laško	—	1	—	—	1
Litija	4	1	1	—	4
Logatec	18	2	9	—	11
Ljubljana (srez)	23	3	11	2	13
Ljubljana (mesto)	8	2	1	—	9
Ljutomer	4	1	—	—	5
Maribor desni breg	2	5	2	2	3
Maribor levi breg	16	8	3	—	21
Maribor (mesto)	3	—	2	—	1
Metlika	3	—	—	—	3
Murska Sobota	5	—	2	—	3
Novo mesto	1	1	—	—	2
Prevalje	5	1	3	—	3
Ptuj	2	—	1	—	1
Radovljica	3	—	1	—	2
Slovenjgradec	—	1	—	—	1
Smrje pri Jelšah	10	10	5	—	15
Skupaj	163	61	66	8	150

Nalezljive vnetje možganov. — Meningitis cerebrospinalis epidemica.					
Smrje pri Jelšah	1	—	—	—	1
Skupaj	1	—	—	—	1

Dušljivi kašelj. — Pertussis.					
Ptuj	3	47	6	—	44
Skupaj	3	47	6	—	44

Srez	Ostali	Na novo oboleli	Ozdraveli	Umrli	Ostanje v oskrbi
Sen. — Erysipelas.					
Celje	3	—	—	—	3
Celje (mesto)	—	1	1	—	—
Črnomelj	—	1	—	—	1
Dolnja Lendava	—	1	1	—	—
Gornji Grad	—	1	—	—	1
Kamnik	—	1	—	—	1
Kranj	1	1	—	—	2
Krško	2	—	2	—	—
Laško	1	1	1	—	1
Litija	—	1	—	—	1
Logatec	3	—	1	—	2
Ljubljana (mesto)	4	—	1	—	3
Ljutomer	1	—	—	—	1
Maribor levi breg	1	1	—	—	2
Maribor (mesto)	2	1	1	—	2
Murska Sobota	1	—	—	—	1
Novo mesto	3	—	1	—	2
Prevalje	1	1	1	—	1
Ptuj	1	—	1	—	—
Radovljica	1	3	—	—	4
Slovenjgradec	2	—	—	—	2
Smrje pri Jelšah	2	2	1	—	3
Skupaj	29	16	12	—	33
Vraničar prisad. — Anthrax					
Brežice	1	—	—	—	1
Skupaj	1	—	—	—	1
tročniška vročica — Sepsis puerperalis					
Ljubljana (srez)	1	—	—	—	1
Novo mesto	1	—	—	—	1
Skupaj	2	—	—	—	2
Vnetje hrbteničnega mozga. — Polymyelitis acuta.					
Maribor levi breg	—	1	—	—	1
Novo mesto	1	—	—	—	1
Skupaj	1	1	—	—	2

Ljubljana, dne 4. decembra 1931.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani.

*

VIII. No. 6964/1.

50—3—1

Razpis.

Reflektanti na koncesijo za periodično prevažanje oseb z avtobusi na progi Novo mesto—Metlika se pozivajo, da — v kolikor niso tega že storili — najkasneje do 30. decembra 1931 vložijo zadevno prošnjo pri kr. banski upravi Dravske banovine, odd. VIII. v Ljubljani.

Opozorja se, da prihajajo v poštev le taki prosilci, ki nudijo tako v moralnem, kakor v gmojem pogledu zadostno jamstvo za redno izvrševanje obrta.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine,

v Ljubljani, dne 30. novembra 1931.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

Preds. 1237—5/31—1.

65

Razglas.

Višje deželno sodišče v Ljubljani je imenovalo Sviglja Zdenka, advokatskega pripravnika v Ljubljani, Dalmatinova ul. 11, sodnim tolmačem za angleški in nemški jezik pri deželnem sodišču v Ljubljani.

Predsedništvo višjega deželnega sodišča v Ljubljani, dne 5. decembra 1931.

*

T 68/31—3

47

Amortizacija.

Na prošnjo Gabrova Janeza v Ljubljani, Cesta v Mestni log št. 4, se uvede postopanje v svrhu amortizacije sledečih vrednostnih papirjev, ki jih je prosilec baje izgubil. Njih imejtelj se pozivlja, da uveljavi tekom šestih mesecev počenši z objavo tega razglašja svoje pravice, sicer bi se po poteku tega roka proglasilo, da so vrednostni papirji brez moči.

Oznamenilo vrednostnih papirjev: Hranilna knjižica Ljudske posojilnice v Ljubljani št. 77137 z vlogo Din 1116/77, glaseča se na ime Gabrovec Janez.

Deželno sodišče v Ljubljani, odd. V., dne 19. novembra 1931.

*

T 59/31—4.

63

Amortizacija.

Na prošnjo Krajne Marije, užitarice v Majšpergu št. 18, se uvede postopanje za amortizacijo sledečih vrednostnih papirjev, ki jih je prosilka baje izgubila, ter se njih imejtelj pozivlja, da uveljavi tekom šestih mesecev svoje pravice, sicer bi se po poteku tega roka proglasilo, da so vrednostni papirji brez moči.

Oznamenilo vrednostnih papirjev: Vložna knjižica Mestne hranilnice v Ptuj št. 54/46 z vlogo 7607/02 Din, glaseča se na ime Kranje Marija.

Okrožno sodišče v Mariboru, odd. III., dne 4. decembra 1931.

*

T IV 41/31-2.

31—3—2

Amortizacija.

Na prošnjo Jazbinšek Ivana, posestnika v Brezini št. 29, se uvede postopanje v svrhu amortizacije sledečih vrednostnih papirjev, ki jih je prosilec baje izgubil, ter se njih imejtelj pozivlja, da uveljavi tekom 6 mesecev počenši z dnem 30. novembra 1931 svoje pravice, sicer bi se po poteku tega roka proglasilo, da so vrednostni papirji brez moči.

Oznamenilo vrednostnih papirjev: Vložna knjižica Ljubljanske kreditne banke, podružnice v Brezicah, št. 759/461 v znesku 52.600 Din.

znesku 350 gl. z naturalijami ter z nadzastavopravno zavarovanima terjatvama, in sicer:

a) Omerse Franca iz Kranja iz sodbe z dne 23. decembra 1879., št. 8740, v znesku 31 gl. 18 kr. s prip. in

b) Kepica Luke iz Češence iz sodbe z dne 14. junija 1881., št. 4073, in odloka z dne 4. oktobra 1881., št. 6655, v znesku 195 gl. s prip.;

2. Matajca Ludvika iz Stražišča iz poravnave z dne 25. februarja 1875., št. 1068, odstopnice z dne 26. februarja 1878. ter pri-
sojil z dne 17. oktobra 1877., št. 4343 in 4344. v znesku 150 gl. s prip.;

3. Vidic Marije iz Jame iz izročilne pogodbe z dne 20. januarja 1875., odstopnice z dne 29. aprila 1878., poravnave z dne 12. maja 1875., št. 2421, in poravnave z dne 14. junija 1877., št. 4368, v zneskih 183 gl. s prip., 200 gl. s prip., 100 gl. s prip. in 31 gl. 15 kr. s prip.

Vsi, ki mislijo, da imajo kako pravico do teh terjatev, se pozivljajo, da jo priglasijo pri podpisnem sodišču najkasneje do dne 15. decembra 1932., ker se bo sicer po brez-
uspešnem poteku tega roka na zopetno prošnjo predlagatelja dovolila amortizacija vknjižbe za te terjatve bremeneče za-
stavne in nadzastavne pravice in njen izbris.

Okrajno sodišče v Kranju, odd. I.,
dne 3. decembra 1931.

*

E 384/31—9. 41

Dražbeni oklic.

Dne 16. decembra 1931 dopoldne ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 19 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Slatina, vl. št. 16.

Cenilna vrednost: 87.388 Din 90 p. Vrednost pritlikline: 9810'—Din. Najmanjši ponudek: 64.799 Din 30 p.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče Šmarje pri Jelšah,
dne 2. novembra 1931.

*

E 915/31—7. 52

Dražbeni oklic.

Dne 29. decembra 1931 dopoldne ob 9. uri bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 19 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga k. o. Radmožanci vl. št. 216, 20, 188, 223, 224.

Cenilna vrednost: Din 1146.

Najmanjši ponudek: Din 763.98.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče Dol. Lendava,
dne 26. novembra 1931.

*

E 839/31 54

Dražbeni oklic.

Dne 30. decembra 1931. dopoldne ob 9. uri bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 5 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga k. o. Spod. Gorče, vl. št. 277

Cenilna vrednost: 68.561 Din.

Vrednost pritlikline: 1400 Din.

Najmanjši ponudek: 45.710 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče Vransko,
dne 12. novembra 1931.

*

E 428/31—9. 57

Dražbeni oklic.

Dne 8. januarja 1932. dopoldne ob pol 11. uri bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 5 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Rajhenburg, vl. št. 35, zemljiška knjiga Dol. Leskovec, vl. št. 153.

Cenilna vrednost: Din 4792.20.

Najmanjši ponudek: Din 4792.20.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Sevnici,
dne 27. novembra 1931.

*

E 210/31—7. 64

Dražbeni oklic.

Dne 9. januarja 1932. ob deseti-
tih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 7, dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Zamostec, vlož. št. 244, 266, 299.

Cenilna vrednost 13.247 Din, najmanjši ponudek 8832 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Ribnici odd. II.,
dne 2. decembra 1931.

*

P 10/25—79. 44

Dražbeni oklic.

(Javna dražba najema).

V petletni najem, ki se prične s 1. julijem 1932, se daje trgovski lokal, to je hiša št. 37 Gaberje, tik ob postaji Dobova, s skladiščem, gospodarskim poslopjem, kozolcem in kolarnico, obnemem z 49 arov merečo njivo in četrt orala velikim travnikom, vse tik poslopij. Mesečna najemnina se bo določila z dražbanjem od zneska 2000 Din navzgor. V hiši se pridržuje za lastnico v prostu razpolago dve sobi in kuhinja s pritliklinami. Ostali dražbeni pogoji so na vpogled pri podpisnem sodišču v sobi št. 6.

Interesenti naj pošljejo svoje pismene ponudbe na podpisano sodišče do 1. januarja 1932.

Okrajno sodišče v Brežicah, odd. I.,
dne 29. novembra 1931.

*

E IX 3556/31. 40

Dražbeni oklic.

Dne 13. januarja 1932 dopoldne ob deseti-
tih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 11 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga k. o. Kamnica, vl. št. 62.

Cenilna vrednost: 30.300'—Din. Najmanjši ponudek: 20.200'—Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Mariboru,
dne 13. novembra 1931.

*

E 688/31—9 51

Dražbeni oklic.

Dne 28. januarja 1932 dopoldne ob 9. uri bo pri podpisnem sodišču v sobi

št. 10 dražba nepremičnin: zemljiška, zemljiška knjiga Andrejci, vl. št. 50.

Cenilna vrednost: 13.683 Din.

Vrednost pritlikline: 590 Din.

Najmanjši ponudek: 9124 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče Sv. Lenart,
dne 26. novembra 1931.

*

E 259/31—1 56

Sklep.

Pri prisilni dražbi dne 27. novembra 1931. se ni stavljal nikakršen ponudek. Zato se s sklepom tega sodišča E 259/31—1 dovoljena izvršba z dražbo polovice zemljišča vl. št. 220 k. o. Zabukovje po § 151 i. r. ustavi.

Pred potekom pol leta se ne more predlagati vnovična uvedba dražbenega postopanja.

Okrajno sodišče v Sevnici, odd. II.,
dne 28. novembra 1931.

Vpisi v trgovinski register.

Vpisale so se naslednje firme:

1351. Sedež: Ljubljana.

Dan vpisa: 30. novembra 1931.

Besedilo: Parna žaga Ljubljana Glavni kolodvor, družba z o. z.

Obratni predmet: Rabokup parne žage v Ljubljani, Metelkova ulica št. 4 zraven glavnega kolodvora, ki je last gospoda Šiške Ivana ter obratovanje te žage za rezanje tujeja blaga proti plačilu.

Družbena pogodba z dne 24. novembra 1931. Družba je ustanovljena za nedoločen čas.

Visokost osnovne glavnice: 10.000 Din.

Na to vplačani zneski v gotovini: 10.000 Din.

Poslovodje: Pavlin Ernest, tovarniški poslovodja v Ljubljani, Metelkova ulica št. 4.

Družbo zastopa poslovodja sam ali pa za celokupno podjetje postavljeni prokurist. Poslovodja podpisuje tvrdko na ta način, da pod besedilo tvrdke, ki je lahko od kogarkoli pisano, tiskano, s štampljo ali s strojem vtisnjeno, pristavi svoj lastnoradni podpisni znak. — Prokurist podpisuje na isti način, samo, da pristavi svo-
jemu podpisu prokuro označujoči pri-
stavek.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani,
odd. III., dne 28. novembra 1931.

Firm. 1017/31 — Rg C V 27/1

*

1352. Sedež: Škofja Loka, Mestni trg št. 43.

Dan vpisa: 30. novembra 1931.

Besedilo: Slaščičarna Žužek, družba z o. z.

Obratni predmet: Izdelovanje, nakup in

prodaja vsakovrstnega v slaščičarsko stroko spadajočega blaga ter sploh obratovanje slaščičarne in točenje brezalkoholnih pijač.

Družbena pogodba z dne 24. novembra 1931.

Družba je ustanovljena za nedoločen čas.

Visokost osnovne glavnice: 5000 Din.

Na to vplačani zneski v gotovini 5000 Din.

Poslovodje: Žužek Viktor, slaščičar v Škofji Loki, Mestni trg 43.

Poslovodja zastopa družbo in podpisuje družbino firmo samostojno tako, da pristavi svoj podpis pod tiskanim, pisanim ali s štampljo odtisnjenim besedilom firme.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani,
odd. III., dne 28. novembra 1931.

(Firm. 1014/31 — Rg C II 30/1)

*

1353. Sedež: Trebnje na Dolenjskem

Dan vpisa: 3. decembra 1931.

Besedilo: I. Marcon.

Obratni predmet: Trgovina z lesom in ogljem.

Imetnik: Marcon Ivan, lesni trgovec v Trebnjem.

Okrožno kot trgovsko sodišče Novo mesto,
odd. II.,

dne 3. decembra 1931.

(Firm. 366/31 — Reg. A II 57/1)

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih firmah:

1354. Sedež: Domžale.

Dan vpisa: 30. novembra 1931.

Besedilo: Tovarne klobukov in slamnikov Kurthaler, Oberwalder, Stemberger, družba z o. z. Domžale.

Besedilo firme glasi se odslej: Tovarne klobukov in slamnikov Ladstätter, Kurthaler, Oberwalder, Stemberger, družba z o. z., Domžale.

Visokost osnovne glavnice: Glavni notarskega zapisa z dne 20. novembra 1931. se je zvišala osnovna glavnica od 240.000 Din na 10.000 na 250.000 Din in je takisto prvotna glavnica 240.000 Din, kakor tudi zvišana vsota 10.000 Din, skupaj 250.000 Din, vsa v gotovini vplačana.

Izpremenile so se točke »Prvič«, »Tre-
tjič«, »Sedmič« in »Osmič« družabne po-
godb.

Za namestovanje upravičeni: Družbo zastopata dva poslovodja kolektivno vedno na ta način, da jo mora zastopati vsaj eden od poslovodij, ki jih je za imenovanje predlagal družabnik Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani, dočim je drugi poslovodja lahko katerikoli iz med ostalih poslovodij družbe.

Tvrdka družbe, ki je lahko pisana, tiskana, s strojem ali s pečatom odtisnjena, se podpisuje na ta način, da morata pod besedilo tvrdke postaviti vedno po dva poslovodja kolektivno svoj podpis tako, da mora biti od teh dveh poslovodij vedno eden, ki ga je predlagal za imenovanje družabnik Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani, dočim je drugi izmed podpisujočih poslovodij lahko vsake-
ri od ostalih poslovodij družbe. Ako se postavi prokurist in dobi isti pooblaščenje, da zastopa tudi enega izmed gori navede-

Proglasitev za mrtve.

Okrožno sodišče v Novem mestu je uvedlo postopanje, da se proglase spodaj navedeni pogrešanci za mrtve, ker se more o njih po § 1. cesarske naredbe z dne 31. marca 1918., drž. zak. št. 123., o pogrešancu, označenem z *) pa po § 24, št. 1 obč. drž. zak. domnevati, da so umrli. Vsakdo, ki bi kaj vedel o kateremkoli teh pogrešancev, naj to sporoči sodišču ali pa skrbniku. Pogrešance same pa pozivljajo sodišče, naj se zgleda pri njem, ako še žive, ali naj mu dajo to kako drugače na znanje:

Ime in rojstni dan, stan in zadnje bivališče pogrešanca	Bištevne okolnosti, na katere se predlog opira	Uvedbo posopa- nja predlaga	Ime in bivališče skrbnika	Dan in opr. št. oklica	Oklicni rok poteče dne
*) Stupar Jože, roj. 16. avg. 1882 v Koritih, pristojen v občino Dobrič, srez Novo mesto.	Odšel z 18. letom starosti v Ameriko, od leta 1914. ni nobenega glasu o njem.	Štupar Alojzij, posestnik v Koritih 25	Jare Ivan, pristav pom. ur. v P., v Novem mestu	21./9. 1931 T 26/31—3	10./12. 1932.
*) Verderber Jurij, roj. 19. apr. 1864 v Handlerjih št. 14, pristojen v Koče, srez Kočevje.	Odšel leta 1903. na Ogrsko in o njem od leta 1914. ni nobenega glasu.	Verderber Magdalena, pos. v Handlerjih 14	"	14./9. 1931 T 24/31—2	10./12. 1932
Rački Josip, roj. 15. marca 1876, posestnik iz Lipovec, obč. Banja loka, srez Kočevje.	Bil je kot vojak 29. pehot. bataljona na italijanski fronti ujet od Italijanov in je 1. 1915. baje v Italiji umrl.	Rački Jože, pos. sin v Lipovcu št. 6	"	30./10. 1931 T 34/31—2	1./7. 1932.
*) Struna Matija, roj. 25. februarja 1884, posestnik v Pristavici št. 15, obč. Zagorica, srez Litijski.	Odšel je pred 20 leti v Ameriko in ni o njem od leta 1920. nobenega glasu.	Struna Marija, pos. v Pristavici 15	"	2./11. 1931 T 37/31—2	10./12. 1932.
Malenšek Jože, pos. sin, roj. 6. februarja 1882. v Zalokah, prist. v Rako, srez Krško.	Odšel je leta 1915. s 17. pešpolkom na rusko fronto in ni o njem od leta 1915. nobenega glasu.	Malenšek Alojzij, pos. v Zalokah 7	"	2./11. 1931 T 35/31—2	1./7. 1932.
Jankelj Jože, roj. 19. januarja 1877. v Dol. Globodolu, prist. v Mirno peč, srez Novo mesto, pos. v Dol. Straži 36.	Odšel leta 1914. s 27. domobr. pešpolkom v vojno in ni o njem od 15. avgusta 1914. nobenega glasu.	Jankelj Ana, pos. Dol. Straža 36.	"	16./11. 1931 T 38/31—2	1./7. 1932.
Tomič Frane, roj. 3. marca 1889. v Lokah št. 2, prist. v Prečno, srez Novo mesto, pos. sin v Lokah 2.	Odšel leta 1907. v Ameriko in ni o njem več kot 20 let nobenega glasu.	Tomič Martin, vžitar v Lokah št. 12	"	26./11. 1931 T 39/31—2	1./1. 1933.
Tomič Janez, roj. 24. novembra 1893. v Lokah št. 2, prist. v Prečno, srez Novo mesto, pos. sin v Lokah št. 2.	Odšel s 7. lovskim bat. 1. 1914. na rusko fronto v Karpatih in od septembra 1914. ni nobenega glasu.	"	"	26./11. 1931 T 40/31—2	1./7. 1932.

Okrožno sodišče v Novem mestu, odd. V.,
dne 30. novembra 1931.

nih, od Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo predlaganih poslovodij, sme isti podpisovati tudi mesto poslovodij, katere predlaga družabnik Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani.

Prokurist podpisuje pa vedno na ta način, da pristavi svojemu podpisu označbo »pp«.

Od Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo predlagana poslovodja sta: že vpisani poslovodja Tosti Avgust, sedaj upravni svetnik in generalni direktor tega zavoda v Ljubljani in novo imenovani poslovodja Ebner Walter, inspektor Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani, ki sta upravičena podpisovati trdiko na gori navedeni način z enim izmed ostalih poslovodij družbe, ali pa tudi obadva kolektivno sama in družbo na isti način zastopati.

Vpišeta se nova poslovodja: Ladstätter Kurt, tovarnar v Domžalah in Ebner Walter, inspektor Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani.

Izbrisi se poslovodja Reich Viktor, bančni ravatelj v Ljubljani.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani,
odd. III., dne 28. novembra 1931.
(Firm. 984 in 1009 — Rg C IV 287/2 in 3.)

*

1355. Sedež: Kokra.

Dan vpisa: 30. novembra 1931.

Besedilo: »Jezersko«, lesna industrijska in trgovska družba z o. z.

Vpiše se poslovodja Hieng Ernest, trgovec v Ljubljani.

Izbrisi se vsled bolnični odpoklicani poslovodja Reich Viktor.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani,
odd. III., dne 28. novembra 1931.
(Firm. 1011 — Rg C II 199/9)

*

1356. Sedež: Ljubljana.

Dan vpisa: 30. novembra 1931.

Besedilo: Ivan Šiška.

Obratni predmet: Tovarna parketov in parna žaga.

Prememba: obratni predmet odslej samo: Tovarna parketov.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani,
odd. III.,
dne 28. novembra 1931.
(Firm. 1016 — Rg A II 68/2)

Vpisi v zadržni register.

Vpisale so se nastopne zadruge:

1357. Sedež: Polšnik.

Dan vpisa: 13. avgusta 1931.

Besedilo: Pašniška in gozdna zadruga v Polšniku, registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Namen zadruge je:

1. Združevati kmete v pravno osebo, kateri naj bodo kot agrarnemu subjektu dodeljeni od veleposestnikov na podlagi zakona o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvu z dne 19. junija 1931 ekspropriirani pašniki in gozdovi;

2. upravljati dodeljene pašnike in gozdove v smislu § 24. zakona o likvidaciji agrarne reforme z dne 26. junija 1931, t. j. preskrbovati svoje člane s potrebno pašnjo, potrebnim kurivom, potrebnim gradbenim lesom, lesom za hišno industrijo in obrt, s potrebno steljo itd. in voditi na teh zemljiščih gospodarstvo sploh;

3. skrbeti za izboljšanje dodeljenih pašnikov in gozdov, oskrbovati te pašnike s pitno vodo, z vodo za namakanje, s hlevi itd.,

4. preskrbovati članom krmila, umetna gnojila, orodje in sploh vse, kar pospešuje travništvo, živinorejo in gozdarstvo;

5. prirejati za svoje člane strokovna predavanja, zborovanja, razstave, tečaje in izkoriščati vsa druga sredstva za povzdigo strokovne izobrazbe članstva.

Zadruga pogodba z dne 14. julija 1931. Vsak zadržnik jamči s svojim opravičnim deleži in pa s petkratnim zneskom istih.

Oznanila se izvršujejo po enkratnem oklicu pred cerkvijo, po potrebi tudi s pisanimi obvestili.

Načelstvo obstoja iz načelnika, podnačelnika in 3 odbornikov.

Člani načelstva so:

Kokalj Matej, posestnik v Prelesju št. 32; Jeretin Silvester, posestnik v Prelesju št. 7;

Lokar Franc, posestnik, Spodnji Marmolj št. 40;

Potisek Anton, posestnik, Podmilj št. 7;

Kramar Simon, posestnik, Čebelnik št. 27.

Zadrugo zastopa in njeno trdiko podpisuje načelstvo na ta način, da se pod zadržno trdiko podpišeta dva člana načelstva.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani,
odd. III.,
dne 8. avgusta 1931.

Firm. 663/31 — Zadr. X 80/1.

*

1358. Sedež: Savica v Bohinju.

Dan vpisa: 18. avgusta 1931.

Besedilo: Pašniška in živinorejska zadruga na Savici v Bohinju, registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Namen zadruge je:

1. Združevati kmete v pravno osebo, kateri naj bodo kot agrarnemu subjektu dodeljeni od veleposestnikov na podlagi zakona o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvu z dne 19. junija 1931 ekspropriirani pašniki in gozdovi;

2. upravljati dodeljene pašnike in gozdove v smislu § 24. zakona o likvidaciji agrarne reforme z dne 26. junija 1931, t. j. preskrbovati svoje člane s potrebno pašnjo, potrebnim kurivom, potrebnim gradbenim lesom, lesom za hišno industrijo in obrt, s potrebno steljo itd. in voditi na teh zemljiščih gospodarstvo sploh;

3. skrbeti za izboljšanje dodeljenih pašnikov in gozdov, oskrbovati te pašnike s pitno vodo, z vodo za namakanje, s hlevi itd.,

4. preskrbovati članom krmila, umetna gnojila, orodje in sploh vse, kar pospešuje travništvo, živinorejo in gozdarstvo;

5. prirejati za svoje člane strokovna predavanja, zborovanja, razstave, tečaje in izkoriščati vsa druga sredstva za povzdigo strokovne izobrazbe članstva.

Zadruga pogodba z dne 17. julija 1931. Vsak zadržnik jamči s svojim opravičnim deleži in pa s petkratnim zneskom istih.

Oznanila se izvršujejo po enkratnem oklicu pred cerkvijo.

Načelstvo obstoja iz: načelnika, podnačelnika in treh odbornikov.

Člani načelstva so:

Ivan Bepinc, Brod 17;

Franc Rozman, Savica 1;

Matevž Rožič, Kamenje 33;

Janez Markez, Polje 21;

Janez Podlipnik, Laški Rovt 32.

Načelstvo zastopa zadrugo in podpisuje za njo na ta način, da se pod zadržno trdiko podpišeta dva člana načelstva.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani,
odd. III., dne 8. avgusta 1931.
Firm 724/31 — Zadr. X 121/1.

*

1359. Sedež: Stranje.

Dan vpisa: 18. avgusta 1931.

Besedilo: Pašniška in gozdna zadruga v Stranjah, registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Namen zadruge je:

1. Združevati kmete v pravno osebo, kateri naj bodo kot agrarnemu subjektu dodeljeni od veleposestnikov na podlagi zakona o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvu z dne 19. junija 1931 ekspropriirani pašniki in gozdovi;

2. upravljati dodeljene pašnike in gozdove v smislu § 24. zakona o likvidaciji agrarne reforme z dne 26. junija 1931, t. j. preskrbovati svoje člane s potrebno pašnjo, potrebnim kurivom, potrebnim gradbenim lesom, lesom za hišno industrijo in obrt, s potrebno steljo itd. in voditi na teh zemljiščih gospodarstvo sploh;

3. skrbeti za izboljšanje dodeljenih pašnikov in gozdov, oskrbovati te pašnike s pitno vodo, z vodo za namakanje, s hlevi itd.,

4. preskrbovati članom krmila, umetna gnojila, orodje in sploh vse, kar pospešuje travništvo, živinorejo in gozdarstvo;

5. prirejati za svoje člane strokovna predavanja, zborovanja, razstave, tečaje in izkoriščati vsa druga sredstva za povzdigo strokovne izobrazbe članstva.

Zadruga pogodba z dne 19. julija 1931. Vsak zadržnik jamči s svojim opravičnim deleži in pa s petkratnim zneskom istih.

Oznanila se izvršujejo po enkratnem oklicu pred cerkvijo.

Načelstvo obstoja iz: načelnika, podnačelnika in treh odbornikov.

Člani načelstva so:

Koritnik Franc, posestnik, Stranje št. 2;

Juvan Janez, posestnik, Stranje št. 7;

Zvržina Benedikt, posestnik, Brežje št. 1;

Burja Franc, posestnik, Potok št. 2;

Humar Miha, posestnik, Vodice št. 5.

Načelstvo zastopa zadrugo in podpisuje za njo na ta način, da se pod zadržno trdiko podpišeta dva člana načelstva.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani,
odd. III., dne 8. avgusta 1931.
Firm. 722/31 — Zadr. X 117/1.

*

1360. Sedež: St. Jurij pri Grosupljem.

Dan vpisa: 13. avgusta 1931.

Besedilo: Pašniška in gozdna zadruga v St. Jurju pri Grosupljem, registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Namen zadruge je:

1. Združevati kmete v pravno osebo, kateri naj bodo kot agrarnemu subjektu dodeljeni od veleposestnikov na podlagi zakona o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvu z dne 19. junija 1931 ekspropriirani pašniki in gozdovi;

2. upravljati dodeljene pašnike in gozdove v smislu § 24. zakona o likvidaciji agrarne reforme z dne 26. junija 1931, t. j. preskrbovati svoje člane s potrebno pašnjo, potrebnim kurivom, potrebnim gradbenim lesom, lesom za hišno industrijo in obrt, s potrebno steljo itd. in voditi na teh zemljiščih gospodarstvo sploh;

3. skrbeti za izboljšanje dodeljenih pašnikov in gozdov, oskrbovati te pašnike s

pitno vodo, z vodo za namakanje, s hlevi itd.,

4. preskrbovati članom krmila, umetna gnojila, orodje in sploh vse, kar pospešuje travništvo, živinorejo in gozdarstvo;

5. prirejati za svoje člane strokovna predavanja, zborovanja, razstave, tečaje in izkoriščati vsa druga sredstva za povzdigo strokovne izobrazbe članstva.

Zadruga pogodba (statut) z dne 12. julija 1931.

Vsak zadržnik jamči s svojim opravičnim deleži in pa s petkratnim zneskom istih.

Oznanila se izvršujejo po enkratnem oklicu pred cerkvijo, po potrebi tudi s pisanimi obvestili.

Načelstvo obstoja iz: načelnika, podnačelnika in 3 odbornikov.

Člani načelstva so:

Križman Matev, posestnik, St. Jurij pri Grosupljem 5;

Sever Franc, posestnik, St. Jurij pri Grosupljem 28;

Kraljič Anton, posestnik, St. Jurij pri Grosupljem 6;

Barlič Jože, posestnik, St. Jurij pri Grosupljem 24;

Kraljič Franc, posestnik, Vrbičje 7.

Zadrugo zastopa in njeno trdiko podpisuje načelstvo na ta način, da se pod zadržno trdiko podpišeta dva člana načelstva.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani,
odd. III.,
dne 1. avgusta 1931.
Firm. 645 — Zadr. X 78/1.

*

1361. Sedež: Sv. Trojica nad Cerknico.

Dan vpisa: 18. avgusta 1931.

Besedilo: Pašniška in gozdna zadruga v Sv. Trojici, registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Namen zadruge je:

1. Združevati kmete v pravno osebo, kateri naj bodo kot agrarnemu subjektu dodeljeni od veleposestnikov na podlagi zakona o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvu z dne 19. junija 1931 ekspropriirani pašniki in gozdovi;

2. upravljati dodeljene pašnike in gozdove v smislu § 24. zakona o likvidaciji agrarne reforme z dne 26. junija 1931, to je, preskrbovati svoje člane s potrebno pašnjo, potrebnim kurivom, potrebnim gradbenim lesom, lesom za hišno industrijo in obrt, s potrebno steljo itd. in voditi na teh zemljiščih gospodarstvo sploh;

3. skrbeti za izboljšanje dodeljenih pašnikov in gozdov, oskrbovati te pašnike s pitno vodo, z vodo za namakanje, s hlevi itd.

4. Preskrbovati članom krmila, umetna gnojila, orodje in sploh vse, kar pospešuje travništvo, živinorejo in gozdarstvo;

5. Prirejati za svoje člane strokovna predavanja, zborovanja, razstave, tečaje in izkoriščati vsa druga sredstva za povzdigo strokovne izobrazbe članstva.

Zadruga pogodba z dne 20. julija 1931. Vsak zadržnik jamči s svojim opravičnim deleži in pa s petkratnim zneskom istih.

Oznanila se izvršujejo po enkratnem oklicu pred cerkvijo.

Načelstvo obstoja iz: načelnika, podnačelnika, treh odbornikov.

Člani načelstva so:

Seljak Ivan, pos. sin, Lovranovo št. 3, načelnik,

Šivec Aleš, posestnik, Mramorovo št. 6, podnačelnik,

Petrič Ivan, posestnik, Gradiško št. 6.

Rožanc Jakob, posestnik, Sv. Trojica 8,

Hiti Franc, pos., Vel. Bloke št. 39.

Načelstvo zastopa zadrugo in podpisuje za njo na ta način, da se pod zadržno trdiko podpišeta dva člana načelstva.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani,
odd. III., dne 8. avgusta 1931.
(Firm. 735/31 — Zadr. X 135/1.)

*

1362. Sedež: Žerovnica pri Rakeku.

Dan vpisa: 18. avgusta 1931.

Besedilo: Pašniška in gozdna zadruga v Žerovnici pri Rakeku, registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Namen zadruge je:

1. Združevati kmete v pravno osebo, kateri naj bodo kot agrarnemu subjektu dodeljeni od veleposestnikov na podlagi zakona o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvih z dne 19. junija 1931 ekspropriirani pašniki in gozdovi;

2. upravljati dodeljene pašnike in gozdove v smislu § 24. zakona o likvidaciji agrarne reforme z dne 26. junija 1931, t. j. preskrbovati svoje člane s potrebno pašnjo, potrebnim kurivom, potrebnim gradbenim lesom, lesom za hišno industrijo in obrt, s potrebno steljo itd. in voditi na teh zemljiščih gospodarstvo sploh;

3. skrbeti za izboljšanje dodeljenih pašnikov in gozdov, oskrbovati te pašnike s pitno vodo, z vodo za namakanje, s hlevi itd.,

4. preskrbovati članom krmila, umetna gnojila, orodje in sploh vse, kar pospešuje travništvo, živinorejo in gozdarstvo;

5. prirejati za svoje člane strokovna predavanja, zborovanja, razstave, tečaje

in izkoriščati vsa druga sredstva za povzdigo strokovne izobrazbe članstva.

Zadruga pogodba z dne 22. julija 1931. Vsak zadržnik jamči s svojimi opravičnimi deleži in pa s petkratnim zneskom istih.

Oznanila se izvršujejo po enkratnem oklicu pred cerkvijo.

Načelstvo obstoja iz: načelnika, podnačelnika in treh odbornikov.

Člani načelstva so:

Remžgar Ivan, št. 56, načelnik;

Marolt Jakob, št. 21, podnačelnik;

Hribar, Fran, št. 34;

Rok Matija, št. 20;

Sega Matija, št. 1, vsi posestniki v Žerovnici.

Načelstvo zastopa zadrugo in podpisuje za njo na ta način, da se pod zadržno trdiko podpišeta dva člana načelstva.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani,
odd. III., dne 8. avgusta 1931.
Firm 723/31 — Zadr. X 119/1.

*

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih zadrugah:

1363. Sedež: Celje.

Dan vpisa: 2. decembra 1931.

Besedilo: Splošna gradbena produktivna zadruga »Napreč«, registrovana zadruga z omejeno zavezo v Celju.

V smislu sklepa, sprejetega na izrednem običnem zboru dne 15. novembra 1931. je izstopil iz načelnštva Krajnc Alojz, v načelnštvo pa je vstopil Pilih Jože, kamnosek v Gaberju, Okrožna pot št. 1.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Celju,
odd. I., dne 2. decembra 1931.
Firm. 558/31 — Zadr. III 126/27.

*

1364. Sedež: Dolenja vas.

Dan vpisa: 3. decembra 1931.

Besedilo: Živinorejska zadruga v Dolenji vasi pri Ribnici, r. z. z o. z.

Vpiše se v zadržni register sprememba pravil.

Besedilo firme odslej:

»Živinorejska selekcijska zadruga v Dolenji vasi pri Ribnici, r. z. z o. z.«

Namen zadruge je pospeševati gospodarstvo svojih članov s tem, da skuša povzdigniti živinorejo z izboljšanjem domačih in udomačenih pasem vseh vrst živine z ozirom na določene rejski cilj in izboljšati prodajne razmere glede živine.

Kot rejski cilj si postavlja zadruga vzrejo živine, ki se odlikuje po čim večji hasnovitosti, posebno glede mlečnosti, nadalje glede mesnosti in uporabe za vprego.

V dosegu tega namena zadruga:

1. preskrbuje dobre plemenjake one pasme, ki je v njenem okolišu določena, oziroma daje podpore za njih nakup ali vzdrževanje;

2. skrbi, da rodovna komisija redno odreja izbrane plemenjake za oploditev poedinih ženskih plemenskih živali zadržnikov;

3. skrbi, da rodovna komisija redno vsako leto klasificira celokupni zarod zadržne živine z ocenami o njeni plemenski vrednosti in s pripombami o njenih dobrih in neuporabnih lastnostih;

4. vodi rodovno (matično) knjigo;

5. označuje živino z vidnimi znaki;

6. skrbi za umno vzrejo telet, ki izvirajo od živali, vpisanih v rodovno knjigo;

7. varuje živino kužnih bolezni in v ta namen kar najstrožje uporablja predpise o odvrčanju in zatiranju živalskih kužnih bolezni; skrbi, da se živina cepi zoper nalezljive bolezni in oskrbuje zdravljenje živine;

8. skrbi za umno travništvo, za skupne pašnike za plemensko živino in po možnosti za čvarovanje živine, kar se urea s posebnim pravilnikom;

9. dobavlja člar in potrebščine za plemensko živino, toda le proti takojšnjemu plačilu;

10. posreduje pri prodaji in nakupu plemenske živine s tem, da objavlja od časa do časa podatke iz rodovne knjige in vodi seznam živali, ki so na prodaj, dalje posreduje pri prodaji žive ali zaklane živine;

11. širi pouk o umni živinoreji s posebnim ozirom na dobro pokolenje in vzrejo živine;

12. se udeležuje živinorejskih razstav in prireja krajevne ogledne onih plemenskih živali, ki so vpisane v rodovno knjigo.

Zadržni delež znaša 50 Din in jamči vsak zadržnik z deležem in še trikratnim zneskom istega.

Načelstvo obstoja iz 6 članov.

1365. Sedež: St. Vid.

Dan vpisa: 17. novembra 1931.

Besedilo: Kmetijsko društvo v St. Vidu nad Ljubljano, registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Iz načelstva so izstopili Tome Miha, Bernik Franc in Babnik Valentin.

Na novo so bili izvoljeni v načelstvo Zaletel Franc, posestnik, Stanežič 7; Čepelnik Jože, posestnik, Podgora 32 in Knific Jože, posestnik, Medno 21.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III.,

dne 14. novembra 1931.

Firm. 976 — Zadr. III 215/18.

*

1366. Sedež: Vinica.

Dan vpisa: 5. decembra 1931.

Besedilo: Kmetijsko gospodarska zadruga, z. z. o. z. na Vinici, srez Črnomelj. Zadružni delež znaša odslej 25 Din.

Okrožno sodišče Novo mesto, odd. II., dne 5. decembra 1931.

(Firm. 349/31 — Zadr. III. 146/2)

Konkurzni razglasi

Sa 17/31—1.

43

1367. Poravnavni oklic.

Uvedba poravnalnega postopanja o imovini Straha Enegelterta, posestnika in usnarja na Mirni 25.

Poravnavni sodnik: Cvetko Fran, starešina okrajnega sodišča v Trebnjem.

Poravnavni upravitelj: Mastnek Fran, notar v Trebnjem.

Narok za sklepanje poravnave pri okrajnem sodišču v Trebnjem dne 9. januarja 1932 ob desetih.

Terjatve je oglašiti pri okrajnem sodišču v Trebnjem do 4. januarja 1932.

Okrožno sodišče Novo mesto, odd. II., dne 3. decembra 1931.

*

Sa 11/31—53.

42

1368. Oklic.

Poravnavna stvar Lavriča Josipa, trgovca v Toplicah pri Straži.

S sklepom Sa 11/31—1 otvorjeni postopek se po § 57. zak. o prisilni poravnavi

izven stečaja proglašajo dovršenim, ker je poravnava pravomočno potrjena.

Okrožno sodišče Novo mesto, odd. II., dne 3. decembra 1931.

Razglasi raznih uradov in oblastev

66—3—1

Razglas o licitaciji.

Radi neuspeha prve licitacije za elektroinstalacijska dela v hiralnici v Ptuj razpisuje sresko načelstvo Maribor levi breg, tehnični razdelek

II. javno pismeno ponudbeno licitacijo v skrajšanem roku

na dan 21. decembra 1931 ob 11. uri v sobi št. 51/II. tehničnega razdelka pri sreskem načelstvu Maribor levi breg.

Pojasnila in ofertalni pripomočki se dobe med uradnimi urami v sobi št. 44. Ponudbe je predložiti v obliki enotnega popusta v odstotkih (tudi z besedami) na celotni uradno odmerjeni proračunski znesek, ki znaša Din 24.350.

Podrobnosti razpisa o licitaciji so razvidne iz razglasa v »Službenih novinah« ter na razglasnih deskah sreskih načelstev v Mariboru, Celju, Ptuj, Varaždinu in Ljubljani, pri mestnem načelstvu v Ptuj in kralj. banski upravi v Zagrebu.

T. No 1762/89.

Sresko načelstvo v Mariboru levi breg,

dne 7. decembra 1931.

*

No. 10777/1.

55

Razglas.

Okrajno sodišče v Kranju je s sodbo prepovedalo Polajnaru Andreju, roj. leta 1882. v Preddvoru, srez kranjski, po poklicu zidarju, bivajočemu v Preddvoru, zahajati v krčmo za dobo od 1. decembra 1931. do 31. novembra 1932.

To se objavlja v smislu § 54. uredbe o izvrševanju občinskih odredb »Služb. nov. kraljevine Jugoslavije« z dne 23. I. 1930 št. 17/VI.

Sresko načelstvo v Kranju, dne 25. novembra 1931.

Agrarni slučaj: Potok II.

Štev.: R. U. 223/11—12.

Razglas o razgrnitvi načrta

o nadrobni razdelbi skupnih zemljišč posestnikov iz Potoka.

Načrt o nadrobni razdelbi v katastrski občini Zalilog ležeče skupne parcele št. 796, vpisane pod vlož. št. 58 in 68 bo na podstavi § 96 zakona z dne 26. oktobra 1887 dež. zak. št. 2/1888 od dne 11. decembra 1931 do vstetega dne 24. decembra 1931 v občinskem uradu v Sorici razgrnjen na vpogled vsem udeležencem. Obmejitev načrta s kolci na mestu samem se je že izvršila.

To se daje splošno na znanje s pozivom, da morejo neposredno kakor tudi posredno udeležene stranke svoje ugovore zoper ta načrt v 30 dneh od prvega dneva razgrnitve dalje, t. j. od dne 11. decembra 1931 do dne 9. januarja 1932 pri podpisnem komisariju za agrarne operacije v Ljubljani vložiti pismeno ali dati ustno na zapisnik.

V Ljubljani, dne 28. novembra 1931.

Komisar za agrarne operacije I.: Pokorn I. r.

*

Agrarni slučaj: Potok I.

Štev.: R U 194/10.

Razglas o razgrnitvi načrta

o nadrobni razdelbi skupnih zemljišč posestnikov iz Potoka.

Načrt o nadrobni razdelbi v katastrski občini Zalilog ležeče skupne parcele št. 797 vpisane pod vlož. št. 68 in 72 bo na podstavi § 96 zakona z dne 27. oktobra 1887 dež. zak. št. 2/1888 od dne 11. decembra 1931 v občinskem uradu Sorica razgrnjen na vpogled vsem udeležencem.

Obmejitev načrta s kolci na mestu samem in njega pojasnjevanje sta se že izvršila.

To se daje splošno na znanje s pozivom, da morejo neposredno kakor tudi posredno udeležene stranke svoje ugovore zoper ta načrt v 30 dneh od prvega dneva razgrnitve dalje, t. j. od dne 11. decembra 1931 do dne 9. januarja 1932 pri podpisnem komisariju za agrarne operacije v Ljubljani vložiti pismeno ali dati ustno na zapisnik.

V Ljubljani, dne 28. novembra 1931.

Komisar za agrarne operacije I.: Pokorn I. r.

*

Narodna banka kraljevine Jugoslavije.

Stanje 30. novembra 1931.

Aktiva.

Dinarjev

Metalna podloga . . .	2.159.900.472.40	(+ 31.172.298.61)
Devize, ki niso v podlogi . . .	89.100.090.56	(— 2.117.427.87)
Kovani novci v niklu	36.637.313.18	(+ 664.798.62)
Demonetizirano srebro	33.907.917.55	
Posojila	2.161.214.115.54	(+ 38.293.186.85)
Vrednostni papirji	27.420.000.—	
Prejšnji pred-ujmi državi	1.824.658.546.59	(+ 31.708.35)
Začasni prod-ujmi gl. drž. blagajni	275.000.000.—	
Vrednosti rezervn. fonda	96.154.193.18	(+ 24.321.40)
Vrednosti ostalih fondov	4.180.817.73	
Nepremičnine	146.797.505.23	(+ 217.746.37)
Razna aktiva	52.598.480.39	(+ 325.623.92)
	6.907.569.452.35	
Pasiva.		
Kapital	180.000.000.—	
Rezervni fond	100.114.317.41	(+ 80.—)
Ostali fond	4.309.633.76	
Novčnice v obtoku	5.239.195.670.—	(+ 161.669.140.—)
Obveze na pokaz	551.624.982.71	(+ 96.908.545.75)
Obveze z rokom	718.373.179.83	(+ 548.188.35)
Razna pasiva	113.951.668.64	(+ 3.303.393.65)
	6.907.569.452.35	
Obtok in obveze	5.790.820.652.71	
Celotno kritje	37.29%	
Kritje v zlatu	30.35%	
Obrestna mera:		
po eskomptu	7½%	
po lombardu	9%	

Razne objave

58

Likvidacija družbe.

Prva spodnještajerska stavbena družba z o. z. v Mariboru se je razdružila in prešla v likvidacijo.

Upniki se pozivljajo, da prijavijo svoje terjatve napram družbi tekom enega meseca pri podpisnem likvidatorju.

Maribor, dne 5. decembra 1931.

Jos. Baumeister, trgovec v Mariboru, Aleksandrova c. 20.